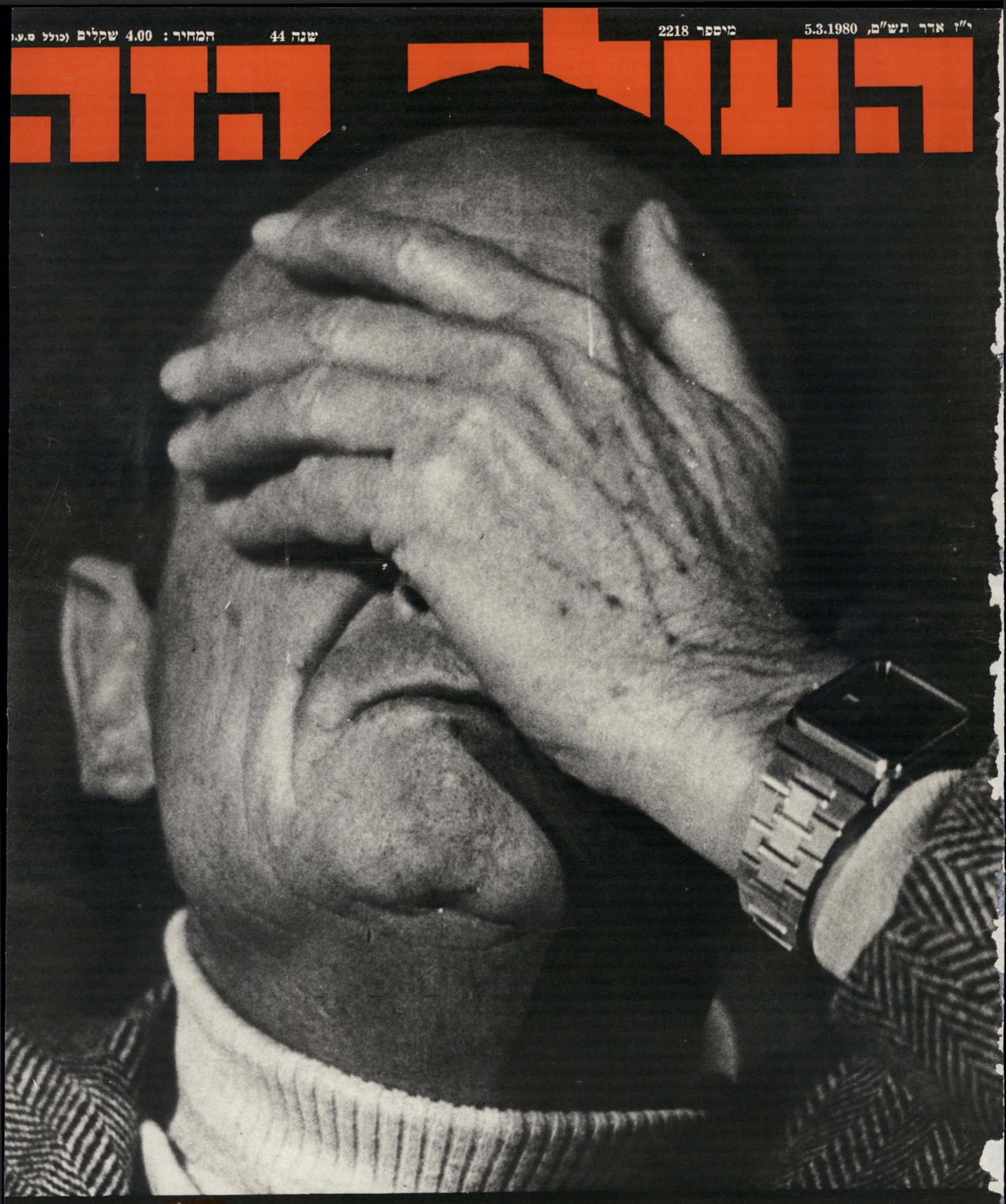
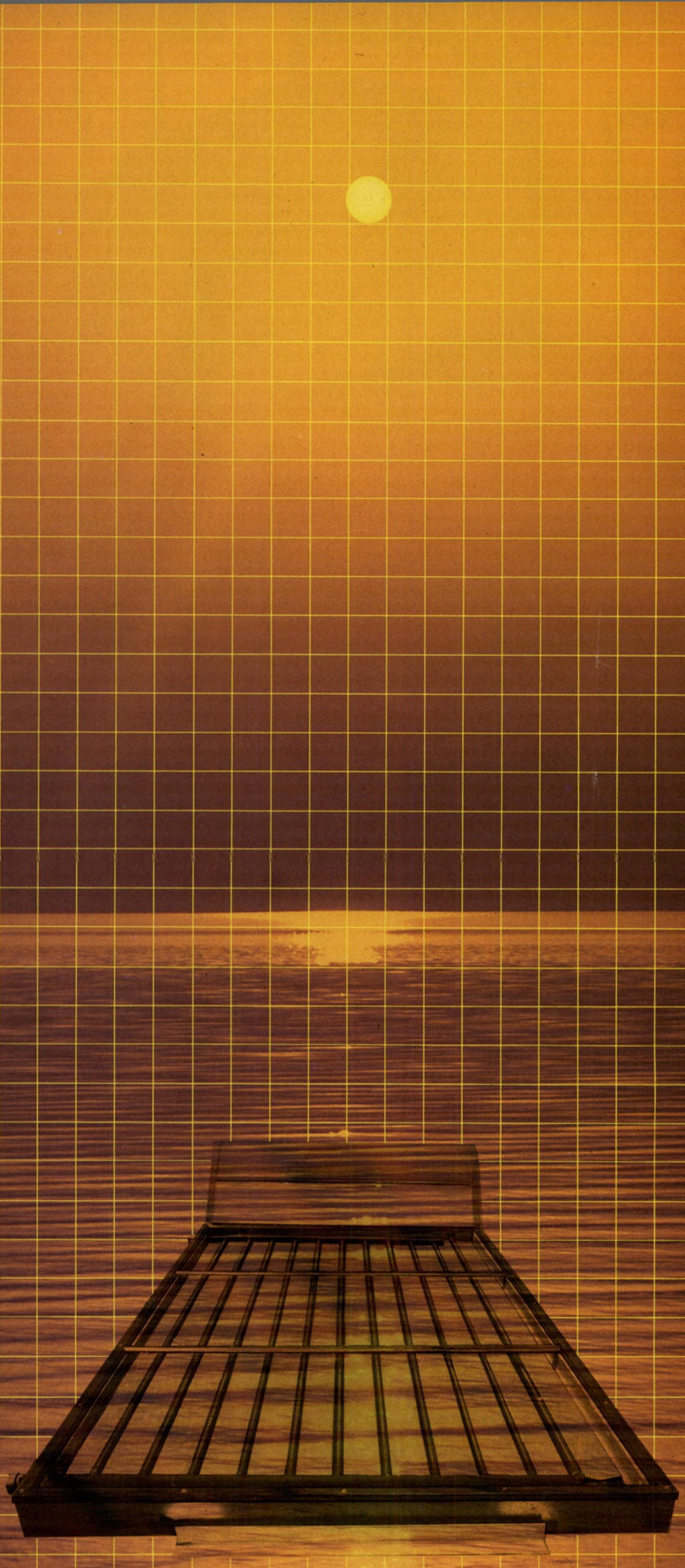
העולם הזה
ו"ז אדר תש"ם, 5.3.1980 מיספר 2218
שנה 44 המחיר: 4.00 שקלים (כולל מ.ע.מ.

מות אלון

לאמקור תפקיד בחברת העתיד

העולם הזה
בלי משוא פנים.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מכתבים: „עולם־מפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי מערכת: ציון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • חמו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה „בספר" בע"מ.

רואה ונראה

הסערה הראשונה סביב בית־החולים מזרע שככה. הוסקו מסקנות, הורחקו אנשים. אך מסופקני אם הבעייה עצמה נפתרה. אחרי שתרמנו תרומה לחשיפת השערוריה ולגאולת קורבנותיה, נוסיף גם להבא להקדיש תשומת־לב רבה למתרחש בבתי־החולים לחולי־נפש.

בינתיים, בעיקבות הסערה, עדיין ממשיכות העדויות להגיע אל המערכת. אחת מהן עשתה עלי רושם קשה במיוחד, ו־הייתי רוצה להביאה לכאן כלשונה.

המספרת היא נערה בת 20, דור חמישי בארץ, ילידת ירושלים, שסיימה בית־ספר יסודי ותיכון בתל־אביב, התגייסה לנח"ל והחלה משרתת באחד מקיבוצי הגליל.

הנה סיפורה:

מסלול של נח"ל זה דבר מעולה, לדעתי. כל חצי שנה במקום אחר. מכירים את הארץ. מכירים אנשים חדשים. הייתי מרוצה נורא. שלחו אותי למסלול פיקודי, קורס מ"כיות, ואחר כך, בתוכנית, קורס קצינות. לא כל־כך רציתי להיפרד מחברה', אבל חשבתי שבשירות הצבאי צריכים לעשות מה שסוב לצבא.

לפני שנה וחצי, ממש בסוף הטירונות, ניקינו מיקלחות. עשינו את זה במי־אש. לא נשארו כספות, אז ניקינו בלי.

אחר כך התחלתי להרגיש צריבה בידיים, בקצות האצבעות. הלכתי לחובש, והוא היפנה אותי לבית־חולים רמב"ם.

נסעתי לשם עם הקצינה. בדקו אותי בדיקה שיגרתית. הכל היה בסדר.

שלחו מישהו שיביא את החומר מהקיבוץ, ובינתיים חיכינו, אני והקצינה, בחוץ.

היתה לי הרגשה של כמו התחשמלות באצבעות. כאילו שמתי את הידיים ב־מקור־חשמל. ביקשתי, אם אפשר, שווירלוג יבדוק אותי. אמרו לי לחכות. שאלתי למי. אמרו: „לומחה."

אחר־כך נכנסתי לחדר. היו שם רופא אחד ושתי נשים. שאלו כל מיני שאלות. סיפרתי על החומר, סיפרתי על קורס מ"כיות, אמרתי שלא כל־כך בא לי ל־היפרד מהחברה', אבל אם צריך אז אני הולכת בלי היסוס.

ביקשו ממני לצייר בית. אמרתי שאין לי מושג בציור. בסוף ציירתי איזה בית. זה היה גורד־שחקים.

הרופא אמר לי שאין בבית שלי דלת, ושאל איך נכנסים פנימה. הסברתי לו שאני חיה בתל־אביב, ושם האנשים לא גרים בבתים עם דלתות פתוחות.

הוא אמר לי לחכות בחוץ. לפני כן ביקש שאגדיר לו את הורי. שאלתי מה זאת הגדרה, אז הוא אמר לי „בשתים־שלוש מילים." אמרתי לו „הם די מרובעים." הוא הסתכל לכיוון הנשים שישבו לידו, ואמר לי ללכת החוצה.

ירדתי עם הקצינה. בשער בית־החולים חיכתה מונית. נכנסנו פנימה. שאלתי לאן נוסעים, אז הקצינה אמרה: „זה בסדר." ראיתי רק שהנהג מחייך כל הזמן.

הגענו לאיזה פניה, נכנסנו בשער. ה־קצינה סימנה משהו לשוער. הוא הניד ראש, ופתח לנו את הדלת. הגענו למחלקה 5. היה שלט בחוץ.

שאלתי מה זה, אז שוב היא אמרה „את הולכת לבדיקה. זה בסדר!"

ישבנו בחוץ. פיתאום התחילו אנשים לסתובב שם, לידי. לא הבנתי שזה בית־חולים לחולי־רוח. כן, אני יודעת שהם שונאים שקוראים לזה כך, אך זה בדיוק מה שזה. ראיתי פרצופים מפחידים, עשו לי עוויות בפנים, השמיעו קולות. בסח ראו חיילת במדים, ורצו להשתעשע ב־אטרקציה. היו שם נשים שצווחו, שדפקו בדלתות, בחלונות.

נכנסה אחות, היא חייכה וביקשה ש־אכנס לרופא. כשנכנסתי שאלתי מייד איפה אני, אז אמרו לי: „ליד עכו, נהריה". רציתי לדעת אם אני יוצאת בצהריים, או שזה יקח עד הערב. רציתי להודיע משהו לאחת הבנות במשק. אז אמרו לי: „לא, זה יקח תקופה מסויימת, אנחנו נטפל בך."

בין „המשוגעים הקשים"

אחר כך התחילו לשאול שאלות, ב־ערך שלוש דקות. ואז אמרו לי לצאת החוצה.

האחות ריחמה עלי ואמרה לי שפה זה מזרע. לא ידעתי מה מיוחד במזרע, ולא אמרו לי.

שתי אחיות לקחו אותי להתקלח. הן חפפו לי את הראש, סיבנו אותי. כל ה־משוגעים נדחפו לדלת, לראות את ה־אטרקציה. הסברתי לאחיות שאני מסוגלת להתרחץ לבד, חוץ מזה שהתקלחתי ב־בוקר. הן חייכו בציניות.

כשיצאתי מהמקלחת, לקחו לי את כל התכשיטים, השעון והתיק. הלבישו אותי משהו דמוי־שימלה, עם שרוול קצר, ש־מגיעה מעל לברכיים. היה אז חורף, ב־חודש ינואר שעבר. היה לי קר נורא. הם לא הסכימו שאלבש סוודר שלי. לא הס־כימו שאלבש תחתונים משלי, ונתנו לי תחתונים ורודות ענקיות. לא נתנו לי לקשור את השערות. הלכתי פרוע, כי גם לא נתנו לי להסתרק. אני חושבת שבצורה שהיתה לי נראיתי כמו משוגעת מהסרטים.

הכניסו אותי לאולם גדול. מסביב היו ספסלים. על הספסלים ישבו כל הנידונים. מסביב לאולם היו חדרים גדולים. בכל חדר 12 מיטות. היו שני חדרים קטנים, של שתי מיטות, שם שמו את המשוגעים ה־קשים. שם גם שמו אותי, יחד עם חולה אחת שהיתה קשורה.

באותו ערב בכיתי נורא. התחלתי אחרי הצהריים, וזה נמשך כל הלילה. זה היה נורא. פחדתי לישון, פחדתי שזה הסוף שלי, שאנשים החליטו שאני משוגעת ואני לא יכולה להבין או לדעת מה קורה.

החולה שבחדר שלי היתה אשה קשישה, שכל הלילה צעקה וניסתה להשתחרר מה־קשירות. כשראו שאני בוכה, נתנו לי לרגקטיל. העיניים מתנפחות, נעצמות. את מרגישה כבדה, כאילו יש לך מישקולות על העיניים. תשה יבש, אי־אפשר לחרוות את הצימאון הזה.

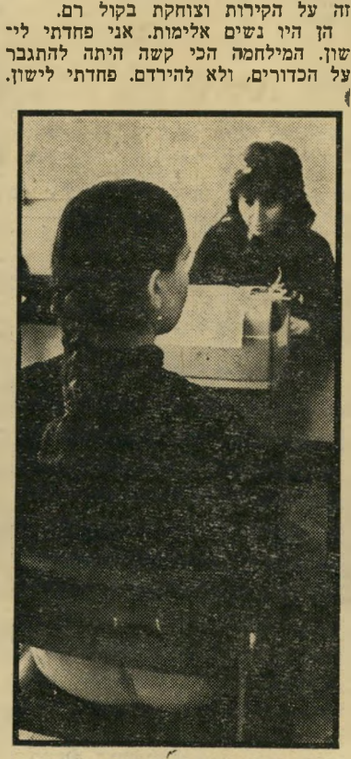
למחרת בבוקר הוציאו אותנו לאולם. שם ישבנו כל היום. היו שם נשים מוג־וולואידיות, היו שם נשים בנות 70 ויותר. היתה אחת שנמצאת שם הרבה שנים, ניצולת־שואה. היא כל הזמן צרחה ב־גרמנית: „הצילו את עצמכם! הם באים! תברחו! תברחו מהר!" היא היתה כורעת על הברכיים ומצטלבת: „אל תגי־דו שאני יהודיה!" היא היתה מורטת שע־רות ומכה את עצמה בכל הכוח.

היתה שם ילדה בת 14. היא היתה תוקפנית מאוד. כנראה בגלל זה אישפזו אותה. היא היתה מכה את עצמה, מנסה לשבור ספסלים וקירות. ניסיתי לדבר אתה, זה לא הלך.

היו שם שתי נשים מקסימות, סופר־שפויות. היתה שם אחת, בת 50 בערך, חברת קיבוץ. אמא של שני סטודנטים. אני חושבת שהיא הגיעה לשם בשגגה. היתה לה בעייה של בלות, אבל מכאן ועד מוסד סגור רבה הדרך. הן היו שבר־כלי, הן כבר לא יצליחו לצאת מזה.

אני חושבת שאת המראות האלה לא אשכח כל ימי חיי. היה שם בחורה ש־היתה מתפשטת כל הזמן, מתרוצצת עירו־מה וצורחת. היתה אחת שעשתה את צרכיה באמצע האולם, והיתה מורחת את זה על הקירות וצוחקת בקול רם.

הן היו נשים אלימות. אני פחדתי לי־שון. המילחמה הכי קשה היתה להתגבר על הכדורים, ולא להירדם. פחדתי לישון.

הנח"לאית
„קישטה, תשתקי!"

גם האחות אמרה לי שלא נותנים לי את השעון, כי הנשים תתנפלנה עלי באמצע הלילה.

אבא בכה

בחדר האוכל אוכלים רק בכפיות. החולות רוחצות את הכלים.

הייתי מנסה להירדם ביום, כי כשהיה אור פחדתי פחות. ידעתי שהאחיות מס־תובבות שם, והנשים האלימות לא תת־נפלנה. אבל אסור היה להיכנס לחדרים ביום.

הייתי מנסה להירדם בישיבה, אבל אז היו מכריחים אותי לקום ולשטוף את ה־רצפות. זאת עבודה מורטת־עצבים, אך הן היו סבלניות. הן גם חייכו, ודיברו איתנו. את הרופאים בקושי ראינו.

אחרי שבוע התקשרו עם האבא שלי. הוא הגיע מייד. הוא היה אדם שבור, מזועזע לראות איך אני נראית.

בהתחלה לא עניתי לו. הרגשתי שבגדו בי. לא עיכלתי את המצב שאני נמצאת בו. חשבתי שאני לא יכולה להראות את עצמי לאבי. לא ראיתי את השמש במשך עשרה ימים.

את אבא הראו לי דרך הסורג. התחננתי לפניו שיקח אותי לאור השמש. לא נתנו לו. כשהוא הלך, אחרי עשר דקות — כי אסור לראות את המצורעים יותר מזה — ראיתי שהכתפיים שלו מתכופפות. הוא בכה.

במישפחה שלנו יש הרבה אנשי־צבא. לאבא יש קשרים טובים. הוא ראה שאין ברירה, והתחיל להפעיל פרוטקציה. ב־מילים יפות אפשר לומר: הפעילו לחצים על הגורמים המתאימים.

אחרי יומיים היה אישור מהצבא לעבור למקום אחר. ואז התחיל עניין הרכב. זה לקח כימעט עשרה ימים. בכל יום אמרו לאבא: „היום אין רכב." ובינתיים אני הייתי בחזקת משוגעת, 24 כדורים ליום, ומשהו דמוי־שיחות שהיו לי עם ד"ר ג'ורג', קרח, ממושקף ושמן, מנהל המחלקה.

הם היו מכניסים אותי לחדר, ומדי פעם בפעם עלה מיספר האנשים. הרגשתי כמו מוצר מוסיאוני נדיר. הם לא שאלו אותי שאלות. בי לא התעניינו כלל. לפעמים הייתי מתחילה לדבר, אז היו מניפים את היד כאילו „קישטה, תשתקי!"

שמעתי פעם על המושג „שיחות", שיוש־בים עם המטפל והוא מדבר איתך, את מדברת מתוך הלב, מעלים בעיות. את המושג הזה לא שמעו אצל הד"ר ג'ורג'. על כל פנים, איתי אף פעם לא דיברו.

ביום שישי אחרי הצהרים נגאלתי.

העבירו אותי לבית־החולים בארי־יעקוב. הרופא התורן קיבל אותי ודיבר איתי. הוא שלח אותי ישר למחלקה פתוחה. זה בית־חולים יפה, בתים קטנים, ספסלים, גינות, דשא. יש שם פעילות וחוגים רבים. קרא־מיקה, התעמלות, מלאכות־יד. בחדרים יש שטיחים, מוסיקה כל היום. הלרגקטיל ירד מייד מהפרק, הפסיקו את זה ברגע ש־הגעתי. כל יום היתה לי שיחה עם פסי־כולוגית.

כשהגיעה הקצינה אלי, היא אמרה לי שהיה דיון בצבא ושאמרו שיותר לא ישלחו אף חייל אחד למזרע.

במחלקה שלי בבארי־יעקוב היו חמש חיי־לות ועשרה חיילים. היינו כל הזמן יחד. מובן שלבשנו בגדים מהבית, עגדנו תכ־שיטים. בערב היינו יושבים מול הטל־וויזיה, היו שם גם סרטים, ספריה, קפ־טריה.

הלכתי לחפש את המחלקה הסגורה. אז ראיתי את ההבדל בין מחלקה פתוחה וסגורה. שם, בסגורה, היו ממש משוגעים.

פרופיל 65

נשארתי שם שלושה שבועות. שלחו אותי לחופשה בבית, שנמשכה חודש. אחר־כך חזרתי לצבא. כשהשתחררתי מבית־החולים, נתנו לי פרופיל 45. אחרי חצי שנה העלו ל־65, וגם זה לחצי שנה.

בהתחלה לא ידעתי מה להגיד לאנשים הקרובים אלי, המישפחה, החברה מהגר־עין ומהקיבוץ. הם נהגו לבקר אותי כל הזמן, כמובן אחרי ששוחררתי ממזרע. אבל היתה לי בעייה עם אחרים. מה לומר? להסביר שהייתי בבית־משוגעים? אחר־כך התחלתי להסביר. זה היה יותר נוח וברור.

אני לא חושבת שמה שהיה לי היה מחלת־נפש, כלומר שהעקצוץ באצבעות היה סימן למחלה. אולי הייתי מתוחה לקראת הקורס, יתכן וגם אז זה טבעי. אבל בין מתח נפשי ובין מחלת־נפש, ש־צריכה טיפול סגור, יש מרחק רב מאוד. ונגיד גם שהעניין באצבעות היה מחלת־נפש, נניח שזה היה סימן למתח או לכל דבר אחר — אז מה, בשביל זה צריך לסגור אותי במחלקה כל־כך איומה? אי־אפשר היה לשלוח אותי לשיחות עם פסי־כולוג או קב"ן? למה היה צריך פרוטק־ציה, כדי להוציא אותי מבית־המשוגעים הזה? מה קורה עם מי שאין להם אבא עם קשרים? הם בוודאי נשארים שם, ו־בסוף באמת משתגעים!

עד כאן עדותה של החיילת. אי־אפשר לקרוא אותה בלי מועקה כבדה מאוד. משהו יסודי מאוד אינו בסדר במדינה הזאת, ביחסה לזכויות־האדם, אם דברים כאלה אפשריים בה.

הדבר מטיל עלינו חובה כפולה ומכופלת לעמוד על המימשר. נשתדל למלא חובה זו.

שלי שפיר

השבוע במאה ה־20

מה אירע במאה ה־20׳ בשבוע שבין ה־5 במארס עד ה־11 במארס? במדור זה יסקור „העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו ב־80 השנים הקודמות בשבוע שבו מופיע הגיליון.

1903

7.3 — מישלחת מומחים של ההסתדרות הציונית יוצאת ל־איזור אל־עריש, כדי לבדוק את האפשרויות להתיישבות יהודית־חקלאית במקום.

1910

8.3 — הברונית הצרפתיה דה לארוש היא האשה הראשונה בעולם הזוכה ברישיון־טיס.

ויסטון צ׳רצ׳יל
5.3.1946

1911

11.3 — בקייב, רוסיה, נפתח משפטו של מנחם מנדל ביילים, קורבן עלילת־דם סיפוסית — הוא נאשם ברצח נער נוצרי כדי להשתמש בדמו לטכס יהודי בפסח. כעבור שנתיים זוכה ביילים בדין, חי כשבע שנים בארץ־ישראל ומת בארצות־הברית.

1917

8.3 — שביתות ותסיסה בפטרבורג, רוסיה. הצבא מצטרף למורדים המהפכנים. השילטון בבירה עובר לידי מועצת הפועלים (ברוסית: סובייט).

11.3 — הצאר הרוסי, ניקולאי השני, מפזר את הדומא, אולם צירי הפרלמנט מסרבים למלא את הוראת השליט ולהתפזר.

הצבא התורכי נסוג; הצבא הבריטי מתקדם ונכנס לתוך בגדד, עיראק.

1918

9.3 — מוסקבה נקבעת כבירתה של ברית־המועצות.

1926

6.3 — התיאטרון על־שם שיקספיר בסטרטפורד, אנגליה, עלה באש. התיאטרון, שנבנה מחדש, הוא היחיד בעולם המציג יצירותיו של אדם אחד בלבד — ויליאם שיקספיר.

1932

8.3 — אבטלה קשה בארצות־הברית. מיפעל פורד בדטרויט הודיע על כמה מקומות עבודה פנויים ו־3.000 פועלים קפצו על המציאה. במהומה שהתחוללה במקום קיפחו את חייהם ארבעה פועלים.

1933

9.3—6 — הבנקים ברחבי ארצות־הברית נסגרים. הקונגרס מעניק לנשיא רוזוולט סמכויות נרחבות בענייני כספים. הנשיא מנהיג מהפך כלכלי, אור כל תשלום בזהב.

10.3 — אלברט איינשטיין, השוהה מחוץ לגרמניה, במיסגרת מסע הרצאות, מודיע שאין בדעתו לשוב למולדתו, הנשלטת על־ידי הנאצים, בראשותו של אדולף היטלר.

1935

7.3 — גרמניה הנאצית מספחת את חבל הסאר לתחומה.

1936

7.3 — הצבא הנאצי פולש לחבל הריין. היטלר מבטל את חוזי ורסאי ולוקרנו ומציע לצרפת ולבריטניה חוזה אי־התקפה. הוא אף מביע נכונות לשוב לחבר־הלאומים.

בלונדון נוסדה הוצאת הספרים פינגווין ונפתח עידן הספר בעל הכריכה הרכה.

1938

11.3 — הצבא הנאצי פולש לאוסטריה השכנה. כעבור יומיים מספחים הנאצים את אוסטריה והיטלר מתקבל בווינה בתהלוכת ניצחון.

1942

9.3 — היפאנים כובשים את האי יאווה מידי ההולנדים. כל הודו ההולנדית בידי היפאנים.

קונארד אדנאואר ודויד בן־גוריון
6.3.1951

1943

11.3—7 — המחנה הבריטי השמיני הודף התקפות־נגד כבדות של הצבא הנאצי בתוניסיה.

1944

5.3 — הצבא הסובייטי מנהל מיתקפה תלת־חזיתית באוקראינה.

1945

6.3 — הפרטיזן יוסף ברוז טיטו נתבקש על־ידי מועצת הכתר להרכיב ממשלה ביוגוסלביה.

1946

5.3 — וינסטון צ׳רצ׳יל טובע את הביטוי „מסך הברזל", שהפך מאז שכיח בפוליטיקה העולמית. בעת נאום שנשא בווסטמניסטר קולג׳, בפולטון, ארצות־הברית, אמר: „מסך ברזל ירד על היבשת," והתכוון לאירופה.

7.3 — חמישה אנשי פלמ״ח, שנתפסו עם נשק ביד, בדרך שבין ירושלים ליריחו, נדונו לחמש שנות מאסר כל אחד.

1947

11.3 — מזכיר האו״ם, טריגווה לי, ממנה ועדה לחקר בעיית ארץ־ישראל.

1948

9.3 — מצב אספקת המזון בירושלים הולך ומחמיר. החנויות ריקות והרעב מאיים על האוכלוסיה.

1949

6.3 — החלו חילופי שבויים בין ישראל למצריים.

8.3 — הכנסת החלה לקיים את ישיבותיה באולם קולנוע קסם בתל־אביב. משה שרתוק עיברת את שמו לשרת וזלמן רובשוב לשז״ר.

1950

11.3 — ממשלת לבנון דחתה דרישה סורית להנהיג איחוד כלכלי מלא בין שתי המדינות.

1951

6.3 — שינויים מרחיקי־לכת בתקנות הכיבוש של גרמניה, המקבלת זכויות ריבוניות נרחבות. בראש מישרד־החוץ הגרמני החדש עומד הדוקטור קונראד אדנאואר, שהפך אחרכך קנצלר ונודע כאבי הסכם השילומים עם ישראל.

1952

9.3 — עבאס חלים, ממישפחת המלוכה במצריים, יצא בקריאה פומבית לברית־שלום עם ישראל.

1953

5.3 — יוסף ויסריונוביץ דג׳וגשווילי סטאלין, שליטה הכל־יכול של ברית־המועצות, מת בן 73.

1956

9.3 — הארכיבישוף מאקריוס, מנהיג היוונים בקפריסין, הוגלה על־ידי הבריטים לאיי סיישל. עילת הגירוש: „פעולות טירור". מאקריוס שוחרר כעבור שנה והפך, מאוחר יותר, לנשיא קפריסין העצמאית.

1957

5.3 — ראש־הממשלה, דויד בן־גוריון מנמק בכנסת את החלטת הממשלה לפנות את סיני ואת רצועת עזה. הכנסת דוחה הצעות אי־אמון של חרות והציונים הכלליים. אחדות־העבודה ומפ״ם מביעות התנגדות לנסיגה. שרת־החוץ, גולדה מאיר, שבה ומכריזה כי הסכם שביתת־הנשק בין ישראל ומצריים בטל ומבוטל.

1958

7.3 — גמאל עבד־אל־נאצר מקים ממשלה מרכזית לרפובליקה הערבית המאוחדת ושתי ממשלות איזוריות — אחת למצריים והשנייה לסוריה.

1959

11.3 — יובל שנים לעיר העברית הראשונה — תל־אביב. ישיבה חגיגית של מועצת העיר בבניין המוסיאון.

1960

5.3 — השם כיכר ישראל הוענק לצומת מרכזית בבירת צרפת, פאריס.

10.3 — מיתקן ניסויי להתפלת מי־ים, על פי שיטת המהנדס זרחין, הופעל באילת.

1961

8.3 — הרמטכ״ל לשעבר, רב־אלוף (מיל.) חיים לסקוב, מונה מנהל רשות־הנמלים. הודעה על כך פורסמה בירושלים.

1962

6.3 — אחרי שנים של מילחמה עקובה מדם בין לוחמי השיחרור האלג׳ירים לבין הצבא הצרפתי, החלו שיחות־שלום בין נציגי ממשלת צרפת ונציגי המחתרת הלוחמת, אף־אל־אן. השיחות הובילו לכינונה של העצמאות האלג׳ירית ולהשלמה עם צרפת.

1963

6.3 — בישראל תוקם טלוויזיה לימודים, לפי הצעה שנתקבלה בכנסת.

8.3 — הפגנות והתנגשויות בין חסידי גמאל עבד־אל־נאצר לבין מתנגדיו בסוריה.

1965

6.3 — הפנטגון מודיע כי שני גדודי מארינס יישלחו לדרום־ויאט־נאם, לפי בקשת ממשלת סייגון. המעורבות האמריקאית החלה.

פרנקלין רוזוולט
6—9.3.1933

1967

11.3 — סוטלאנה סטאלין, בתו של יוסף סטאלין, הגיעה לג׳נבה וקיבלה מיקלט זמני בשווייץ. אחר כך השתקעה בארצות־הברית, נישאה לאמריקאי ופירסמה ספר המגלה טפח מחייו הפרטיים של אביה מטיל־האימה.

1974

9.3 — 46 צירים יהודיים בפרלמנט הבריטי החדש — 33 לייבוריסטים, 12 שמרנים ולי־ברל אחד.

מכתבים

הדוגמה האמריקאית

על ההצעה להטריד ולבייש את עובדי חברת־החשמל.

בתוכנית גלי צה״ל, משתיים עד ארבע (18.2.80), הציע שלמה אהרונסון ללמוד מהציבור האמריקאי כיצד להגיב על העיצומים בחברת־חשמל ובמקומות אחרים. לדעתו, צריך הציבור הישראלי למצוא את כתובותיהם של חברי ועד־העובדים של חברת־חשמל ופשוט להטרידם: ללכת אחריהם למכולת, לבייש אותם וכו׳.

אין ספק ששביתות ועיצומים של

שלמה אהרונסון
לבייש את מי?

קבוצות עובדים מסויימות פוגעים לעתים גם בקבוצות שונות באוכלוסיה. עיצומי עובדי חברת־החשמל, למשל, פוגעים גם במורים, ברופאים ובאחיות, ואילו עיצומי המורים, הרופאים והאחיות פוגעים גם בעובדי חברת־חשמל. הייתי מציע לקבוצות העובדים השונות לתאם את פעולותיהם ומאבקיהם, ולהגיב במשותף נגד האחראים למצבם — הממשלה, המעסיקים וההסתדרות. בכך יסכלו את המאמץ להסיח את דעת הציבור מן האשמים ולהפנות את זעמה של קבוצת עובדים אחת נגד חברתה. בכך גם יצליחו להוציא מידי ההסתדרות את השליטה על המאבק ואת האפשרות שבידיה לרסנו ולשככו.

ואשר להמלצתו של שלמה אהרונסון, הייתי מציע לציבור העובדים לקחת אותה ברצינות וליישמה — הן כלפיו והן כלפי האחראים למצבם. עובדי חברת־החשמל, למשל, יכולים לנתק את אספקת החשמל לדירתו של אהרונסון. ובאשר לרעיונות נוספים, אני סומך על דימיון העובדים ומקווה שלא יחכו להצעות נוספות מפיו של החכם משתיים־עד־ארבע.

אריה פינקלשטיין, חיפה

● ● ●

מחירו של המצפון האנושי

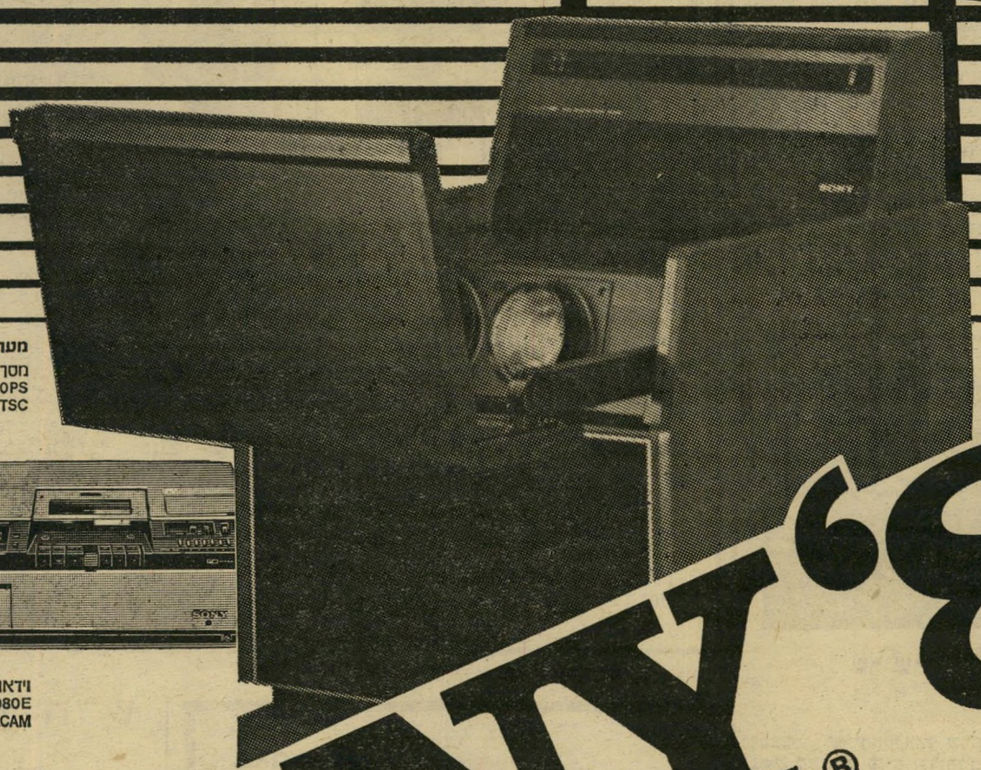
המישחקים האולימפיים עולים הון־עתק, הראוי לצרכים אחרים, חיוניים יותר.

האם מישהו לקח לתשומת־ליבו את העובדה, שבסכומי־עתק שהושקעו במישחקים האולימפיים, המורים להתקיים במוסקבה, ניתן היה להציל את העם הקמבודי כולו?

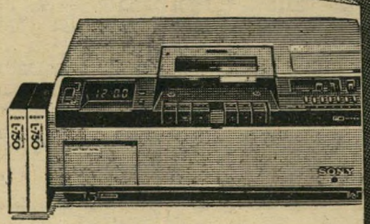
העולם הפסבדו־נאור־מתקדם משקיע את הקמצעים המוגבלים בלאו־הכי באירועים ספורטיביים ובשעשועים. האם מכאן עלינו להסיק, שתחרות ספורט כלשהי חשובה לאנושות יותר מחיי־אדם? האם הצפייה בתחרות איגרוף בצבעים חשובה יותר משיקום אסירים? ואפשר להזכיר תחומים

(המשך בעמוד 6)

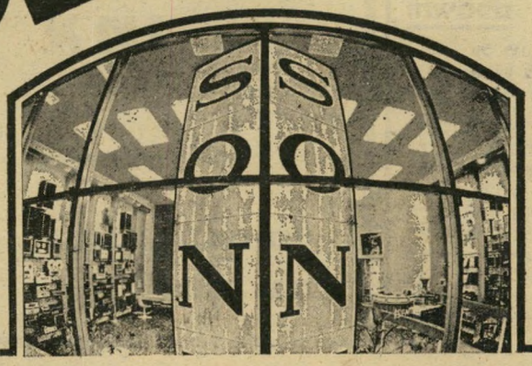
מערכת הקרנה-וידאו:
מסך הקרנה "72
KP-7210PS
PAL/SECAM/NTSC

וידאו ביתי
BETAMAX SL-8080E
PAL/SECAM

SONY'80®

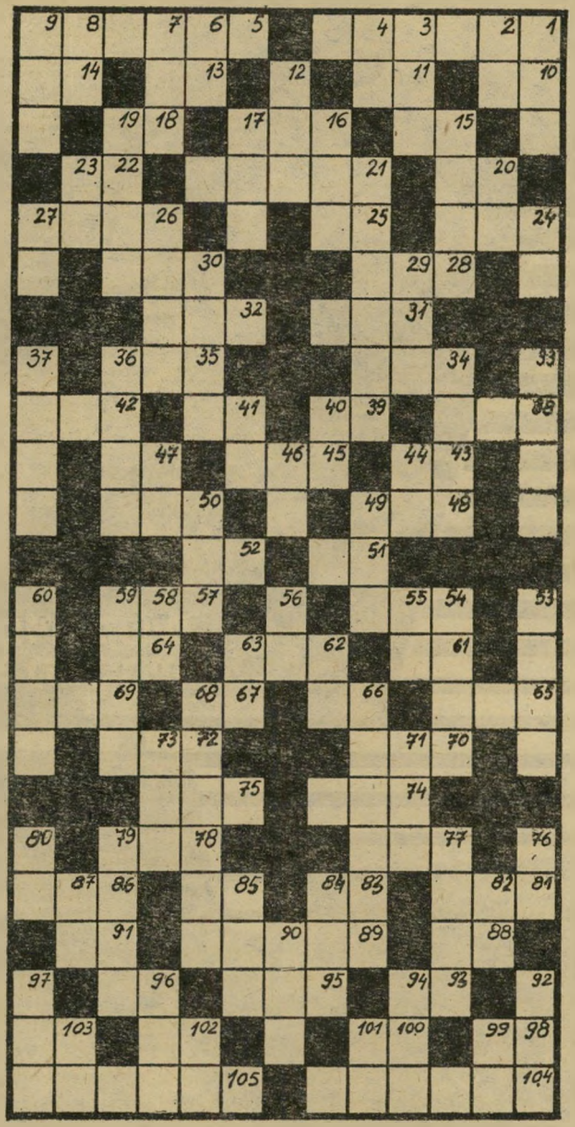
- ציוד HI-FI
- מערכות סטריאו
- רדיו טייפ-קסטות
- רשמקולים
- טרנזיסטורים
- טלויזיות צבעוניות
- טלויזיות שחור לבן
- ציוד VIDEO
- טלויזיה במעגל סגור
- אולפן VIDEO
- אביזרים למערכות
- מחלקת שרות
- מעבדות אודיו ווידאו

בוא לראות ולשמוע הדגמה
באולמי התצוגה של סוני, במגדל שלום, בתל אביב
או אצל סוכנינו המורשים ברחבי הארץ.

כרסום מלניק | רפאל טיראן

תשבץ העולם הזה 2218

מאוזן:

1) יצור חידה; 5) התאחדות בתעשייה; 10) מבקע גרעין האוראניום; 11) משך, ציפה; 13) בח.ז. יום הגבורה; 14) מנה מצומצמת; 15) שליט; 16) התיר; 18) הופיע; 20) מתקיים; 21) פטריה; 22) תשלום חובה; 24) חובב נזידעדשים; 25) מהנדס סקוטי; 26) שנית היא לא תפול; 28) משידורי הטלוויזיה; 30) משחקני הכדורגל; 31) שבו מדובר; 32) גורל; 34) נשיא יוגוסלביה, עדיין ללא סוף; 35) העליב; 38) ארמי; 39) יטיף דם; 41) ריחם; 42) כלי־נגינה מיזרחי; 43) זה, זו; 45) מועל היסטורי; 47) מיתן; 48) רעד, רטט; 50) ידיעה, שליחות; 51) אשמדאי; 52) מס' העיקרים; 54) עצם; 57) שפע; 61) אנקול; 62) אביה־צלפחד; 64) החלק האחורי; 65) נבער מדעת; 66) בן־המשפחה; 67) אבדן, נפילה (בהשאלה); 69) הפיל; 70) עייף; 72) מוכרת מזונות? 74) מטבע בא"י; 75) צעיר; 77) ... אותה (סלנג); 78) זבוב אפריקאי; 81) חיידק; 83) סופו של יום; 85) לבושו של מרדכי; 86) בעל „המרד על הקיין"; 88) משענת; 89) שמה החדש של ניז'ני נובגורוד; 91) היה ראש ממשלה בבורמה; 93) ממנהיגי המפלגה הנאצית; 95) קישוט, נוף; 96) הובל; 98) בן אדם; 100) עוף דורס; 102) נקי; 103) אמצעי תשלום; 104) חלקיק חיובי; 105) מנשות דויד, טובת־שכל ויפה־מראה.

מאונך:

1) לבנה; 2) צייר, איש ישראלי; 3) מייסד מקווה־ישראל (ש"מ); 4) שם מצודה בגליל; 6) אויה; 7) חירף; 8) למעט; 9) בעלה הראשון שה הגב' במס' 105); 12) האיר; 15) שמו הפרטי של מנדלי מו"ס; 16) בודד; 17) אסון; 19) חלק במצלמה; 20) ממהר; 21) לא מוזייף, אמיתי; 23) כלי עיוויים; 24) מעשהו של חוני; 26) ההדגש בהברה האחרונה; 27) דום; 29) לצורך; 30) שורט שקמים; 33) גם מעופפת? 34) רכב למשאות; 36) אבי בלעם; 37) וסת; 40) מתנועע; 41) נועם; 44) ככלי לחפירה; 46) מושב השופטים; 74) אדמה בנגב; 49) השתא; 50) שמן; 53) איל; 54) הוא כתב את „באב־אל־וואד"; 55) אות יוונית; 56) השכלה; 58) מזון; 59) העונה הבאה; 60) סינדיקאט; 62) השווא האחרון; 63) מילת־רמז לרחוקים; 66) אחריית־דבר; 68) מיריביו של סטלין; 71) הצבה ישנה ב־„הבימה"; 73) הוציא מצרה; 76) זמם; 77) צמח לתעשיית סיבים; 79) רב, אמורא; 80) רקבון; 82) מרחק (לפי פרסות); 84) צמר־גפן; 87) המטבע שלנו; 90) משוררת; 92) לילה; 94) מטבע אמריקאי; 96) בנחת, בשלווה; 97) נשק־קל (ר"ת); 97) חיפש; 191) הוראה; 102) חייב; 103) בהשאלה — מס' עולמות.

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

רבים, שחשוב להשקיע בהם מטעמים אנושיים ומצפוניים.

אנו תומכים בהטלת חרם על המישחקים האולימפיים הגוכחיים, במחאה על הפלישה הסובייטית לאפגניסתאן והפגיעה בזכויות האדם. אנו מציעים לערוך אותם במיסגרת צנועה יותר, במקום אחר.

דרור עמר ואשר לוי,
קיבוץ שדה יואב

● ● ●

ילדות קשה

ועוד על „הילד המרטיב" („העולם הזה" 2213).

כקוראה קבועה הייתי רוצה להתייחס לכתבתה של סטלה קורן. אני בת 23 ומתגוררת בניו־יורק מזה שנה, עקב לימודים. בילדותי עברתי הרבה... וזה גרם לי להרטיב במיטה עד גיל 15. ולמרות שהיתה לי פסיכולוגית, לא העותי לומר לה מילה וחצי מילה בנושא ההרטבה.

לא היה לי ספק, שיבוא יום ואגמל מרעה חולה זה, למרות שהדבר הפריע לי. המסקנה היחידה היא, שאין להאשים את הילד בגין הפרעות אלה, שמקורן בגיל הרך. להיפך. הנכון לעשותו הוא להתעלם לגמרי מעובדת ההרטבה, בתיקווה שהבעייה תיפתר עם הזמן.

מור אביב, ניו־יורק

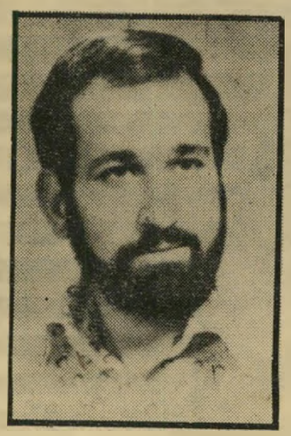
● ● ●

גוג ומגוג

על היריבות שבין שני בעלי־גוף, אריק שרון ופייסי גרופר („העולם הזה" 2214).

לא הוגן מצידכם, לפרסם תמונה של ח"כ גרופר כשסיגר ענקי, ממש פאלי, מודגר באיום מול פני יריבו, כשממול, היריב בכבודו שבים כיום ביהודים. זוהי תשובה המחזירה את הגלגל אחורנית, לתביעות הערבים על בתיהם ביפו, ברמלה ובכל שטחה של מדינת ישראל...

עתה רוצים אנשי קריית־ארבע לשבת בתוך חברון, כאילו שליד חברון הסתדרו. הסיכסוך יהיה

קורא מטעון
סכנה: גפרור!

תוקפני ומתמיד, שכן בית יהודי בסביבה צפופה של ערבים יהיה זקוק להגנה ותהליך ידוע: גטלות בתים נוספים, לצרכי „ביטחון"; בית יהודי אחד אינו די מוגן ויש צורך, לכן, לאכלס ביהודים גם את הבתים סביבו. וכך ימשיך גלגל ההפקעות לגוע וסביב ה„בית" היהודי יקום גם מחנה צבאי זעיר...

יישוב יהודים בחברון יסמל יותר מכל את הרצון של אנשי גוש־אמונים וקריית־ארבע לפגוע באוטונומיה, לקעקע את סיכויי השלום, להעלות את הסיכסוך הישראלי־ערבי על פסים של התנגשות יהודית־איסלאמית.

מיליוני מוסלמים בעולם כולו ממתינים ל„גפרור" שיציית את התבערה. אנשי ההתנחלויות הם המועמדים להיות המציתים. ואוי לנו מן הצפוי בעתיד, אם נגלוש למילחמה מקיפה עם העולם המוסלמי כולו.

מאיר מטעון, תל־אביב

● ● ●

שר שרון
פנים אל פנים

ח"כ גרופר

ובעצמו, שר־החקלאות שרון, חסר נשק מגן, עם פנים ילדותיים מחייכים.

דרורה אבני, רעננה

● שני היריבים, על כלי זיונם — ראה תמונות.

● ● ●

הציונות, הגפרור והאיסלם

על כוונת מתנחלי קריית־ארבע להרחיב אחיזתם בתוככי חברון.

יישוב יהודים בחברון אינו „תשובה ציונית הולמת", ואוי לה לציונות אם אלה הן תשובותיה. יישוב יהודים בחברון אף אינו תשובה רציונאלית, אלא תשובה דתית מיליטאנטית, תשובה של צביעות והתחסדות. תשובה האורמת: שלך שלי ושלי שלי, זהו חיפוש בנרות אחרי בתים שהיו מיושבים ביהודים, והתעלמות מעשרות אלפי בתים ערביים המיו־

אמריקה, אמריקה

על הישראלים בארץ־האפשרויות־הבלתי־מוגבלות, בעיקבות דבריו של הקורא אלכס מסיס במדור „פורום" („העולם הזה" 2216).

אני מסכימה עם התיאור וחולקת על הפרשנות. מישרד ההגירה האמריקאי איננו אנטי־שמי סתם כך, ואף אינו משתף־פעולה עם ממשלת־ישראל. יש לו פשוט ני־

(המשך בעמוד 8)

הופיע ספר חדש

מ. גבריאל רוזנבאום

התמונה המדברת

המחיר: 118 ל"י (כולל מע"מ)

באבלו של

אברהם סיטון

על מות

אמו

משתתפים

בן־ציון רבינוביץ

ובית „גד"

שרתון לגברים כמוך

"מאז ששמתי
את "שרתון" על הכוונת
איני מחליף אותה
באף סיגריה אחרת.
אני אוהב את הטעם
המיוחד של "שרתון".
יש בה תערובת מעולה
של טבק וירג'יניה
והיא נותנת לי
הנאה אמיתית.
עם "שרתון"
קלעתי בול!"

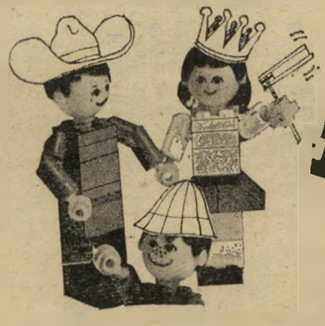
מוקד 55

„עלית" ושר־החקלאות

האיש גדול הממדים בתמונה, הלוחץ את ידו של מיכאל רם, מנהל היצוא של „עלית", הוא שר החקלאות הגרמני, יוסף ארטל, שביקר בביתן „עלית" בירידה הממתקים הבינלאומי שהתקיים לאחרונה בקלן, טעם מן המוצרים ושמע מקרוב על הישגי „עלית" בתחום היצוא.
הצלם אשר ליווה את השר הגרמני, לא היה בסביבה וברגע האחרון הצליח להנציח

את המעמד במצלמתו, כך נראה, לכן, השר יוסף ארטל כשהוא עם גבו למצלמה. באותה תערוכת ממתקים זכתה „עלית" לפופולריות רבה ובעקבותיה תרחיב החברה את היצוא למזרח הרחוק ותכפיל את שיווק מוצריה באוסטרליה.

"לגו" מחלקה משלוח מנות לפורים!..

לגו לילדות

עם מערכות לגו 230, 231 יכולה „האשה הקטנה שלך" לטפח בית מרוהט משלה וגם להפוך לרופאה או אחות רחמניה.

הנחות:

לגו 230 **275.–** ל"י לגו 231 **490.–** ל"י

רח' הפלאות 1589

המערכת מיועדת לבניית רחוב שלם בעיר מודרנית. מתאים לילדים החל מגיל 6

הנחה 450.– ל"י

לגו 911 + לגו 107

לפורים „חבילה משגעת" הכוללת מערכת אוניברסל ענקית (911) ומנוע לגו אוניברסל (107)

הנחה 500.– ל"י

על כל החבילה

נובצע הנחות על לגו 50 נגושך!

המפיצים: סוכנויות קופמן בע"מ, ת"א, החשמונאים 105

חן טרמפ לחייל

מבצע פסח אחריות לשנה!
הדברת מזיקים בהנחה
א.צ.ע מעבדות
תל אביב 03-336633/332409
מורשים ע"י משרד הבריאות 219,185

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

סיון עגום עם הישראלי השואף להגר לארצות־הברית. הישראלים בעלי המיקצועות המבוקשים מצליחים גם כיום להגר, אבל עמך, חסרי המיומנות, הכוללים שיעור גבוה להדהים של „בעלי מיקצועות פליליים", המנסים להישאר בארצות־הברית עם אשרת תייר שפג תוקפה — לאלה יש בעיות.

המאפיה הישראלית בארצות־הברית מפורסמת מניו־יורק ועד לוס־אנג'לס, ולאמריקאים סיבות טובות לנסות ולנפות את המבקרים הישראלים. הדרישה להוכיח מקום עבודה קבוע, למשל, נובעת מן הצורך להרחיק את מיקצועני הפשע. אין זאת אנטי־שמיות.

ובקשר ליחס של היהודים המקומיים אל „העולים החדשים" מישראל, נדמה לי שיחס זה אינו שונה מיחסם של מרבית תושבי ישראל אל העולים ממרוקו (בעבר) ואל העולים מגרוזיה (בהווה). זהו סתם רגש עליונות כלפי העולה החדש, הבא מארץ מפגרת.

יעל ארז, תל־אביב

● ● ●

אפלייה ממוכנת

על הנוהגים המקובלים בבניין איי־בי־אם בתל־אביב.

בלב תל־אביב ניצב בניין גבוה ומרשים — בניין איי־בי־אם. אדם החפץ להיכנס אליו חייב להפקיד בידי פקידת הקבלה, בכניסה, את תעודת־הזיהוי שלו או מיסמך מזהה אחר. ביציאה מקבלים את התעודה בחזרה. למרות שנוהג זה אינו מקובל עלי (רק שוטר רשאי לקחת תעודת־זיהוי מאזרח), אני מבין את המניעים מהם צמח.

אולם אינני יכול להבין ואינני יכול לקבל, בשום פנים ואופן, את העיבדה שערבי אזרח־ישראל, הנכנס לבניין איי־בי־אם חייב, בנוסף להפקדת תעודת־הזיהוי שלו, להיות מלווה על־ידי שומר צמוד. שומר זה מלווה את הערבי אזרח־ישראל כל זמן שהוא שוהה בבניין.

היכן השיווין בין אזרחי ישראל היהודים והערבים, אשר כה מרבים לדבר עליו?

ז. ענבר, תל־אביב

● ● ●

קול פה, קול שם

פני הדור כפני הספרים שלו — אחרי פירסום סקירה של אשר ידלין („העולם הזה" 2215).

מדף הספרים שלנו עלול להתמוטט.

פעם ניצבו עליו ספריהם של חיים וייצמן, זאב ז'בוטינסקי, דויד בן־גוריון... ואליהם הצטרפה גם גולדה מאיר. אחר־כך התווספו הספרים של אבא אבן, עזר וייצמן, דויד הכהן ויצחק רבין. וכך, ככל שהספר חדיש יותר, כך מורגשת בו יד המיקצוען, המשכתב את ההיסטוריה, עד שמגיעים לתחומי הבדיון.

עתה זכינו בעדות של ידלין,

שער „העולם הזה" 2215
גלים ומים עכורים

שחלקה הרלוונטי התפרסם כבר במישפטו.

מה עוד מצפה לנו? מגלי הים עד למים עכורים של יהושע פרץ? קול פה, קול שם מאות יעקוב חלפון? או אולי אדם וחוותו מאת אריאל שרון?

מדף הספרים קורס תחתיו.

משה איזנברג, חדרה

● ● ●

לבושן של נשות הצמרת

על דירוג לבושן של הנשים הלבושות בטעם ובחוסר־טעם („העולם הזה" 2215).

אנט פלאטו־שרון

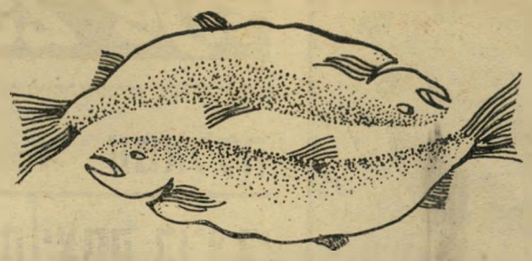
רחל דיין

אי־פור, לבוש ותכשיטים

שכחתם כי מלבד הלבוש, הנתון לבחירתן של הנשים, ישנם גם נתונים טבעיים, בחסד האל, ש־כמעט אין לשנותם באמצעות אי־פור, לבוש, תכשיטים וכו'.

איזי טל־שחר, רחובות

● פרצופים, עם מעט כחל ושרק — **ראה תמונות:** רחל דיין, הראשונה מבין עשרת הנשים הלבושות בטעם, ואנט פלאטו־שרון, הראשונה מבין חסרות הטעם.

ישו לא נולד בדצמבר

ישו
למרות הכל — מזל דגים

לכל מזל כוכב, ולכל כוכב אופי מייוחד. הדגים נשלטים על־ידי כוכב נפטון, ויש להתהות על קנקנו. נפטון, שעל שמו נקרא הכוכב השולט במזל דגים, הוא אל הים המיתולוגי, והמזל שבו הוא שולט הוא מזל מים. המים תופסים את חלק הארי של שטח כדור־הארץ, והים מקיף עולם ומלואו, ועמוק עד אין חקר. על הקשר בין הרוח למים נרמז כבר בספר בראשית: „ורוח אלוהים מרחפת על פני המים.” כוכב נפטון אחראי לתחושות ורגשות והוא מביא לפיתוח האינטואיציה, חשיבה דרך רגש ותחושה. לכן התפילה, המדיטציה, המיסטיקה ויתר דרכי החיים הדומים לאלה, מסומלים ונשלטים על־ידי נפטון.

נפטון מסמל את החיפוש אחרי האמת וההתמסרות. הוא מביא את בן מזל דגים להתעלות מעל עצמו. קשה מאד להגיע לתכונות הנעלות הרוחניות של הכוכב, ולכן רק מעטים מבני המזל מצליחים להגיע עד לדרגה הנעלה המתאפשרת להם על־ידי הכוכב. רבים מגדולי הרוח הם בני מזל דגים, אלה הם החזקים שבמזל. כנגדם, החלשים מבני המזל, נתפסים לבריחה מן המציאות, עד כדי התמכרות לאלכוהול, סמים, עישון, או אפילו לסתם אשליות יפות, או פשוט לשינה מוגזמת.

החיפוש אחרי חיים נעימים, המבוססים על אשליות, יביא אותם למשיכה לקולנוע, תיאטרון, איפור, משחק וכדומה. ההוכחה — חג הפורים הוא במזל דגים!

למרות שנפטון שואף לאמת, כך הוא יודע גם לזייף אותה. באמנות כל כך גדולה, שהאדם בטוח שהאשליה היא אמת לאמיתה. דוגמה: המן הכין עץ למרדכי ונתלה עליו בעצמו.

ההיפנוזה היא בחסותו האדיבה של כוכב נפטון וכן גם החלומות. אלברט איינשטיין, בן מזל דגים, העיד על עצמו שעיקר טרחתו היתה לנסח חוקי טבע שחש וידע אותם באופן אינטואיטיבי.

האופי הנפטוני מתגלה בהתנהגות מימסדים דתיים, בייחוד של הכנסיה הנוצרית, ששאיפות הכח וההשתלטות שלה הוסוו על־ידי מעטה של קדושה ורוחניות. אך עם זה, מי שנמצא בחסותו של נפטון, וגם יודע לנצל את הכוכב שלו בצורה חיובית, ניחן בחשראה, הבנה, סלחנות, טוב־לב, הקרבה, רגש ליופי, חוש לאמנות, מסירות, נאמנות ודמיון. למרות ה־24 בדצמבר, יש לאסטרולוגים הוכחות שישו היה בן מזל דגים. לפי סיפורים שונים, שהתהלכו סביב לידתו, החליטו האסטרולוגים שהוא אכן שייך למזל זה. ישו גילם באישיותו את עקרון ההקרבה העצמית. כאשר נצלב לא היתה בו נקמנות אלא סליחה גדולה. „סלח להם, אבי, כי אינם יודעים את אשר הם עושים.”

ניצול הכלח הנפטוני לרעה מביא לבילבול, חוסר ריכוז, חוסר כושר־החלטה. בן מזל דגים חלש הוא בטלן המתמכר לסמים או לאלכוהול, בעל פחדים בלתי מובנים, ומשועבד למיני זאת בשם האמונה בחופש חמין.

לילידי מזל דגים חשוב הקשר הרוחני יותר מהמעשי. הם לא יתקשרו לאדם בגלל כספו, שמו, או מעמדו. העדיפות הראשונה תינתן לאדם שהרשים אותם ברגשותיו אליהם או לדברים שהם מעריכים. למרות שיש להם סקרנות גדולה בכל מה שנוגע לענייני מין, הם אינם מוכנים לבסס יחסים רק על נושא זה, ויחפשו קשר ריגשי.

קורה להם לעתים קרובות שהם מתאהבים באדם שלגמרי לא מתאים להם, ורואים אותו כפי שהם רוצים לראותו. הם סובלים קשות, עד שהמציאות טופחת על פניהם, ומכריחה אותם לראות את האמת. אז הם עוברים לאהבה הבאה בתור. המזלות המתאימים במייוחד לדגים הם מזלות המים — עקרב וסרטן. הם מזלות חזקים, מעשיים, ויכולים להוביל את הדגים, לחזקם ולעודדם, גם מהבחינה הכספית.

דגים יכולים להתאים לאריות, מאזניים, שוורים וטלאים, אך קשר זה אינו מלהיב במייוחד.

לגבי מזלות האדמה יצרו הדגים שותפות, היכולה להפוך לקשר נישואין טוב עם מזל גדי, המזל המעשי, בעל האמביציה, והחרוץ בעבודה. הגדי יכריח את הדג לעלות ולהתייצב על הקרקע ולהתייחס יותר ברצינות לחיים הארציים.

לגבי ילידי קשת, תאומים ובתולה יוצרים הדגים ניגודים רבים, מתח ועצבנות.

לטלאים צפויות אכזבות בחיים הרגשיים וכל זאת בגלל חוסר יכולתכם להביע בכנות ובפתיחות מלאה את רגשותיכם. נסו לי־התגבר על כך, זה יעזור לכם להמנע ממצבי־רוח קשים. בייש־נותכם, כן דווקא היא, תביא אתכם להתנהג בדומיננטיות ויתכן ש־תחליטו דברים בחפ־זון. עשו „חושבים”. יש התקדמות בעבודה, ולרעיונותיכם תהיה תהודה גדולה.

* * *

אתם מקדישים זמן רב לפעילות חברתית מוצלחת. אנשים שכבר שכחתם על קיומם יופיעו לפתע, ויתברר לכם שהידידות של פעם אמנם משתלמת. כושר האירגון המפורסם ש־לכם יהיה מבוקש, וזה יוביל אתכם להכרויות חדשות. יהיו יחסים רומנטיים מלהיבים עם אנשים מעניינים, אבל ללא יציבות. הסכנה ל־„איבוד הראש” גדולה.

ולכן, זה לא השבוע להציע נישואין.

* * *

לתאומים שבוע מוצלח. זה זמן טוב ל־התבסס בעבודה, להראות יכולת גבוהה, והקסם האישי המפור־סם שלכם ישפיע על אנשים רבים. לאה מ־ביניכם שעובדים בתק־שורת וכמובן ציפו ל־התקדמות מהירה, תהיה אכזבה, אבל זמנית. יש אמנם הי־עצרות אך עוד מעט הכוכבים יפצו אתכם על העיכוב. הכרויות חדשות תהיינה לכם במקומות שקטים.

תוצענה לכם הצעות לנסיעה לחו”ל. תהיי־נה גם פניות לארצות רחוקות שאליהן לא מגיעים בנסיעות שיג־רתיות. שטף האירועים הנורמלי ייעצר במחצית הראשונה של השבוע, ומצב הרוח עלול לרדת לשפל. אך הגיאות תח־זור במחצית השניה של השבוע, שבה מחכים לכם הפתעות, בילויים, ופגישות עם יקירים וקרובים מחו”ל.

* * *

שבוע של הרהורים וחשבון הנפש לאריות. אכן זו לא התקופה השמחה ביותר של השנה. קשה לחם לה־בין למה הכל נמאס ומה גורם להם מצב רוח שכזה. קרובים מבוגרים יבקשו מכם עזרה, ועידוד, וזה ב־דיוק מה שעוד היה חסר לכם. לעומת זאת דווקא בעבודה ובלימו־דים הולך טוב. אנשים משתמשים ברעיונותי־כם ונהנים מהם. משבת ישתפר המצב.

* * *

השבוע תרגישו תוספת של אנרגיה, מרץ ויחזמה, התלהבות וחיו־ניות, המגנטיזם האישי יפרח, ושוב ישמעו עלי־כם בסביבתכם הקרובה והרחוקה. בכל זאת יש־שכו המאבקים הפני־מיים, הדאגות עדיין לא עזבו אתכם ובבית אתם חשים בבלבול. דברים חשובים הולכים לאיבוד בתוך הבית, אל תבזבזו זמן לחפשם, הם ימצאו מעצמם.

בעיות בריאות מעיקות עליכם ללא סיבה, וזאת למרות שמצב בריאותכם הבסיסי הוא טוב, וכל הסיכויים ש־תמשיכו להתחזק. בע־בודה בולטת יכולת ה־אירגון ואתם חייבים ל־התחשב יותר באלה ה־כפופים לכם בעבודה. מאזנים — שיקלו את הדברים, קבלו פרופור־ציה ונסו להיות יותר חביבים לילדיכם בבית. השבוע הוא מצויין לפ־תח בו תחביבים, וגם להתחיל בחדשים, כגינה, ציור או משחק. לאלה שמצפים לאהבות חדשות צפויה הפתעה רצינית.

* * *

השבוע תופתעו ממספר דברים שכולם יהנו אתכם: מתנות מאנשים ששכחתם, מכתבים מפתיעים, וכן תמשיכו לבלות ולהש־תולל בחוצות. תתחל־נה אהבות חדשות אם כי לא רציניות ולא ל־טווח ארוך, אך התקו־פה כולה תהיה מהנה. בני מזל שור יצאו ל־התחלק עמכם, בשמ־חותיכם. שתפו אותם לזמן קצר, לימדו מהם כיצד להנות ולהשאר שקטים, והעיקר הסתירו היטב את העוקץ. יתכן שתתבק־שו מחברים להצטרף למשימה מיסתורית.

* * *

הקשתים יגלו השבוע, כאילו בפעם הרא־שונה, שאפשר להיות מאושרים בקרב בני הבית והמשפחה. באוויר מנסרת ההרגשה שצריך לתכנן את העתיד, לד־אוג לכל מה שקשור ב־קניית בית או שיפור הדירה. שמרו על היחס הנכון להורים מבוגרים, וברגע שיש צורך ב־עזרתכם. בריאותכם תהיה טובה, ובעבודה תמצאו תנאים נעימים. יקיפו אתכם אנשים שנעים לכם לעבוד בחברתם, ותופתעו לגלות סיכוי טוב לרומן.

* * *

בסוף השבוע הגדיים יקחו חלק במופעי בידור עליזים וקופצניים, תיאטרון, קול־נוע וספורט. יתקוף אתכם יצר הנדודים ה־סמוי, והנסיעה לחו”ל תהיה בהכנה אצל ה־גדיים עצמם או אצל אנשים שהחליטו לצר־פם אליהם אך עדיין לא הודיעו על כך. קשרים עם מבוגרים יועילו לגדיים מאד, בעבודה כמו בנסיעות. יתכן שהגדיים יאלצו להחשף ולהופיע לפני קהל בנושא הקשור בהרזיה ודיאטה.

* * *

שבוע טוב לקניות ומכירות, או החלפת חפצים. אל תכנסו למריבות, ונסו להתעלם מאנשים שיתעקשו דוו־קא להמשיך ולגרור אתכם לריב. השבוע יוצרו תנאים חדשים וטובים בעבודה, נצל את הבלתי צפוי, העיזו והפתיעו, זוהי הזדמנות עבורכם לעזור לעצמ־כם בעתיד. הסביבה ה־ביתית תהיה לכם נעי־מה ותרצו להעניק ל־משפחה ולאנשים קרובים תשומת לב ו־חיבה. תמצאו עונג מיוחד מדברים ביתיים.

* * *

המסיבות החגיגיות וימי הבילויים יימשכו אך לא בלי לחץ מתח ועייפות, ביחוד אצל הדגים הגברים ופחות אצל הדגים ה־נשים. לכן כדאי לא להתעקש על התקדמות בעבודה או יזמה מסוג אחר, אלא להמשיך ו־לחגוג ולשכוח ולשמוח. גם זה יעבור. השבוע תרגישו ביתר תוקף שנאה לכל השיגרתי ו־המקובל, ולכן תהיו פתוחים לאנשים מקוריים שינסו להשפיע עליכם, ולנסות לשנות את צורת חייכם.

זה היה העולם הזה שלנו

לפני 25 שנה

בגיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, התפרסמה כתבת־רקע תחת הכותרת „מאז ועד עולם", שתיארה את תולדות העדלאידע בתל־אביב בלוויית תמונות מרהיבות. כרשימה זו „ואז קם מר אשלי ואמר: צ׳ירי־בום!" תיאר סופר השבועון באירופה, עמוס קינן, מגבית יהודית בלונדון. המדור „במרחב" של השבועון פירסם סידרת קריקטורות פוליטיות ממצריים, תחת הכותרת „רוז אל־יוסוף ריואה".

בשער הגיליון: שער צבעוני מיוחד לפורים תשט״ו, מעשה ידי האמן ז׳אן דויד.

גבול פורצי גבול ✶ אגדת נחום גוטמן ✶ עטאללה

מנצור מודה ✶ הצאר ניקולאי ונשיא המדינה יצחק בן־צבי

העם

לוחמים מול לוחמים

רוב רובם של אזרחי ישראל, כל הילדים מגיל 1 עד 99, עסקו השבוע בחשבון־הנפש: איזו מסיכה ללבוש בפורים? כיצד להתחפש לנשף? הפורים האמיתי, מזה עשרים שנה התקרב. העם החליט החלטה נחושה: לא מים (משמיים) ולא אש (מה־גבול) יקלקלו את החג.

פחות רועש, יותר שקט, היה חשבון־נפש אחר, שנערך משך השבוע בליבם של תושבים רבים. היה זה חשבון התקרית הגדולה שאירעה בשבוע שעבר ברצועת עזה.

כל אדם בר־דעת שאל את עצמו: האם היה הקרב טוב או רע? האם הועיל או הזיק?

חוב הכבוד. בראש החשבון עמד, כמובן, סעיף של חוב: חובו של העם ללוחמים שיצאו בחשכת ליל בשליחות המדינה, עמדו בהצטיינות בתפקידם — ושאחדים מהם שילמו את המחיר העליון.

שום עם אינו מסוגל לשלם את חובו לחייליו הקרביים, אולם הוא יכול להתגאות בהם. הפעם היתה לגאווה זו הצדקה פשוטה: זו הפעם הראשונה כוונה פעולה ישראלית כנגד צבא.

שוב לא חזרה אל הלב המועקה של קיביה, עת כוון נשק ערבי נגד נשים וילדים; ואפילו לא המועקה של נחלין, עת געש הקרב בכפר של פלאחים. השבוע נשאר הנשק העברי טהור.

בניגוד משווע לגאוות הלוחמים, עמד חוסר הגאווה של המנגנון הפוליטי, שלא היה לו העוז לעמוד מול העולם בקומה זקופה, אלא גימגם הודעות בלתי־משכנעות לחלוטין. הוא גרם לכך כי ברוב עיתוני העולם הופיע תיאור הפעולה בגירסה המצרית. הודעת ישראל הזכירה בצורה לא־נעימה את ימי הסוכנות היהודית לארץ־ישראל ז״ל.

גבול לפורצי הגבול. לא קל היה השבוע לשקול את החיוב שבפעולה כנגד השלילה. בפי המחייבים היו חמישה נימוקים כבדי משקל:

- האמריקאים החלו להאמין כי ישראל משועבדת להם לחלוטין, ואיבדה כל עצמאות. הפעולה הוכיחה כי ישראל שומרת על חופש פעולתה.
- הפעולה תמריץ את הצבא המצרי ברצועת עזה לרסן למשך זמן מה את ה־הסתננות.
- הפעולה תזכיר לארצות־ערב כי צה״ל עודנו חי וקיים, הצבא הלוחם הראשון במרחב.
- הפעולה תעלה את מוראל יושבי־הגבול, בצד הישראלי.
- שום ממשלה דמוקראטית איננה יכולה להישאר אדישה כלפי דעת־הקהל שלה. לאחרונה גברה בציבור המועקה מול חוסר־הפעולה ובידוד המדינה.

טענו המחייבים: יהיה אשר יהיה, פעולה מסוג זה, נגד מטרה צבאית, אינה יכולה להזיק. התעמולה הערבית הרשמית נגד ישראל היא ממילא כה ארסית, ש־פעולה אחת לא תוסיף ולא תגרע ממנה.

יד לשלום. שוללי הפעולה הצביעו בעיקר על מערכת־היחסים במרחב, ציינו את העובדה כי מצריים לוחמת כיום נגד עיראק, ונחלה תבוסה פוליטית במאבק זה. מתיחות על הגבול יכולה להפנות את דעת הקהל המצרית מתבוסה זו לצד ישראל, לחזק מחדש את אחדות מדינות־ערב, ש־התערערה.

תוך התחשבות בצד זה של הבעיה, דיבר משה שרת השבוע בכנסת. הוא אמר: אין שום סיכסוך בין מצריים וישראל, ישראל מוכנה ומזמנת להושיט את ידה לשלום עם השכנה הגדולה בדרום, אולם היא לא תסבול הפקרות ליד הגבול.

„תכנית פיתוח למדחב"

מי היה מצפה אי־פעם שמ ערכת „דבר", מיכצרה האחרון של ציפור הנפש בישראל, תדפיס את פרי יצירתו של אותו משמיץ וותיק, עמוס קינן? להצדקתו של „דבר" אפשר לאמר רק שהוא לא ידע את אשר הוא עישה, ומה התועבה שהוא שם את ידו עליה.

מעשה בקאריקטורה שפירסם עמוס קינן בעתון אנגלי (ראה לעיל). ראה אותה „דבר" בעתון ההוא, לא שם לב לחתימה, התלהב מתוכנה והעתיקה כ„נקודת־השקפה בריטית".

אוי לעיניים שכך רואות!

אמנות

„בפישרון, לא ביזע"

אך מקרה הוא שביתו המרווח וגדוש השטיחים, התמונות והאור של נחום גוטמן צר הפנים ושחור־השיער עומד במרחק צעדים מספר משדרות בן־ציון התל־אביביות, הנקראות על־שם אביו, הסופר שימחה (נפש רצוצה) בן־ציון, ששמו הלא־ספרותי היה: שימחה אלתר גוטמן. מקרה זה הוא אחד המקרים הלא־מתוכננים המעטים ב־חייו של גוטמן בן ה־57, כי עוד בהיותו בן חמש, בעיר הולדתו, אודיסה הרוסית, תיכנן מה לעשות לכשיגדל: להיות צייר. היה זה אז כשצייר את ציורו הראשון — כורה פוחם היוצא מתוך המיכרה המשחיר.

הצבע השחור פיגה את מקומו עד מהרה לצבעים בהירים יותר, אלה של יפו, אליה הגיעה מישפחת גוטמן בשנת 1905. נחום עצמו לא התעכב הרבה ביפו, עבר לירושלים, לבית־הספר בצלאל, בו למד תחת הדרכתם של מייסד בצלאל בוריס שץ ו־הצייר אבל פן. משך שבע השנים הבאות חילק גוטמן הצעיר את יומו לשניים — המחצית האחת לתורה והמחצית השנייה לעבודה, חיסוב עדיי נשים משן־פיל.

נוף כחניתה. אחר תקופת עבודה ב־יקבי וכרמי ראשון־לציון התגבש הצייר־לעתיד לגדוד העברי, בו שירת בכיתה אחת עם טוראי יצחק בן־צבי,* עמו שמר על מחנה השבויים ברפיח. מזכרתו של גוטמן מאותם ימים: אלבום ציורי שבויים תורכיים.

כל אותו זמן הלכה וחזקה אהבתו של גוטמן לארץ שטופת השמש. וכשחזר אליה אחרי ליטוש סופי של שש שנים בווינה, ברלין ופאריס החל מעלה על מאות בדים את נופה של הארץ מחניתה עד חברון.

גוטמן, שהשפע ככל ציירי המאה ה־עשרים, מן האמנות הצרפתית, סיגל ל־עצמו את רוחה המתבטאת בתפישה קלה, לירית וריחנית (אותה מתאר גוטמן ב־הגדרה: „לא ביזע, כי אם בכישרון!"), העבירה על בדיו, ש־38 מהם (שמן ואק־וורלים) קישטו במשך החודש האחרון את קירות מוסיאון תל־אביב.

אוצר בג׳ונגל. ציורי גוטמן הטביעו את חותמם על אמנות הארץ, כשם שעשו זאת האילוסטרציות שלו לעשרות ספרים או ציורי־רישומיו בדבר לילדים, שהוא ציירו מיום היווסדו. הם נושאים אופי חגיגי, שמח ומאיר־עיניים, הצריך לרשת, לדעת גוטמן, את מקומה של נקודת ה־ראייה היהודית הגלותית, המדוכדכת, ה־מסכנה, העצובה והעלובה.

אין גוטמן עוסק בביתו מוקף הפרחים בציור בלבד. כראוי לאדם רב־גווני, שהיה במילחמת השחרור, בגיל 50, הצייר הצבאי של צה״ל, הרי שיש לצייר גוטמן עיסוק נוסף: כתיבה. לרוב סיפורי־ילדים. הידוע בהם: לובנגולו מלך זולו, אבי עם ה־מטבולו אשר בהרי בולייביה — מעשה בצייר ארצישראלי הנקלע לאפריקה ה־דרומית ומחפש אוצרות לא־קיימים ב־ג׳ונגל.

לובנגולו נכתב לפני 20 שנה, עת ביקר גוטמן בדרום־אפריקה, כשליח העיר תל־אביב, על־מנת לצייר פורטרט של חסיד אומות־העולם וראש ממשלת דרום־אפריקה של אז, פילדמארשל יאן סמאטס. הביקור הביא לגוטמן אוצר קיים בהחלט: מהכ־נסות תערוכותיו ביוהנסבורג, קייפטאון ודורבן, בנה את ביתו בעל־אולפן הציור המקורה זכוכית ושטוף השמש.

* נשיאה השני של מדינת ישראל.

מכתבים

הידד!

הידד לכם ועוד הפעם הידד! ראיתי את העולם הזה (906) ובקורא יקר ראיתי את תיאור ביקורכם בנצרת וקבלת הפנים שנערכה לכם על־ידי קוראי העיתון. יתר על כן, ראיתי באותו עיתון מאמר, אשר אינני יכול לשכוח, היות והוא מבטא את רעיונותי — ואת הלך המחשבה של מרבית הנוער הערבי — באופן יוצא מן הכלל (ובייחוד הדברים על) שר־הביטחון לשעבר פינחס לבון, אשר רצה לעשות מאיתנו גייס מישי.

עטאללה מנצור, גוש חלב

קולנוע

לזמן הנצחה

מרילין מונרו, חסידתו של פיודור (האחים קאראמאזוב) דוסטוייבסקי (העולם הזה, 907), לא נואשה כשביישרו לה, ב־זהירות רבה, כי אין בשבילה תפקיד מתאים בסרט שיהיה מבוסס על אותו רומן. הכריזה מרילין בפני העיתונאים, שלעולם אינם מחמיצים ראיון איתה: „החלטתי לוותר על האחים קאראמאזוב, אבל הים מלא דגים. ברצוני לשחק בסרט מבוסס על רומן גדול, רצוי קלאסי. טרם החלטתי מה, אבל יועצי מכינים עבורי תמציות של ספרים ידועים, על מנת שאבחר את המתאים לי ביותר.

„בקרוב," סיימה השחקנית, „אזמינכם למסיבת עיתונאים נוספת, שבה אודיע את שמו של הסרט שאכין למען הנצח." לאחר מכן הרימה מרילין מעט את שימלתה, והצלמים לכדו כמה תמונות פיקאנטיות.

אנשים

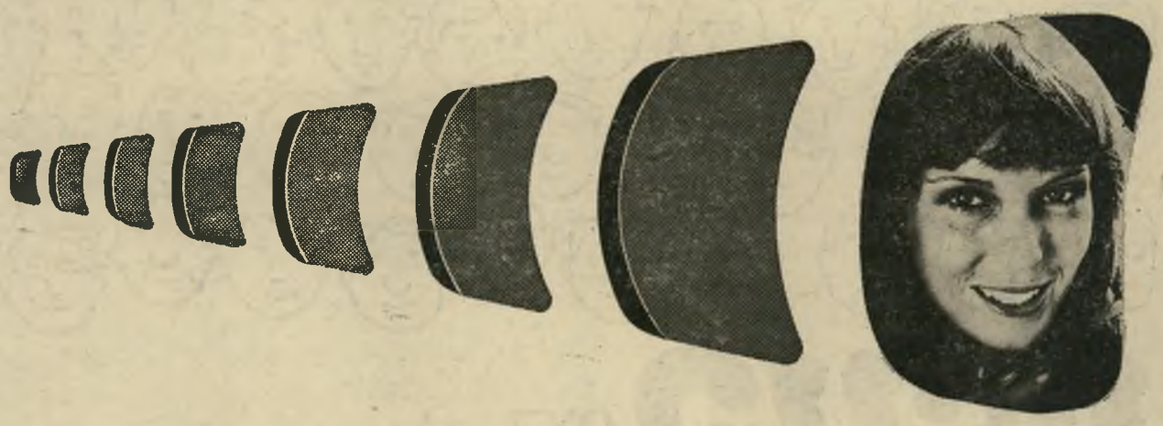
● כשניפגש שגריר בריית־המועצות **אלכסנדר אכרמוב,** עם יליד רוסיה, נשיא־המדינה **יצחק בן־צבי,** ושאלו מדוע נשא את מולדתו ועלה לארץ־ישראל (בשנת 1907), הסביר הנשיא: היו שניים שלא יכלו לחיות בצוותא ברוסיה — הצאר ניקולאי רודף היהודים ואנוכי, ולצאר ניקולאי לא היה ללכת.

● ראש עיריית חדרה לשעבר, **דויד ברמן***, שהתפטר ממשרתו אחר מישפט מעילות שבו נמצא זכאי, התכונן לתפקיד אחר, מיקצוע המישפטים, אליו החליט לשוב, לאחר שנטשו עם עלייתו ארצה.

● חברה פרטית שהחליטה להופיע ב־עדלאידע, היתה מישפחת מוכתר כרם התימנים לשעבר, **משה לוי נחום** (מל״ן), המטיף לריבוי הילודה, שהחליט לשכור מכונית משא מיוחדת ולהציג מעליה את 18 בניו ו־24 נכדיו.

* אביה של עסקנית נעמת, נאווה ארד.

„העולם הזה" 908
תאריך: 8.3.1955

הכנס לקופל
וצא לחופשת־פסח משגעת

כשהאביב מגיע, אתה רוצה לצאת מן השיגרה ולמצות את חופשת הפסח עד תומה. סע עם קופל לאביב בחו"ל:

חופשות

1) שבוע ברודוס, החל מ־ -.5,891 ל"י + -.146 $.
2) 10 לילות ברודוס ובאתונה (חופשה משולבת), החל מ־ -.7,777 ל"י + -.293 $.
3) 11 לילות באתונה וברודוס (חופשה משולבת), החל מ־ -.7,777 ל"י + -.275 $.

טיולים מודרכים

1) 15 ימים — איטליה-צרפת-אנגליה-הולנד, -.25,602 ל"י + -.695 $.
2) 15 ימים — ספרד-פורטוגל, -.14,396 ל"י + -.739 $.
3) 14 ימים — הולנד-ספרד-פורטוגל + 8 ימים בלונדון*, -.28,806 ל"י + -.790 $.
4) שבוע ברודוס, -.5,891 ל"י + -.247 $.
5) 10 ימים — רודוס-אתונה, -.7,777 ל"י + -.373 $.

טיולי צעירים (18—35)

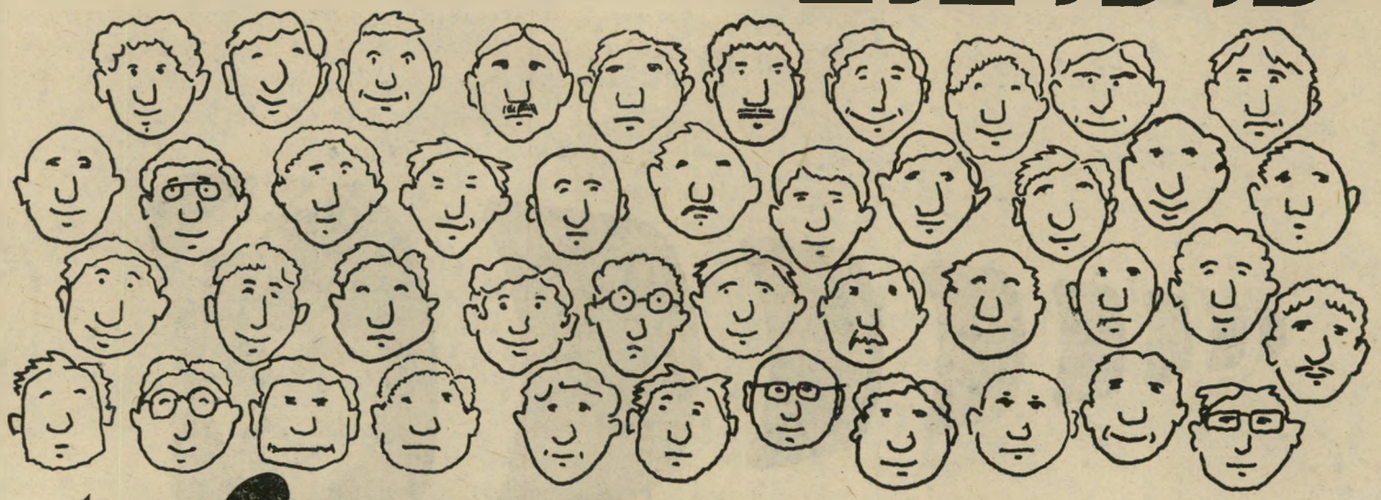
טיולי "קונטיקי" באירופה. יוצאים מלונדון בליווי מדריך אנגלי; החל מ־ -.207 £ (לא כולל כרטיס טיסה).

קופל נסיעות

משרד ראשי: **תל־אביב**, רח' פרישמן 14, טל. 246121.
ירושלים, טל. 232225. **חיפה**, (כרמל), טל. 88011. **נוה־שאנן** טל. 224730.
קרית־ביאליק, טל. 740451. **נתניה**, טל. 27410. **הרצליה**, טל. 938057.
רמת־גן, טל. 731105. **באר־שבע**, טל. 78860. **אילת**, טל. 4105.

* הטיסה בלונדון
ללא שירותי תיירות.
מחירי הטיסות
לפי 1 $ - 38.50 ל"י

על כל פנים—

קצף גלוח **הוואי**

1980 המוצר הנבחר

ובכל פה—

משחת שיניים **שנאון**

1980 המוצר הנבחר

2 תכשירים מבית היוצר של "שמן",
אשר זכו להצלחה אישית ולהערכה פומבית:
קצף גילוח "הוואי", משחת שיניים "שנאון".

מוצר מצוין של שמן כמובן.

שמן

מערב־אירופה: שולחנם של הגבירים הגדולים

„כדי להיות סוציאליסט רדיקלי אני זקוק לסוציאל־דמוקרטים אמיתיים, כדי שאוכל למקם את עצמי משׂמאלם," קונן השבוע איש־שמאל ישראלי. „בישראל פשוט אין סוציאל־דמוקרטיה!"

השבוע עמד קאנצלר מערב־גרמניה לשעבר, וילי ברנדט במוקד תשומת־הלב של אמצעי־התיקשורת בעולם. אבל ניתוחו המזהיר על יחסי צפון־דרום לא עשה כל רושם בישראל. העדר כל התייחסות ישראלית לתוכניות ברנדט למניעת שואה עולמית (העולם הזה 2217), הוכיחה את קיומו של החלל העצום הזה במרכז המפה הפוליטית. בעולם כולו עורר דו"ח ברנדט תסיסה וויכוח חריף. רבים רואים בו נקודת מוצא לגיבוש אידיאולוגיה סוציאל־דמוקרטית כלל־עולמית. אנשי הימין דוחים אותו מכל וכל, כפגיעה גסה בעקרונות הכלכלה החופשית. במפלגת העבודה הישראלית לא נשמע כל ציוץ. היא היתה עסוקה באשר ידלין ובמריבות אלון־פרס. אנשי העבודה מתייחסים בקרירות לברנדט, בשל מעורבותו ביצירת יחסים בין האינטרנציונל הסוציאליסטי לבין יאסר ערפאת. הנהגת המיפלגה, השסועה ומחולקת בשל סיכסוכים אישיים מאוחדת ביחסה האדיש לעולם השלישי. כולם רואים את עצמם כמשרתים מרצון של ארצות־הברית.

יו"ר שימעון פרס
משרת־מרצון של ארצות־הברית

מצוקה ללא מוצא. השמאל הרדיקלי באירופה קיבל את תוכנית ברנדט ברגשות מעורבים. הניתוח, הנתונים המרתקים, ראיית העולם כקהיליה אחת החייבת

עולם קטן

בערבות־הדדית — כל אלה קסמו לכל סוציאליסט. עם זאת ברור, שאין בתוכנית משום מהפך בסדר הכלכלי הרכושני הבסיסי. התוכנית, סבורים אנשי השמאל, היא יוזמה מתקדמת וסבירה לשיכלול השיטה הקפיטאליסטית העולמית, כדי לקרב את העולם השלישי ואת הגוש המיזרחי לשולחנם של הגבירים הגדולים, גישת האינטרס העצמי היא, כמובן, נכונה. אך ברור שרק ארצות בינוניות בעולם השלישי, שהכנסתם השנתית לנפש היא בסדר גודל של 2000 דולר יוכלו לצרוך סחורות מערביות. העניים באמת, שהכנסתם הממוצעת היא רק 200 דולר לנפש, ישארו נתונים במצוקה שאין לה מוצא. ארצות כמו הודו, אתיופיה, מאלי או טנזניה ימשיכו לסבול.

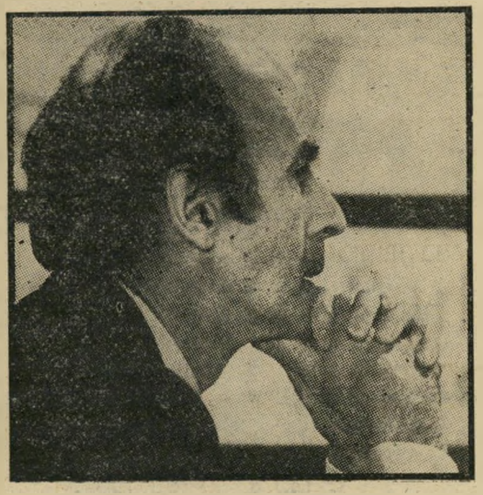
אין ספק שגם המבקרים הקפדניים ביותר רואים בעצם ניסוחה של תוכנית ברוכת־דמיון ורבת־היקף כזו צעד גדול קדימה. אך משקיפים חדי־עין מודאגים מהשינוי הגדול לרעה שחל השנה ביחסים הבינלאומיים. תוכנית ברנדט מתאימה יותר ל־1979, הם טוענים. היא מבוססת על דטאנט ועל שיתוף פעולה בינלאומי הדוק. ברנדט חוזה, כזכור, מס־הכנסה עולמי והסדרים כלל־עולמיים של העברת הון מהצפון המתעשׂר לדרום המתפתח. אך כיום, עם חידוש המילחמה הקרה, צפוייה תחרות בין מעצמות־העל על תמיכתן של ארצות מתפתחות הח־שובות להן מבחינה איסטרטגית. ארצות־הברית, למשל, תתמוך בגנרל זיא אל־חאק, נשיא פקיסתאן, והסיוע שיוגש לו יהיה בעיקרו צבאי. 400 מיליוני הדולר שג'ימי קארטר יעניק לזיא לא יתרמו דבר לשיפור רמת החיים, החינוך והתברואה בפקיסתאן.

מתוך כעי יוקרה. וילי ברנדט עצמו כופר בבי־קורת זו. לדעתו, לא תהיה ברירה למעצמות, אלא לחזור לדטאנט. יתכן ששימעון פרס אינו מתפעל מברנדט, אבל נשיא ארצות־הברית, ג'ימי קארטר, רואה בו אישיות בעלת יוקרה בינלאומית רבה. דו"ח ברנדט הוסיף לבוות למעמדו. השבוע דיווח השבועון המערב־גרמני דר שפיגל, שקארטר ביקש מברנדט להוות בינו לבין הסובייטים בפר־שת אפגניסתאן.

צרפת: הזרוע הסודית של הנשיא

רנ"ה ז'ורניאק, יועצו של נשיא צרפת לענייני אפריקה, סלד מכל פירסומת. כשנהרג, בשבוע שעבר, בתאונת מטוס בקאמרון, התקשו טובי העיתונים בפאריס למצוא את תמונתו. ז'ורניאק שנא אמנם להצטלם, אבל הוא השאיר את חותמו האישי בכל אפריקה.

האמריקאים נהגו לכנות את ז'ורניאק בשם „ראש מחלקת התרגילים המלוכלכים". הוא הזכיר להם את חבורת הגאנגסטרים שנהגה להקיף את נשיא ארצות־הברית לשעבר, ריצ'ארד ניכסון. ואמנם, ז'ורניאק היה המבצע העיקרי של נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר ד'סטאן, באפריקה. היועץ המיסתורי סייע לנשיא זאיר, הגנרל מובוטו, לדכא שתי מרידות עקובות מדם ב־1977 וב־1978

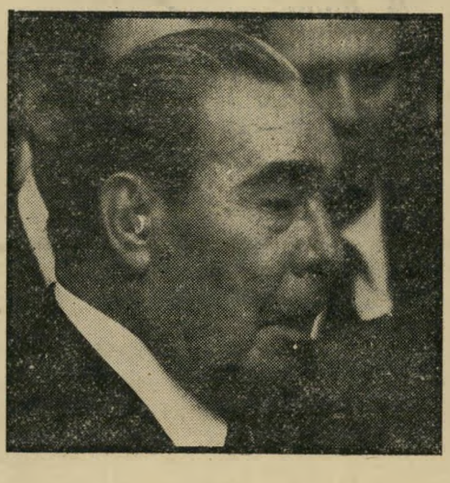
נשיא ז'יסקר־ד'אסטן
תרגילים מלוכלכים

וסייע רבות לקיסר הרוצח בוקאסה, שליטה לשעבר של הקיסרות המרכז־אפריקאית. ז'ורניאק אירגן את הכתרת בוקאסה, שעלתה מיליארדים, סייע בידו „לייצב" את שילטונו באמצעות מעשי רצח ועינויים מעוררי פלצות. רק משנוכח ששילטונו של בוקאסה מאיים על השפעתה של צרפת באיזור, אירגן פגישה עם הקיסר בגאבון ו„יעץ" לו להתפטר. גם בפרשת המתנות שקיבל נשיא צרפת מבוקאסה היה יועץ־הסתרים מעורב ישירות. ז'ור־ניאק סיפק לד'סטאן שירותים אישיים רבים, ואף אירגן למענו מסעי־ציד בזבזניים באפריקה על חשבון המאר־חים, ראשי מדינות אפריקאיות דוברות צרפתית. לז'ור־ניאק היו גם קשרים מצויינים בצפון־אפריקה, בעיקר במרוקו ובתוניסיה. צעדו האחרון, לפני מותו, היה שיגור הצי הצרפתי כדי להגן על חופי תוניסיה מפני פלישה אפשרית של לוב.

טריקים מזוהמים. מאז פירוקה של האימפריה הצרפתית באפריקה, בשנות ה־60, הקפידו כל נשיאי צרפת לשמור על הקשר הפוליטי, הכלכלי והתרבותי עם המושבות־לשעבר. הם לא בחלו באמצעים, כדי לסייע לשליטים ידידותיים לצרפת, כולל דיקטטורים נתעבים כמו מובוטו (זאיר היא אמנם מושבה בלגית לשעבר, אבל עיקר קשריה עתה הם עם צרפת) ובוקאסה. ז'ורניאק היה איש־המפתח בכל המיבצעים הסודיים והגלויים של צרפת, שנועדו להגן על השליטים מפני בני עמם, השרויים בדלות ובמצוקה. העיתון הצרפתי לה מונד, שדיווח על מותו של רנה ז'ורניאק בכותרתו הראשית, הביע תיקווה שמותו של יועץ־הסתרים ישים קץ לטריקים המזוהמים של צרפת באפריקה. אבל מומחים לענייני צרפת, המכי־רים היטב את ד'סטאן, מתייחסים למישאלת־לב חסודה זו בביטול מוחלט. אנשים מתאימים לתכנים בינלאומיים מצויים בכל מקום, ואין כל סיבה שנשיא צרפת ישנה את המדיניות שהביאה לו, בין השאר, גם תועלת אישית עצומה.

זעמו של האח הגדול

העיתונות הבריטית מדווחת על הרעה ניכרת ביח־סים, הסובים בדרך כלל, בין הארצות הסקנדינביות לבריה"מ־המועצות. הסובייטים זעמו על שבדיה, נור־בגיה ודנמארק, על הצבעתם בעצרת האו"ם בעד פינוי הצבא הסובייטי מאפגניסתאן. ביטאון המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, פראבדה, האשים את נור־בגיה בקיום בסיסים זרים, המצויידים בנשק גרעיני, על אדמתה. הנורבגים מכחישים זאת בכל תוקף. שבדיה, שנהנתה בעבר מאהדה בבריה"מועצות, בשל עוייגותה להרפתקה האמריקאית הנפשעת ב־וויאט־נאם, מושמצת עתה כיצואנית נשק ראשית לארצות נאט"ו. אפילו פינלנד, שכדרכה לא הצביעה נגד הסובייטים, זוכה לביקורת. ראש־הממשלה הסוצ־יאל־דימוקרט מאונו קוייביסטו, הותקף הן במוסקבה והן בארצו, על־ידי המפלגה הקומוניסטית הפיננית. עם זאת מכחישים הסובייטים בכל תוקף את השמועות המופצות בעיתוני סקנדינביה, שהם מרכזים כוחות צבאיים ניכרים בגבול הפיני. באקלים הבינלאומי הנוכחי קל מאד, למרבה הצער, ליצור בהלת־מילחמה.

ויאניך ברז'נייב
מילחמה חמה בצפון הקר?

מכתבים

סיפורי סבא

בעיקבות הכתבה „נכדת המנהיג" („העולם הזה" 2212).

צדק אבי, ד"ר זאב פון־וייזל ז"ל, כאשר הזהיר אותנו לאמור, כי ישמיעו לנו אודותיו הרבה דברים, מיקצתם לשבח ומיקצתם לגנאי, אלא שעל פי רוב הם לא יהיו נכונים.

בין שאר טעויות פחות חשובות שבכתבה שלכם „נכדת המנהיג" חייב אני לתקן את הגירסה, כאילו אבי ז"ל קיבל דרגת סגן־אלוף ב־צה"ל. הנכון הוא שאבי הצטרף לחיל התותחנים כתותחן (ולא כ־רופא) סמוך להיווסדו של צה"ל, קיבל דרגת סג"מ, ובמהלך שירו־תו הגיע לדרגת סרן. ראוי לזכור אמנם, כי בימים ההם היתה לדר־גות אלה ערכיות ומשמעות יח־סית אחרת מאשר יש להן היום.

גם אין זה נכון שאבי ז"ל „איים על שילטונו של ז'בוטינסקי בת־נועה"; לא היתה לו כל כוונה כזו מעולם, כי היו ביניהם יחסי אה־בה והוקרה אמיצים מדי בשביל כך.

את פירסומו בארץ רכש זמן רב לפני מאסרו בלטרון, הודות ל־מעורבותו האמיצה בכל מאבקי היישוב והציונות, הפנימיים וה־חיצוניים, מאז עלייתו כחלוץ ב־שנת 1922. ומאידך לא היה זה

ד"ר זאב פון־וייזל
לשבח ולגנאי

הוא אשר „הגיש תוכנית להקמת מדינה יהודית במיסגרת האימ־פריה". תוכנית כזו („הדומיניון השביעי") הגה ז'בוטינסקי עוד ב־חייו, ורבים ממקורביו, וביניהם לורד ווג'וד באנגליה, ואף אבי ז"ל, היו שותפים למאמצים לפת־חה ולהגשימה.

דן פון־וייזל, תל־אביב

● היחסים בין פון־וייזל ו־ז'בוטינסקי היו בעלי רבדים שו־נים, ולא פעם היתה ביניהם מתי־חות. תוכנית הדומיניון של פון־וייזל היתה שונה מזו של האישים האחרים שאותם מזכיר בנו, עו־רך־הדין דן פון־וייזל, בכך שהציע להגשים אותה בכוח, במהלך מיל־חמת־העולם השנייה, על־ידי הפי־כה מזויינת, אך תחת הדגל הב־ריטי.

● ● ●

גם בירעם

היא ארץ־ישראל

א־פרופו יישוב יהודי בחב־רון.

...ומה עם עקורי בירעים ואיק־רית? האם להם אין זכות לחזור לבתיהם?

חמזה מחאג'נה, אום־אל־פחם, המשולש

הזמנות אורחים למחר...

אל תשכחי להזמין גם את

BUTCHER BOY

הבשר ומוצרי הבשר של "בוטשר בוי" טריים ישר מן המשק ומן הספעל ועולים לך פחות עקב החסכון בפער התיווך.

* נקניקים * נקניקיות
* פסטרמות * סטקים
* "ספריבס" * כבדים

על פי הזמנה טלפונית נחתוך ונכין עבורך בדיוק את הכמות הדרושה לך ובצורה בה תירצי להגיש את המוצרים - ולאחר כשעה תוכלי לקבל את הזמנתך במרכז השיווק שלנו.

"בוטשר-בוי"
המרכז לשיווק בשר ומוצריו

רח' רבן גמליאל 26 תל־אביב
(מאחורי קולנוע אלנבי) טל. 650335

פרק נוסף בסידרה המנתחת את הרכב השיכבה השלטת בכל תחומי החיים במדינה - ואת הרקע וההשקפות שלה

השביתה שלא היתה

שמונים אחוז ויותר מבין המחליטנים הישראלים הם יהודים־אשכנזים.

שמונים אחוז ויותר הם בני 60—40.

כמעט שאין למצוא אשה או ערבי בין המחליטנים בישראל.

שמונים אחוז ויותר בין המחליטנים מוצאם מן „חיישוב" — האוכלוסייה היהודית בארץ־ישראל — פלסטינה לפני שנת 1939.

כבר בשנות ה־30' החלו להתגבש וליהעמיק את הברית ביניהן, שתי קבוצות של עילית:

המעמד השליט, שהעירוניים בתוכו הין הקבינים הגדולים, הבנקאים הפרטיים, בעלי התעשייה המתפתחת של היישוב וחשובי הסוחרים. כפרי המעמד השליט היו בעלי־הפרדסים בשרון ובמושבות יהודה, והאיכרים בעלי הנחלאות מן המושבות.

לצידם צמח המעמד החדש — הבירוקרטיה העירונית של ההסתדרות ומפלגות תנועת העבודה, ועימם אנשי הקיבוצים והמושבים המסונפים להסתדרות.

שני המעמדות הללו — בתיווכם של ההסתדרות הציונית והחון הזר שזרם לארץ, ובאמצעות רשת של מוסדות ואירגונים, הלכו וחיזקו את הברית ביניהם. וכאשר קמה מדינת ישראל נפל השילטון לידיהם כפרי בשל.

שני המעמדות הללו מנו בשנות ה־30' כ־100 אלף איש, מתוך כ־400 אלף יהודי היישוב. היום הם מונים כ־300 אלף איש. שני המעמדות הללו מספקים עד היום את הרוב המכריע מבין 1000 המחליטנים הישראלים בכל התחומים — בכלכלה, בפוליטיקה ובמערכת הביטחון.

מאת **שלמה פרונקל**

ז הו הפרק האחרון בסידרה זו, שניסתה לעמוד על זהותם של האנשים החשובים במדינת ישראל — „המחליטנים"; אותם 1000 אנשים, שמעשיהם או מחדליהם, ההיסטוריה שלהם, השקפת־עולמם והאינטרסים שלהם קובעים במידה רבה מאוד את גורל כל אחד ואחד מבני החברה הישראלית.

המחליטנים פועלים באמצעות רשת עניפה של מוסדות רישמיים ורישמיים־למחצה, כשהם נעזרים בקשרים אישיים ובקישרי אינטרס, ומנסים להתגבר על יריבויות אישיות וניגוד אינטרסים, כדי לשמור את השילטון בידיהם. מלאכת השילטון אינה קלה. לא תמיד שוררים הידידות והאחווה בין המחליטנים. לא פעם מחליט אחד מהם החלטה שאינה נושאת חן בעיני האחרים, ותמיד קיימת הסכנה של התערבות „כוחות חיצוניים" — העם — במאבקים שבין המחליטנים לבין עצמם. במאבקים הללו — לצורך חיזוק עמדותיהם, לצורך יישוב הסיכסוך, במידה שהוא פורץ, ולצורך תיווך בינם לבין אותו „גורם חיצוני" הנמצא מחוץ למערכת מקבלי ההחלטות, נעזרים המחליטנים בשורה של דרגי־ביניים — מעין נערי־חצר, ליצני־חצר ויועצים. בחברה המודרנית ממלאים תפקידים אלו העיתונאים, אנשי האקדמיה ואנשי המערכת המישפטית, ועימם הפוליטיקאים מן הדרגים הבינוניים, שהקשר שלהם עם האוכלוסיה ישיר יותר מזה של המחליטנים.

בכתבה זו ייבחן לפרטיו מיקרה־משבר שמערכת המחליטנים נקלעה אליו. באמצעות ניתוחו של המאורע הזה, שקרה בתקופה האחרונה, נוכל לראות כיצד פועלת המערכת, כיצד מושכים החוטים, היכן ובאיזה אופן נופלות ההחלטות — ואיך נעשה שימוש יעיל בעריי־החצר, כדי „להעמיד את העם במקומו" ולסיים את המשבר.

מחיר הפינוק

ב יום השני, ה־19 בנובמבר 1979, החליט הקבינט החדש שהקים שר־האוצר על שורה של אמצעים כלכליים שפורסמו למחרת היום. בעיקרו, היה זה קיצוץ חריף בסובסידיות למצרכי־יסוד. מחיר הלחם הועלה ב־38 אחוזים, מחיר השמן — ב־60, מחיר הנסיעה בתחבורה ציבורית — ב־50, חשמל — ב־37, דואר וטלפונים — ב־52, מים — ב־25, חלב ומוצריו ב־100 אחוזים ויותר. לתעשיה הוקפא האשראי, וחלה חובת הפקדה על היבוא לשישה חודשים. כל זה בסעיף הגזירות. בסעיף התגמולים הובטחה הקפאת תוספת־היוקר לינואר (המשולמת בפברואר), וניתן פיצוי בסך 8% למישפחות המוגדרות כ„מעוטות הכנסה" ו־4% למקבלי הקיצבות. כפי שפורסם כמה ימים מאוחר יותר, החלט על הקלות במיסוי על מלאי לתעשיינים, שבעטיין נגרם לאוצר הפסד של 7.6 מיליארד ל"י — יותר ממה שנחסך כתוצאה מהקיצוץ בסובסידיות.

הקבינט הכלכלי לא ישב בהרכבו הרגיל. השר **גידעון פת** שהה בחו"ל, והליברלים לא טרחו למנות לו מחליף. את **ייגאל ידין** החליפו השרים **ישראל כץ** ו**שמואל תמיר**. כן היו שם שר־האוצר **יגאל הורביץ** והשרים **דויד לוי** ו**זבולון המר**. השר **יצחק מודעי** נכנס כל אימת שדובר במחירי האנרגיה, וכמו כן נכחו נגיד בנק ישראל, **ארנון גפני**, והיועץ המישפטי לממשלה, **יצחק זמיר**. הישיבה ארכה כשש שעות. כאשר הסתיימה אמר השר דויד לוי, האמור לייצג את מעוטי־היכולת, כי „הוועדה קיבלה החלטות אמיצות שיביאו למיפנה באורח חיינו," וידע גם להוסיף כי „יישמר שכרו הריאלי של העובד בישראל." השר זבולון המר, היושב בממשלה על תקן דומה לזה של השר לוי, אמר כי „הוכחה הנכונות להיכנס למישטר חירום כלכלי." היום, יותר משלושה חודשים לאחר מעשה, נשמעים דברים אלה כלעג לרש.

הגזירות לא עברו בשקט מוחלט. בירושלים היו מהומות אלימות בהשתתפות אנשי האוהלים והפנתרים השחורים, וההסתדרות קיבלה פניות רבות מוועדי־עובדים שתבעו ממנה לפעול.

מזכ"ל ההסתדרות, **יהושע משל**, שהה, כמעט כרגיל, בחו"ל, וחזר רק למחרת היום, ב־21 בחודש. בנמל־התעופה אמר משל: „ההסתדרות הכללית לא תשב בחיבוק ידיים נוכח מה שקרה לאחר הכרזת שר־האוצר. יהיה מאבק מתוכנן ומאורגן." לעיתונאים נודע שהוועדה המרכזת של ההסתדרות תתכנס לדון בצעדים „לא שיגרתיים".

בינתיים זרמו התגובות מכל עבר: מזכיר חברת־העובדים, **משה בנקוכר**, אמר שהתוצאה תהיה „סיחרור מחירים ואבטלה." מנכ"ל כור ההסתדרותית, **נפתלי בלומנטל**: „התוכנית תצמק את התעשייה." נשיא התאחדות התעשיינים, **אברהם** („בומה") **שביט**: „אין בשורה בתוכנית החדשה." סגנו, **דב לאומן** (דלתא): „אלמנטים שליליים בתוכנית."

היום, שלושה חודשים ויותר לאחר מעשה, ניתן לשפוט ולומר שנציגי התעשייה צדקו הרבה יותר מנציגי הדפרקים בממשלה, השרים המר ולוי.

כאותו יום הורה המנכ"ל החדש של האוצר, יעקוב נאמן, לרכוש עבורו „וולוו" חדשה, משום שזו רצה ב„וולוו" הישנה ששירתה את המנכ"ל הקודם, עמירם סיוון. ה„וולוו" הישנה היתה משנת ייצור 1979 — בדיוק כמו החדשה. מחיר הפינוק: 800 אלף לירות.

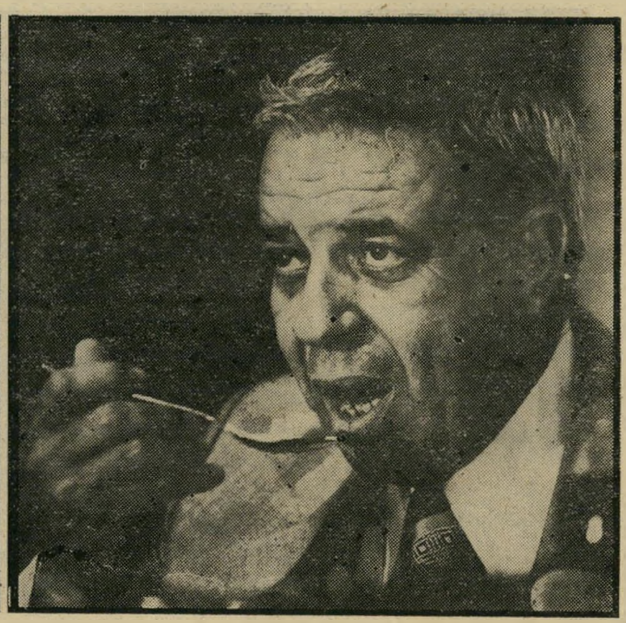
הורביץ מבצע תוכנית רבינוביץ

ב כינוס הוועדה המרכזת הוחלט על שביתת־מחאה ליום אחד, ביום השלישי שבשבוע שלאחר מכן, באירגונה הוטל על ממלא־מקום המזכ"ל, **ישראל קיסר**. החלטה זאת עתידה היתה לעבור את אישור מליאת הוועד הפועל של ההסתדרות. לקראת השביתה לא הגדירה ההסתדרות שום תביעות קונקרטיות. משל הסביר כך את תוכן המאבק: „הממשלה השפילה את כבוד האדם. אנו נאבקים להחזרת כבודו של האדם העובד." עכשיו כבר היה ברור לכל מי שהיו ספיקות בליבו: ההסתדרות כלל אינה מבקשת להיאבק נגד הקיצוץ בסובסידיות (אסור לשכוח ש־הורביץ ביצע כאן תוכנית של יהושע רבינוביץ ז"ל), או למען תגמול לשכירים, אלא רק „לשחרר לחצים". את המאבק האמיתי שביקשו ראשי ההסתדרות לנהל — נגד הפגיעה בתעשייה, בקיבוצים, בחקלאות ובאשראי — אין מנהלים על־ידי שביתות של עובדים.

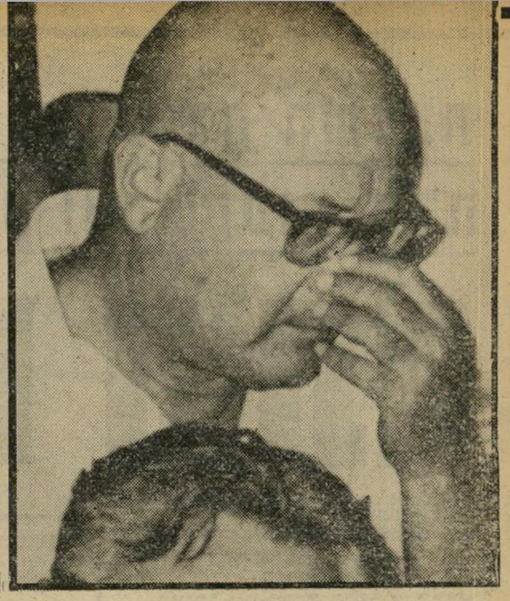
כדי להבהיר שהחלטתה של הוועדה המרכזת אינה אלא צעד הפגנתי חסר תוחלת, נכנסו עתה גם כלי־התיקשורת לתמונה. עורכי העיתונים הגדולים — גרשום שוקן מ„הארץ", שלום רוזנפלד מ„העריב" והרצל רוזנבלום מ„ידיעות אחרונות" — הם מתחרים זה בזה בהוקעת השביתה.

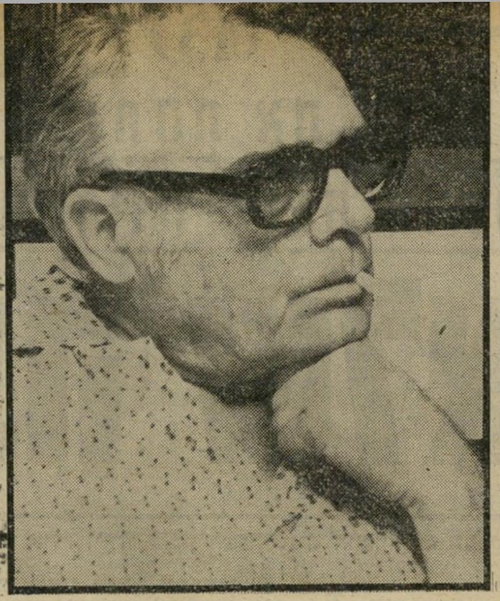
בומה שביט
„ההסתדרות לא תשב בחיבוק ידיים — יהיה מאבק מתוכנן ומאורגן!"

ישראל קיסר
„ההסתדרות לא תשב בחיבוק ידיים — יהיה מאבק מתוכנן ומאורגן!"

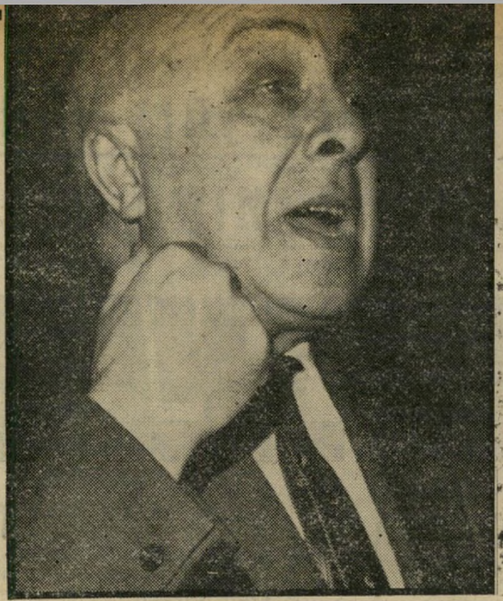

גרשום שוקן

שלום רוזנפלד

„הם מתחרים ותיקים בכל הנוגע להתנגדות לשביתות"

הרצל רוזנבלום

ותיקים בכך הנוגע להתנגדות לשביתות. גם הטלוויזיה לא טמנה ידה בצלחת, והרושם היה שהעוב־דים עצמם — או לפחות רבים מאוד מביניהם, מתנגדים לשביתה חסרת הטעם.

מובן שמצד הליכוד נשמעו הסיסמות הרגילות על „שביתה פוליטית", וסיעת תכלת לבן בהסתדרות אף הגישה צו מניעה נגד כינוס הוועד־הפועל, שעמד לדון באישור השביתה. אך זה לא היה הכל: גם קבוצת חברים בכירים במפלגת העבודה, ובראשם **גד יעקובי**, ביקרו את ההחלטה להשבית את המשק ליום שלם. כאן נכנסו לתמונה גם ראשי חברת־העוב־דים ההסתדרותית. הללו הודיעו למשל, כי לא ישלמו לעובדים במיפעלי ההסתדרות עבור יום השביתה.

בפיו של ירוחם משל לא היתה מילת ביקורת על הודעה זו, של מנהלי המיפ־עלים „השייכים" לחברי ההסתדרות כולם. לעומת זאת הודיע משל, כי לא יערער על שום החלטה של בית־הדין שבפניו הוגשה תביעת הליכוד, למנוע את השבי־תה. זו היתה הודעה מצד מזכ"ל ההס־תדרות, שנתן למעשה היתר לבית־הדין לעבודה (שאינו מורכב רק משופטים, אלא מורכב מרוב של „נציגי ציבור") לקבל את תביעת הליכוד.

אך בית־הדין לעבודה לא הבין את הרמז. השופט **מנחם הרניב** קבע בפסק דינו: „אין לך מדינה דמוקרטית שבה שביתות מסוג זה אסורות, או שאיגודים מיקצועיים חופשיים לא עושים שימוש בנשק זה במיסגרת המאבק המיקצועי."

באותו היום, ה־25 בחודש, התכנס הי־ועד־הפועל של ההסתדרות, ולאחר מהומה שאירגנו נציגי הליכוד, אושרה השביתה. רק עתה, כפי שכתבו העיתונים, החל ישראל קיסר לארגן את השביתה — יום וחצי לפני תחילתה.

בינתיים, במקביל, הוגשה גם עתירה של לישכת התיאום של האירגונים הכל־כליים, לבית־הדין לעבודה בירושלים. משל הודיע כי לא יגיש עירעור גם על החלטת בית־הדין לגבי עתירה זו. יום לאחר ישיבת הוועד־הפועל, ויום לפני השביתה ה„מתוכ־ננת", התכנס בית־הדין בירושלים בהרכב יוצא־דופן של שבעה שופטים.

האחראי על העתירה מטעם לישכת התיאום של האירגונים הכלכליים היה **חיים קמיני**, ממנהלי ארגמן וחבר מו־עצת המנהלים של יומאר טכסטיל, מי שהיה מזכיר האירגון הארצי של עובדי תה"ל ומרכז החטיבות הארציות בוועד־הפועל של ההסתדרות, והיום יו"ר ועדת העבודה של לישכת התיאום.

בדיון בעתירת לישכת התיאום אירע דבר מוזר. עורך־הדין שייצג את ההסתדרות אמר בדיון המקדים, ש„להסתדרות אין דבר נגד המבקשים". יו"ר בית־הדין, צבי ברניב, אמר שזה דבר חדש בשבילו, ו־הזמין את נציגי שני הצדדים ללישכתו, כדי להגיע לפשרה. השופט הסביר כי „אם תהיה פסיקה לטובת אחד הצדדים יעכיר הדבר את היחסים בין ההסתדרות לבין ארגוני המעסיקים..." היתה שיחה של שעה, שבמהלכה התייעצו הנציגים עם שולחיהם, ו„הפשרה" אכן הושגה: „השבי־תה לא תתקיים עתה, כדי למנוע החרפה ביחסי עבודה במשק."

אלא ש„פשרה" זו בין ההסתדרות ובין לישכת התיאום של האירגונים הכלכליים אינה צריכה להפתיע איש. לישכת התיאום של האירגונים הכלכליים הוקמה ביוזמת התאחדות התעשיינים בסוף שנת 1965, לקראת המיתון המתגבר. מלבד היוזמים, חברים בלישכה זו האירגונים הבאים: התאחדות האיכרים, מרכז הקבלנים וה־בונים, התאחדות הסוחרים הכללית, איגוד לישכות המיסחר, איגוד הבנקים, התאחדות בעלי תעשיות היהלומים, איגוד המוסכים, אירגון מיפעלי דפוס, איגוד ענף הקולנוע והתאחדות בעלי בתי־המלון.

כלומר: ההסתדרות עצמה היא שותף חשוב ביותר בלישכת התיאום הזו, באמ־צעות עשרות מפעלים שהיא שותפה להם, וגם באופן ישיר יותר, על־ידי בנק הפוע־לים, למשל, החבר השני בחשיבותו באיגוד הבנקים. כלומר: ההסתדרות הגישה תביעה נגד עצמה, ואין פלא שהושגה „פשרה".

העובדה שלמעשה לא נערך כלל דיון בעתירה לא הפריעה כלל לראשי ההסתדרות „להיכנע" לפסק־דין שלא היה. משל, ש־עורו ניצל ברגע האחרון, נקט בטון של איומים: „אם לא יבוטלו הגזירות הכל־כליות יהיו עוד הרבה שביתות."

שתי פנים להסתדרות

ב עצרת דילוג משתתפים שנערכה למחרת, במקום השביתה, מול בניין הוועד־הפועל, הודיע המזכ"ל ירוחם משל שעוד תהיה שביתה, ושההסתדרות נאבקת למען „משטר יותר צודק."

סיפור השביתה שלא היתה הוא דוגמה טובה לצורת הטיפול המחליטנית במשבר. הקבינט הכלכלי — חלק מהזרוע הפוליטית של המחליטנים, קיבל החלטה שלח שלוש משמעויות עיקריות:

- **שינוי לטובת המחליטנים בי־חוקת ההכנסה הלאומית, כאשר הקיצוץ בסובסידיות פוגע בעיקרו בציבור השכירים, בעצמאיים ח־קטנים ובמיעוטי־ההכנסה.**
- **הכנסת המשק הישראלי ל־עידן של מיתון ואבטלה.**
- **פגיעה קשה, ולעתים קרו־בות קטלנית, במעמדות הביניים** — סוחרים קטנים ובינוניים, בעלי תעשייה קטנים ובינוניים, שלהם בעיות של אשראי ומלאי; כאשר השוק מתפנה, תוך כדי התמוטטות בתי־מיסחר ובתי־חרושת כאלה, איחידים הנותרים בשטח הם המיפעלים הגדולים והחזקים, אלה הנמצאים בשליטת הבנקים, קונצרן כלל, ההסתדרות ובעלי־ההון הגדולים והזרים.

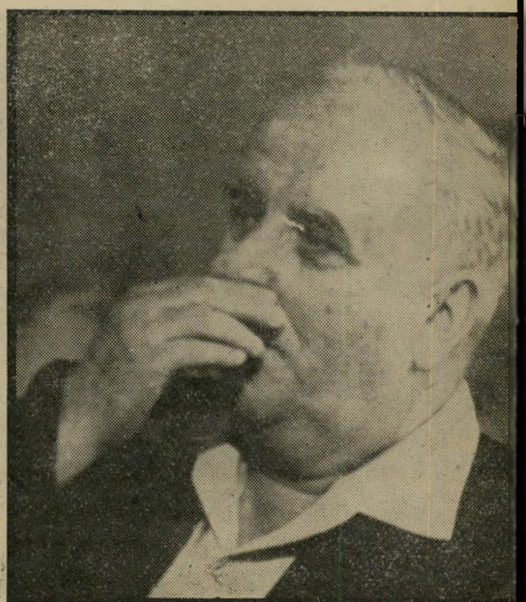
התגובה בציבור הנפגע היתה קשה. צינור התיעול של תגובה זו היה ההסתדרות. אך זו לא דרשה שום שינוי של ממש בהחלטה, והחליטה רק על פורקן לזעמם שלה נפגעים, פורקן של יום אחד. אך גם זה היה יותר מדי, כפי שהובהר יפה גם על־ידי מנהיגי מפלגת העבודה וראשי חברת העובדים.

ההסתדרות חיפשה לה מוצא של כבוד — ומה טוב יותר מהחלטת בית־דין? משום כך הודיע משל, שלא יהיה שום עירעור על החלטת בית־הדין. כיוון שבערכאה אחת „זכתה" ההסתדרות, להפתעתה, לא הגיעו העניינים לכלל דיון מישפטי רציני בער־כאה הבאה. ההסתדרות הגיעה ברצון למה שהיא כינתה „פשרה" בבית־הדין לעבודה בירושלים. פעם הופיעה כנציגת העובדים — ופעם כנציגת המעסיקים. כמו בכל מיקרה אחר, זוכה גם כאן ההסתדרות כנציגת המעסיקים, והשביתה אינה מת־קיימת. נציגי המשק הפרטי, בממשלה ובהתאחדות התעשיינים, אינם זורים מלח רב מדי על פצעי ההסתדרות כאיגוד מקצועי, בומה שביט מקפיד לציין רק „שההסתדרות נהגה בתבונה" כאשר הגיעה ל„פשרה". ככלות הכל, הם עוד יהיו זקו־קים למשל ולקיסר.

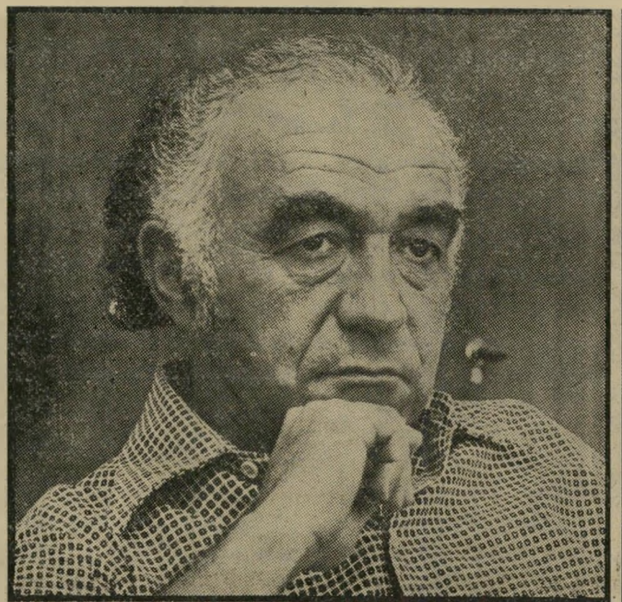
אפשר לראות, אם כן, כיצד פו־עלת מערכת המחליטנים באמצעות הזרועות השונות העומדות לרשו־תה — הממשלה, ההסתדרות, ו־האירגונים הכלכליים השונים. אך במיקרה־משבר זה, כמו גם במיקו־רים אחרים, ניתן לראות כיצד נע־שה שימוש יעיל בכמוסדות אחרים, שאינם שייכים למחליטנים עצמם — המערכת המישפטית ומערכת התיקשורת ממלאות תפקידים חשובים בהדברת השביתה שלא היתה.

■ ■ ■

כאן תם סיפורם של המחליטנים עצמם. הסידרה הבאה תעסוק ב־נערי־החצר, באנשי העיתונות, ה־מישפט והאקדמיה, בפוליטיקאים מן הדרגים הנמוכים יותר, ובכל אותו ערכיבר של קבוצות־לחץ ה־מנסות לנגוס לעצמן מן השיירים שמואילים המחליטנים לחשליך מ־שולחנם.

ירוחם משל

נפתלי בלומנטל

„הממשלה השפילה את כבוד האדם — אנו נאבקים להחזרתו!"

כפית אחת לכל אחד

כפית מזון מלכות לכל אחד מבני המשפחה להרגשה מצוינת, הרגשה של בריאות ומרץ לצעיר, למבוגר ולקשיש.

מזון מלכות מכיל כמויות גדולות של חומצה זרחנית, קלציום, אשלגן וברזל המהווים יסודות בבנין גוף האדם.

פרופסור גליארדי ליזי אבחן הטבה, גופנית ונפשית ניכרת באנשים שתפריטם כלל מזון מלכות.

למסקנה מקבילה הגיע גם חוקר אחר, גרדנר, הגורס כי מזון מלכות מהווה השלמה חיונית לתפריט המזון היומי.

הציוד המתוחכם וצמחיית הגליל הברוכה זיכו את "גליל" במדליה ובתואר: מזון המלכות הטוב בעולם בועידה שהתכנסה בבוקרשט.

מכתבי תודה רבים המגיעים למכוורת שמיר מעידים יותר מכל על חיוניותו של מוצר זה.

פרטים נוספים אפשר לקבל ממחלקת ההסברה של מעבדת "גליל".

להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים, בצימחוניות ובחנויות מובחרות.

מזון מלכות - להרגשה מצוינת

ממוצרי מכוורת קיבוץ שמיר טל. 067-41826

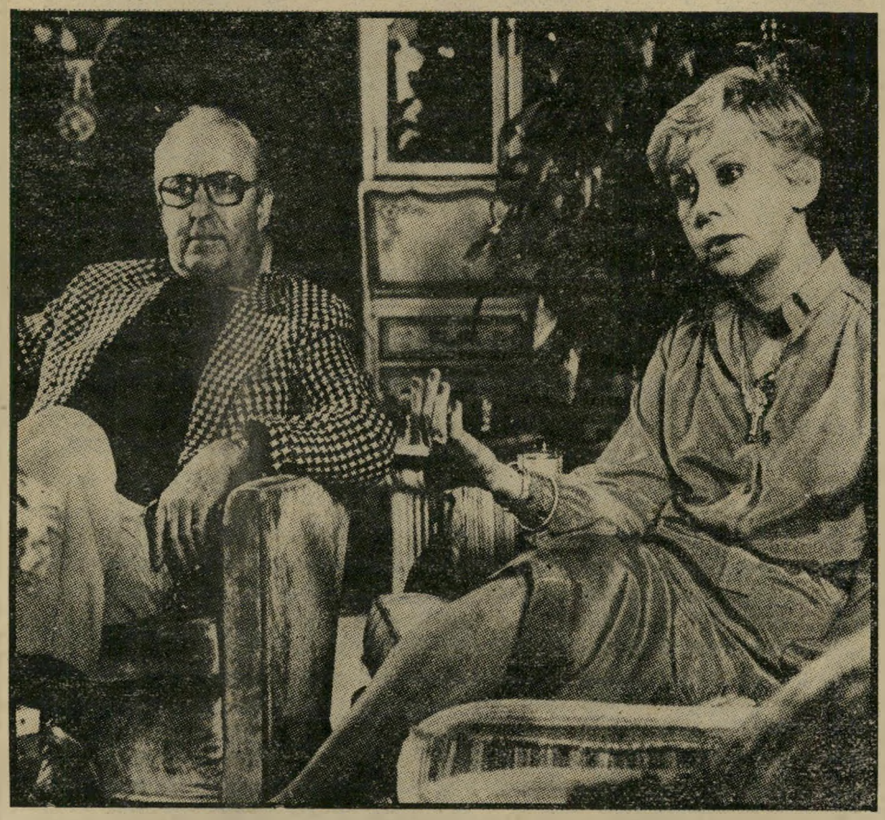
גליל מזון מלכות

אנשים בעולם

קארול לור: תמיד חלמתי להפוך לנער

לא, אין בה שום דבר נערי בקארול לור, הקנדית היפהפיה שדם אינדיאני זורם בעורקיה. מאז גילה אותה פסטיבל־הסרטים בקאן ב־1973 עברה דרך ארוכה וסרטים רבים (סרט מחוק, נערה ושמה נורמנד) אך קסמה לה ביותר הצעתו של הבמאי־צלם ג'סט ג'קין לביים אותה לשער של שבועון אופנה עם תיסרוקת ובגדים גבריים. „תמיד חלמתי להפוך לנער," צהלה. והתוצאה: „שארלו" רב־קסם.

ג'יין באירן: הבת והבעל, בשירות גברת ראש־העיר

ג'יין באירן, ראש העיר שיקאגו הכניסה לענייני העיר את כל המישפחה: בעלה ג'י מקמאלן (נראה עימה בתמונה) משמש כניספח לענייני עיתונות של העיריה ואילו בתה, קתי, משמשת כדוברת חברת התחבורה העירונית. כששואלים את ג'יין לפשר פלישת המישפחה כולה למישרות ציבוריות בשרות בעלת המישפחה, היא מגיבה בלי היסוס: „הלחץ על מישפחות של פוליטיקאים הוא לחץ ברוטאלי של שעות ארוכות ונסיעות למרחקים ארוכים. מוסב איפוא לרתום את כל המישפחה לחיים הפוליטיים, הלכה למעשה, כדי שכולם יהיו מעורבים. לדעתי מן החוכמה לעשות כן."

מארגו האמינגוי: חבשילי נישואין

הנכדה נפלה לא רחוק מן הסבא: „פאפא" האמינגוויי קרא לה „מארגו" על שם היין המשובח „שאטו מארגו". היא נישאה למיסעדן ואשף־מיטבח צרפתי החי עימה במאנהטן ומאכיל אותה מעדנים שהוא ממציא בעצמו. בתמונה נראים מארגו ובעלה המשופם, ברנארד, יחד עם שדרן הטלוויזיה ג'ון ג'ונסון, כשהם בדרך למיסעדה בווילג' שהוא מרכז מפירסם לבתי־אוכל בניו־יורק.

ז'לבר בקו: ההשראה באה עם נרון

קשה לדעת מדוע בחר ז'לבר בקו לקרוא לכלבו האהוב על שם הקיסר המטורף נרון. אך ידוע שהזמר־מלחין הצרפתי, שזכה בשם „הזמר בעל העוצמה של מאה אלף הוולטים", נוהג לקבל השראה כשידו האחת פורסת על קלידי הפסנתר (בתמונה), וידו השנייה מלטפת את כלבו. נראה כי הזמר בן ה־52 מצא לו שלווה, באחוזה כפרית המרוחקת מפאריס, בחברת טרקטורים, כבשים וסוסים. מסתבר שבקו אינו מסתפק רק ביצירת שירה, שכן בקרוב תימכר בשני בוטיקים ששמם ז'לבר בקו גם תוצרת חלב של הזמר המלחין ובטרם יצא לסיבוב בן 60 יום לאורך צרפת ולרוחבה, הוא מזין את עצמו במזון טבעי ושלווה כיד המלך, כשהוא מאכיל בעצמו את התרנגולות והכבשים, רוכב על סוסים ומטייל עם הכלבים. והעיקר: משחק עם הילדים, שלו ושל השכנים.

אוליביה ניוטון ג'ון: סרט חדש, אהבה חדשה, חדמית חדשה

בגיל 31 עירכת אוליביה ניוטון־ג'ון מהפך בכל החזיתות: הילדה הטובה מגריז אימצה לעצמה מראה חדש, סוער ומפתה (בתמונה למעלה), כשהיא מלווה אותו בהודעות בנוסח: „החלטתי לנסות דברים חדשים. אני הרפתקנית יותר." אמרה, ונפרדה ממי שהיה גם סוכן אישי וגם חבר אישי שלה, לי קריימר, ונשארה איתו בקשר מיקצועי בלבד. עכשיו אין הוא אלא אמרגנה האישי. במקביל יצאו שמועות עיקשות שהיא מפתחת רומן סוער עם הצעיר באחים המרכיבים את להקת הבי ג'יז, אנדי גיב, (בצילום מימין) שעימו הוציאה לאור תקליטון, הנחשב שיר־האהבה המצליח ביותר מאז הזיווג המוסיקלי של ברברה סטרייסנד וניל דיאמונד. אשר לקאריירה: ג'ין קלי בחר בה לתפקיד ראשי בקסנאדו ונתן לה לחקות ברגליה את בסי גרייבל, וזה באמת צעד גדול לאוליביה הקטנה.

ג'יימי לי קרטיס: קאריירה עם אמא

התינוקת הקטנה, שכוכב־הקולנוע היפהפה טוני קרטיס, החזיק בידיו, לפני עשרים שנה (למעלה) היתה תינוקת מריבה. שנתיים אחרי שנולדה נפרד האב מאשתו ג'נט לי. מאז נישא קרטיס כמה פעמים, וג'יימי גדלה אצל אמה, כשהיא מחלקת איתה לא רק את הרגעים הפרטיים, כי אם גם את הדרך המיקצועית: היא הפסיקה את לימודיה בבית־הספר התיכון והתחילה לשחק. היום מופיעות האם בת ה־52 והבת בת ה־21 בסרט משותף הערפל, שהוא מותחן־מפחידן, שנעשה בידי ג'ון קארפנטר, האיש שעשה גם את המפחידן שפתח את הקאריירה של ג'יימי בקולנוע, סרט אימים בשם האלווין (ליל המסיכות). האם והבת הדומות מאד זו לזו תהיינה שתי נשים נפחדות עד־מוות, בסיפור החדש, ויש סיכוי סביר שהקופה תיהנה מן הפירסומת המישפחתית. „אבל אין בדעתנו להמשיך כעיסקת חבילה," מוסיפה ג'יימי. מי יודע, לאור העובדה שחזרה לדבר עם אביה אחרי שנים רבות של שתיקה רועמת, ייתכן שמישהו יקפוץ על עיסקת חבילה עם אבא. סוף סוף השם רומז לשני הצדדים — ג'יימי לי קרטיס.

אנשים בעולם

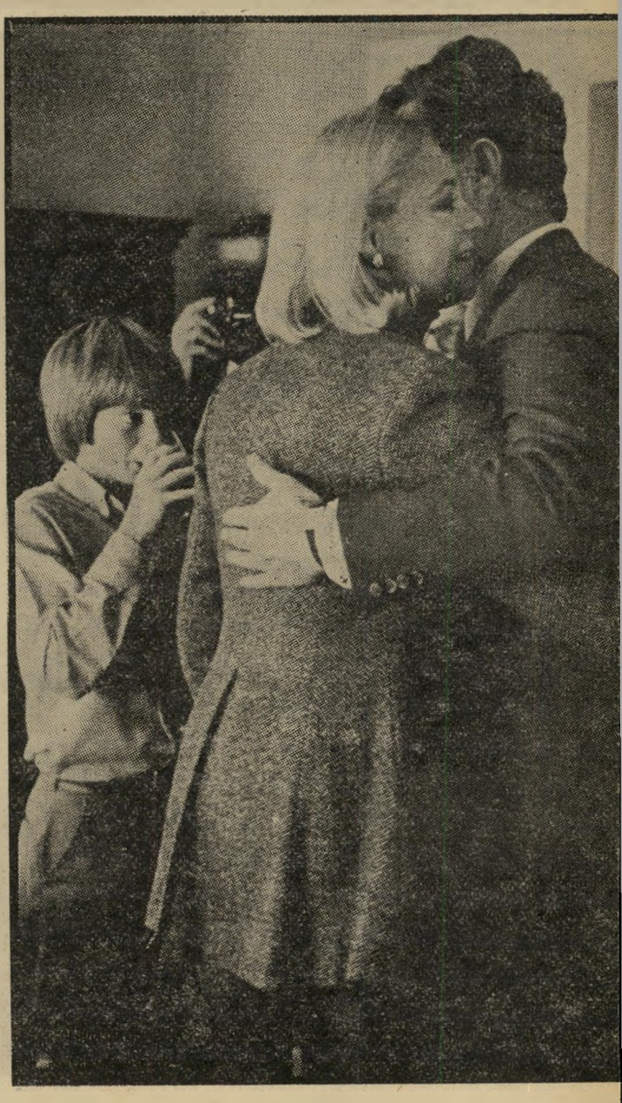
ג'ימי קארטר וסימון וייל: מר אמריקה ומאדאם אירופה

על רקע דיוקן־השייש של ג'ורג' וושינגטון נראים נשיא ארצות־הברית ג'ימי קארטר ונשיאת הפרלמנט האירופי סימון וייל כזוג נאהבים שמצאו זה את זה אחרי פרידה ממושכת. היה זה ביקורה הראשון של הגברת וייל בארצות־הברית, והנשיא חשב להקדיש לה כמה דקות, אך אלה התארכו לכמעט שעה.

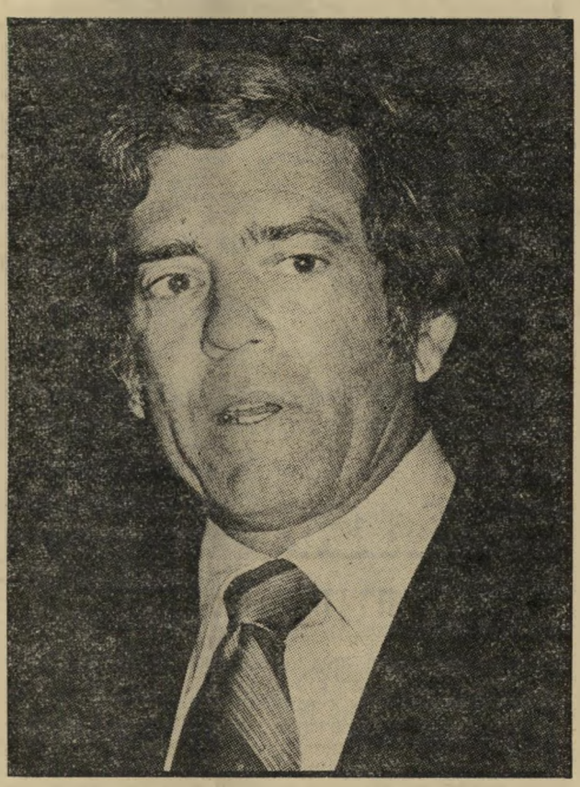
אירינה רודנינה ואלכסנדר זייצב: צחוק ודמע

כמצופה גרפו שוב זוג הגולשים הסובייטים, אירינה רודנינה ובעלה אלכסנדר זייצב את מדליית־הזהב באולימפיאדת החורף שהתקיימה בלייק־פלאסיד בניו־יורק. אלא שהבעת פניהם, לאחר הניצחון — הוא מגניב חיוך והיא מוחה דמעה — מעידה על המתח הרב שליווה את הופעתם הפעם, מתח על רקע הפלישה הסובייטית.

פאטריק וג'ואן קנדי: חיבוק של עידוד ומילים של פיוס בדרך חזרה אל הבית הלבן

„רק כדאי להזכיר לכם מאין התחיל הנשיא קארטר ולאן הגיע," זעק אדוארד קנדי כשגרונו ניחר ופניו מתעוותים, נוכח הכישלון המוחץ שנחל בניו־המפשייר. אם לסמוך על ההנחה הרווחת בחוגים פוליטיים בארצות־הברית, שאיש לא יוכל לזכות בכסא אם נחל מפלה בניו־המפשייר, היתה לקנדי הסיבה להיות מיואש. אבל לפי כללי המישחק צריך להמשיך ולחייך בעיקר כשזו רק תחילת הדרך. זו ההזדמנות הנאותה למישפחה להראות את כוחה וזה היה הרגע שבו פטריק, הצעיר בבניו של טדי ורעייתו „החוזרת" ג'ואן, הקיפו אותו בחומה של חיבה. היו זמנים שקנדי בעצמו פיקפק בכוחה של ג'ואן לעמוד בכך וניסה להרחיקה ככל האפשר. ג'ואן הגיבה בהתמכרות לאלכוהול שממנו היא עדיין מנסה להיגמל.

דן ראדר: היורש של וולטר קרונקייט

זה יהיה היורש של וולטר קרונקייט, דמות־המפתח במהדורת החדשות היומית הפופולרית ביותר של רשת הטלוויזיה האמריקאית סי־בי־אס. שמו דן ראדר והוא בסך־הכל בן 48 (לעומת קרונקייט בן ה־63 הפורש בעיקר מפני שעייף מן הלחץ כבד האופייני למישדר יומי מסוג זה). למרות שהיו כמה מועמדים רציניים שלטשו עיניים לתפקידו של קרונקייט, נחשב ראדר המבריק מכולם, והוא שנבחר.

אנשים

סבו של ח"כ משה שחל היה בדואי

ועזר וייצמן ניצח את קנדי

■ בעת פגישה עם כתבים צבאיים, שנערכה בלישכת שר־הביטחון, נכנס לחדר סגן־השר, ח"כ **מרדכי ציפורי.** הוא הבחין בכתב הטלוויזיה **עמירם ניר,** שהיה בחליפה ועניבה, ואמר לו: „עמירם, אתה היחידי כאן שלבוש אל־גנטי." העיר על כך אחד העיתונאים: „עמירם הוא היחידי שלא צריך להיות עיתונאי טוב, אלא להראות יפה."

■ כאשר מישהו הזכיר ב־שלח פתק ליושב־ראש הוועדה ח"כ **דויד גלם** בו הצביע על המקריות שבישיבתו של בן־מאיר תחת תמונת אביו וכתב: „זה ממש האב, הבן ורוח־הקודש." גלם פרץ בצחוק ללא מעצורים, הפסיק את הישיבה ויצא להירגע בחוץ.

■ בישיבת הוועדה לא הגישו כיבוד. ח"כ יהודה בן־מאיר הגיע לישיבה כשהוא מצוייד **בבקבוק** קוקה קולה.

כשנכנס לחדר ח"כ **רב שי־לנסקי** וראה את הקוקה קולה התלונן: „מדוע אף אחד לא מקבל כאן כיבוד מילבד יהודה בן־מאיר?" ענה לו בן־מאיר: „חשיבות כל ועדה נקבעת לפי כמות הכיבוד שנותנים בה. אני ידע־תי שוועדת חוקה לא חשובה וכי לא יתנו בה כיבוד. אז לקחתי איתי בקבוק קולה מ־וועדת החוץ והביטחון, שבה אני חבר. שם נותנים כיבוד."

■ אחת ההצעות בחוק הרבנות החדש היא, שאדם לא יוכל לכהן כרב ראשי אם התנהג שלא כהלכה. ח"כ משה שחל התנגד להצעה: „אם יר־או אחד רוקד בדיסקוטק, חס וחלילה, לא עם אשתו, הוא יהיה פסול מלכהן כרב ראשי?" התפרץ לדבריו ח"כ יהודה בן־מאיר ושאל: „מדוע חס וח־לילה?" הרגיע אותו שחל: „בחס וחלילה אני לא התייחס־תי לריקוד עם הגברת אלא ל־עובדה שראו אותה."

■ רבים שמו לב לכך ש־שנה?" שאל שר־ההגנה המצ־רי את עמיתו הישראלי. וייצמן נאלץ לאכזב אותו וסיפר לו שזוהי תמונתו שלו עצמו מ־לפני שלושים שנה. שני המדי־נאים, הנראים היום כה שונים זה מזה, הופתעו לגלות עד כמה היו דומים בצעירותם.

יצחק רבין השתתף בסיור סודי של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת שנערך בחברון. הסבריו של הקצין המלווה את חברי־הוועדה לא מצאו חן בעיני מי שהיה הרמטכ"ל וראש־הממשלה לשעבר, והוא הודיע לקצין: „אני אלווה את הוועדה, אני יודע מה קורה כאן." הוועדה כולה הלכה בעיקבותיו של רבין, אשר הסביר את המצב וסיפר על התיסטוריה של חברון בצורה אשר ריתקה את כל מאזיניו.

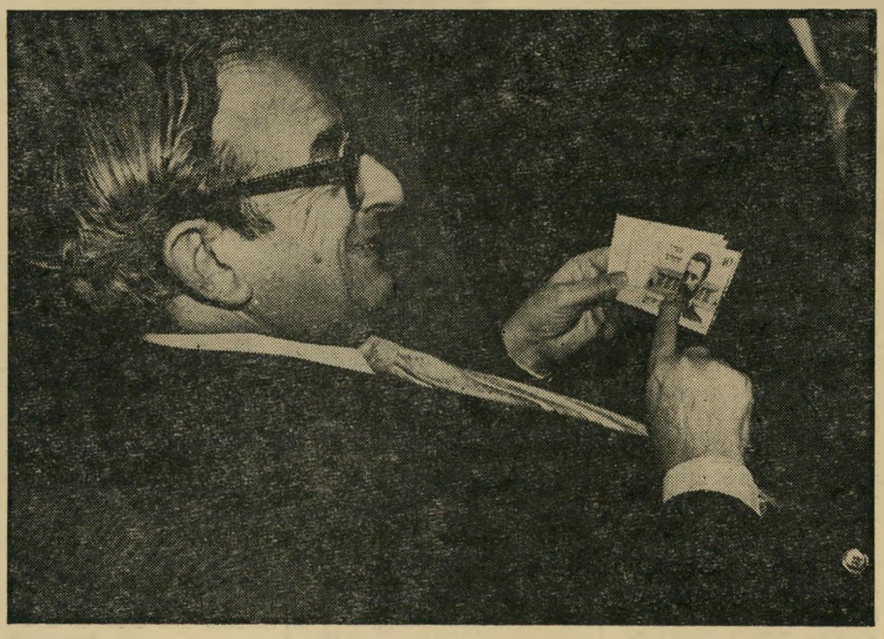

רפאל איתן הרמטכ"ל חילק את הדרגות לקצינים והמש"קים המצטיינים בסיום קורס קצינים ומש"קים של חיל ההנדסה. רפול הזכיר לכל, כי הוא נגר, כאשר עבר בין החיילים שעל מדיהם היה צריך להצמיד את התגים כשסיכות בפיו. בכל פעם, הוציא מהפה שתי סיכות.

מסיבה את שמו של המוע־מד לנשיאות ארצות־הברית, **אדוארד קנדי,** אמר וייצ־מן, בהתייחסו לביקורת הרבה שהוטחה בו, כשתמך בנשיא **ג'ימי קארטר:** „איך דסקנו אותם בניו־המפשייר?"

■ בישיבת ועדת־החוקה־חוק־ומישפט של הכנסת, ש־דנה בבחירת רבנים, גילה ח"כ המערך **משה שחל** בקי־אות רבה בהילכות דת. סגן־יושב־ראש הכנסת מטעם ה־מפד"ל, **פינחס שיינמן,** שאל את שחל: „מאיפה אתה מבין כל כך טוב בהלכה?" שחל סיפר לו כי סבו מצד אמו היה רב. „מה היה שמו?" שאל שיינמן ושחל השיב: „אבי רב." שיינמן התלהב ואמר ל־שחל: „כן, אני מכיר אותו, אני מכיר את הרב אבו־רביע, הוא היה רב גדול." שיינמן החליף את שם סבו של שחל בשמו של הח"כ הבדואי של המערך **מוחמד אבו־רביע.**

■ באותה ישיבה ישב ח"כ המפד"ל **יהודה בן־מאיר** תחת תמונתו של אביו המנוח, **מאיר רוזנברג,** ש־היה אף הוא חבר־כנסת. ח"כ המערך, הרב **מנחם הכהן,**

יצחק נבון נשיא המדינה, קיבל במישכן הנשיא את שר־האוצר יגאל הורביץ ואת נגיד בנק־ישראל ארנון גפני, אשר באו להגיש לו את השקלים החדשים. נבון היה מלא ביקורת חומוריסטית על הצעדים הכלכליים החדשים, וכאשר התבונן בשטר של עשרה שקלים, חוא אמר לגפני: „אני מתפלא שהשערות של הרצל עוד לא הלבינו מכל מה שעוללתם לו."

ביום שבו נפטר **יגאל אלון** הופיע בידיעות אחרונות סקר פופולאריות של אישים, שבו זכה אלון בגידול הרב ביותר. בעוד שלפני כחודש תמכו בו לתפקיד ראש־ממשלה רק 6 אחוז מהנשאלים, תמכו בו ה־חודש יותר מפי שניים: 13 אחוז.

■ כשנכנס שר־ההגנה ה־מיצרי הגנרל **כמאל חסן עלי** לביתו של שר־הבי־טחון עזר וייצמן, נעצר לרגע והתבונן בתמונה שהיתה תלו־יה על הקיר. „מה עושה פה תמונה שלי מלפני שלושים שנה?" שאל שר־ההגנה המצ־רי את עמיתו הישראלי. וייצמן נאלץ לאכזב אותו וסיפר לו שזוהי תמונתו שלו עצמו מ־לפני שלושים שנה. שני המדי־נאים, הנראים היום כה שונים זה מזה, הופתעו לגלות עד כמה היו דומים בצעירותם.

■ את בנו של גנרל עלי, **שריף,** אירח **שאול וייצמן,** בנו של שר־ה־ביטחון. שריף סיפר לשאולי שהוא אספן בולים מילדותו, ושיש לו מאה אלבומי בולים אך אין בהם אפילו בול יש־ראלי אחד. שאולי הבטיח למ־לא את החסר באוסף של שריף.

■ את הנשים אירחה, ל־ארוחת צהריים, **ראומה וייצ־מן,** שהזמינה גם את אמה, **רחל שורץ,** בת ה־82. במהלך ה־שיחה, כשדיברו על נשים נה־גות במצריים, סיפרה ראומה על אמה, שהיא דוברת ערבית רהוטה: „גם אחרי שאמא שור־תה כמה כוסיות, היא עדיין נוהגת בעצמה הביתה 'עושה את זה כמו טיל!'"

■ אורח נוסף, בפמלייתו של עלי היה ראש המודיעין המצרי, **דביב שרעב,** שאליו נלוותה אשתו **עבלה.** לביב, המבוגר בהרבה מאשתו היפה, סיפר כי הכיר את עבלה עוד בהיותה תינוקת בת־יומה. דו־דתו, שהיא אמה של עבלה, הראתה לו אותה ביום לידתה. „התאהבתי בה במבט ראשון," סיפר לביב. „והחלטתי לחכות לה עד שתתבגר."

■ אגב, השם עבלה לקוח ממכלול הסיפורים והשירים אודות ענתר ועבלה, הם רו־מיאו ויוליה בספרות המצרית.

■ ח"כ **מרדכי וירשובס־סקי** השתתף בסיור של חברי־כנסת ביער הכרות בנווה־צוף. כשחזר, ביישר וירשובסקי לכל: „זה היה אחד הימים הקשים בחיי, טיפסתי על עצים." ה־עצים שעליהם טיפס וירשוב־סקי היו העצים הכרותים.

אנשים

מישחקי הכסאות בחירות

ומה מכילה הכספת של

השר גדעון פת

מרים אשכול אלמנת ראש־הממשלה לשעבר, לוי אשכול, נפגשה עם ראש־הממשלה בגין, באבירות הפולנית שלו, לחץ את ידה של מרים אשכול כשהוא קד לעברה קידה עמוקה וכינה אותה: „גבירתי ראש הממשלה". בפולנית כמו בגרמנית מקובל לקרוא לאשה בתואר של בעלה.

■ בתנועת החירות כבר החלו במישחק הכיסאות. בישיבת התנועה האחרונה ישב ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, באמצע, לימינו שר־השיכון **דויד לוי** ולשמאלו יושב־ראש־הכנסת **יצחק שמיר**, שלידו ישב שר־הביטחון **עזר וייצמן**. מקום מושבו של איש חירות, ומידת קירבתו למנהיג, כמו מקום מושבו של פקיד בקרמלין, מורה על מקום באל־על, תוך כדי קריאות זירוז לפועלים. אחרי שהתלבטה מה לעשות עם האמבטיה הישנה, זרקה אותה לאה לחצר הבית וסירבה להתייחס להצעה של אחד השכנים, לכוכר את האמבטיה לאמריקאים כ„אמבטיה של עליזה ומגחם."

■ כמה דקות של חרדה עברו על שומרי ראשו של ראש־הממשלה בעת ביקור שערך בספ־הייצור של טנק ה־מרכבה. במהלך הסיור התפרץ אחד העובדים לביתון בגין. שומרי־הראש פעלו מייד והדפו אותו, מחשש שיש בכוונתו להתנכל לראש־הממשלה. העובד הבן הגבוך והנעלב הסביר כי התכוון רק לבקש את חתימתו של בגין על סיפרו של **בני ימין זאב הרצל** אלטנוילנד. כשהתבררה לבגין הטעות מיהר אל העובד ולא רק שחתם את שמו אלא אף חוסיף ברכה בכתב ידו.

■ לעובדים ולצלמים באותו ביקור נכונה אכזבה. הובטח להם כי בגין יטפס על הטנק ויותר לצלמו כשהוא עומד במקומו של מפקד־הטנק. בגין לא טיפס, והצלמים המיקצועיים והחובבים חזרו מאוכזבים הביתה.

■ במיסגרת טיולי הממשלה במצריים, הגיע גם שר התעשיה המיסחר והתיירות **גדעון פת** לקאהיר, כאורח מישרד התיירות המצרי. לאנשי המישרד המצרי הביא פת כשי תמונות חרס שעליהן מצויר עץ החיים עם ציורי בעלי־חיים. מעשה ידי האמנים הארמנים במיזרח ירושלים. לשר המצרי הביא הישראלי מדלית כסף שעליה חרוטה המילה „שלום" בערבית, אנגלית ועברית. השר המצרי, שהתלהב מרעיון המדליה, הודיע מיד על הנפקתה של מדליית זהב דומה.

■ אחד הרגעים הקשים בסיורו של פת היה הביקור בלוכסור. פת נאלץ לרדת ולעלות 260 מדרגות. אחר־כך מיהר לקיוסק סמוך, ושם זיהו אותו סטודנטים להנדסה מאוניברסיטת קאהיר. פת, שיום קודם לכן היה עד להפגנות נגד השלום שנערכו בבנייני האוניברסיטה בקאהיר, חשש מעט, אך נרגע כששמע את הסטודנטים קוראים בקול: „יחי השלום!" „יחי בגין וסאדאת!"

■ ועוד בענייני מתנות. **תמר זכין**, שהצטרפה לבעלה החי"כ לשעבר **דב זכין**, שהגיע למצריים במיסגרת מישלחת של אשת הנשיא המצרי **ג'יהאן אל־סאדאת**, בסיור בבית־יתומים שנמצא תחת חסותה של רעית הנשיא, תמר העניקה לג'יהאן סידרת ציורי־ילדים מקיבוץ להבות־הבשן, והדפסי משי של האמנית **חסיה בורנשטיין**, חברת הקיבוץ. הדפסים דומים נתנה **אזירה נבון** לאשתו של נשיא מכסיקו ול**אדיזבט** מלכת אנגליה.

■ על שיטה בדוקה איך להיות רמטכ"ל סיפר מפקד בית־הספר לקצינים, קצין בדרגת אלוף־מישנה שכינוי־יה „ייה" בעת שאירח לארוחת צהריים את חברי הוועד היהודי האמריקאי. אנשי הוועד שאלו אותו: „למה קוראים לך „ייה"? והקצין ענה: „כל מי שרוצה להתקדם בצבא צריך שיהיה לו כינוי. הנה, ראו, לרמטכ"ל **צבי צור** קראו צ'רה, את רב־אלוף **דויד אלעזר** כינו דדו, ל**מרדכי גור** קראו מוטה ואיש כבר אינו זוכר ששמו של רפול הוא **רפאל איתן**.

■ התגובה הראשונה שהושמעה באוזני שר־האוצר **ייגאל הורביץ** בעיקבות תוכניתו לפתיחת הכספות היתה של עיתונאי ידיעות אחרונות **גידעון רייכר**, שהודיע לו כי אם יאלץ לחשוף את תוכן הכספת שלו יתגלו לשר שני דברים. האחד, מיכתב אישי בן עשר שנים של **דויד בן־גוריון**, אביו הרוחני של הורביץ, ותעודות בית־הספר של ילדי רייכר, **דן ושרון**.

■ השר גידעון פת, שהאזין לדברים הוסיף: „אצלי בכספת נמצאת רק הכתובה של אשתי!"

יניב נקדימון בנו של יועץ ראש־הממשלה לענייני עיתונות, שלמה נקדימון, התחפש לשודד וניסה לירות בילדי הגן. אביו היה שותף פעיל בחגיגת ילדי גן־הילדים ברמת־אביב, אירגן שירה ומחיאות כפיים, לרווחת הגננת רותי עוזיאל, אשתו של מאיר עוזיאל.

אלונה לייבוביץ' אחותה של מיכל לייבוביץ (מימין), התחפשה לרקדנית בלט. חוריה, שחקן חכדורסל של הפועל תל־אביב, בארי ואשתו דינה ברכה, חגיעו יחד למסיבה, למרות שנפרדו.

מעיין עדוי בנו של חשמלאי התאורה בטלוויזיה, ציון עדוי, נאלץ לבוא לחגיגת הפורים בגן, כשהוא מחופש לליצן. התיכנון היה, שציון יביא לבנו תיחפושת של ערבי. אולם האב, שחזר ממצריים ערב החג, הביא עימו ג'לביה, אך שכח את הכופיית.

אנשים

ח"כים כזבנים

„יה אללה! תראו, תראו מה קורה פה. החבר־כנסת הזה, יוסי שריד, עומד ומוכר לנו גבינה צהובה!" התפעלו שני אחים צעירים שבאו להעביר את מוצאי השבת הקר והגשום בשוק הפורים של נעמת. „והנה, תראו שם, מימין, זה האיש הזה, אשר בן־נתן, הוא עומד ליד אשתו ועוזר לה למכור חולצות לילדים," קראו שלוש נשים מבוגרות.

חברי־כנסת מסיעות אופוזיציה שונות הגיעו למקום לעידוד המכירות בשוק של נעמת. הפעילה ביותר היתה ח"כ אסתר הרליץ, מזכירת האירגון, שהתחילה לתכנן את הערב לפני חודשיים. „אמרו לי שאני משוגעת, שלא יצא מזה כלום. ואז החלטתי להביא לכאן חברי־כנסת שיעזרו לי."

ואמנם בפינת החדר, מאחורי דוכן המכולת, עבדה בחריצות רבה חברת־הכנסת ויושבת־ראש ועדת־החינוך, אורה נמיר. „גברתי, האם נסית פעם להוסיף לגבינה הזאת פלפל אדום וזיתים חתוכים?" שאלה את אחת הקונות. האשה, שהתלהבה מהרעיון שחברת־הכנסת תדיך אותה במירשמי מימרחים, קנתה מייד שלוש חבילות גבינה, ושאלה את נמיר אם יש לה עוד איזה רעיון, „כן, תקני כמה קונסרבים. תמיד טוב שיהיו בבית."

גבר צעיר, שנראה כאילו זה עתה נשא לאשה את נערתו, לקח את הרעיון ברצינות ועודד את רעייתו לקנות כעשרים קופסות שימורים. „אם היא אומרת," ניסה לשכנע את אשתו הספקנית, „אז

אסתר הרליץ

שהתמחתה במכירת אבוקדו תוצרת ישראל בחיותה שגרירה בדנמרק, התגייסה למכירת אשכוליות, תפוזים ואבוקדו. „כשסיפרתי שאני רוצה להגיע לשני מיליון, אמרו לי שאני משוגעת. אחרי ערב כזה אני באמת חושבת שאני משוגעת, כי הייתי צריכה לחשוב על ארבעה מיליון."

היא בטח יודעת. היא הרי חברת־כנסת, לא?" אורה נמיר חייכה והורידה את הקופסות המבוקשות מהמדפים והעבירה אותן לחברי־הכנסת יוסי שריד, שעמד לצידה. תפקידו היה לארוז את המוצרים.

בהמשך עבר שריד לעגלת הבובות, שעמדה במרכז האולם. הסתבר, כי הבובות הללו שימשו בתפקיד ניצבים בעת הסרטת הסרט מצדה. הן נזרקו למים, כאילו היו גופות של חיילים. הבובות שהובאו לארץ ללא תשלום מכס, חולצו על־ידי עובדי המכס והוענקו לנשות נעמת. אלה חפפו את שיער ראשן בשמפו, תפרו להן בגדים

אורה נמיר

יושבת ראש ועדת החינוך של הכנסת, נעמדה מאחורי דוכן המכולת ומכרה, בשקדנות רבה, קופסות שימורים, גבינות וריבות. „תקנו, תקנו!" עודדה את הנשים המבקרות. „כאן יותר זול. בימים טרופים אלה צריך לעשות חשבון." הצפיפות סביב דוכנה היתה גדולה.

שולמית אלוני

חברת־הכנסת מסיעת ר"צ, הורידה את כובעה, הפשילה שרוולים ומייד ניגש למלאכת המכירה. „גברת, את לא רוצה לקשט את הבית שלך?" שאלה צעירה שנעמדה לידה. הקונה השתכנעה וקנתה.

עדי אמוראי

הכלכלן של מיפלגת־העבודה הציע למבקרים אגרטלי זכוכית, פיסלונים קטנים, מאפרות ומפיות. הוא לא הבין מדוע קונים דברים כאלה.

יוסי שריד

חגיע מלא מרץ אך מעט ביישן. הוא נעמד לצידה של אורה נמיר ועזר לה לארוז את חבילות המזון. בהמשך הערב עבר למכור בובות במרכז האולם.

ומכרו אותן ב־220 לירות האחת.

בקצה אולם, על דרגש מעץ, עמדה שולמית אלוני חברת־הכנסת מסיעת ר"צ. „אני מוכרת עציצים," סיפרה לידידתה אסתר הרליץ. „אני מתכוונת למכור את כל העציצים שנמצאים פה, ולא איכפת לי מה תעשו מחר!" היא החלה לקרוא לכל מי שעבר לידה, עודדה אותו לקשט את הבית: „תראה, אדוני, אתה הרי מבין עניין, כמה לדעתך עולה לקנות עציץ כזה ברחוב? מיניימום 30 לירות, נכון? אז הנה אני מוכרת לך שני עציצים באותו הסכום

בפינת הקפה שמאחורי האולם ישב מזכ"ל ההסתדרות, חבר־הכנסת ירוחם משל, בחברת עשרים נשים בנות גילו, שניסו להזכיר לו ימים עברו. „אתה זוכר, ירחם," אמרה גברת עדויית תכשיטים, „איך פעם כל האוכל הזה היה מספיק לכל הגליל?" ואחרת שאלה: „ירוחמק'ה, למה אתה לא הולך לקבור משהו?" משל עונה לה: „אני אוהב הכל טבעי. מהשנה אני לא מוכר, אז גם הרי אני לא מוכר. לא רוצה הצגות."

אנשים

הצבע האהוב על אופירה נבון: צביקה פיק לומד מישפטים

■ כאוהבת מושבעת של צבע המלון התגלתה רעיית ה־נשיא, **אופירה נבון**. במסגרת החלפת הישן בחדש במישכן הנשיא, נשלח לשם שליח של מיפעל לייצור מגבות, עם קט־לוגים. תוך שעות ספורות בח־רה אופירה נבון מערכת מג־בות לאמבטיה ולמיטבח, שבי־לה על טהרת צבע המלון.

■ על ההבדל בין יהודים וערבים סיפר השבוע הפרו־פסור **חיים ויינברג**, מנהל המחלקה האורטופדית בבית־החולים הדסה, שעל הר־הצו־פים. בהרצאה בפני רופאים ותורמים יהודים אמריקאיים, במלון הילטון הירושלמי, אמר: „אצל היהודי אם הניתוח מצ־ליח הוא אומר תודה לאל, וכ־שלא מצליח הוא אומר שה־רופא לא שווה. אצל הערבי זה להיפך, כשהניתוח מצליח הוא מברך את הרופא וכשאינו מצ־ליח הוא אומר שהכל בידי אלוהים."

■ עד כמה דומות תל־אביב וברלין הסתבר לראש עיריית תל־אביב, **שלמה להט** („צ'יצ'") ולמישלחת ה־פרלמנט של ברלין שהתארחה אצלו. שתי הערים סובלות מ־בעיות נקיון, בניה מחדש, אוכ־לוסיה מזדקנת ויתעדר מימין.

■ צ'יצ' עליו נהה רוח השנור, אותה קלט מעמיתו ראש עיריית ירושלים, **טדי קולק**, לקח את הקבוצה ל־גיבעה חשופה באפקה והציע לאנשיה להקים שם את גן קהי־לת ברלין.

■ שיטה להבנת משמעו־תם של חרוזי מקבת גילה ה־שבוע **איאן מק'קלן**, השח־קן השיקספירי הבריטי, ש־

■ הולר, שמתרוצץ בין המאורעות כשהוא רכוב על קטנוע, נוהג בימי החורף לכ־

אבי לוזוב משחק בסרט החדש של אבי נשר, „הפחדנים", בתפקיד של רקדן־ברבור בקטע בלט מתוך „אגם הברבורים". לוזוב (מימין) השתדל לבצע את הבלט יחד עם השחקן אייל גפן (משמאל), כרקדנית ממש. בסצינת הריקוד האחרונה סובב את רגלו ונפל. הוא אושפז במחלקה האורטופדית באיכילוב, שם התגלה כי הוא שבר את אגן הירכיים ונותח במשך ארבע שעות.

קרולין לנגפורד שחקנית הקולנוע חיפחפיה, משחקת בסירטם החדש של יהודה ברקן ויגאל שילון, „חייך, אכלת אותח", עמדה בתחילת השבוע שעבר, ביום גשם קר, באחד מרחובות תל־אביב, כשחיא לבושה חולצה דקה ורטובה. לנגפורד ביקשה מעוברים ושבים לעזור לח להסיר מעליח את החולצה הרטובה, כדי שתוכל להחליפח באחרת, יבשה. מתנדבים, בעיקר גברים נבוכים, אומנם נמצאו, אך קרולין, בתו של מפיק הטלוויזיה בארי לנגפורד, נאלצה להישאר שעות ארוכות ללא חולצה. היא חלתח, וצילומי הסרט הופסקו.

הגיע לסיבוב הופעות יחיד. במהלך המופע נוהג מק'קלן להפסיק את הקריאה, להעלות אור באולם ולבקש את הקהל להתבונן בתוכניה, הכוללת את הטכסט של המחזה. ואז הוא מתחיל להסביר את המשמעו־יות הנסתרות של מקבת. מק־קלן טוען כי המילה האחרונה של כל פיסקה היא הטומנת בחובה את משמעות כל הפיס־קה. וכל מי שאינו מבין די לו שיגשה לנתח את המילה האחרונה והכל יתבהר לו.

■ ממלוויו ביקש מק'קלן כי יקחו אותו לסיור במצדה. כשהגיעו למרגלות הצוק והת־חילו לעלות הסתבר כי הצוק אפוף בענן כבד, ולא ניתן להשקיף ממנו לסביבה. מק־קלן התעקש לעלות ואכן, ב־רגע שהגיע לאתרים שלמעלה, הסתלק הענן והגוף המרהיב נחשף לעיניו של האורח מאנ־גליה.

■ מי שגילתה השבוע את הימצאותו של אירגון עויין ב־ישראל היתה **זוהר קרתי**, האחראית על תעסוקת נשים במישרד העבודה. ביום עיון בנושא מעמד האשה בכלכלת ישראל העירה קרתי: „מדינת ישראל מהווה אירגון עויין ל־לנשים." היא הסבירה את זה בעובדה, שרק אחוז אחד מכלל 450 אלף הנשים העובדות ב־משק מגיע לדרגות ניהול בכי־רות.

■ כתב הרדיו **מיכאל** („מייק") **הולר**, שנאלץ בש־בועות האחרונים לחזור ולשדר אירועי רצח והתאבדות על רקע רומנטי, הודיע כי הדבר היחיד שלו הוא משתוקק ב־ימים אלה הוא ששתי נשים תתפוסנה אותו, תאיימנה עליו בנשק חם ותאנוסנה אותו.

סות את חלק גופו התחתון בש־מיכת צמר עבה, לבל ירטב מ־המים המותזים עליו בעת נסי־עה. ביום גשום השבוע נעצר הולר לפני רמזור, כשלידו עמדה מכונית אמריקאית מפו־ארת ובה צעיר וצעירה. השנים פרצו בצחוק פרוע כשראו את הולר רכוב על אופנוע. הצעיר פתח את החלון, שממנו פרץ חום המזגן, ושאל: „תגיד, אין לך מה לעשות עם השמיכה?" הולר הקפוא ענה: „אם אתה היית מה שאני מכסה בשמיכה, היית מבין את המצב."

■ שתי תאונות חושפניות ארעו לדוגמנית **קיטי ממן** בעת שהופיעה בכנס הנהגות והולכות הרגל שערכה המועצה הלאומית למניעת תאונות. ב־סיבוב הראשון הופיע קיטי ב־שימלת קיץ כשלפתע נשרה אחת הכתפיות ולעיניהן הדק־דקניות של הנשים נחשף שדה הימני של הדוגמנית החטובה. בסיבוב השני לבשה קיטי בגד־ים ביקיני צמוד מאוד. היא חו־ללה לקצב מוסיקת דיסקו, עד שברגע מסויים התקפל חלקו התחתון של בגד־הים וברח כלפי מעלה. התוצאה: דוגמ־נית עם ישבן חשוף. קיטי ה־נבוכה ברחה מהר אל מאחורי הקלעים, לקול צחוקן של הנה־גות הזהירות, שהיו משוכנעות כי החלקים החשופים הם חלק מההצגה.

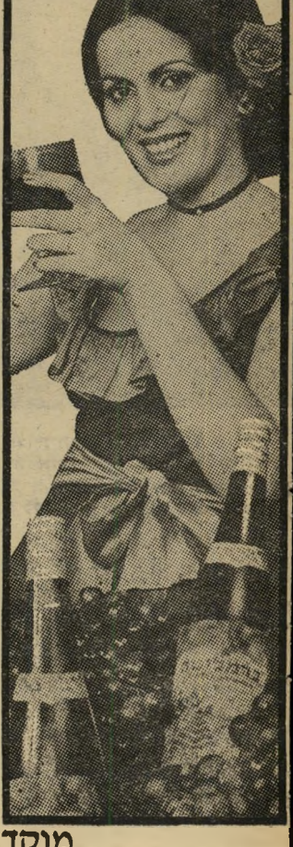
■ שיטה חדשה ללמוד מישפטים מפתח בימים אלה הזמר **צביקה פיק**. הוא נר־אה מסתובב בפרוזדורי בית־המישפט בתל־אביב, צמוד ל־עורך־הדין **הנריק רוסנטור־ביץ**, כשהוא טורח להסביר לכל כי החליט ללמוד מיש־פטים תוא עושה קודם כל את הסטג', אצל ידידו עורך־הדין.

יש כרמליטה יש חגיגה!

כרמליטה סנגריה - אין מה להוסיף, הכל כבר בפנים.
כרמליטה סנגריה - מתחרה בהצלחה מזה 10 שנים בסנגריות הספרדיות ברחבי העולם, עשוייה ממיטב הענבים של כרמל.

כרמליטה סנגריה - זה מה שהיה חסר אצלכם בחגיגה.

כרמליטה
סנגריה
הלהיט החדש
של
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

מוקד

מסיבת השבוע

פורים של בוהמה

הבוהמה התל־אביבית הוכיחה בשבת האחרונה שלושה דברים: שהיא עדיין קיימת, שהיא קיימת ואמיצה ושהיא קיימת, אמיצה ויר־דעת לשמוח.

ההזדמנות לכך ניתנה לה על־ידי הצייר דן קדר והעיתונאית טלילה בן־זכאי. קדר חנך בשבת תערוכת־בזק שלו, שהיתה פתוחה 36 שעות בילבד, בגלריה ארבל. הוא החליט להקדיש חלק ניכר מ־36 השעות של התערוכה שלו למסיבת־פורים אמיתית, וצירף לשם כך את טלילה בן־זכאי, ש־גם לה היתה סיבה לחגוג: הוצאת סיפרה החדש אחרי הצילצול ה־שלישי.

מסביב לקערת סנגריה ענקית וליד שולחנות אוזני־המן, עמדו כל המי ומי של עולם התיאטרון, הקולנוע, הספרות והאמנות של־ישראלי, יחד עם פוליטקאים ועם הנספחים ההכרחיים בכל מסיבה. מרביתם מחופשים כאשר חלק ניכר מהם בא עם הצאצאים. הכל חגגו

טלילה בן־זכאי

אחת מבעלות השימחה, חוגגת יחד עם שותפה לאירגון המסיבה, הצייר דן קדר. טלילה ערכה את המסיבה לכבוד הוצאת סיפרו „אחרי הצילצול השלישי", ואילו הסיבה של דן לעריכת המסיבה היתה תערוכת בזק בת 36 שעות.

בגין התערוכה, הספר וחג פורים.

השחקן חיים טופול התחבק עם המשורר יבי. השחקן שמואל עצ־מון, האבא של ענת עצמון, ערך הצגת ריקוד. שאול ביבר לקח מאיזשהו מקום צילינדר והתנהג כמו איש השוב. דן פתיר, יועץ ראש־הממשלה לענייני תיקשורת, ערך יחד עם אשתו יעל הצגת־בכורה בפני הבוהמה לשלושת בנותיו הנאות שהיו מחופשות.

האווירה, שהיתה חמה בגלל ה־סנגריה, התחממה עוד יותר כש־הקרואים התבוננו בציורי התיח־פושות הסוריאליסטים של קדר. כאשר בחוץ החל לרדת גשם כבד, מלווה בברד, החליטו הקרואים להישאר באולם החמים של הגלריה עד שיחדל הגשם. הגשם נפסק כעבור כמה שעות, שאותן מילאו שלמה וישינסקי, אילי גורליצקי והפטומימאי ג'וקי ארקין בבדיחות.

טלילה כינתה את המסיבה „מסיבת מחזור". היא וקדר הם בוגרי בית־הספר לשחקנים של התיאטרון הקאמרי, ואיתם, בבית־הספר ואחר־כך בלהקת הנח"ל, היו גם גליה וחיים טופול ואורי לוי, בעלה של טלילה.

אולם את שיא הנאמנות לחבו־רה גילה דווקא פתיר. באותו בוקר היה עדיין פתיר בהאג שבהולנד, כחבר במישלחת ישראל לשיחות האוטונומיה עם מצריים. דן שלא רצה להפסיד את מסיבת ההתעו־ררות של הבוהמה, הקדים את יתר חברי המישלחת בשובו לארץ, הגיע הישר מנמל־התעופה לגל־ריה, שם נפגש עם אשתו ובנותיו.

חיים טופול

שחקן הקולנוע הישראלי, שהפך לשם עול־נחשב עדיין לאחד מהחברו"ת. בתמונה נר־טופול כשהוא מחבק את משורר הבוהמה יהודה („יבי") בן־יהוד

יסמין קדר

בתו בת ה־10 של דן קדר, הפתיעה את הנו־כחים במסיבה של אבא כשהתחפשה למלכת אסתר. קדר ואשתו ציונה לא יכלו להסתיר את גאוותם על בתם, ולמרות שאירחו היטב את הקרואים, דאגו להיות איתה עד כמה שיותר.

יאיר צבן

יושב־ראש סיעת של"י בהסתדרות, היה אחד הפוליטיקאים שהוזמנו למסיבה. כאשר ניצב צבן (משמאל) ליד המארח, הצייר דן קדר, קשה היה שלא להבחין בדמיון ביניהם למרות ששיער ראשו וזקנו של צבן כסופים ואלה של קדר שחורים. המסיבה הצליחה מכיוון שכול האורחים שמחו למיפגש.

יעל פתיר

אשתו מלאת החיים של יועץ ראש־הממשלה לענייני תיקשורת דן פתיר, הביאה למסיבה את שלושת בנותיה. יעל (משמאל) שהיתה מחופשת, נראית בתמונה יחד עם בתה. בעלה דן הגיע למסיבה הישר מנמל־התעופה בן־גוריון. באותו בוקר הוא חזר מהאג, שם השתתף בשיחות האוטונומי

יגאל נסיך נינסטר

טרגדיה בכמה מערכות

מאת

אורי אבנרי

ה אמת, נסיך דנמארק, גיבורו של ויליאם שיקספיר, הוא דמות אהוּדה. אציל לא רק במוצאו, אלא גם ברוחו, דמות מושכת. דמות טראגית.

יגאל אלון הזכיר לי תמיד דמות זו.

הוא היה איש מושך. איש סימפאטי, איש טראגי.

הוא היה אציל. אם אמנם ההתיישבות העובדת היא האצולה היחידה שהאומה ה־עברית החדשה הולידה מתוכה — אריס־טוקראטיה במובן החיובי של המילה, אצ־לה של חובות־יתר, ולא של זכויות־יתר — הרי יגאל היה אציל.

כמו האמלט, נולד למלוכה. אך בכל פעם שבה שלח את ידיו אל הספרי שהיה בהישג־ידו — התרחק הספרי מידיו. כל חייו עמדו בסימנו של „כימעט". וכמו משה רבנו, מת בראותו את הארץ המוב־טחת, ואליה לא הגיע.

יגאל היה גיבור טראגי. וכמו כל גיבור טראגי אמיתי, הטראגדיה שלו לא באה מן החוץ. היא באה מתוכו. לא גורל זר ואכזר חסם את דרכו, אלא תכונות אופיו שלו עצמו — תכונות חיוביות, שהפכו לו לרועץ.

יותר מכל אדם אחר, הוא סימל את גורל דורו — הדור הראשון של הצברים, דור הכנים.

'67: הימים האבודים

ה טראגדיה של יגאל הגיעה לשיאה במאי 1967 — ימי־החרדה הגדולים שקדמו למילחמת ששת־הימים.

רצה המיקרה שאהיה עד־ראייה מקרוב למערכה זו בטראגדיה של יגאל. היה לי אליו עניין מסויים, שחייב אותי לדבר עימו בכל יום, ואף כמה פעמים ביום. משום־כך ראיתי את תגודות הגורל מקרוב, וגם את תגודות רוחו.

בראשית מאי 1967 היה עולמה של ישראל שרוי ברגיעה עמוקה, מילבד המי־תון הכלכלי, שהעיק אז על הארץ. יגאל אלון חיפש עניין לענות בו, ומצא אותו בלנינגראד דווקא.

בלנינגראד נערך כנס עולמי לעניני הביטוח הסוציאלי. השתתפו בו בעיקר פקידים בכירים, מנכ"לים ומומחים. אך יגאל, אשר כשר־העבודה היה ממונה גם על הביטוח הלאומי, ניצל את ההזדמנות. הוא היה אחד השרים המעטים בעולם שנסעו לעיר הסובייטית כדי להשתתף בכנס.

באותם הימים שררו בין ישראל וברית־המועצות יחסים תקינים — אם כי מתו־חים למדי, ביגלל המצב החם בגבול ה־סורי. להלכה נסע יגאל כדי לפעול לשי־פור מיחסים. למעשה נסע, כך חשדתי, כדי לספר את תדמיתו כמי שעוסק בעני־יינים מדיניים העומדים ברומו של עולם. ולא רק בענייני עבודה ורווחה, ששיעממו אותו.

כך, כאשר חזיז גמאל עבד־אל־נאצר במפתיע את כוחותיו אל תוך סיני, נמצא יגאל רחוק מאד, בעיר הצפונית.

ברגע הראשון לא האמין איש בארץ כי יש למנהיג המצרי כוונות־זדון. אך כעבור יום־יומיים התברר כי העניין רצי־ני, ועלה החשש שמא עלולה העוצמה המצרית בסיני לאיים על קיום המדינה. צה"ל פתח בגיוס הגדול.

מה היה עושה אדם רגיל במקומו של יגאל אלון? בהגיע הידיעות הראשונות על המשבר, היה אין לנמל־התעופה ועולה למטוס הראשון. זהו אינסטינקט פשוט, וכך נהגו אלפי ישראלים ברחבי העולם.

אולם יגאל אלון היה אדם אחר. חוש־האחריות היה טבוע ב־נפשו, וביעיתים היה נדמה שהפך גידול, שאכל אותו מבפנים.

אלון התקשר עם עמיתיו בארץ, ושאל מה לעשות. ידידו ישראל גלילי, אחיתופל הניצחי, יעץ לו להישאר בלנינגראד. כאי־לו לא קרה דבר. ממשלתו של לוי אשכול חברה אז שניתן עדיין למנוע את ההת־פוצצות. משום־כך רצתה למנוע כל מימד דרמאתי. גם נשיא־המדינה, זלמן שזר, ששהה בביקור בקנדה, התבקש להישאר שם.

יגאל האחראי קיבל את הדין, נשאר כמה ימים יקרים בלנינ־גראד, באפס מעש. וביניתים קרו הדברים בארץ.

הגיוס הכללי יצר בארץ אווירה של חרדה עמוקה. החיים הרגילים שבתו. הכל חשו כי הנה עומדת להתרגש אחת המיל־חמות הגורליות בחיי העם. מיום ליום, ומ־שעה לשעה, גברה ההרגשה הצ־בורית כי דרוש מנהיג חזק — אם לא בראשות־הממשלה, הרי לפחות במישרד־הביטחון. לוי אשכול, שכמו דויד בן־גוריון לפניו כיהן כראש־הממשלה וכשר־הביטחון גם יחד, נראה לציבור כאנטי־גיבור. העם זעק לגיבור.

יגאל אלון יכול היה להיות הגי־בור. הוא היה אלוף־במילואים, בעל עבר צבאי מפואר. הוא כבר היה חבר־הממשלה. הוא היה מראשי המערך השליט. איזו היה בארץ, יתכן כי היה מצליח לשכנע את אשכול בעוד מועד להעביר לו את תיק־הביטחון.

אילו קרה הדבר, היה יגאל מגשים את משאת־נפשו. כל חייו רצה להיות שר־הביטחון. לא משה דיין, אלא יגאל אלון היה מנצח על הצבאות הפורצים קדימה, אשר ניצחונם המוחץ לא היה מוטל בספק אף לרגע אחד. יגאל היה הופך גיבור לאומי, אליל להמונים, שם־דבר בעולם. ביגלל חוש־האחריות הבולט שלו, לא היה מהסס לגייס את הכוחות ערב יום־הכיפו־רים 1973. ההיסטוריה היתה זורמת באפיק אחר, והשבוע היינו מבכים, מן הסתם, ראש־ממשלה.

אבל יגאל היה בלנינגראד. כאשר הגיע ארצה, כבר היה המשבר הפסיכולוגי ב־שיאו. העם, שרצה בגיבור, צ־מצם את בחירתו. בימי־החרדה עוד צפו ועלו שמות כמו דויד בן־גוריון, שימעון פרס, יגאל ידין, נוסף על יגאל אלון, כמועמדים לתפקיד שר־המילחמה. אולם ככל שעברו הימים הצטמצמה הבחירה ההמונית למשה דיין. האיש בעל הרטייה השחורה, מציבא מיבצע־קדש, נראה להמונים כאדם הנכון לתפקיד הגורלי. הנשים הפגינו ברחובות, העיתונים זעקו, העם רצה בדיין.

במשך כמה ימים קדחתניים, ניסה יגאל לשכנע את לוי אשכול לוותר בעוד מועד על תיק־הביטחון, ולהעבירו אליו. אשכול התנגד לוויתור הבלתי־נמנע, מפני שראה בו הודאה בכישלון, הודאה באי־יכולתו למלא את התפקיד. לבסוף נכנע.

חייתי אצל יגאל בישפתו, בי קרייה בתל־אביב, כשאך נודע לי כי אשכול החליט, סוף־סוף, למסור לידיו את תיק־הביטחון. זה היה ביום הרביעי, ה־31 במאי. יגאל צחק. מעולם לא ראיתיו מאושר יותר.

בכל זאת הבטיח לטפל בעניין המסויים שביגללו הייתי אצלו, וקבענו שאטלפן אליו למחרת היום, כדי לקבל תשובה סופית.

כאשר צילצלתי, ענה לי בקצה השני של הקו קול עייף, שבור, רצוץ, קולו של אדם שחרב עליו עולמו. לא הבינותי מה קרה, וחששתי שמא חלה. בערב שמע־תי ברדיו כי הוקמה ממשלת־ליכוד־לאומי, וכי משה דיין, איש האופוזיציה, נציג רפ"י, קיבל לידיו את תיק־הביטחון.

הסכמת אשכול למנות את יגאל כשר־הביטחון באה באיחור רב מדי. אשכול ומיפלגתו שוב לא יכלו לעמוד בפני הלחץ הציבורי. הימים האבודים בלנינגראד הת־נקמו ביגאל אלון.

הוא איבד את עולמו ביגלל עודף חוש־האחריות, מפני שלא נכנע לאינסטינקט שלו. הזוכה היה האיש שנאם פעם בכנס של הפלמ"ח, בנוכחות יגאל אלון, גאום גלהב בזכות חוסר־האחריות.

משה דיין.

'45: מפקד הפלמ"ח

ה דראמה של מאי 1967 חזרה בחייו של יגאל כמה וכמה פעמים, במה־דורות שונות, אך כולן דומות. היא קיפלה בתוכה את כל התכונות שהיו בעוכריו: חוש־האחריות, הכניעה להחלטה שנראתה לו מוטעית, קבלת דין התנועה, הנאמנות. אפשר להגדיר את אותן התכונות גם בצורה אחרת: חוסר־הנכונות למרוד, לק־רוא תגר על האלים, לקרוע מוסכמות.

אלה היו התכונות אשר יצרו את הטראגדיה.

בתקופה אחרת היה יגאל אלון הופך אביר ללא־חת־וללא־דופי, נאמן ללא־סייג לשבועת־האמונים שלו למלך. בתקופתו היה יגאל אלון איש ההתיישבות העובדת, איש הדור השני, דור הבנים. הוא היה נאמן ללא־סייג לערכים ולמוסכמות (וגם לשקרים המוסכמים) של דור האבות ול־אבות עצמם.

זה בלט כבר במילחמה שהעלתה אותו לפיסגת־התהילה — מילחמת־העצמאות של 1947. היו בה שני פרקים, ששיקפו את גורלו, שתי מערכות בטראגדיה.

האחת קשורה בסיסמה שריחפה על הארץ במשך שנים רבות: „מדוע פורק הפלמ"ח?"

לכאורה היה הפלמ"ח יחידה צבאית. הוא הוקם בחסות הבריטים (ובעיקר האוסטר־לים) למיקרה של פלישה נאצית לארץ ונפילת המרחב כולו בידי הגרמנים. ה־פלמ"ח נועד לשמש אז כיחידת־גרילה מא־חורי קווי הוורמאכט. ביגתיים שימש כ־חיל־עזר לפלישה הבריטית־אוסטרלית ל־סוריה, שהיתה בידי המישטר הצרפתי הפרו־גרמני. במערכה זו איבד משה דיין את עינו השמאלית.

יגאל פייקוביץ היה מפקד הפלוגה הרא־שונה של הפלמ"ח, ולאחר מכן סגן־מפקד־הפלמ"ח (המפקד היה יצחק שדה). ב־1945 התמנה כמפקד הפלמ"ח.

כמו אביר בימי־הביניים, הוא כימעט נולד לתוך התפקיד הזה. יגאל (מתחרז עם ישראל, במקורו), בנו של ראובן פיי־קוביץ ממסחה (היא כפר־תבור), שנולד ב־10 באוקטובר 1918, בשלהי מילחמת־העולם הראשונה, היה אחד מבני המייס־דים. אביו, ראובן, איש העלייה הראשו־נה, היה בנו של מייסד ראש־פינה ונמנה בעצמו עם מייסדי כפר־תבור. אמו היתה בת מישפחה שהגיעה עוד בימי־הביניים לצפת. איש כזה נועד להתמסר להגנת עמו. ואכן, מאז הצטרף למייסדי קיבוץ גינוסר, ב־1937, היה גם מגוייס להגנה.

אך הפלמ"ח היה חרבה יותר מסתם יחידה צבאית. הוא היה תנועת־נוער לוחמת, תנועה מהפ־כנית שלא ידעה שהיא מחוללת מהפכה.

היא יצרה סיגנון חדש, השתתפה ביצי־רת תרבות חדשה. באופן טבעי, בלתי־מודע לגמרי, ביטאה תנועה זו מוסר חבר־תי חדש, השקפת־עולם שלמה בענייני אדם וחברה. האיש שרוחו ריחפה על ה־פלמ"ח, יצחק שדה האגדתי, היה הרבה יותר ממפקד צבאי. הוא היה דמות מחנכת.

הוגה־דיעות, יוצר־ערכים, מעצב תודעה לאומית, חברתית ואישית.

הפלמ"ח היה יצירתו האותנטית העיקרית — ואולי היחידה — של דור הצברים. יגאל אלון היה יוצרו ויצירתו של הפלמ"ח, נציגו המובהק ביותר.

קשה לתאר לציבור של היום, שהכיר את יגאל אלון בשנותיו האחרונות, איך נראה יגאל אלון לנו, אנשי תש"ח. אילו היו לנו אלילים, היה אליל — אליל יווני. הוא היה שופע נעורים. יפה־תואר. מקסים. התגלמות כל התכונות הצבריות החיוביות, נבון, מסתפק במועט, מעשי, טבעי, סביר, פשוט, חבר.

הוא היה מנהיג טיבעי, שדוגמתו האישית דירבנה אנשים למאמץ עליון. איש־צוות מצטיין שהיה מוקף באנשים בעלי־איכות.

מובן שהכרתיו רק מרחוק. אחרי ניצחון המסוגל לכל. וסמלי הפלמ"ח הפכו סמליו של דור זה.

ואז, בסתיו 1948, כא השבר הגדול, המכונה „פירוק הפלמ"ח".

סתיו 48': המחדל

ב שבירתנו, זה לא היה אקט פורמלי, טכני, של פירוק מטה מיוחד שהסתיים אולי, מיותר.

בעינינו היתה זאת התנקשות מכוונת, חזיתית, בכך שנראה לנו אז חשוב וקדוש.

במישור הצבאי, זה התבטא בהוספת דרגות מצוחצחות ממתכת, בהסיכת „המפקד" ל„קצין", בהקמת חדרי־אוכל נפרדים לקצינים ובשאר דיבורי־יבוא מן הצבא הבריטי.

„המפקד" היה חבר, שקיבל אחריות עם יצחק שדה, יגאל אלון, משה סגה, ישראל בר ואחרים.

בהדרגה התגבשה לעיני תמונה של מחדל היסטורי, כישלון מונומנטלי.

יגאל לא הודה לפני מעולם כי היתה ביכלל ברירה, שניתן היה למרוד. יצחק שדה חיפש תחילה אמתלות היסטוריות. הוא אמר שהקמת מישטר חלוצי־שיוויוני בארץ היה גורם להתערבות אמריקאית, מפני שהאמריקאים היו חוששים שמא מישטר כזה יפנה מיזרחה. אך לבסוף, ברגע של אמת, אמר לי: „אינני יודע. אין לי תשובה. לא היה לנו כוח־החלטה. לא היינו מוכנים למרוד.

„בן־גוריון ידע מה שהוא עושה. אנחנו לא."

זוהי האמת, ויגאל אלון סימל אותה. היתה זאת התנגשות בין שני דורות, שני סיגנונות, שתי תפיסות־יסוד, שתי השקפות־עולם מודעות או בלתי־מודעות. האבות ניצחו את הבנים, העסקנים הציוניים הוותיקים שברו את הפלמ"ח.

הם לא הצליחו ככך מפני שהיו חזקים יותר. להיפך. שום כוח לא עמד מאחוריהם. הם הצליחו מפני שדור הבנים לא היה מסוגל למרוד, לא היה מסוגל לתקוף את המוסכמות הקיימות ולשים במקומן את השקפותיו שלו.

אמנם. יש לזכור כי באותם הימים היו מפקדי החטיבות הקרביות עסוקים בהגנה על עצם קיום המדינה, וכי בן־גוריון ניצל עובדה זו. אך עובדה זו אין בה הסבר נוספת בשל כישרונותיו או התמסרותו, ושעל כן היינו חייבים לו מישמעת, מתוך שיכנוע פנימי ורצון עצמי. „הקצין" היה אדם שנכפה עלינו, אדון, שריד של תקופה פיאודלית, אדם שהוא טוב יותר מאיתנו, בחברה שיש בה מעמד עליון ומעמד תחתון.

סמלים צבאיים אלה חרגו, כמובן, הרבה מעבר לתחום הצבאי. הם ביטאו השקפת־עולם שלמות, אף כי רק מעטים מאד הבינו זאת. בוויכוח זה נחתך עתידה של מדינת־ישראל, עתיד החברה הישראלית, עתיד האדם הישראלי. עתיד שכבר הספיק, ביגתיים, להפוך עבר והווה.

בדיעבד הכניסו לוויכוח זה תוכן מיפלגתי. ראשי הפלמ"ח היו קרובים למפ"ם (שכללה אז את אחדות־העבודה), ואילו בן־גוריון היה מנהיג מפא"י. פירוק הפלמ"ח, כמו שבירת אצ"ל ולח"י, נועד למנוע כביכול את התהוותם של צבאותם מיפלגתיים, ולהשליט את הממלכתיות.

האמנתי תמיד כי טענה זו בטעות יסודה. יתכן כי בן־גוריון ראה את הדברים כך, וכי כלל לא הבין את משמעות מעשיו. אך צד זה של הפרשה היה שולי.

גם אם גיבוריה לא תפסו את משמעותה, היה כה מאבק על נפש האומה החדשה — המאבק המכריע, ואולי האחרון.

הייתי אז מם־כף. נדהמתי כאשר נוכחתי לדעת כי אנשי הפלמ"ח וראשי החטיבות הקרביות נכנעו לתכתיב הבן־גוריוני. ניצלתי את החופשה הקצרה הראשונה, מיהרתי לתל־אביב, ניסיתי לברר מדוע זה קרה. מצאתי את משה סנה (אז מראשי מפ"ם, לשעבר ראש המיפקדה המדינית של ההגנה). חקרתי אותו לפשר הכניעה, הצעתי לו הצעות מסוימות. אך שום מאבק לא נערך.

אחרי המילחמה רדפה אותי פרשה זו. רציתי לדעת: מדוע נכנע הפלמ"ח? מדוע קיבל הצבא הלוחם, כל הנוער העברי שהקים את המדינה בדמו, את התכתיב של כמה עסקנים קשישים, שהקימו בעורף מישטר שלא היה לרוחנו?

שוהחתי אז פעמים רבות על נושא זה אמיתי. היא היתה אליבי יותר מאשר סיבה.

באותה התמודדות התגבשה חוליתו הפנימית הטראגית של דור שלם. יגאל אלון, שהיה לו תפקיד־מפתח באותה פרשה, היה נציגו המושלם.

48': בצל האולטימטום

א לון עצמו לא היה מודע לכניעתו זו, אך הוא היה מודע מאד לכניעה אחרת שלו באותה מילחמה, עליה הירבה לדבר במשך שנים.

בימים האחרונים של 1948 ניצח יגאל על מיבצע שכימעט לא ייאמן, לאור סדר הכוחות והנשק של הימים ההם. הוא פרץ אל מעבר לגבול הבינלאומי. בתימרון צבאי קלאסי עקף את כל הצבא המצרי בפיתחת רפיח והתקדם בעורפו מאבו־עגילה לעבר אל־עריש. היו דרושות עוד כמה שעות בילבד כדי להגיע אל הים ולכתר את הצבא הזה, ואז, בשעה 10.30 בלילה סילוסטר, באה פקודה שהדהימה אותו — לעצור ולחזור לגבול הבינלאומי.

אלון, מצביא שמיבצעו המפואר ביותר עמד להתחסל ביגלל פקודה פוליטית, לא השלים עם הפקודה. הוא טס צפונה, פגש את משה שרת, מחה לפניו על הפקודה. שרת אמר או רמז לו שזוהי גם דעתו, אך אמר שרק בן־גוריון רשאי להחליט. ואילו בן־גוריון נפש בטבריה.

אלון מיהר לטבריה. הוא לא ידע עדיין כי השגריר האמריקאי, ג'יימס מק־דונאלד, הגיע לשם לפניו, ומסר לבן־גוריון אולטימטום רשמי של הנשיא הארי טרומן: לחזור מייד לגבול הבינלאומי, אחרת תפסיק על ארצות־הברית סנקציות נגד ישראל. לעומת זאת הבטיחו האמריקאים שאם ייעתר בן־גוריון, ידאגו להפסקת הלוחמה ולחתימת שביתת־נשק.

?שווא ניסה אלון לשכנע את בן־גוריון, שהוא מקריב את האינטרס הישראלי למען אינטרס אמריקאי

אלון, שדה ודיין בחניתה
איש מושך

האלוף אלון (1949)
הוא היה אציל

חונותיו בגליל ובמרכז, בא אלינו לדרום כמפקד החזית. הייתי איש גיבעתי. חטיבתנו לא השתייכה לפלמ"ח, אך הגבולות ניששטשו בחדוות־המאבק, שהציפה את כל החטיבות הלוחמות. ערכי הפלמ"ח, מינהגי הפלמ"ח, סיגנון הפלמ"ח הפכו נחלת כולנו — פשוט מפני שהם ביטאו בצורה מושלמת את מצב־רוחנו, את ההשקפות שהתגבשו ביחידותינו באהלי־הסיירים ולילד המדורות.

לא היינו צבא רגיל. היינו צבא של מייסדי־מדינה, יוצרי יש־מאין. לחמנו כדי להגן על הנכסים שיצרנו. היו לנו חלומות, חזון של עתיד, לרוב במעורפל, לעיתים שלא־במעורפל. הרגשנו שאנו נסחפים בגל הגדול של דור חדש, מתרונן,

אלון חוזר מאוכספורד
גיבור טראגי

התמונה האחרונה: אלון והגנרל עלי, ערב מותו
הוא סימל את גורל דורו

בן־גוריון דבק בעיקרון, שהינחה אותו כל חייו, כי ישראל היא מדינה מערבית, הזקוקה לתמיכת מעצמה מערבית כתנאי מוחלט להכטחת עצם קיומה.

אלון, לעומת זאת, סבר כי השלמת הכיתור תכריח את המלך פארוק לחתום על שלום רשמי עם ישראל, ולא רק על שביתת־נשק. הוא חזר על דיעה זו ביתר שאת בשנים שלאחר מכן, כאשר הוכזבה תיקוותו של בן־גוריון, ששביתת־הנשק לא תהיה אלא פרוזדור קצר לשלום אמיתי.

יתכן כי אמונתו של יגאל היתה נאיבית. בגישתו לבעייה הערבית לא היה שונה בהרבה מבן־גוריון. הוא עזר בכל כוחו בגירוש האוכלוסיה הערבית מן השטחים שכבש. שמעתיו פעם במו אוזני אומר, בנאום על כיבוש צפת, עיר־הולדתה של אמו: „כאשר תיכננו את המיבצע, לא היתה מטרתנו להפריע לאוכלוסיה הערבית לברוח מן העיר..."

(לכן גם הרגיזו אותו כל־כך גילוייו של יצחק רבין, שפורסמו לאחרונה באמריקה, שערביי רמלה־לוד גורשו בכוח במהלך המיבצע, שעליו פיקד יגאל אלון.)

אך מעבר למחזוקת הפוליטית על פרשת אל־עריש, מאפת התוצאה: בן־גוריון פקד, אלון נכנע בניגוד להשקפתו, בגלל חוש־אחריות ונאמנות. ויש מי שיכול

אלון בכנס הפלמח (1954)
חוסר נכונות למרוד —

עם רבין ואשכול (1967)
— לקראת תיגר על האלים —

בין פרס ואלמוגי (1973)
— לקראת מוסכמות

אלון (מימין) חוצה את הגבול לעבר אל־עריש *
יוצרו ויצירתו של הפלמ"ח

(המשך מעמוד 27)

לאמר: בגלל אי־הנכונות להאבק עד הסוף.

51': הבנים של שדה

אי יש לא הכיר ואהב את אלון יותר מיצחק שדה.

שדה התייחס לבני־אדם כמו גנן לפרחים: הוא גידל אותם, פיתח אותם, טיפח אותם. בניגוד גמור לבן־גוריון, שהפך בני־אדם למכשיריו ושהשחית אותם תוך כדי כך, טיפח אותם שדה באהבה, העלה בתוכם כוחות גנוזים וחיוביים.

פעם, ב־1951, שאלתי את שדה איך הוא משווה את שני הבחורים, שהופיעו משני צידיו בתצלום ההיסטורי שצולם בעת העלייה לחניתה — אלון ודיין.

בתשובה, הפליג שדה תחילה בשיבחו של אלון. הוא תיאר אותו כצעיר בעל ערכים עמוקים, אחראי, נבון, נאמן, אדם שאפשר לסמוך עליו בכל מצב. מדבריו היה ברור כי שדה רואה באלון את בנו החכם, ממשיך דרכו.

על דיין אמר: „זהו בחור מסוכן. אין לו מעצורים, אין לו מוסר, אין לו ערכים. הוא מסוגל לכל דבר. צריכים לשמור עליו בכל רגע. אסור לגרוע ממנו עין."

אחר־כך הוסיף: „פעם, כשבן־גוריון יחליט לאסור את יצחק שדה, הוא יפנה אל כל האלופים, בזה אחר זה, ויבקש מהם לבצע זאת. כל אחד מהם ימצא תירוץ כדי להתחמק מזה. ורק משה דיין יגיד: בסדר, אני אעשה את זה." שדה עצר לרגע והמשיך בחיוך: „וגם אני אאסור אותו, אם יהיה צורך."

אולם מתוך דבריו הבחנתי ששדה אוהב את דיין, כפי שאב אוהב את בנו הצעיר שסרח.

הוא לא הספיק לראות את המשך הדרמה בין שני בני־טיפוחיו. הוא נפטר בראשיתה.

כמו שדה עצמו, פרש אלון מצה"ל למחרת המילחמה, כמחאה על דרכו של בן־גוריון. למעשה פעל בן־גוריון לסילוק כל מפקדי הפלמ"ח מן הצבא. רק יצחק רבין התעקש להישאר, והוא שהה שנים ארוכות במקרר. מפני שהעז לצעוד, באוקטובר 1949, יחד עם שאר ראשי הפלמ"ח, בראש תהלוכת הפלמ"ח בתל־אביב.

אלון הגיע לפיסגת התהילה הצבאית בגיל 30. הוגה־הדיעות הצבאי הנודע, הפרופסור הבריטי באויל־לידל־הארט, ראה בו את אחד מגדולי המצביאים של המאה, ופרש עליו את חסותו כשיצא יגאל ללמוד במידרשת סנט־אנתוני באוכספורד.

האנגלים אהבו תמיד את האיש הזה, שהזכיר להם את התכונות היפות ביותר המבוקשות אצל בן־אצולה בריטי: הגינות, יציבות, נאמנות, איפוק, חוש־מידה.

בשנות ה־50' טיפח בן־גוריון את דיין, והוא הפך רמטכ"ל, מצביא, מנצח סיני. יגאל עמד מן הצד. יחס־הבוז שלו לכישרונות הצבאיים של דיין לא השתנה. כמו רוב מפקדי מילחמת־העצמאות, ראה בדיין מפקד כושל, חסר־אחריות, הורס־ערכים, בלתי־מסוגל לבנות צוות ולטפח סגל־מפקדים יעיל.

רק אחרי פרשת־לבון הכניס בן־גוריון את אלון לממשלה, כשר־העבודה, לצידו של דיין, שהפך שר־החקלאות.

63': תיקווה שהתבדתה

ה גלגל התחפך, כאילו, ב־1963, כאשר הדיחו ותיקי־מפא"י את בן־גוריון

היה זה אופייני שלא הצעירים הדיחו את הזקן, אלא דווקא הקשישים הנוקשים: לוי אשכול, גולדה מאיר וזיאמה ארן.

באותם הימים קיימתי עם אלון קשר רצוף. קבענו ביניינו שנפגש, בערך אחת לחודש, בביתו של ידיד משותף, שאשתו היתה טבחית מעולה. כך, על ארוחת־ערב מצויינת, היינו מחליפים דיעות, מתווכחים וגם חולקים איש על רעהו, תמיד בידידות ובלוויית בדיחות. לא פעם העביר לי מידע שלדעתו היה צריך להיות ברשותי. כך מסר לי לעיון את המיסמך הסודי ביותר במדינה: סיפרו של חגי אשד על פרשת־לבון, שנאסר לפירסום ונגנז.

(כעבור שנים גילה פלוני את קיומן של שיחות אלה, והדבר עורר שערוריה בכנסת. יריביו של יגאל רצו להשתמש בהן כדי לנגח אותו. היו שרצו לדמות כאילו יגאל מכר לי סקופים תמורת מידע, כפי שמקובל כיום בשוק ההדלפות, או שרצה להעזר בי כדי לחתור תחת הנהגת המיפלגה. לא היה בכך שמץ של אמת. השיחות היו תמימות. הוא רצה לשכנע אותי בנכונות השקפותיו, ואני רציתי לשכנע אותו בנכונות השקפותי. אם הוחלף בהן מידע, הוא שימש לצורך זה בילבד.)

תודות לשיחות אלה, יכולתי לעקוב מקרוב אחרי המשך דרכו.

בראשית ימיו של לוי אשכול כראש־הממשלה, היה אלון מלא אופטימיות. הוא ידע כי אשכול, שר־הביטחון החדש, לא ידע דבר על ענייני־ביטחון. הוא היה משוכנע כי אשכול יצטרך וירצה להיעזר באלון, וכי אלון יהיה למעשה שר־הביטחון־בפועל. הוא גם הביא לכך שאשכול ימנה את רבין לרמטכ"ל.

אולם תיקוותיו של אלון התבדו, וגם הפעם לא התמרד.

רבין, אף שהיה תלמידו של אלון, לא היה זקוק לעצותיו, והיה מנוי וגמור עימו לנהל את הצבא בעצמו. הצוות אשכול־רבין תיפקד בצורה מצויינת, ובהדרגה תפס אלון שגם הפעם אין לו דריסת־רגל בענייני־הביטחון — העניינים היחידים שעניינו אותו באמת.

בכל שאר תפקידיו — כשר־העבודה, כשר־החינוך, ולבסוף כשר־החוץ — עסק רק כדי לצאת ידי־חובה, מבלי למצוא בהם עניין של אמת, ומבלי להשקיע בהם את כל מעייניו.

עיניו נשארו נשואות אל תיק־הביטחון, ומשם, בהמשך הדרך, אל ראשות־הממשלה.

68': „דיין שני"

ה דראמה של מאי 1967 הרסה סופית את סיכוייו. דיין קיבל את התפקיד שכל מעייניו של אלון היו מקופלים בו — המסכות העליונה להחליט בענייני־ביטחון, הנהגת צה"ל. הוא הפך אליל תר

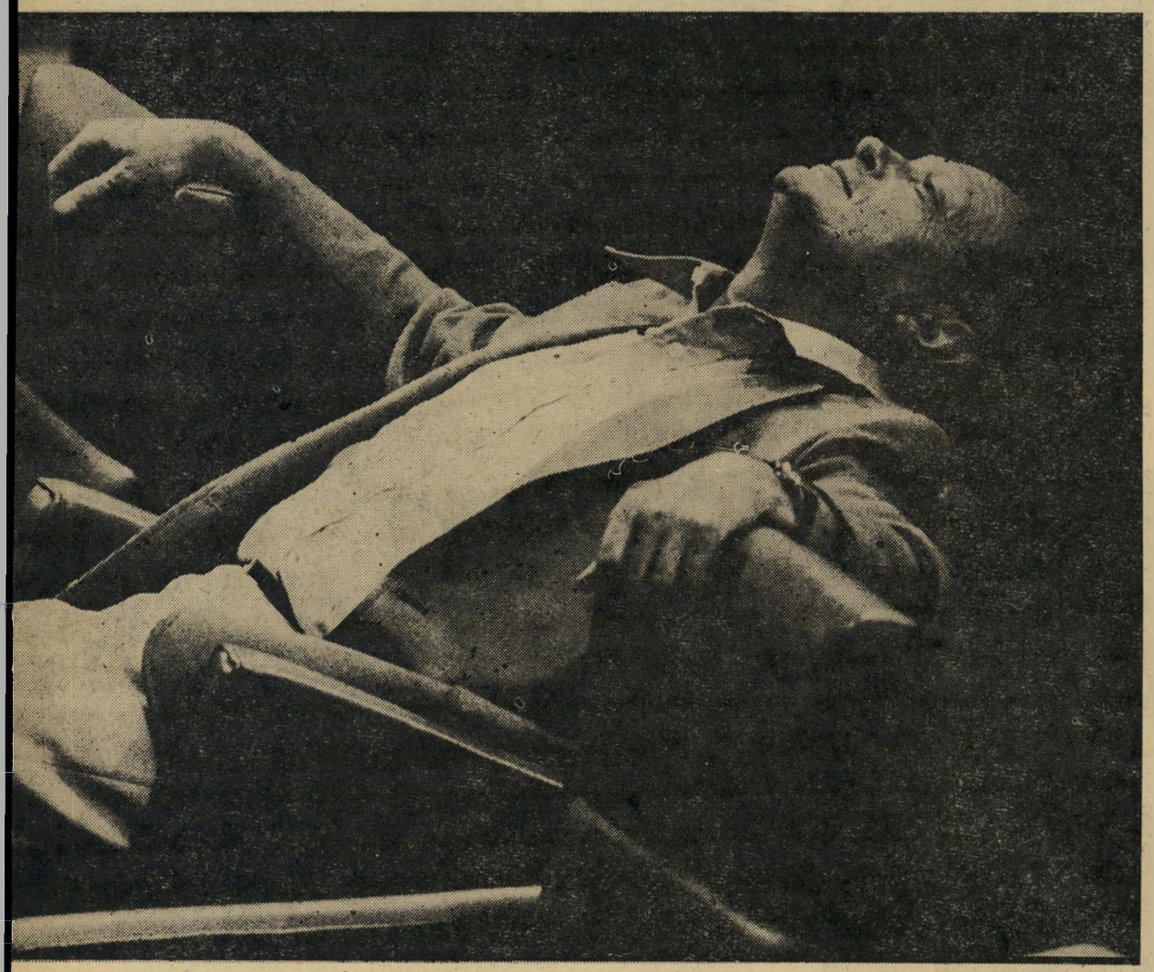

אלון בשפת־חים (1970)
שופע נעורים —

* משמאל: שלישו ירוחם כהן, שהפך ידידו של גמאל עבד־אל־נאצר.

אלוף חוטף תנומה בכנס מיפלגתי (1960)
מעשר, טבעי, סביר, פשוט, חבר

אלון נח ליד שולחן הממשלה בכנסת (1974)
הגינות ויציבות, נאמנות ואיפוק, חוש מידה

רני — תפקיד שאלון בוודאי לא חשב עליו במודע, אך שמן הסתם התגעגע אליו מתחת לסף ההכרה, אחרי שנהנה ממעמד זה במילחמת־העצמאות.

מאז, ועד ליום־הכיפורים, במשך שש שנים ויותר, הפכה האיכה ל־דיין לגורם השליט בחייו של אלון, עד שהפכה כמעט לגידול ממאיר. מעשים רבים, שאין להם הסבר אחר, באו על רקע זה.

הדוגמה הבולטת: כשחבורת הקנאים של הרב משה לוינגר פלשו בפסח 1968 לחברון, תוך הונאת צה"ל, היה זה אלון שאץ־רץ אליהם, כראשון, כדי לפרוש עליהם את חסותו. מכיוון שצה"ל התנגד לפלישה זו, ומשה דיין היה אחראי על צה"ל, היה זה תימרון של יגאל לאגוף את דיין ולחטוף ממנו עניין פוסולרי. מבחינה זו, כל הצרות הנוכחיות בחברון, הטירוף של אנשי קריית־ארבע והכניעות של ממשלת־בגין, הם כל־כולם תולדת מעשה נמהר אחד של יגאל, שנבע מאיבתו לדיין.

אפשר להרבות בדוגמות כאלה.

על רקע זה רבתי עם יגאל בפעם היחידה בחיי. באחת מאותן שיחות־על־ארוחות־ערב, החלטתי להגיד לו מה אני חושב. אחרי הכל, אם ידיד אינו מעז להיות גלוי־לב — איזה ערך יש לידידות?

אמרתי לו בערך כדברים האלה: „יגאל, אל תנסה להיות מלך הניצים. התפקיד הזה תפוס על־ידי משה דיין. אין מקום לדיין שני. אך יש תפקיד גדול הזועק לאיש: להיות מלך היונים, להנהיג את כל כוחות־השלום, להגיח לפני המדינה תוכנית נועזת של נסיגה מהשטחים והקמת מדינה פלסטינית תמורת שלום."

יגאל קיבל את הדברים במורת רוח. כמיוחד נזעם, כך הרגשתי, מן הטענה שהוא מבקש להיות „דיין שני". הוא הכחיש בתוקף שהוא מעוות את השקפותיו כדי להתחרות בדיין, והכריז שאינו יודע כמוני.

כל זה נאמר בידידות ובאיפוק, ונפרדנו לשלום, כרגיל. אך לאחר מכן לא נפגשנו באופן פרטי במשך תקופה ממושכת.

'67: חוכנית אלון

ב אותם הימים נולדה „תוכנית אלון" המפורסמת, שהטילה מאז ועד הסוף את צילה על יגאל.

כדי להבין את ה„תוכנית" המוזרה הזאת, יש לדעת כיצד ובאיזו נסיבות נולדה. פשוט אי־אפשר להבינה אחרת.

מייד עם שוך מילחמת ששת־הימים, כשהגדה המערבית היתה כולה בידי צה"ל, מיהרו אנשי הקיבוץ המאוחד אל השטחים הכבושים. מטרתם היתה, כמובן, אחת ויחידה: לברר היכן אפשר להקים ישובים של הקיבוץ המאוחד.

אנשי־הקיבוץ הם מיקצועניים בשטח ההתיישבות, בניגוד לאנשי גוש־אמונים של היום, שהם מיקצועניים בענייני־שמיים, אך שאין להם מושג בענייני־קרקע. סיור מהיר שיכנע את אנשי־הקיבוץ, כי הגדה המערבית כולה אינה מתאימה לעיבוד חקלאי מודרני, לפי שיטות הקיבוץ. אך שטח אחד משך את תשומת־לבם: ביקעת־הירדן. שם יש שטחים נרחבים, שטוחים, שהיו כמעט ריקים. המים מצויים בנהר בשפע. בקיצור: שטח אידיאלי לרצף של קיבוצים.

מנהיגי הקיבוץ המאוחד, ובראשם יצחק טבנקין הנחליני, החליטו לספח את ביקעת־הירדן. יגאל אלון בא להלביש החלטה פשוטה זו בי שבוש של תיאוריה „ביטחונית", שתצדיק את המעשה.

נאמנותו הראשונה והעליונה של יגאל אלון היתה תמיד לקיבוץ המאוחד, לתנועתו, לאחדות־העבודה. מילוי מיצוות הקיבוץ היתה בעיניו תמיד ציווי עליון, מובן מאליו, שאין לחרהר אחריו.

על רקע זה, התוכנית מובנת. עיקרה: סיפוח ביקעת־הירדן, יחד עם רמת־הגולן ורצועת־עזה. התיאוריה הביטחונית־מדינית אמרה שאין לספח שטחים ערביים מאוכלסים בצפיפות, (מלבד רצועת־עזה, משום־מה), אלא יש לנתקם מן העולם הערבי על־ידי חסימה יהודית נחלנית לאורך הירדן וים־המלח. רק פרוזדור צר, ליד יריחו, נועד לאפשר קשר בין שכם וחברון והגדה המיזרחית.

תכונה אחת של התוכנית נשכחה: אלון לא התנגד אז למדינה פלסטינית. בכלל לא היה איכפת לו אם יקום בגדה המערבית המנותקת, מג'נין ועד חברון, שילטון ירדני או פלסטיני־עצמאי. גישתו היתה: ירצו הירדנים, בסדר. לא ירצו — נמסור זאת לפלסטינים.

רק לאחר מכן, כאשר רעיון המדינה הפלסטינית הפך מיפלצת נוראית בעיני הישראלי המצוי, שטוף־המוח, נסוג אלון בשקט מרעיון זה, ודבק בילעדית ב„פיתרון ירדני". לפני כן הסביר לי פעמים רבות שאין לו כל התנגדות למדינה פלסטינית בשטח המצומק.

פעם, בעת ויכוח בכנסת, האשמתי אותו מעל הדוכן בכך שאין הבדל של ממש בינו לבין דיין, וכי שניהם ניצים בצורות שונות. בתום דברי שיגר לי פתק: „במה אני פחות יונה ממך?"

בשיחה שניהלנו כתוצאה מכך, הבטיח שוב כי אינו מתנגד למדינה פלסטינית, וכי תוכנית אלון היא תוכנית־שלום יונית. לעומת זאת טען מנחם בגין, כעבור שנים, כי באותם הימים הסביר לו אלון את התוכנית בצורה הפוכה: **שוחלק ה־מיבצעי היחידי שלה הוא לישוב ביקעת־הירדן**, וכי תנועת־החרות צריכה לתמוך בכך. כל שאר חלקי־התוכנית הם תיאורטיים, ועל כן אין טעם להתווכח עליהם.

אלון הכחיש דברים אלה כוזעם נבוך — אך אני נוטה להאמין לבגין.

'74: פרשה עגומה

מ אז דבק יגאל אלון בתוכניתו, והזדהה עימה באופן מוחלט.

היה לכך היבט חיובי אחד: אלון היה המנהיג היחידי במימסד הישראלי שדבק בתוכנית כלשהי, ברעיון, ושלא לחם רק מילחמה פרטית על כסאות וקאריירה. אך היתה לכך גם השלכה שלילית מאד: אי־אפשר היה לשחרר גם את אלון מן התוכנית.

לעניות דעתי, תוכנית־אלון היתה שטות. מבחינה ביטחונית, זוהי מיפלצת — ואין מומחה צבאי רציני בעולם שאינו מתייחס אליה בחיוך. מבחינה מדינית היא חסרת־שחר. שום פלסטיני, ולא כל שכן מלך ירדן, אינו יכול להסכים לה.

מעולם לא נמצא אף ערבי אחד שתמך בה בגלוי או בסתר.

כמסיבה בכפר־תבור (1978)
— ויפה תואר

יגאל, נסיך ג'ינוסר

ואילו תיק־חביטחון נמסר לאדם שהוא בז לו, שלא היה בסלמ"ח ושמעולם לא שירת בצה"ל.

הוא זכה בפרס־תנחומים, בצורת תיק־החוץ. היתה קשורה בכך פרשה עגומה, שהפתיעה את כל ידידיו ומכריו. כדי למסור לו את התפקיד, היה צורך להדיח את אבא אבן, שהיה בלתי־מקובל מאד על יצחק רבין. אולם ראשי המיפלגה ביקשו להשאיר את אבן בממשלה, בתפקיד פחות יוקרתי. לשם כך הציעו למסור לאבן כפי־צוי את התואר של סגן־ראש־הממשלה, תואר שהיה גם אז חסר־תוכן, ייצוגי בעיקרו. ואילו יגאל, שהחזיק בתפקיד זה במשך שנים רבות, סירב להסכים לכך.

הדבר נראה כמעשה קטנוני, בלתי־אופייני לגמרי לאיש. אז גם נפוצו הבדיחות הראשונות עליו. למשל: „גם כאשר אלון ייבחר כראש־הממשלה, הוא לא יוותר על התואר של סגן־ראש־הממשלה."

שנותיו במישרד־החוץ היו עקרות. הוא לא תרם לתפקיד שום תרומה ייחודית. הוא קיבל פני זרים מייוחסים, צולם בחברת הנשיא ג'רי פורד והנרי קיסינג'ר, מילא את התפקיד בכבוד, מבלי לגרום לבושות. אך הוא לא נתן כיוון חדש ליחסי־החוץ, ולא פיתרון חדש לעניינים־המרחב. המצב נשאר קפוא — כשם שהוא עצמו נשאר כפות בכבלי תוכנית־אלון.

כשר־החוץ לא עשה דבר כדי

שימעון פרס ליד הארון
איש צוות מצטיין —

פלמ"חניק נכה מחזיק בדגל הפלמ"ח ליד חגופה
— מוקף באנשים בעלי־איכות

יפתח, רות וגוני אלון בחלווייה
„הן לוא זכה להיות מורם אל על —

(המשך מעמוד 29)

אלון לא נואש. הוא נפגש בסתר עם המלך חוסיין, ניסה „למכור" לו את התוכנית. המלך חשיב בשתי מילים אנגליות: "TOTALLY UNACCEPTABLE" (בלתי־קבילה לחלוטין).

חצרה בתוכנית הקרוייה על שמו של מדינאי היא כצרה בקו־ביצורים הקרוי על שמו של מצביא. חיים בר־לב לא היה יכול לנטוש את הקונספציה של קו־בר־לב, אחרי שמערכת־הביצורים המאולתרת הזאת נקראה, בפי כל, על שמו. יגאל לא יכול היה לנטוש את „תוכנית אלון", שהפכה הביטוי העיקרי של מעמדו ואישיותו.

מבחינה מחשבתית, מדינית וצבאית, היה אלון תקוע במבוי סתום — והוא לא היה מסוגל לחמזיר על עיקבותיו.

הדבר מסביר במידת־מה את המשך דרכו, אחרי מילחמת יום־הכיפורים. באותה מילחמה נהרס משה דיין, יחד עם גולדה מאיר. אולם גם אלון לא יצא נקי. הוא היה, אחרי הכל, סגן־ראש־הממשלה ושר. זעם הציבור פנה נגד כל חברי הממשלה.

וכך — עוד טראגדיה — ברגע שהשתחררו שני התפקידים שאדי־הם נשא את עיניו — התפקידים של שר־החיבטחון וראש־הממשלה — הוא לא היה מועמד סביר. תלמידו רבין הפך ראש־הממשלה,

מנחם בגין מציע תנחומיו למישפחה
— כי אז הלא נשא בעוז את כתר־המלכות..."

לחגשים את התוכנית הזאת. אי־אפשר היה לחגשים אותה — כי איש מן החצד השני לא חיה מוכן לקבלה, אף כבמים לוויכוח.

גם לי היה עימו אז נסיון מאכזב. אחרי סגישותי הראשונות עם אנשי אש"ף באי־רופה, ב־1974, ביקשתי לדווח לראש־הממשלה ולו. בעוד שיצחק רבין הזמין אותי מייד כדי לשמוע על הפגישות, התווכח עימי על הנושא הפלסטיני וביקש שאוסיף לספר לו (לא „לדווח") על המשך המגעים, התחמק אלון מפגישה על נושא זה, אף שהיה תמיד מוכן לשוחח על כל נושא אחר. היה ברור שהוא חושש שמא יד־לוף העניין ושהוא יותקף על כך.

חין שאמרו, בשנים תאחרונות, כי „יגאל השתנה". הוא לא היה עוד מו־קף ביועצים ממדרגה ראשונה, אלא באנשים שהיו ברובם אומרי־כן. הזוהר דהה.

יתכן שמצבו הגופני השפיע עליו מאד. הוא לקה בהתקף־לב ראשון, ועשה את הכל כדי להסתיר זאת. הוא רצה לשמור על התדמית הנעורית שלו בכל מחיר.

יותר מכל סבל מן העוויתות בלחי, שהפריעו לכל הופעותיו הציבוריות. הוא עבר טישולים רבים. הרופא משקפי־שמש

ולבסוף עבר ניתוח. זה עזר במיקצת, אך עיוות את פניו בצורה אחרת. פניו נראו קפואות. בעידן הטלוויזיה זה היה אסון.

כארץ גדך דור חדש, שלא הכיר את אגדת אלון, מצביא הפלמ"ח. בעיניו נראה כעוד עסקן דחוי. בסיקרי דעת־הקהל היה מתחרה זוטר מאוד על תואר הפופולריות.

המהפך של מאי 1977 חיסל את ערלמו — העולם שבו עוד שלט הסיגנון הצברי, שבו דובר עוד — לפחות להלכה — על ערכים חלוציים, מוסריים.

באופוזיציה לא בלט ולא הצטיין. אך נעים היה להיפגש עימו בכנסת. בהשוואה לרובם המוחלט של הח"כים, שהם אנשים אפורים, עסקנים מיקצועיים מן הדרג הנמוך, קאריריסטים ללא־בושה, חסרי אי־כות אנושית, בלט אלון כאדם, כאביר, כאציל. תזכורת לתקופה שהיתה. אפשר היה להפנות לו את הגב, מבלי לחשוש מפני סכין.

לאחרונה אזר עוז יהודיע שיתמודד עם שימעון פרס על תפקיד ראש־הממשלה־הבאה, אם יפול הליכוד בבחירות. כמה מטובי המיפלגה עודדו אותו בכך.

אלון עשה את המאמץ. הוא הופיע בטלוויזיה כלוחם צעיר ונמרץ, היוצא למערכה חדשה. אך היה בכך הרבה מן הפאתוס: האיש שסימל עולם שאבד התעימר להילחם על העולם שישנו, כדי להחזיר את הגלגל אחורה.

יתכן כי המאמץ האחרון הזה התיש אותו. יתכן גם שהגורל היתל בו סופית. עתה, כאשר לפי כל הסקרים עומד הליכוד ליפול, והמערך עומד לחזור לשילטון, יכול היה אלון לזכות סוף־סוף בהישג המיוחל. ואז נדם ליבו.

האיש שכל חייו עמדו בסימן השאלה של האמלט — „להיות או לא להיות?" — חדל מלהיות.

מיפקדת־העבודה, אם תחזור לשילטון, שוב לא תהיה המיפקדה שאיש כמוהו יכול היה להאציל עליה מרוחו. תנועת־העבודה שלו מתה עימו.

אפשר להיפרד ממנו במילות־הפרידה של פורטינבראס, נסיך נורווגיה, ליד גופתו של האמלט, נסיך דנמארק:

„ארבעה קצינים ישאו, כשאת חייל, את האמלט לבמה;
הן לוא זכה להיות מורם אל עץ, כי אז
הלוא נשא בחור את כתר המלכות..."

שמונה אלופים נושאים את הארון
„ארבעה קצינים ישאו, כשאת חייל —

זר נשיא־המדינה ליד הקבר
— את האמלט לבמה..."

במדינה

העם

קור בעצמות

השלג ירד, הרוחות סערו, והערים לבשו תחפושת של פורים

„אלוהים לא אוהב ילדים!" התלונן נער בתחפושת של אינדיאני, כאשר הציץ מבעד לחלון דירתו התל־אביבית בבוקר חג־הפורים.

בחוץ סערו הרוחות כמו על גשר־הפיקוד של אוניה בלב ים ביום סוער. מפעם לפעם הצליף הגשם בבתים. תקלה ברשת החשמל שיתקה חלקים גדולים של העיר במשך שמונה שעות, מנעה מתושבים רבים חימום. הקור העז חדר לעצמות.

איש אינו זוכר יום־פורים כזה בדור האחרון.

לילדי ירושלים נתן הקדוש־ברוך־הוא פרס־תגחומים: השלג, שכיסה את העיר כולה ושהטיל עליה מצור לבן (ראה עמודים 33—32). ההתרגשות על תופעה חריגה זו, שאינה מוכרת לילדים קטנים, פיצתה אותם על אובדן חג־התחפושות. העיר כולה כאילו התחפשה.

במשך יומיים־שלושה נשכחה איוולתם של הפוליטיקאים הנוגסים איש בשר רעהו בלא מטרה ותכלית, נשכחו תעלוליי הקנאים בחברון, נשכחו הגזירות הכלכליות שאיש לא הבין את מגמתן.

כוחות חזקים יותר טילטלו את הארץ.

יצחק רבין (במדי רב־אלוף) עם הרמטכ"ל בחלוציה
במקום חלוציות ופלמ"ח, דרגות ודת

ואם גם הם נראו בלתי־הגיוניים, לפחות היה בהם הוד של איתני־טבע.

מול פני האגם

רק לעיתים רחוקות קורה שמותו של איש אחד משרה עצבות כה עמוקה בלב כה רבים

הכינרת גאתה, כפי שלא גאתה במשך שנים רבות. הבצורת הממושכת הוכתה שוק על ירך. כל מאגרי המים של הארץ מלאו. ואילו במאגר המרכזי של מימי ארץ־ישראל — הכינרת — הגיעו המים כימעט לגובה המירבי.

יגאל אלון, שחי על גדת הכינרת, שוב לא יכול היה לראות זאת. אך הוא נקבר מול פני האגם הגואה, שחזר לאיתנו.

תפילה לאתיאיסט. הלווייתו של חבר־הקיבוץ, מפקד הפלמ"ח, נערכה בגשם השוטף. אלפים נהרו אליה מכל חלקי הארץ. גם מי שלא בא למקום, חש בעצבות עמוקה.

רבים הופתעו מעומק הרגשות שבליבם. רק לעיתים רחוקות קורה שמותו של אדם אחד משרה עצבות כה רבה בלב כה רבים. יתכן שגרמה לכך התחושה כי עימו מת השריד האחרון של תקופה.

התקופה שאותה סימל יגאל אלון חלפה ללא שוב — על כך העידו דווקא סידרי הלווייתו של יגאל אלון. אלון היה סמל הפלמ"ח — כוח צבאי־חלוצי, שמאס בגינונים החיצוניים של מיליטריזם עקר (ראה עמודים 30—26). אולם אלון נקבר דווקא לפי כללי הטכס הצבאי. עוזרו ותלמידו בפלמ"ח, יצחק רבין, הופיע לטכס כשהוא עונד דרגות של רב־אלוף, וכך עשו כמה מחבריו.

כמו כל חבריו, היה יגאל אלון אתיאיסט גמור, הומניסט חילוני מובהק. אולם הלווייתו נערכה לפי כל כללי הדת היהודית. לא שירי הפלמ"ח והקיבוץ, אלא פרקי־תפילה, הושמעו בפי חזנים בדרך אל הקבר.

יגאל אלון וחבריו תרמו להקמת המדינה יותר מכל חלק אחר של העם. אך ביש־ראל של 1980, סיגנון הקיבוץ והפלמ"ח שוב אינם אלא זיכרון רחוק. גינוני הדת והצבא תפסו את מקומו.

מדיניות

אור אדום בבית הלבן

לאמריקאים נמאס לחוציא את הערמונים של מנחם בגין מן האש

אין פרלמנטר בעולם השמח להימצא בבידוד מוחלט. לבד מול הכלל.

פחד זה רודף את נציגי ארצות־הברית באו"ם. פעם הם שלטו במוסד זה, כשהיה כימעט מועדון סגור של מדינות המערב. אולם בשנים האחרונות גבר הבידוד האמריקאי, מול פני הקואליציה של הגוש הקומוניסטי והעולם השלישי.

כאשר פלשו הסובייטים לאפגניסתאן, נשמו הנציגים האמריקאיים באו"ם לרווחה. במעשה זה קראה בריה"מועצות חיגר על העולם המוסלמי בפרט, ועל העולם השלישי בכלל. בהצבעה באו"ם נשארה המעצמה הסובייטית כימעט בבידוד גמור, ואילו האמריקאים התחברו שוב עם הרוב.

ברגע זה עלה עניין ההתנחלות הישראלית בחברון. הנציגים הסובייטים יכלו לשפשף את ידיהם בהנאה. הם התכוננו להפוך את הקערה על פיה, לבודד שוב את האמריקאים.

מעשה אווילי. בעבר נכנעו האמריקאים ללחץ ישראל, שנעזרה בלובי היהודי החזק בארצות־הברית. בעל כורחם הצביעו שוב ושוב נגד הרוב באו"ם, תוך בידוד עצמי. אך הפעם לא היה לאמריקאים כל חשק לחזור על תרגיל כזה של התאבדות דיפלומטית, להוציא את הערמונים של מנחם בגין מן האש.

האמריקאים זעמו. גם בעבר התנגדו

(המשך בעמוד 34)

תוך דקות כוסתה ירושלים במעטה של לובן - והחל המצור הגדול על הבירה

סקי ברחביה

צעיר ירושלמי הצליח למצוא בעליית־הגג של בית־הוריו מגלשי סקי ויצא איתם לרחוב. כמות רשלג הספיקה כדי שהצעיר יוכל לעשות סקי במרכז ירושלים לקינאת בעלי המכוניות, שנתקעו.

היהודי הנודד

יהודי קשיש ממאה־שערים משוטט ברחובות הצרים של השוק של השכונה, שהיה סגור בגלל השלג. רק אחרי שכיתת רגליו מרחקים ארוכים, הצליח למצוא שקית־חלב.

שער האריות

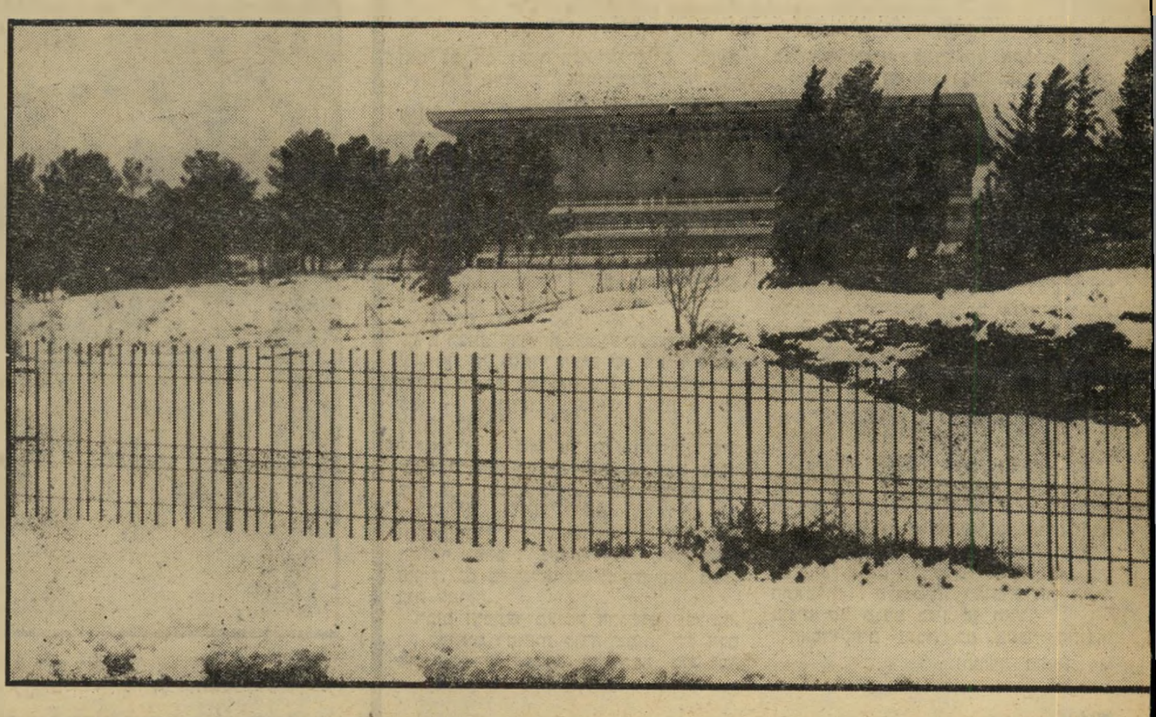
היה מכוסה כולו בלבן, מה שהוסיף לו הדר. בתמונה נראה איש דת נוצרי כשהוא מבוסס בשלג בלכתו לכנסייה ופועל עירוני (מימין), לבוש מדי־שלג מיוחדים אשר הנפיקה העירייה לעובדים שלה.

ה **וותיקים ידעו** שהוא עומד להגיע. סימנים שונים העידו על כך. קור עז, הפסקה פיתאומית בגשם, ובעיקר הריח המיוחד באוויר. ואכן, תוך דקות, כ־שהאוויר כולו מלא בסערת פתיתים לבנים, כוסתה ירושלים בשלג.

התל־אביבים אמרו: „ראינו שלג ב־שווייץ, אז מה?" אבל מי שהטריח את עצמו לנסוע לירושלים ברכבת, או לתס־תכן ולנסוע במכונית, חזה שוב במראה המרהיב: ירושלים מכוסה בלבן.

הכנסת נראתה זכה ותמימה, ואפילו בור־לטת ומתפרצת מתוך המישטה הלבן. עמק המצלבה היה נתון בתוך ערפילים שלא הצליחו להסתיר את הלובן הבוהק. הר־הבית כוסה בשיכבה עבה של שלג, כשרק שתי הכיפות בולטות ממנו בצבעים שהיו זרים — הזהב והכסוף. הכותל המערבי התפרץ כאילו מתוך המעטה הלבן. ענפי העצים, אותם שלא נפלו בסערה, נאנקו תחת כובד גושי השלג. מכוניותיהם של הנהגים האמיצים דמו זו לזו, ללא הבדל דגם או שנת יצור, כולן היו מכוסות גו־שים גדולים של שלג, כשרק המגבים העובדים בחריקה מגלים את שמשת ה־מכונית.

תוך דקות הפכה ירושלים לעיר במצור. הכביש לתל־אביב נחסם. נהגים, שניסו בכל זאת להגיע לבירה בלילה שבין שבת לראשון, נותרו תקועים במעלה הקסטל, כשמכוניותיהם חונות בזוויות משונות, לאור־רך ולרוחב הכביש. כמה בעלי היוזמה שביניהם הדליקו מדורות. כשבאו בבוקר מכוניות־החילוץ הם מצאו ירושלמים שלא הצליחו להגיע הביתה, אך עם מצב רוח מרומם.

גלמי שלג
ולחם טרי

ה **חנויות לא נפתחו.** לקראת הצה־ריים, כשמכוניות־הפינוי של העירייה בעזרת זח"למים של צה"ל הצליחו לפרוץ דרך בכבישים, נפתחו כמה מהן. תושבים שיצאו לטייל החליטו לשלב את הנאת ההתבוססות בשלג עם התועלת, ושמו פע־מיהם לגבעת־שאול הרחוקה, למאפיית אנג'ל, כדי לחזור עמוסי שקיות־ניילון מלאות בככרות לחם טריים. חנויות המכו־לת סיפקו את החלב שהביאו משאיות של תנובה, שעל גלגליהם הרכיבו שרשרות־ברזל.

כיכרות ירושלים נעלמו. טחנת הקמח

שלג על הר הבית

גולם אחד ממאות בובות השלג שניבנו על־ידי ילדי ירו־שלים. אחת הפעולות הראשונות של העירייה היתה הכרזה על תחרות גלמים בין ילדי השכונות בעיר.

הישנה של מונטיפיורי וגן־הפעמון שלידה שקקו בילדים הבונים גלמי־שלג והורים המצלמים. תחפושות כלל לא נראו ברחו־בות. מי צריך להתחפש כשיש כיף כזה?

שכונות רבות נותרו ללא חשמל. ה־כבלים הקרועים הזרוקים על הספק־מיד־רכה־ספק־כביש אמרו מדוע אין חשמל אך איש לא כעס. כלב, שגם לו היה השלג תופעה מייוחדת, שיחק בחוט חשמל קרוע והתפחם. שלוש דירות עלו באש. גם ה־תנורים הישנים שלא היו בשימוש הוצאו מהמחסן כדי להתגבר על הקור. מכו־ניות היו פזורות על מה שהתגלה אחר־כך כמידרכות או אייי־תנועה. כמה עצים, שהסערה גדעה אותם, נפלו דווקא על מכו־ניות חונות וקימטו את גגן. מכוניות אח־רות נעו על הכביש כשיכורות.

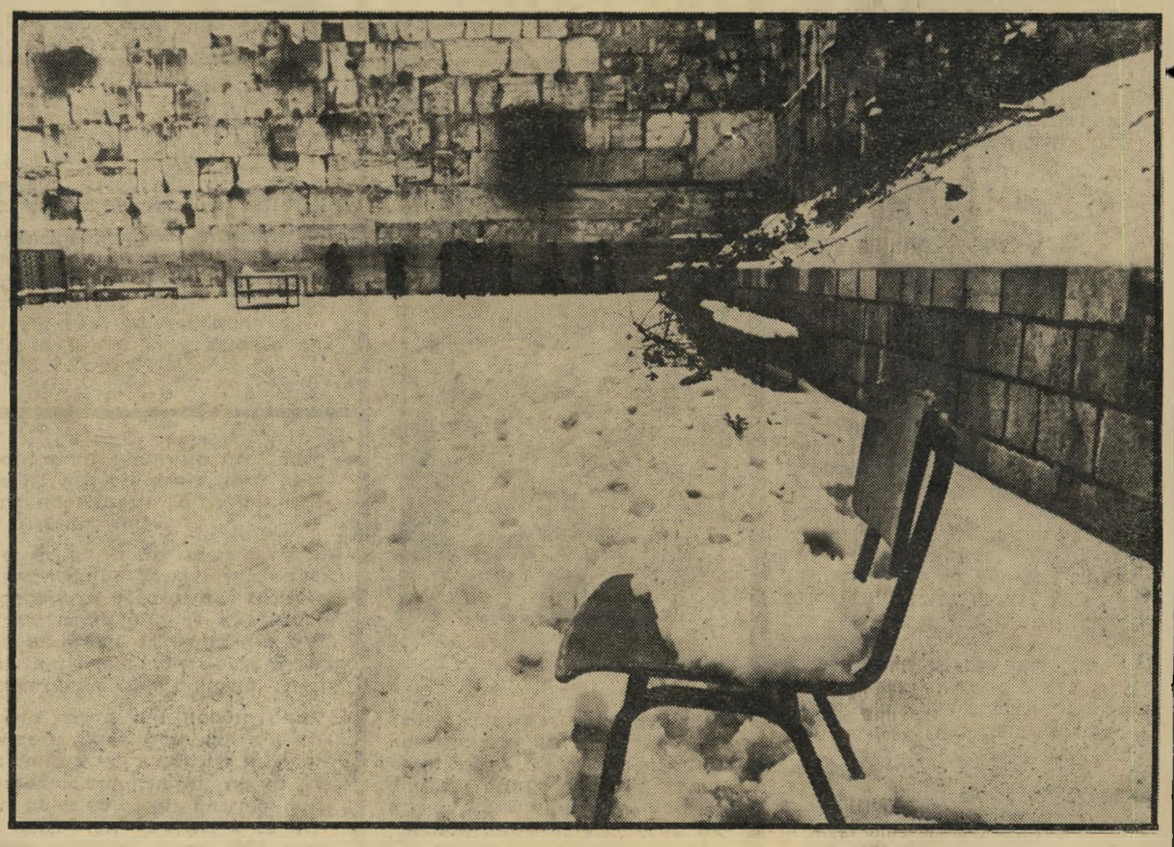
„שלג זה כמו הציונים"

ה**טלפון של** מוקד המצוקה של העירייה היה תפוס. אשה ביקשה לדדת, וג'יפ מישטרתי הוביל אותה לשערי צדק. חו־לה־כליות היה זקוק לטיפול דחוף. הטל־וויזיה ביקשה עזרה בהבאת הסרטים ש־צולמו בהלווייתי יגאל אלון ממנחת־המסו־קים שליד הכנסת לאולפן. ג'יפ מישטרתי עשה זאת.

טדי קולק, כשלראשו כובע רוסי, הס־תובב בכל רחבי העיר וזכה מנתיניו לקריאות צהלה כביום חג. הרב משה הירש, שר־החוץ של נטורי־קרתא, הסביר לשני אברכים שעסקו בהצבת סולם כדי להור־ריד את מיצבור השלג מעל גג חנותם: „השלג זה כמו הציונים — חלק ממנו בין וחלק אחר נמס."

את השימחה גרמו, כמובן, בובות השלג, מישחקי הילדים והעובדה שאפשר ללכת על הכביש המייועד רק למכוניות. אך את השימחה האמיתית יצרה ירושלים המוש־לגת, שהיתה יפה אפילו יותר מירושלים.

הכותל המערבי פרץ כאילו **מבעד למעטה** השלג שכיסה את **האדמה.** למרות מזג־האוויר הקשה ביקרו את הכותל רבים מתושבי העיר, וגם הלא־דתיים באו לכותל כדי להצטלם איתו ועם השלג.

רק השומר, המקפיד על כך שגברים לא ייכנסו לאיזור הנשים, לא בא לעבודתו, וכסאו נשאר מיותם ומשולג. ליד הכותל אפשר להבחין בנשים מתפללות. **בתמונה משמאל:** פועלי העירייה מנסים לפנות את השלג מרחבת הכותל ללא הצלחה.

אתה והלירה

מאת יגאל לביב

יפת הפסיד מיליון לירות שטרלינג

הישראלי סיימון יפת, חידוע היטב בחוגי המהמרים בלונדון, הפסיד את כל הונו, כמיליון לירות שטרלינג, בעסקי נדל"ן. יפת עשה את הונו הראשון במישחקי־פוקר בבתי־קאזינו שונים בלונדון, וכן בעסקים עם אריה פרום, הנוכל הישראלי שהורשע על הוצאה במירמה של 70 מיליון מרקים בגרמניה. יפת עבר לעסקי נדל"ן, עשה כמיליון לירות שטרלינג. לפני כשנה רכש בית ישן בביסוווטאר, בסכום של 279 אלף לירות שטרלינג, במטרה לשפצו ולמכרו ברווח. הוא הניח כי יקבל הלוואה מתקציב עירוני מיוחד לצרכי שיפוץ. אולם השיפוץ עלה יותר מהמתוכנן, והוא השקיע מכספיו יותר ממיליון לירות שטרלינג בבית, ונאלץ ללוות כספים רבים, ובכללם הלוואה של 250 אלף לירות שטרלינג מדויד שימעון, העוסק בנדל"ן בלונדון. לפני כמה שבועות נאלץ יפת למכור את הבית בהפסד של מיליון לירות שטרלינג.

אשתו של פת מסרבת להצעותיו

חמשא־זמתן בין שר־התעשיה גידעון פת ובין אשתו אן, המנהלת את מיפעלי הקירור והאכסנה באשדוד, על מחירי איחסון הבשר הקפוא הממשלתי במחסנים, טרם הסתיים. אן פת אינה מקבלת את הצעות־המחיר של בעלה, ודורשת מחירים גבוהים יותר.

מיפעלי הקירור והאחסנה באשדוד מאחסנים 5000 טון בשר קפוא עבור ממשלת ישראל. הבעלות על החברה היא בחלקים שווים בידי משה בורנשטיין, בעל מיפעלי „טמפו" למשקאות, ובידי חברה הרשומה בוואדוז, בשם „אסטב־ליסמנט אנגט". מנהלי מחסני הקירור הם משה בורנשטיין ואן פת, אזרחית אמריקאית בעלת הדרכון מס' 321719.

אן וגידעון פת
האשה מסרבת לבעל

לאחרונה הזמין השר פת כמויות גדולות של בשר קפוא, למרות עודפי העופות, וכל מחסני־הקירור מלאים בבשר עד אפס מקום. המחסנים מנצלים את המצב ודורשים מחיר של יותר ממאה לירות לקוב נפח איחסון לחודש, לעומת המחיר הקודם של כ־70 לירות.

ביקוש בגרמניה לסיוד משולב בישראל ומצרים

לישכת־התיירות הישראלית בפרנקפורט מוצפת בפניות של סוכני־נסיעות ובודדים, הרוצים לקנות חבילת־סיור משולבת בישראל ומצריים — כך מסר מנהל הלישכה, יוסף קידר. לדבריו, מושך השילוב של ישראל המודרנית עם מצריים העתיקה את הגרמנים, שיש להם משיכה למידבר. גם כיום מהווה אילת נקודת־המשיכה העיקרית לגרמנים, ולישכת התיירות בגרמניה לוחצת להפעלת סיורי־ספארי מידבריים בנגב ומידבר יהודה, כתחליף לסיורי סיני, שהיו אטרקציה מרכזית לתיירים.

קידר מסר כי ב־1979 ביקרו בישראל 145 אלף תיירים מגרמניה, גידול של 11% לעומת השנה הקודמת. סיבה מרכזית להגברת התיירות בישראל היא הירידה באינפלציה, הנותנת לתייר הגרמני תמורה גדולה יותר למרק שלו, לעומת מקומות כספרד, איטליה וצרפת. חבילת־תיור, הכוללת טיסה ושהות של שבוע במלון בישראל עולה 650 מרקים, ואילו המשכורת הממוצעת של פקידה היא 2000 עד 2600 מרק לחודש.

גל של תיירות נוצר בעיקבות הקרנת סידרת־הטלוויזיה „שואה", שהביאה בעיקר לתיירות של מבוגרים. ניתן לעמוד על גיל הפונים, שכן כל גרמני שנולד לפני ינואר 1928 צריך לקבל ויזה לישראל. מאז הקרנת הסידרה, גדל מיספר מבקשי־הוויזות ל־40% מהנוסעים.

אחת הבעיות היא המחסור החמור בבתי־מלון באילת, שכבר עתה היא מלאה את לחודשים יולי אוגוסט ועד אז. כאשר בחנה לישכת־התיירות את הבעיות של סיור משולב עם מצריים, התברר כי הקושי העיקרי הוא שבישראל יש 25 אלף חדרים בבתי־מלון, לעומת 8000 במצריים, כך שיהיה קשה לשמור שיווין במיספר ימי־הלינות בשתי הארצות.

בל"ל רכש

51 מכוניות פרטיות ב־1979

בשנת 1979 רכש „בנק לאומי" 51 מכוניות פרטיות עבור עובדיו הבכירים, רובם מדגמי „פורד קורטינה" ו„וולוו". הבנק שילם תמורתן 27.9 מיליון לירות. הבנק מכר משך השנה שבע מכוניות פרטיות. בסוף 1979 היו לבנק 88 מכוניות פרטיות, מילבד מכלי־רכב מיסחריים ודו־שימושיים. לבנק 33 מכוניות דו־שימושיות, ועוד שלוש משאיות.

הוצאות ההחזקה של כל המכוניות המוחזקות על־ידי הבנק היו ב־1979 בסך 3.9 מיליון לירות, ולזאת יש להוסיף 326.9 אלף לירות הוצאות רישוי ורידיון. החזקת מכונית עלתה לבנק 33 אלף לירות לשנה.

מיפגש וייצמן בהנהלה חדשה

מיסעדת מיפגש וייצמן, בפינת יהודה המכבי וייצמן בתל־אביב, הוחכרה לקבוצת משקיעים המיוצגת על־ידי יורם מקלובסקי ואלי שרשינסקי, אחיו של פתחיה שרשינסקי מדרום־אפריקה. הקבוצה תשלם תמורת החכרה 1000 דולר לחודש.

קרב על תפקיד נציג „אל־על" בלונדון

מקומו של חיים סנדרסון, נציג „אל על" בלונדון, הפורש בימים אלה, שהיה נראה כמובטח לאשת־סודו של מרדכי בן־ארי, לובה וויקס (המישנה למנכ"ל כיום), התפנה שוב. יושב־ראש מועצת־המנהלים, אברהם שביט, רוצה לתת את התפקיד לנציג „אל על" בגרמניה, יעקב ירון. בינתיים גם מבקש מנהלה המיסחרי של החברה בארצות־הברית, מוסיק יפה, את התפקיד לעצמו. יפה עבר לתפקיד באמריקה, תוך

נציג ירון
לגרמניה

הבטחה להיות מס' 1 שם, מכיוון שלא הסתדר בישראל עם ירחמיאל שרם, שהיה סמנכ"ל למיסחר. זמן קצר אחרי מינוי יפה מונה שרם כמס' 1 בארצות־הברית, ומאז השניים אינם מסתדרים. בינתיים החליט שביט כי יעקב שנדר, הממונה כיום על טיסות השכר ב„אל על", יהיה סמנכ"ל למיסחר של החברה.

במדינה

(המשך מעמוד 31)

להתנחלויות ישראליות בגדה המערבית, הכריזו עליהן כעל פעולות בלתי־חוקיות. אולם פרשת חברון הגדישה את הסיאה.

גם גדול הידידים של ישראל בארצות־הברית אינו יכול אלא לראות בשתילת יהודים בלב העיר חברון מעשה של טירוף. כאשר הדבר נעשה בעצם ימי הנורמליזציה עם מצריים (ראה עמודים 39—38) נראה טירוף זה חמור שבעתיים. האמריקאים לא היו מוכנים לבודד את עצמם ולספוג מפלה דיפלומטית מוחצת, דווקא בשעה זו, רק בגלל טירוף מסוג זה. הם הצביעו במועצת־הביטחון בעד הצעת־ההחלטה, שתבעה מישראל לפרק את כל ההתנחלויות בגדה, ובכללה ירושלים, ושהבריה תצר על שישראל מנעה מראש־עיריית חברון להופיע לפני המועצה — מעשה אווילי שבודד את ישראל עוד יותר בדעת־הקהל.

בכוון עמוק. כאשר ארצות־הברית מציעה בעד החלטה המגנה בצורה כה ברורה את ממשלת־ישראל, הרי זה סימן חמור. כאשר הדבר קורה בשנה של בחירות, זהו סימן חמור שבעתיים.

הדבר מוכיח כי הנשיא ג'ימי קארטר אינו סבור כי יהודי ארצות־הברית תומכים בממשלת־ישראל בפרשה זו — או שהגיע למסקנה ששוב אינו זקוק לתמיכת היהודים. אמנם, כשבאה התקפת הנגד הצפוייה של המימסד היהודי, נסוג קארטר במיקצת והטיל את האשמה על נציגו באו"ם, דונאלד מק־הנרי. אולם היתה זו נסיגה טאקטית בלבד.

החלטת הבית־הלבן נועדה לשמש גם אות־אזהרה לישראל. הנשיא קארטר רוצה להשיג הישג מדיני בולט במיגזר הישראלי־ערבי בקיץ זה. האיסטראטגיה שלו לקראת הבחירות לנשיאות דורשת הישג כזה, בערך בחודש מאי, כדי לתת דחיפה נוספת למערכה שלו.

הישג כזה יכול לבוא רק במשא־ומתן על המימשל־העצמי הפלסטיני. אולם משא־ומתן זה תקוע עמוק בבוץ. אין שמץ של סיכוי שתושג התקדמות אמיתית כלשהי, מכיוון שעמדות שני הצדדים מנוגדות זו לזו באופן מוחלט. אך הנשיא קארטר רוצה להשיג לפחות התקדמות למראית־עין. גם זו מחייבת ויתור כלשהו מצד ממשלת־ישראל.

השבוע ניתן לישראל האות: לא רק דעת־הקהל המאוחדת של העולם כולו מתנגדת להרפתקה בחברון, אלא גם בעלת־הברית היחידה, ארצות־הברית.

מעבר לכך היה בהצבעה האמריקאית גם רמז לעתיד: אם ייבחר הנשיא ג'ימי קארטר לתקופת־כהונה נוספת — דבר שנראה השבוע כאפשרות סבירה — הוא עשוי להיות קארטר אחר, תקיף יותר ומנוסה יותר. ביודעו כי אינו יכול להיבחר בפעם נוספת*, יהיה משוחרר אז סופית מכל לחץ של הלובי היהודי, ויוכל לפעול במרחב כראות עיניו.

מיפלגות

הקרן ממשיכה לדרוש

אלמונים ניסו לדרום את חושף שערוריית בן־ציון, והפקיד הכביר ניסה להשתיקו

עוד לפני שיצא לאור הספר עדות של אשר ידלין, כבר ניסה ח"כ הליכוד חולה־הפירסומים, מאיר כהן, לזכות בכותרות בעיתונים על חשבון הספר. כהן דרש שמבקר־המדינה והמישטרה יחקרו בגילויי ידלין על מיפלגת העבודה.

המישטרה לא חקרה, וגם מבקר־המדינה נמנע בינתיים מלחקור. הציבור קיבל את הדרישה כתעלול־פירסומת.

היה ברור כי ידלין אינו מגלה מאומה בספרו, וכי העובדות המעטות המופיעות בספר הן ידועות, נושנות ואינן מהוות גילוי.

אולם הזריזות של כהן, שאליו הצטרף גם אלוף הפירסום־העצמי ח"כ אהוד אולמרט, פגעה בעצב הרגיש של ראשי מיפלגת העבודה, שהיו שרויים במתח רב לקראת

(המשך בעמוד 38)

* על פי החוקה של ארצות־הברית, מוגבל הנשיא לשתי תקופות־כהונה. תיקון זה נתקבל אחרי שהנשיא פראנקלין דלאנו רוזוולט נבחר כנשיא ארבע פעמים רצופות.

תשקיף

ארצות־הברית

מזהירה

רמזים אמריקאיים מאיימים הגיעו בימים האחרונים לירושלים לגבי תגובת ישראל על ההצבעה האמריקאית במועצת־הביטחון.

הרמזים אומרים שאם תהיה תגובת ישראל „היסטרית", כישונם, וישראל תחליט החלטות על ההתנחלות שייראו כהתגרות בממשלת קארטר, לא יהססו האמריקאים לפגוע בתוכניות ישראל לגבי פיתוח המטוס החדש „כביא" וקצץ בסיוע הביטחוני לישראל.

ההצבעה היחה

ידועה מראש

מנהיגים יהודיים, שביקרו בעת האחרונה בארץ, הזהירו את ראש־הממשלה, מנחם בגין, מפני ההצבעה הצפוייה של ארצות־הברית באו״ם.

המנהיגים היהודיים, הידועים כבעלי קשרים הדוקים בבית־הלבן, העבירו את המסר האמריקאי העקיף. אם לא תשתנה ההחלטה בעניין ישוב יהודים בחברון, תצביע ארצות־הברית נגד ישראל במועצת־הביטחון.

רבין לא ירוץ

בניגוד לתערוכות שנשמעו בתחילת חשבוע, החליט ח״כ יצחק רבין שלא להתמודד עם ח״כ שימעון פרס על ראשות מיפלגת־העבודה ועל המועמדות לראשות־הממשלה.

רבין יפעל, לעומת זאת, לגיבושו של „חוג אלון", המחנה שתמך ביגאל אלון המנוח נגד פרס, כדי להקים מוקד־כוח במיפלגה, שפרס יהיה חייב לו תיקים ומישרות, אם ירכיב המערך את הממשלה הבאה.

צפוי קרע

הורביץ־נאמן

נראים סימנים ראשונים לקרע בין שר־האוצר, יגאל הורביץ, לבין מנכ״ל משרדו, הד״ר יעקוב נאמן.

אחרי פרשת 500 הדולרים, אין הורביץ מגן עוד על מנכ״ל משרדו, כפי שהיה נוהג לעשות קודם לכן, כאשר אישים היו מזהירים אותו בפני נאמן. **בין השניים נערכה בשבוע שעבר שיחה, שהוגדרה ע״ידי מקורבי נאמן כ„קשה במיוחד."**

מסקנות המבקר -

השבוע

חוות־הדעת של מבקר־המדינה, חמתיחסת להסדר החדש לגבי חוותו של אריק שרון, תוגש עוד השבוע, או לכל המאוחר בתחילת השבוע הבא.

גם המישטרה

רצתה לפתוח

מישטרת־ישראל עמדה לערוך פעולה פרטית משלה, אילו היתה הממשלה מחליטה לפתוח את הכספות.

המישטרה, שקיבלה הודעה מוקדמת להכין שוטרים אשר יוצבו בחדרי־הכספות בבנקים, כדי שבעלי־הכספות לא יצליחו להוציא מהם דברי־ערך לפני בדיקת האוצר, הכינה רשימה של כמה מאות בעלי כספות, אשר תוכן כספותיהם, ובעיקר מיסמכיהם, היו נבדקים בדיקה מישטרתית, ללא כל קשר לבדיקת האוצר.

הורביץ

לומד אנגלית

ערב נסיעתו לארצות־הברית לוקח שר־האוצר, יגאל הורביץ, שעורים פרטיים באנגלית.

הורביץ לומד אצל מורה באינטנסיביות רבה.

מגעים

עבודה־ארליך

לאחרונה נערכו שיחות בין אישים במיפלגת־העבודה לבין סגן־ראש־הממשלה, שימחה ארליך. השיחות חוגדרו ע״ידי מקורבי שני הצדדים כ„מגעי גישוש ראשונים בלבד".

לדעת אנשי־המערך, ערך ארליך שיחות אלה בעיקר כדי לאיים על חרות באפשרות של קואליציה עתידה בין הליברלים למערך.

ארליך משמיץ

את הורביץ

שר־האוצר, יגאל הורביץ, חתונן לפני ראש־הממשלה, מנחם בגין, על מערכת שמועות והשמצות, שמנהל נגדו סגן־ראש הממשלה ושר־האוצר לשעבר, שימחה ארליך.

לוי רוצה בטרוייקה

שר־הבינוי, דויד לוי, פועל להביא ליצירת טרוייקה בתוך חרות אשר תשלוט במיפלגה אחרי שבגין יתפטר מראשות־הממשלה.

כוונתו של לוי היא להביא לידי הבנה בין שני המועמדים לירושה, שר־הביטחון עזר וייצמן והמיועד לשר־החוץ, יצחק שמיר.

השליטה תהיה, לפי הצעה זו, בידי הטריאומוויראט וייצמן־שמיר־לוי.

חברת־ההשקעות

לא תקום

התוכנית להקמת חברת־השקעות גדולה בכסף דרום־אפריקאי בוטלה בימים האחרונים.

המדובר בחברת־ההשקעות, שאותה היו צריכים לנהל שלושה: מנכ״ל מישרד־האוצר לשעבר, עמירם סיוון, מנכ״ל אל־על לשעבר, מרדכי בן־ארי ומנכ״ל עיריית ירושלים לשעבר, רוני פינשטיין. **החברה לא תקום, למרות שהמשקיעים הדרום־אפריקאים הכפיתו לכל אחד מהשלושה משכורת ענק של 100 אלף דולר לשנה.**

יחדש הלחץ

למען חוק־הבריאות

שר־האוצר, יגאל הורביץ, יחד עם שרי הליברלים, עומדים לחדש את לחצם על שר־הבריאות, אליעזר שוסטק, להגיש בהקדם את חוק ביטוח־הבריאות־הממלכתי.

לדעת הורביץ, ישמש חוק זה כמנוף במילחמה שלו נגד ההסתדרות, מאחר שעם קבלתו תתרוקן ההסתדרות מתוכן העיקרי שלה, וממרבית תקציביה הממלכתיים.

פת לא נפגש

בשבוע שעבר השיב שר־התעשייה גדעון פת, על שאילתא של ח״כ־המערך, יחזקאל זכאי, על סיורו של פת במצריים. זכאי טען בשאילתא שלו שמסעו בן־חמשת־הימים של פת במצריים היה סיול תיירותי על חשבון משלם־המיסים, וכי השר לא ערך כל שיחות בענייני מישרדו.

פת הכחיש זאת ברוגזה רבה, ואף טען ש„כסילותו של השואל עולה על חוכמתו."

השבוע הגיעה לארץ תוכנית־ביקורו של פת, והסתבר שזכאי צדק. לפת לא נקבעה אף פגישת־עבודה אחת, ופגישותיו עם פקידים ואישים מצריים נעשו באקראי, כמסיבות־קוקטייל שאיחוך הוזמן גם פת.

„תנובה" תרכוש

את „סנוקרסט"

„תנובה" עומדת לרכוש את מיפעל חגלידה „סנוקרסט", הידוע בעיקר כגלד שיטת חשיווק המיוחדת שלו, במכוניות, העוברות ברחובות הערים וחמוכרות בשיווק ישיר לצרכנים.

עיסקה זו באה אחרי שסטראוס רכש לאחרונה את ויטמן.

אין סרטים

מצריים חדשים

בטלוויזיה הישראלית לא יוקרנו סרטים מצריים חדשים בליל־שבת, למרות הנורמליזציה ביחסים בין שתי המדינות.

מפיצי־הסרטים במצריים החליטו שלא לספק סרטים חדשים לישראל, מחשש שמא הקרנת סרט חדש בטלוויזיה הישראלית תביא להחרמתו של הסרט במדינות־ערב.

אבטחת „אל־על" -

חצי מיליארד

ספר תקציב מישרד־התחבורה מגלה כי לאבטחת טיסות „אל־על" ומישרדי „אל־על" ו„צי״ם" בחוץ־לארץ יוצאו השנה יותר מחצי מיליארד לירות.

הליברל״ם יילחמו

בהצהרות

חברי־הכנסת של המיפלגה־הליברלית כוועדת־הכספים החליטו להילחם נגד החצעה לחייב את כל העצמאים והשכירים, שהכנסתם עולה על 660 אלף לירות, להגיש הצהרת־הון.

לדעת הליברלים, ההחלטה על הצהרת־ההון אינה נכונה, ובכלים הנוכחים לא יבדקו הצהרות־ההון גם תוך 10 שנים.

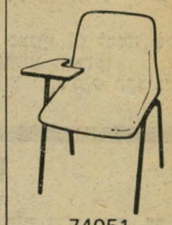
מילחמה

ברשות־הנמלים

מנכ״ל רשות־הנמלים, יצחק („איזי") רחב, מנסה להדיח מתפקידו את מנהל־נמל־אשדוד, אל״מ (מיל.) חדר קימחי, ולמנות במקומו את סגנו, איש־אמונו של רחב, יוליאן רונן.

כוונת רחב היא לחזק את נמל חיפה על־חשבון נמל אשדוד, ולהעביר לחיפה מטענים רבים יותר שהיו מיועדים לאשדוד.

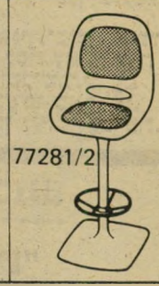
כסאות אוניברסיטה

74051

77511/2

77051/2

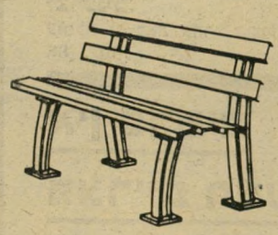
כסאות גבוהים

77281/2

77061/2

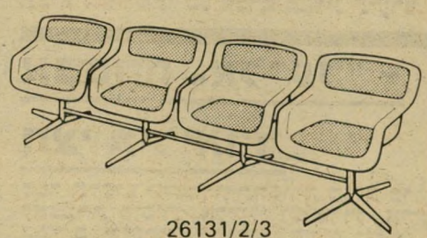

77181/2

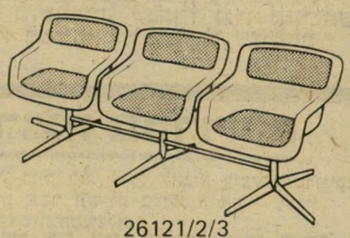
ספסלי גן

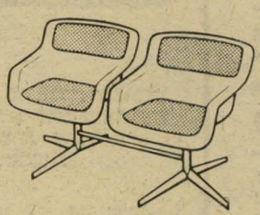

2292011
2292012
2292013

200 ס"מ רוחב
180 ס"מ רוחב
150 ס"מ רוחב

כורסאות ספסלים

26131/2/3

26121/2/3

26111/2/3

כסא ילדים

91441
91431

כסאות בתי-ספר

16071

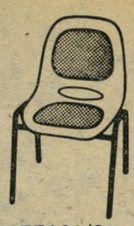
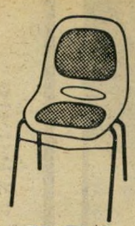
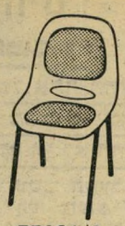

16461

77275

77276

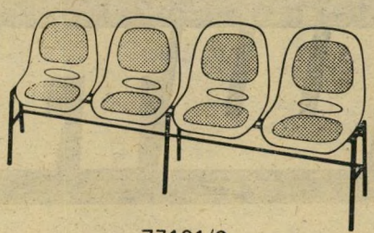
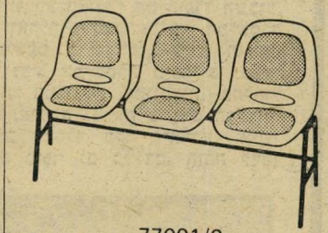
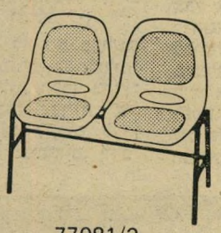

77264

כסאות

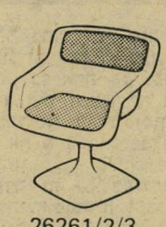
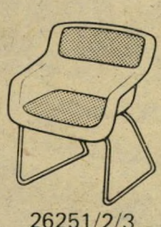
ניקל עגול	ניקל עגול	עגול צבע	עגול קוני	פל	מרובע צר	מרובע רחב	מרובע רחב
							
77321/2/3	77311/2/3	77161/2	77011/2	77151/2	77021/2	77041/2/3	77021/2

פל שחור	מרובע צר	מרובע רחב		ניקל/צבע	פלסטי	ניקל צלב	ניקל צלב
			כסא מושב קשיח				
74151	74021	74021		מדף מתפרק	77261/2	77401/2/3	77391/2/3

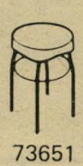
ספסלים

מרובע רחב				
				
77111/2	77101/2	77091/2	77081/2	

כורסאות

פלסטי	ניקל צלב	ניקל צלב	ניקל עגול	ניקל עגול	מרובע רחב
					
26261/2/3	26381/2/3	26361/2/3	26251/2	26251/2/3	26241/2/3

שרפרפים

פלסטי	ניקל צלב	ניקל עגול	ברזל צבוע	עגול צבוע	עגול צבוע	עגול צבוע	עגול צבוע
							
77284	77064	73701	77624	77184	73661	73651	73681	77174

מלא (סיומת 3 במספר הקטלוגי)

צבעי כסאות: לבן, שחור, קרמל, חום, כתום, צהוב, אדום וכחול / צבעי ריפוד – חום, ירוק זית, אדום, כתום, חרדל, לבן, כחול ושחור.

ארקל בית-זרע

מוצרי פלסטיקה אריזות וריהוט • דאר נע עמק הירדן, טל. 067-51331/2/3

(המשך מעמוד 34)

הופעת ספרו של ידלין. יושב־ראש סיעת המערך בכנסת, משה שחל, וח"כ יוסי שריד החליטו להגיב על דרישת הליכוד לחקירה מחודשת של פרשת־ידלין בדרישה לחקירה מחודשת בפרשת קרן תל־חי של חרות.

אולם בעוד שכהן הסתפק בהצהרות, אספו שריד ושחל חומר רב, שלא היה ידוע עד כה, על פעולות נפשעות בכיכול של הקרן וראשיה, ואותו הם עומדים להגיש למבקר־המדינה וליועץ־המישפטי.

נמיון דריסה בגיבעת־שמואל. מאיר רוזן, שוטר וסוהר לשעבר, היה האיש שחשף את פרשת זיוף המימצאים הרפואיים של אחד מגדולי התורמים של קרן תל־חי, יהושע בן־ציון. בעיקבות זיוף מימצאים אלה, הצליח ראש־הממשלה מנחם בגין, לגרום לחנינת בן־ציון ולשחררו מהכלא. רוזן סיפר אז כי יש בידיו מימצאים נוספים רבים הקושרים את בגין וראשי־חרות לשיחרור בן־ציון.

עתה באים שחל ושריד ומגישים מידע נוסף על פרשת רוזן—בן־ציון. לדבריהם, מייד אחרי פיצוץ פרשת בן־ציון, ניסתה מכונית לדרוס את רוזן ולהימלט. רוזן הגיש תלונה במישטרת רמת־גן, טען כי ניסו לרצוח אותו. במישטרה נאמר לו, לדבריו, שמוטב לו לרדת מהעניין.

לפני שבועות אחדים היה המשך לפרשה. בביתו של רוזן בשכונת גיבעת־שמואל ברמת־גן ביקר אחד מראשי־חרות, מי שהיה עד לפני שבועיים פקיד בכיר ביותר במישרד ראש־הממשלה ואחד ממקורבי בגין. לדברי רוזן, ביקש ממנו אותו פקיד שלא לעורר מחדש את הפרשה, ואיים עליו שאם לא יעשה כן יבולע לו.

רמאות בחול. אולם לא רק בפרשת בן־ציון עסקו שני חברי־הכנסת. הם הצליחו לאגור מידע רב על פעולות הקרן בחוץ־לארץ. בידי שני הח"כים עדויות של יהודים עשירים, ששוכנעו לתרום לקרן תל־חי אחרי מילחמת־יום־הכיפורים. לדבריהם פותו בטענות־שווא, כאילו הקרן תומכת ברכש לצה"ל.

אך את הגילוי החשוב ביותר שלהם שומרים שריד ושחל בינתיים בסודיות מלאה. לדבריהם, על פי מידע שבידיהם, התגלתה מעילה בכספי הקרן, שבה אשם אחד מראשי הקרן, מי שהיה אחד מראשי־חרות, המקורב לבגין. אותו איש אמנם הורחק מפעילות מיפלגתית, אך על־פי הוראתו האישית של בגין נשמרו פרטי המעילה בסוד מהמישטרה.

שטחים

לאן נעלם האוטובוס?

האם היו הוריו של אחד החשודים בהשחתת מכוניות בחילוץ באוטובוס שהותקף או לא הותקף?

המראה שהתגלה לתושבי חלחול, באחד מימי השבוע שעבר, היה מזעזע. למעלה מ־30 מכוניות של תושבי העיירה שליד חברון הושחתו, שמשותיהם נופצו.

עוד יותר זיעזעה התשובה של התושבים לשאלת הכתבים, מדוע לא מנעו בלילה מהמשחיתים את מעשיהם: „פחדנו שהצבא יירה עלינו, אם נצא מהבית!"

עוד לפני שהתחילה חקירת המישטרה, היה ברור מי הרס את המכוניות: אנשי „כך", תנועתו של הרב מאיר כהנא. ואמנם, תוך שעות אחדות נעצרו שניים מהם: אליהו („אלי") הזאב ויהושע אדלר.

השניים הכחישו בחקירתם במישטרה כל קשר לעניין, אך גורמים המקורבים לרב כהנא ידעו להסביר את מניעיהם: „יום קודם לכן עבר אוטובוס של תיירים בחלחול. באוטובוס היו הוריו של יהושע אדלר, אמריקאים המבקרים עתה בארץ. ילדים מחלחול זרקו על האוטובוס אבנים, ולכן החלטנו להגיב."

כפפה ודם. במימשל הצבאי ובמישטרת חברון לא התקבלה כל תלונה לגבי זריקת אבנים על אוטובוס בחלחול. גם הוריו של אדלר, שהיו כביכול באוטובוס, לא יודעים דבר על זריקת האבנים. „אולי זרקו אבנים, אבל אנחנו לא ראינו," הם סיפרו השבוע.

הזאב ואדלר הובאו על־ידי המישטרה לבית־המישפט בירושלים, לשם הארכת מעצרם. נציג המישטרה סיפר כי מצאו ליד אחת המכוניות המנופצות בחלחול כפפה, שתאומתה נמצאה בחדרם המשותף של הזאב ואדלר בקריית־ארבע. איש־המישטרה סיפר גם כי דם, הזהה לדמו של הזאב, נמצא ליד שיברי זכוכיות המכוניות בחלחול. עברו העשיר של הזאב בפעולות־בריוניות נגד הערבים בשטחים המוחזקים ונגד אנשי־שלום ישראליים, השפיע אף הוא על השופט, שהחליט לעצרו לעשרה ימים.

אולם את אדלר החליט השופט לשחרר. הסביר הצעיר האמריקאי: „ההורים שלי נמצאים עתה בטיול בארץ. הם לא יודעים שאני מעורב בכל מיני דברים כאלה, ואני מבקש שהם לא יידעו."

בעלי־המכוניות בחלחול בודקים את המכוניות המושחתות
„שההורים לא ידעו"

משהו

יש לא שם לב לתקרית הקטנה.

המקום: הלובי המהודר של מלון שרתון בקאהיר, אחד המרכזים החברתיים של העיר. מקום זה שוקק חיים תמיד. מסביבו ערוכים הדלפקים של פקידי ה־מלון — הקופה, הקבלה, המודיעין, הבנק. כאן עוברים כל הבאים למיסעדות ולבארים, לקאזינו ולמועדון־הלילה, נוסף על המתגוררים ב־23 הקומות של הבניין, הניצב ליד הנילוס.

זה עתה הגיע השגריר הישראלי, אליהו בן־אלישר, יומיים לפני הגשת כתב־האמנתו לנשיא. לקראת המאורע הוגברה עד למכסימום השמירה במקום. בכלי כל הבאים נערכים חיפושים מדוקדקים מאד. „מעולם היה אצלנו ביטחון כה קפדני."

השגריר, שמקום־מגוריו יהיה במלון עד למציאת בית מתאים, הגיע בליווית ממלייתו, עוזריו, אנשי מינהל וביטחון. יחד עם אלה באו, כמובן, הרבה מיזוודות. שרתי המלון נשאו את המיזוודות דרך הלובי אל חדרי־המגורים.

ואז קרה הדבר. איני יודע מה בדיוק. אחד ממלוויו של השגריר, כנראה איש־מינהל כלשהו, איבד את הסבלנות וצעק על סבל מצרי, יתכן שהיה עצבני אחרי העיכוב הממושך בנמל־התעופה.

כן רגע השתררה דממה בלובי. הכל כאילו קפאו. עורכת־הדין לויזה טאקלה, חברת־פרלמנט שעברה ממיפלגתו של אנוור אל־סאדאת למיפלגת־העבודה האופוזיציונית, שנזדמנה למקום, החוויתה מחדש רגשות.

השגריר לא ראה את התקרית, וגם לא מקבלי־פניו הרשמיים. אך עשרות אחרים שמו לב.

ביניהם היה אחד מידידי המצריים, איש־עסקים, התומך מאד בשלום. הוא סיפר לי על כך למחרת בבוקר, והפציר בי: „אנא, ספר על כך לשגריר שלך! תקרית קטנה כזאת יכולה לגרום לנזק רב. המצריים רגישים עכשיו מאד־מאד. הם מצפים להופעתם של ישראלים תוקפניים, שחצניים, וכל דבר קטן כזה יכול לעורר בהם זעם. זה מעורר טראומות ישנות."

„האם הטראומות הן עדיין כל־כך חזקות?" שאלתי.

„כן," השיב באנחה. „יותר מדי פעמים נוצחנו. מיל־חמת־אוקטובר לא מחקה את הכל. רבים עדיין זוכרים שאתם המנצחים, ואנחנו המנוצחים. הם רגישים מוד כל סימן המעיד על התנהגותו של מנצח, וכל תקרית עלולה לגרום למשבר."

סיכה במפה

ע"ד הקיר בחדרו של מנהל־המכירות־הבינלאומיות, של שרתון בקאהיר, מאגד אבאזה, בן אחת המישפחות הגדולות של העיר, תלוייה מפה של המרחב. על המפה יש כתריסר סיכות־סימון. כל אחת מהן מסמנת את מיקומו של מלון אחד של שרשרת שרתון.

הייתי בחדר זה גם בפעמים קודמות. תמיד הסתכלתי אוטומטית לעבר תל־אביב, כדי לראות, אם שרתון תל־אביב מסומנת. לא היתה שם סיכה.

הפעם, כשנכנסתי לחדר כדי ללחוץ את ידו של אבאזה, העפתי שוב מבט שיגרתי במפה. בתל־אביב היתה נעוצה סיכה — כמו בתריסר ערים אחרות במרחב.

בירכתי את מארחי על כך.

„זוהי הנורמליזציה!" השיב בחיוך.

„אינך יודע מדוע זה כל־כך מרגש אותי," אמרתי. „אספר לך סיפור."

הנה הוא: במשך שלושים השנים האחרונות נשאתי מאות רבות של הרצאות על ענייני השלום הישראלי־ערבי. כימעט תמיד התעוררה השאלה: מה נקבל תמורת הנכסים שעליהם נצטרך לוותר למען השלום? אנחנו נמסור שטחים נרחבים, בארות נפט, שדות־תעופה. נתרום תרומה לפיתרון בעיית הפליטים. נסכים להסדר כלשהו בירושלים. כל אלה הם נכסים שאפשר לראות ולמדוד אותם. מה נקבל בתמורה?

על כך הייתי משיב תמיד תשובה אחת: „במרחב העצום, המשתרע מקאזאבלנקה במארוקו ועד מוסול בעיראק, מחלב בסוריה ועד עדן בדרום־תימן, בכיתות של בתי־הספר ובמישרדים, תלויות רבבות מפות של המרחב. בכל המרחב הזה אין השם ‚ישראל' מופיע. כתוב ‚פלסטין הכבושה', או ‚פלסטין', או שלא כתוב דבר. יש גם מפות שבהן כל השטח של ישראל נראה כחלל לבן ריק, על מפות אלה מתחנך דור של עשרות מיליוני ערבים.

„מה זה חשוב כשבידנו? מה אנחנו רוצים לחשוב מן הצד השני

עורך „העולם הזה" מדווח על הימים הראשונים של הנורמליזציה בקאהיר ועל הפער שנפער בין מצריים וישראל

תמורת כך הנכסים שנקריב? רק דבר אחד: שבכך המפות האלה יתנוסס השם „ישראל"!"

אבאזה חיבק אותי, ויצאנו לשתות כוסית לכבוד הנורמליזציה.

נורמלי וחבל

אך הנורמליזציה אינה כולה ברכה. כמו בכל דבר נורמלי, חסרות בה ההתרגשות, הרינה והחדווה של המצב החריג. מי שהיה במצריים בימים הראשונים־הראשונים אחרי ביקור אנוור אל־סאדאת בירושלים, יכול להיזכר רק בנוסטלגיה בימים ההם.

לא עוד האופנועים, בעלי הצופרים הזועקים, הנוסעים לפני האוטובוס. לא עוד שומרי־הראש, סגני־אלופים ורבי־סרנים נחמדים מטעם „אמן אל־דאולה" (ביטחון המדינה). לא עוד ההתרגשות הספונטנית, בכל מקום שבו הזדהיתי כישראלי. לא עוד קריאות־ההתפעלות הספונטניות, כמו זו של המלצרית הקטנה בקפטריה של שרתון, ששמעה כי אני מישראל, ושהפליטה בחיוך אלוהי: „אבל האדון לא נראה בכלל כמו אוייב!"

נא נורמלי

הציר הדם והשגריר בן־אלישר על מירפסת השגרירות בקאהיר
מי היה מאמין?

הכל הפך נורמלי — כימעט. הולכים לבד ברחוב, כמו כל אדם. נרשמים במלון, כמו כל תייר. משוחחים עם נהגי־מוניות, מוכרים ומלצרים, כמו שמשוחחים עם עמיתים בכל עיר אחרת בעולם.

הכל נורמלי. ולפעמים אתה מוסיף בליבך: „חבל."

רק דבר אחד עדיין אינו נורמלי. כשנהג־המונית שומע שאתה מישראל, הוא חושף את שיניו ואומר „ברוך הבא", כפי שבוודאי היה אומר לכל תייר. אך הוא מוסיף: „טוב שיש שלום! היו יותר מדי מלחמות! נפצעתי בתעלה ב־6 באוקטובר (או, הייתי שבוי ישראלי, או, שרתתי בצבא שש שנים, או, אחי לחם בארבע מלחמות, ואני במלחמה אחת.) במילה חמה אין מנצחים! כולם מפסידים! מתי אוכל לנסוע לישראל?"

ויש עוד תופעה, הנובעת מן הנורמליזציה. יש שגרירות. פעם, כשהייתי במצריים, ידעתי שאני מנותק, כמו האדם הראשון על הירח. ידעתי שאני תלוי לגמרי בעצמי ובידידי המצריים. הכרתי את ההרגשה המוזרה והמרוממת, הנובעת מן הידיעה שאני ברגע זה הישראלי היחידי במצריים כולה.

עכשיו יש שגרירות. אפשר לטלפן, לגשת, לפנות.

עמדתי מתחת לדגל התלוי ממירפסת הווילה ברחוב מוחיי־אל־דין־אבו־עז 23, הסתכלתי בבד הכחול־לבן, ולמרות שניאתי אלפי פעמים כי היום הזה בוא יבוא, אמרתי לעצמי „מי היה מאמין?"

ובכל זאת, אוייב!

אחד מסימני הנורמליזציה הוא שדורשים מישראל להתנהג באורח נורמלי.

ובעיני מצרים רבים — למעשה, כל המצרים שיש לחם דיעה — התנהגותה של ישראל היא בלתי נורמלית בהחלט.

רק שעה ורבע מפרידים בין לוד וקאהיר, בטיסה רגילה. אילו ניתן היה לטוס בקו ישר, היתה הטיסה אורכת שלושת רבעי השעה בלבד.

אך מה רב עדיין המרחק!

בעולמה המוזר של ישראל, התרגלנו לדברים רבים הנראים, איכשהו, כחלק מן המציאות. הרב לווינגר. שבירת מכוניות בחלחול. יישוב יהודים בעיר חברון. גוש אמונים. הקדשת מיליארדים להתנחלות בגדה. והכרזות, הכרזות, הכרזות של שרים ועסקנים מכל הסוגים, על זכותנו ההיסטורית, „לעולם לא" ועוד.

במצריים נראה כל זה כתעתועים בלתי־נורמליים מאד.

כאשר שאל אותי ידיד ישראלי בקאהיר על תגובות המצרים בעניין חברון, אמרתי לו: „בירושלים זה נראה כאידיוטיזם. בקאהיר זה נראה כטירוף."

מצרי א', איש־עסקים ידוע: „מה אתם עושים? סאדאת פתח לפניכם אופקים חדשים, הזדמנות היסטורית לצאת מן הבידוד שבו הייתם שרויים כל ימיכם, להשתלב בעולם הערבי הכביר. ואתם מתעסקים בשניים־שלושה בתים בחברון, שיקלקלו את הכל?!"

מצרי ב', עיתונאי בכיר: „המנהיגים שלכם אינם מבינים. אנחנו שילמנו מחיר עצום עבור השלום ועבור הנורמליזציה. סאדאת מבודד לגמרי. כל העולם הערבי התאחד נגדו, וגם מבפנים יש עליו התקפות חזקות מאד. אז בימים האחרונים שלפני הנפת הדגל הישראלי בקאהיר והחלפת השגרירים אתם ממררים את חייו בשטויות, כאילו מנוי וגמור עימכם לתת את התחמושת הקטלנית ביותר בידי אויביו! למען איזה צר אתם פועלים, בעצם?"

ישראל היא מדינה מנותקת, גטו מדיני ורוחני. מצריים היא צומת עולמי. היא רגישה לכך תנורה בעולם הערבי, על מיגוון מדיניותיו.

במישרדו של אניס מנצור פגשתי בשר מצפון־קוריאה. במעלית השתשפתי בשייח'־ג'נפט מכווית, אחרי שעברתי על פני השגרירות הסובייטית הסמוכה. כאן אמות־המידה שונות לגמרי. אפשר לאמר: נורמליות.

הנה, למשל, בעיית הנשק האמריקאי למצריים.

יום לפני שהשגריר הגיש את כתב־האמנתו, בטכס שבו יצא אל־סאדאת מגידרו כדי לגלות יחס חביב לישראלים, פורסמו בכלי־התיקשורת המצריים דבריו של מנחם בגין נגד אספקת נשק אמריקאי מתוחכם למצריים. מדבריו הובן שהוא רואה במצריים אוייב פוטנציאלי.

המצרים התקשו להאמין למישמע אוזניהם.

„מה הישראלים רוצים עוד?" שאל אותי, כימעט בזעם, עיתונאי מצרי, הפועל למען סוכנות־ידיעות זרה. „היה ביקורו ההיסטורי של סאדאת בירושלים. חתמנו על השלום, בניגוד לדעת העולם הערבי כולו. ענייני האוטונומיה נמצאים במבוי סתום, ובכל זאת הסכים סאדאת לנורמליזציה, המעוררת זעם נורא בכל העולם הערבי. יש לכם שגריר כאן. הדגל שלכם מתנופף בקאהיר. האם כל זה אינו מספיק?

„עדיין אתם רואים בנו אוייב שיש להישמר מפניו?"

ומצרי אחר, מתוחכם יותר, בארוחת־צהריים ידידותית: „נניח שבגין חושב כך. בסדר. מותר לו. אבל מדוע הוא צריך להגיד את זה בקול רם, כשכל העולם מקשיב, יום לפני שסאדאת מקבל את השגריר שלכם תוך התגרות בכל מתנגדיו מבית ומחוץ?"

הסברתי שבעיני כל הישראלים, נשק מצרי יכול להיות מכוון רק נגד ישראל. זוהי תוצאה של מישקע המילחמות.

„ריבונו של עולם!" התפוצץ העיתונאי, „האם הישראלים אינם חיים בעולם? הם לא יודעים מה מתרחש? הם לא שמעו על האיבה בין מצריים ושכנתה הקרובה ביותר — לוב, הנתמכת על־ידי הסובייטים? הם לא יודעים שאתיופיה הפרו־סובייטית מאיימת על סודאן ועל מקורות הנילוס, שמימיו הם דם חיינו? הם לא יודעים שמצריים היא המדינה היחידה היכולה להציל מישטרים ערביים מסוימות סובייטיות? הם לא מבינים שבלי כל התפקידים האלה אנחנו זקוקים לנשק, לצבא טוב? אתם חיים על אי בודד?"

המחיר העצום

תכן שכאן מקור הפער, הקיים בגישת שני הצדדים לנורמליזציה.

המצרים חיים במרחב, בעולם הערבי. הם מודעים מאד־מאד למחיר העצום שהם שילמו עבור החלטת נשיאם, להגשים את הנורמליזציה המלאה ולהניף את הדגל הישראלי בקאהיר, למרות שאין שום התקדמות לקראת פתרון הבעייה הפלסטינית. שרק היא יכולה לשנות את יחס העולם הערבי למצריים?

ואילו בעיני הישראלים כל אלה הן בעיות מופשטות, רחוקות מאד, חסרות משמעות, ואולי ביכלל תירצים.

(על שיחותיו עם אישים מצריים ועם ראשי האופוזיציה ממצרית — בהמשך הדיווח של אורי אבנרי על ביקורו בקאהיר.)

דן פיינרו מסכם את פסטיבל הסרטים ה־30 בברלין:

אינפלציה של פרסים

ברלין 1980. פסטיבל חוגג את יובל ה־30.

הסיגנון מאופק מאד. כימעט ואין חשים בחגיגיות. ישראלי בין הוארחים מעיר: „כימעט כמו בחגיגות השלושים של ה־מדינה."

מזה שנים יצא שמו של פסטיבל ברלין כפסטיבל רציני. בהיקפו, אין הוא נופל אלא מפסטיבל קאן; בגישתו, הוא מתקרב יותר לאופי שיש לימי־עיון מרוכזים. אבל שלא תהיה כאן טעות — מי שמחפש מסיבות, זלילות־חינם ושתיית־כדת, יכול למצוא אותם גם בברלין, מדי ערב, בבארים ובמיסעדות מחוממים היטב ואטומים מפני החורף. אבל גם במזג־אוויר יפה לעונה זו, עם טמפרטורות שלא ירדו הרבה מתחת לאפס, ועם שמיים בהירים בדרך כלל, קשה להעלות על הדעת את מחזות ההתפרקות, החשיפה וההווי, שהם עניין של שיגרה בקאן. לברלין באים לראות סרטים.

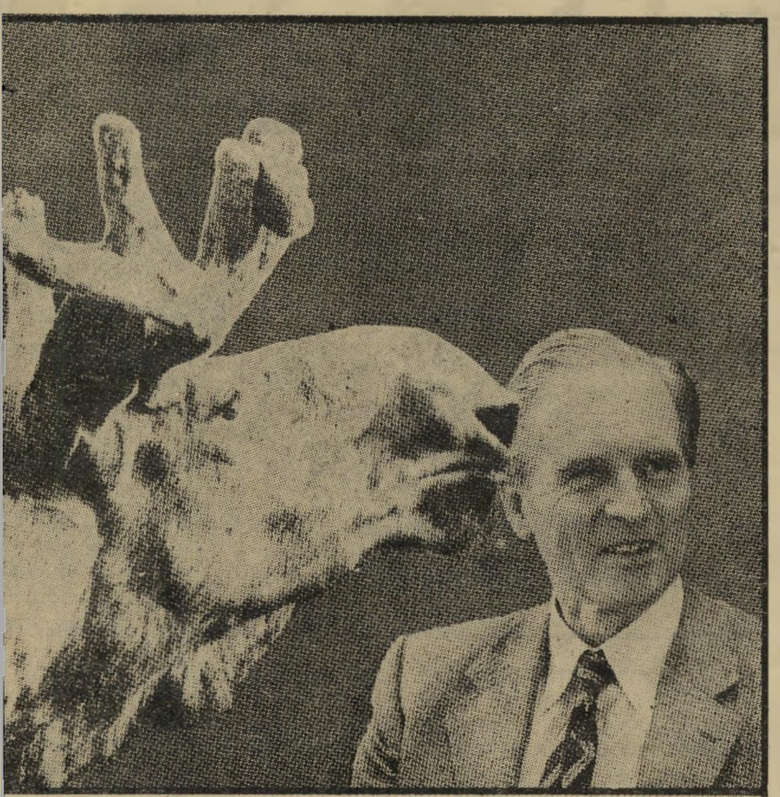
מן הבחינה הזאת לא היה על מה להתלונן. ברלין מציעה מדי יום כ־40—50 סרטים מכל הסוגים, החל בפורנו וכלה בסרטים נסיוניים; מכל פינות העולם, החל מארצות־הברית, דרך אלבניה וגמור בקוריאה. את תפקידו העיקרי, כיריד־סרטים, שהוא חובה לעוסקים במיקצוע, ממלא הפסטיבל כהלכה.

הבעייה מתחילה כשמפשפשים גם באיכות. מזה שנים שכל מנהלי הפסטיבלים חוזרים ומשננים באוזני העולם את אותו הפיזמון: „אנחנו לא עושים סרטים, אנחנו רק מציגים אותם." כלומר, הם יכולים להראות מה נעשה, אבל אינם מסוגלים לשפר, במו ידיהם, את הרמה. ברלין 1980 יכולה לספק הוכחה טובה לכך.

החצי השני

מעמד סימבולי מתוך סירטו של ורנר שרטר, **פאלרמו או וולפסבורג**, שחילק את פרס **דב הזהב** עם סרט בשם **הארטלנד**. שרטר, הידוע כמשוגע לאופרה, מתאר את הניגודים שבין האופי הסיציליאני לאופי הגרמני, מראה מורה למוסיקה מלמד את תלמידיו לשיר לאור נרות, כשדיזקן פליני על הקיר.

הנשיקה האסורה

נשיא גרמניה, קארל קארסטנס, מקבל נשיקה מראם, העומד במרכז הסרט **לב הסערה**. התמונה, פוטו־מונאז', התנוססה על הבולטין היומי שקיבלו המשתתפים בפסטיבל. אחרי התערבות מגבוה מיהרו להחליף את התמונה ובמהדורה המאוחרת של אותו היום כבר הופיעה תמונה אחרת. סוף־סוף כל פסטיבל זקוק לתמיכה ואינו רוצה להסתכסך עם המימסד.

נפוח ונועז

תמונה מתוך **טעות בעיתוי** של הצלם שהפך במאי, ניקולאס רג. תרזה ראסל, כנערה מתאבדת, בסיפור אהבה דליל, עם מעמדים מיניים, מול הפסיכיאטר שלה, ארט גארפונקל, לשעבר מהצמד **סיימון וגארפונקל**.

עתה הם מתחילים לנשום לרווחה גם מבחינה כלכלית. הסרט נמכר לטלוויזיה הגרמנית ולבתי־קולנוע בכמה ארצות דרום־אמריקה. ויש הבטחות מגרמניה ומיפאן לרכישות נוספות. כך מתחיל להסתמן סיכוי, שהסרט יכסה את עצמו, וזהו בהחלט הישג לסרט ישראלי שאינו מוכר בורקאס.

במסיבת העיתונאים, אחרי ההקרנה, טען העיתונאי המצרי פאוזי סוליימן, שהסרט מדבר על אי־היכולת של יהדות אירופה למצוא את מקומה בארץ. ואילו עיתונאית יהודיה מקומית, קוננה על כך שווקסמן ניפץ את אשליותיה, כשהראה שישראל היא ארץ כמו כל הארצות ולא יוצאת־דופן יחידת־סגולה, כפי שרצתה להאמין. אולי כדי להשיב לכל אלה, ולא רק במילים, החליט וקסמן, כאשר הוזמן עם שאר אורחי הפסטיבל לפגישה עם נשיא גרמניה, קארל קארסטנס, שזו השעה להגיש לנשיא בעל העבר השנוי במחלוקת ספר של קרובת־מישפחה בשם לאה פליישמן. הספר, אין זו ארצי, משחזר את קורות המחברת, שראתה עצמה גרמניה לכל דבר, ניסתה להקים ביתה בגרמניה אחרי המילחמה, נישאה וילדה שני ילדים. ולבסוף עלתה לישראל, אחרי שהסתבר לה כי העם הגרמני, לפחות בעיניה, שינה אולי את עורו, אך לא את מנהגיו.

דרך אגב, קארסטנס כנראה אינו כה אהוד בברלין. כאשר הופיע באחת ההצגות החגיגיות בפסטיבל, קיבל אותו הקהל בצוננין, ואילו ביטאון הפסטיבל עשה בדיחה על חשבונו שכימעט עוררה שערוריה. על שער אחד הגליונות הודפסה תמונת הנשיא, כשהוא מתנשק עם ראם, המופיע בתפקיד ראשי בסרט הגרמני לב הסערה. התמונה היתה, כמובן, פוטומונטז', אולם בשעות הבוקר המוקדמות, שעה שרק חלק מן הגליונות היו מודפסים, התערבו כמה פקידים גבוהים והעירו בזעם על חוסר הטעם שבשער. ההדפסה הופסקה ואת

אין זו ארצי

בתחיל בחלקה הקטנה של ישראל בפסטיבל. טרנזיט הוא סרט שלא יכול היה להשאיר את הברלינאים אדישים, ולו רק משום שגיבור הסיפור הוא ברלינאי שאינו מתאקלם בישראל וחולם, אחרי 40 שנה, לשוב למולדתו. ואכן, רוב הביקורות שהתפרסמו אחרי הקרנת טרנזיט התייחסו לנושא, כשהם מציינים, במונחים דומים מאד, את „הרגישות", „האיפוק" ו„הכנות" של הסרט. בסך הכל, היתה ההתייחסות היובית.

הבמאי דני וקסמן והמפיק יעקוב („יני־קול") גולדוואסר, יחד עם השחקן יצחק („פיצ'ץ") בן־צור (גדליה בסר לא נסע לברלין, שכן הפך בימים אלה לאב מאושר), הדביקו בעצמם את הפלאקאטים והכינו את הפירסום לסרט במו ידיהם.

מקום הנשיא, על השער, תפס במאי הסרט. אלא שלכמה בתי־מלון הספיק להתגנב הגליון המקורי, וכך יצא הסיפור החוצה.

ועתה אל סרטי הפסטיבל.

מוות בשידור ישיר

בסרט ראשון נדמה היה ששני יוצרים יהיו הבולטים ביותר בתחרות הרשמית: הפולני אנדרזי וואידה, שהביא סרט בשם המנצח, עם ג'ון גילגוד בתפקיד הראשי, ומארקו פרדי, איש הזילזה הגדולה,

שסירטו החדש נקרא לסירוגין בקשת מיקלט, המיקלט שלי, או פיפי, קאקא ולישון (השם משתנה עם השפה). אלא שוואידה, המעלה שוב, כבעבר, את עניין העימות שבין דורות האמנים (כשהצעירים מנסים לדחוק את רגליהם של המבוגרים), ואת פרשת ההתייחסות הנכונה לאמנות, בחר לעצמו הפעם חומר־גלם שבו כנראה אינו בקיא די הצורך — מוסיקה. התסריט שקוף ושטחי יותר מתמיד. אפילו ג'ון גילגוד הגדול נראה נבוך בדמות מנצח תיזמורת ישיש החוזר למולדתו, פולין, כדי לערוך קונצרט חגיגי לזכר אהבה ישנה.

אשר לפררי, הוא רחוק מאד כאן מן הסארקזם הפראי והבלתי מרוסן המאפיין אותו בדרך כלל, אם כי הוא נשאר פסי־מי כשהיה. סירטו מנסה להוכיח שוב, שהאנושות משחיתה את עצמה מינקות, בדרך שבה היא מחנכת כל דור לחזור על

פיפי קאקא ולישון

השחקן רוברטו בניני כגננת ממין זכר, המושיב את חניכיו על האסלות, בסירטו של מרקו פררי, הנושא את השם הציורי הזה במקביל לשם אחר: בקשת מיקלט. בכוונה להטיף לביטול האיסורים על נושאים שהחברה לא אוהבת לדבר עליהם, מנסה גיבורו של מרקו פררי לקרב את הילדים לטבע.

פאנק

השחקן ג'ק בירקט בגירסה של הסערה לשייקספיר בנוסח הפאנק. הבתולה הופכת לחשקנית, פרוספרו לנצלן וקאליבאן — לעבד נקמן.

השחקנית הטובה

רנטה קורסנר המיזרח־גרמניה זכתה בפרס השחקנית על העיצוב הטבעי שהעניקה לדמות של זמרת, המנסה לחיות חיים משוחררים בנוסח המערב, בסירטו של קונראד וולף.

מיוחד

פרס מיוחד לרגל יובל השלושים של הפסטיבל על התרומה האנושית להבנה בין הגזעים, כך הוגדר הפרס אשר הוענק לאחול פרגארד, המחזאי שהופיע גם כשחקן בסירטו.

השחקן הטוב

פרס השחקן הטוב הוענק לאנדריי סוורין, אף שהיה רק לתת־פרס ניחומים לפולין. בתמונה עם השחקן הבריטי הוותיק ג'ון גילגוד (משמאל). השלישי בחשיבותו בסרט של וואידה. הכוונה היתה

בשורה השנייה של הציפיות, אבל עם הרבה יוקרה ומוניטין, ניצבו במאים כמו מיגואל ליטין, הצ'יליאני הגולה במכסיקו, ברטראן טאברניה, הצרפתי שהביא לברלין את סירטו האנגלי הראשון, והבמאי וורנר שרטר, האוונגארדיסט שסירטו הנורמלי הראשון, ממלכת נאפולי, זכה בסידרת פרסים בינלאומיים, ומשום כך עורר סקרנות רבה בסירטו הנורמלי השני. בשלושת המיקרים עלו הציפיות על התוצאות.

גאבריאל גארסיה מארקס, גדול סופרי אמריקה הלאטינית היום, הספיק כבר להביע את אי־שביעות רצונו מן העיבוד של ליטין לסיפורו הקצר אלמנת מונטיאל, ואי אפשר שלא להסכים עם הסופר. כל התנופה והדמיון הפיוטי של הבמאי, הסיכו כאן אמצעים למישחק בזמני התרחשות ולהצגת נושאים חברתיים בצורה השיגרתית והשקופה ביותר. טאברניה עורר את הרושם, לפחות בחלק הראשון של סירטו, מוות בשידור ישיר, שהוא עומד לעסוק ברצינות בהתפרצות אמצעי־התיקשורת לתחום הפרט, עד כדי הפיכת המוות להצגת ראווה. אלא שעד מהרה חוא מחליק אל תחום המותחן הרומנטי השיגרתי, שבו ההתמודדות עם מנגנון מושחת הופכת להתמודדות עם אדם מושחת, ותו לא. ואילו שרטר, שבתחילת סירטו החדש פאלרמו או וולפסבורג מצליח להמחיש בהרבה רגישות את העוני המחפיר בסיציליה, המדרבן את בניה לחפש פרנסות משתלמות הרחק מן הבית, גולש אל החטפה הרועמת והחד־צדדית. הוא מוביל את גיבורו מפאלרמו לוולפסבורג (ביתו ומיבצרו של הפולקסוואגן).

קאליגולה של פנטהאוז

שושלת הסרטים שהוצגו מחוץ לתחרות, גם אם לא היו יצירות מופת, לפחות קיימו את הבטחותיהם. סיור לילי (אם מותר לתרגם כך את שם סירטו של ויליאם פרידקין קרוזינג) מספק מנה גדושה של אלימות וסטיות מיניות מן המוזרות ביותר, הפושטות בקהיליה ההומוסכסואלית בניו־יורק.

קאליגולה, ההפקה הענקית של ירחון המין פנטהאוז, מספק עירום, מישגלים מכל הסוגים, אלימות ואכזריות — הכל בסיטונות — בסרט שנראה כמו פליני בלי נשמה, המחטט בתחתוני ההיסטוריה הרומית. ואילו טעות בעיתוי של ניקולאס רג, למרות חיותו סרט יומרני, נפוח

(המשך בעמוד 42)

אינפלציה של פרסים

(המשך מעמוד 41)

וריקני, ממלא לפחות את הציפיות מנקודת מבט אחרת. הוא מכיל כמה סצינות מין נועזות במיוחד, בין זמר הפופ לשעבר ארט גארפונקל לשחקנית תרזה ראסל (אשתו של ג'ון דין בשאיפה ללא מיצרים).

אולם לא רק שמות גדולים מושכים תשומת־לב. יש גם אמצעים אחרים. הרצח בקואנקה הספרדי נאסר להצגה במולדתו, למרות שאין שם צנזורה מזה כמה זמן, לדעת המפיקים, נאסר משום שהוא מציג את המישטרה הספרדית בתחילת המאה בצבעים מיפלצתיים להחריד. אחרים סבורים שהאיסור נובע מכמה סצינות עיגויים והתעללות, כמו עקירת צפורניים או תליית אסיר על אבר מינו. כל זאת בסיפור אמיתי על עיוות דין, שבו מתעסקים הרבה בעובדות, אבל עושים מעט מאד כדי ללמוד מהן משהו.

הסרט התורכי האוייב הגיע לברלין כימעט מן הכלא. זאת, משום שהמחבר, אילמז גיני, שנחשב לקולנוען הבולט של תורכיה, נידון ל־15 שנות מאסר על חתרנות פוליטית. מן הכלא הוא מעביר לידידו, הבמאי זקי אוקטן, תסריטים והוראות מדוייקות להפקתם. בצורה זו עשו כבר השניים סרט בשם האדר, שזכה לפרסים בינלאומיים רבים. השנה הם שלחו לברלין סרט שנמשך למעלה משעתיים. שבו הם עוקבים אחר התעוררות התודעה הסוציאלית בבן פרולטריון עני ומרוד, שהופך מפרט מדוכא ומנוצל לחלק מעמד הפועלים המאורגן. הרקע לסרט: אורח החיים בפרברי איסטנבול. מרתק ועשוי להפליא, ומשכנע, בסופו של דבר, הרבה יותר מן הסיפור המרכזי, שמתחיל למעשה רק באמצע הסרט.

ואילו רוס דוניש ואתול פוגארד, שסרט קודם שלהם, האורח, הוצג גם בטלוויזיה הישראלית, הפיקו מחוץ לדרמן־אפריקה סרט שנוגע מאד למולדתם. הם מנסים להראות שכל עוד השחורים מתנכלים זה אל זה, ואינם מוכנים להושיט עזרה לחבר בצרה, אין להם תיקווה לצאת ממצוקתם. מאחר והסרט עשוי בפשטות וברגש, הוא היווה את אחת ההפתעות הנעימות בפסטיבל, גם אם אפשר לטעון נגדו שהוא פשטני מדי ומציג את הלבן כמי שמוסר לשחורים את המפתח להתקדמותם.

מחול העורבים

כ אשר מגישים לסוגיית הפרסים ב־תחרות, נתקלים בתופעה מוזרה. 10 סרטים מתוך ה־19 שהתמודדו זכו ב־פרסים. מסתבר שהשופטים, אחוזי מבוכה וחילוקי־דעות בדיון על סרטים שהלהיבו אותם, החליטו שמותר לפזר פרסים לכל עבר, ואולי כך יהיה ערכו של כל פרס, בפני עצמו, קטן יותר. שני סרטים התחלקו בדב הזהב: פאלרמו או וולפסבורג, שהיווה פיצוי לקולנוע הגרמני, והארטלנד, סרט אמריקאי פאסטורלי של ריצ'רד פירס, הפקה צנועה ונחמדה, מצולמת להפליא ושטחית למדי.

ההונגרי איסטוון סאבו קיבל את פרס הבימוי על אמן הדדי, שהיה באמת הטלוטש ביותר בכל התחרות. מארקו פררי קיבל פרס מיוחד אחד, הדרום־אפריקאים קיבלו פרס מיוחד שני, התורכים זכו בפרס מיוחד שלישי, וסרט אנגלי בשם הפחח, על עולם הפאנק באנגליה, וסרט פיני בשם מחול העורבים, על השחת הטבע בידי האדם, זכו בציונים לשבח. ולבסוף, פרסי המישחק. הם הוענקו לשחקן־מישנה בסרט של וואידה, אנדריי סווירין, ולשחקנית המיזרח־גרמניה רנטה קורסנר, המגלמת זמרת פופ בסרט סולו סאני של הבמאי היהודי־הגרמני קונראד וולף. סרט שהוא אחד הראשונים המעז להתבונן בשולי החברה המיזרח־גרמנית, ואפילו בעין אוהדת.

כמו בשנים האחרונות, כן גם השנה, התוכנית של „פורום הקולנוע הגרמני ה־צעיר" היתה החלק המעניין ביותר של הפסטיבל. הסרטים הטובים ביותר שהוקרנו השנה בברלין היו סרטים של הפורום. חובב קולנוע הוא סרט פולני מפוכח ונבון, על פקיד הקונה מצלמת־קולנוע כדי לצלם את בתו התינוקת ומוצא עצמו כי־במאי־הבית של המיפעל שבו הוא עובד. בתור שכזה, הוא צריך להתלבט בכל הבעיות והמשברים של אמן בחברה הסוציאליסטית. מבלי לחרוג אף לרגע מן הפשטות של המיסגרת, מצליח הבמאי כריסטוף קישלובסקי לומר דברים רבים על מהות האמנות, על יחס הבריות לאמן, על החברה הסוציאליסטית ועל יצירה חופשית בה, בהומור, בקלילות ובשנינות.

המפיק יעקב גולדוואסר מדגיק את כרזת הסרט בעצמו
עבודה עצמית

שונא המין האנושי

„ב שירות המוסד", סרט תיעודי בן שלוש שעות על הסי־איי־איי, מזוית ביקורתית מאד, שיגיע כנראה אל מסכי הטלוויזיה ברוב ארצות העולם. זהו אחד המיסמכים המרתקים, המבוססים והמשכנעים ביותר, על הדרך שבה חברה מקימה גולם, הקם כעבור זמן על יוצריו.

אם להוסיף לשני סרטים אלה סרטים גרמניים חדשים, כמו שנות רעב, או הילדים מבית מס' 67, אין ספק שבחירת הסרטים בפורום, עם כל ההסתייגויות שאפשר להעלות נגד הכללתן של כמה יצירות־בוסר ומיספר הפלגות אופנתיות לפסבדו־אמנות (כמו גירסת פאנק של הסערה לשיקספיר), עלתה על זו שבכל המיסגרות האחרות.

פרט לאחת. באחד מבתי־הקולנוע בעיר נערכה רטרוספקטיבה של כל סרטי ביל ויילדר. היהודי הברלינאי הזה, שבמשך שנים נחשב לציניקן חסר־תיקווה ולשונא המין האנושי הלועג לגיבוריו בפראות, במאי שרבים סברו כי אינו ניחן תמיד בטעם המעודן ביותר, מתגלה סוף־סוף, ובצדק, כאחד היוצרים הגדולים של הקולנוע. מבקרים תשושים מדי ערב, אחרי שצפו בנסיונות ההבעה המוצלחים והמוצלחים פחות של כל מיני יוצרים בני זמננו, נקבצו לראות שוב את סרטיו הישנים של האמן. הם התיישבו, כמיהגם, בשורות הראשונות, נאנחו אנחת רווחה ואמרו זה לזה: „סוף־סוף, שעה וחצי של הנאה צרופה ובטוחה." מעניין אם בניהם של מבקרים אלה יוכלו לומר דבר דומה, כאשר יראו בעוד שלושים שנה את הסרטים שהוצגו השנה בברלין.

הזמרת ששוחררה מצה"ל לפני המועד טוענת:

„צה"ל התנכל לי"

זמרת חזה
תכשיטים —

„כ ל השמועות על זה ששחתררתי מצה"ל שיחרור־מוקדם, על־פי סעיף פסיכיאטרי, אינן נכונות." טוענת עופרה חזה. „זה נכון ששחתררתי שיחרור מוקדם, אבל זה לא מפני שאני פסיכית."

עולם הבידור רועש בשבועות האחרונים. ככל שהזמרת התימניה היפהפיה מצליחה ומטפסת במהירות רבה יותר לצמרת, כן גובר גל השמועות סביב נסיבות שיחרורה מהצבא. „רק אנשים שמקנאים בה מפיצים את זה," טוען מנהלה האישי של עופרה, המלחין והתמליל בצלאל אלוני. „לצה"ל לא יכולות להיות טענות כנגד עופרה, למרות שהיא שוחררה שיחרור־מוקדם. לעופרה יכולות להיות טענות כנגד צה"ל על מה שהוא עולל לה."

גירסתה של עופרה לגבי השרות הצבאי שלה מזכירה את סיפורו של גיבור מעשה ועד עולם. הוא לא רצה להמשיך ולהתאגרף, ומפקדיו הבכירים הורו למפקדיו הישירים להתעלל בו עד שיישבר ויסכים להתמודד. לדברי עופרה: „אני לא רציתי להיות בלהקה צבאית. רציתי להיות כמו כל חיילת. אז התעללו בי וגרמו לכך שאבקש ושיחרור מוקדם."

הזמרת, שהתקדמותה בעולם־הבידור היתה מטאורית בשנה האחרונה, השתחררה מצה"ל על־פי אותו פרופיל, לפיו משתחררים חיילים וחיילות שצה"ל מחליט לשחררם משרות בגלל סיבות פסיכיאטריות (ראה עמודים 55־54). עופרה עצמה טוענת: „אני לא יודעת על פי איזה סעיף שיחררו אותי, וזה לא מעניין אותי. תרמתי הרבה לצבא, אבל ניסו לשים לי רגל כל הזמן."

„הצבא הפך אותי למדוכאת"

ה רומן עם צה"ל של הזמרת שזכתה לאחרונה במקום הראשון בשירוויזיון, אחרי זכייה בפסטיבלי־זמר רבים קודמים וצעידה קבועה־כימעט במיצעדי הפיזמונים, התחיל זמן רב לפני גיוסה.

אלוני, שהוא, כפי שעופרה עצמה מעידה, „האבא שלי בכל מה שנוגע לשירה" מספר: „עוד לפני גיוסה של עופרה לצה"ל היו לי מגעים עם המלחין רפי בן־משה, שהיה אז אזרח־עובד־צה"ל וה־אחראי על הבידור בצבא, בדבר צירופה של עופרה ללהקה צבאית. כאשר עופרה התגייסה, היא הוצבה מיד לצוות־הווי נח"ל."

אולם השרות הצבאי של עופרה בצוות־ההווי היה קצר ביותר. מספרת עופרה: „לפני הגיוס אהבתי את הצבא. עוד כילדה הופעתי, במילחמת־יום־הכיפורים לפני חיילים, וציפיית לרגע שבו יגייסו אותי.

„ההופעה הראשונה שלי היתה במסיבת־נופש באשקלון. התביישתי. ממש התביישתי. עוד לפני שהתגייסתי כבר הצלחתי לעצב לעצמי אישיות בימתית, ופיתאום נתנו לי להופיע עם בחורים ובחורות שרק התחילו ללמוד לשיר ולרקוד, ועם תיזמורת גרועה. אני הייתי כבר הרבה מעליהם.

„רציתי שהצבא יתן לי הזדמנות להכין תוכנית חדשה ולהוציא תקליט. אבל במקום זה שלחו אותי לעשות חלטורות ולשיר שירים ישנים שלי.

„את הצבא לא עניין אף פעם איך אני מרגישה. כשהצבא היה רוצה שאני אשיר, אני הייתי צריכה לשיר. אני לא יכולה להופיע, למשל, כשיש לי מחזור, אבל את הצבא זה לא עניין בכלל. הצבא הפך אותי למדוכאה. החלטתי שאני לא רוצה להיות בלהקה צבאית, רוצה להיות פקידה בשיריון."

טיול במקום

ל דברי עופרה לא הניחו לה רפי בן־משה וצה"ל להיות סתם פקידה בשיריון. „הייתי פטורה בשיריון משמירות ומתורנויות," סיפרה עופרה, „ביגלל מצב־הבריאות של אמא שלי, והמצב הכלכלי בבית. אבל המפקד שלי, סגן־אלוף נחמן, לא התחשב בשיחרור הזה והכריח אותי לשמור ולעשות תורנויות, ולא נתן לי לראות את אמא. הייתי מדוכאה.

„הקש ששבר את גב הגמל היה כשהכריחו אותי לצאת לטיול עם כל היחידה, במקום לבקר את אמא בבית. אני יודעת שלמפקד שלי היו קשרים עם רפי בן־

חזה בהופעה
לא לשיר עם חיילים

חיית חזה
— ותמיכה במישפחה

אחראי־לבידור בן־משה
„לא רדפתי!"

אמרגן אדוני וחזה
„מיקרה סוציאלי"

חזה בתמונת פירסום
„לא ידעתי על איזה סעיף שוחררתי!"

עפרה חזה השתחררה מצה"ל בטענה כי עליה לפרנס את אמה החולה והמדוכאה ועתה היא קונה לעצמה תכשיטים, בגדי־אופנה ונוסעת במוניות

עופרה אינה מכחישה שהשיחרור מ־צה"ל שווה לגביה הרבה מאוד כסף, אבל טוענת: „אני רציתי לשרת בצבא. הצבא לא ידע לקבל אותי, התעלל בי כיוון שלא רציתי לשיר עם חובבים, ולא הסכים שאהיה סתם פקידה. פשוט רדפו אותי. שאשים קץ לקאריירה של עופרה, ואף פעם לא הייתי בקשרים עם שום גורם צבאי לגבי עופרה חזה. כל הטענות האלה הם שטויות, המצוצות מהאצבע."

אם נכונה טענתה של עופרה חזה, שהיא שוחררה מצה"ל כדי לטפל בבני־משפחתה, והשמועות על־כך שהיא שוחררה בגלל בעיות נפשיות, אינן נכונות, הרי שהזמרת המצליחה פשוט הצליחה „לעבוד" על שילטונות הצבא. גם אז קשה לבוא לצעירה משכונת־התיקווה בטענות. בזמן בו משתחררות מהשרות מאות בנות־גילה מטעמים דתיים, מותר לעופרה להש־תחרר מטעמי נוחיות. אם היא שיקרה, הרי שלפחות היא שיקרה את הצבא ולא עשתה שקר בנפשה.

אני לא השתחררתי בגלל הדיכאונות שלי, אלא ביגלל המצב של אמא שלי והדיכ־אונות שלה."

רפי בן־משה, בעלה של השחקנית דליה פרידלנד, שאותו מאשימים עופרה ומנה־לה האישי בפרשת ההתעללות, כביכול, בעופרה בצה"ל, אמר השבוע: „אני כבר לא עובד בשביל הצבא, אף פעם לא היו לי כל עניינים עם עופרה חזה. לא אמרתי שאינו מסוגל לעבוד. **שת** האחים וה־אחיות שלה, מילבד אחד שאינו עובד, לא נמצאים בבית, והיא המפרנסת היחידה. „אני גם צריכה לטפל באמא שלי, שהיא אשה חולה וסובלת מדיכאונות. אז בי־קשתי שישחררו אותי."

השיחרור שווה כסף

מאז השתחררה, חל ללא ספק שי־פור ניכר במצב הכלכלי של עופרה ושל בני־מישפחתה. קרה להם ממש נס כלכלי. המישפחה מתגוררת בבית מרווח ביותר בשכונת־התיקווה. התקליטים, ההו־פעות של עופרה והשתתפותה בסרט שלאגר, **שבו התפרסמה ביגלל** שיר הפריחה המפורסם שלה, הביאו לה כסף רב.

גם המישפחה שלה השתנתה מאז השיח־רור. סיפרה עופרה: „הם דואגים לי. מא־כילים אותי, מכבסים לי, מטפלים בי. אני נותנת קצת כסף הביתה, למה לא? אני יכולה להרשות לעצמי. העזרה שלי מס־תכמת בכך שאני משלמת את חשבונות הטלפון, החשמל והמים.

„אני אוהבת לפנק את עצמי. אני אוהבת תכשיטים, בגדים אופנתיים ונוסעת רק במוניות," מספרת הזמרת, שרק לפני כש־נה שוחררה מצה"ל ביגלל סיבות סוציא־ליות. „יש לי רשיון־נהיגה, ואני מתכוונת לקנות מכונית בזמן הקרוב."

משה, ואני גם יודעת שרפי בן־משה אמר בכל מיני מקומות שהוא יגמור את ה־קאריירה שלי ביגלל זה שאני לא רוצה להיות בלהקה צבאית.

„ביום של הטיול, ישבתי ובכיתי כל הזמן במכונית, והחלטתי לעבור מהבסיס. ביקשתי וקיבלתי העברה לקרייה. אבל הסיפור של השריון רדף אחרי גם שם. הייתי מדוכאה והמצב של אמא שלי הורע. אז ביקשתי להשתחרר שיחרור מוקדם. שלחו אלי הביתה קציני־סעד, קיבלתי חופשת־שיחרור ואחריה פטור מצה"ל."

סוציאלית ולא פסיכיאטרית

עפרה טוענת כי מצב מישפחתה, ומצב בריאותה של אמה, הוא שגרם לכך שצה"ל ישחרר אותה שיחרור מוקדם. „כל הסיפורים על שיחרור פסיכיאטרי אינם נכונים. עופרה שוחררה בגלל סיבות סוציאליות." מסביר מנהלה האישי, אלוני.

לדברי עופרה, אמיה הוא אדם חולה,

הלוח הזה

המחיר למודעות פרטיות -.25 ל"י למילה, למודעות מסחריות -.20 ל"י למילה ו־4 הופעות רצופות.

המדור נערך ע"י פרסום אפרסמון, רח' אלנבי 95 ת"א, טל. 290367

חוגים

אסטרולוגיה בתנופה! נפתחות קבוצות לימוד (אפשרות לחוגי בית) בערים הגדולות ובישובים. מסלולים להכשרת יועצים אסטרולוגים וקורסים באסטרולוגיה עצמית. למידע נוסף: „המרכז לתכנון אסטרולוגי", ת"ד 21256 תל־אביב, טלפון: 03(218316) בימים א'—ה', בין השעות 09.00—13.00.

התגים

אפשרויות חדשות של תפיסה ומודעות! משחקי תודעה בשיטת מאסטרס ויוסטון — ספורט פסיכולוגי מרתק ומפתח! פגישות שבועיות ומרתונים בסופי שבוע בכל הארץ. למידע נוסף: „לגעת במופלא", ת"א 1193, רמת השרון.

גלריות

אפוקה — גלריה לדברי נחושת ואומנות — ייצור ושיווק גם לחנויות בהנחות גדולות. אבן־גבירול 54 תל־אביב.

טלפונים

אם קבלת חשבון טלפון מנופח, התקן חוסם לשיחות בין־עירוניות ובין־לאומיות. „טלפון סנטר" 03(293023).

הסבות לטלפונים לחיצים + זכרון, טלפונים ומזכירות אלקטרוניות. חיי־גנים אוטומטים. המבחר הגדול ביותר בארץ, „טלפון סנטר" 03(293023).

מקררים

ג'נרל אלקטריק חדשים מארה"ב ב־יבוא אישי, אספקה תוך שבוע טלפון: 03(244841).

ריהוט עתיק

רהיטים עתיקים, שולחנות לסלון, פי־נות אוכל, כורסאות, רהיטים מסוגננים למערכות סטריאו, טלוויזיה ועוד. גניה 03(999646), 03(941738).

מכוניות למכירה

מכוניות

פליימוט — הורייזן 1980 ספורט, אוטומטית + מזגן, בלי מיסים, מנוע 1700, 03(448138) 03(453720).

נופש

איסתא צ'רטר מציעה טיסות ישירות לארה"ב: ב„איסתא ג'מבו צ'רטר" במטוס 747 אל־על החל מ־399 $ כיוון אחד. ליון בפסח — בטיסות השכר לסטודנטים יציאה 28.3.80 חזרה ב־8.4.80 רק 140$ הלוך ושוב. שיט פסח באיי יון — הנחה מיוחדת לסטודנטים. פרטים בסניפי איסתא ת"א, ירושלים, חיפה.

נסיעות

„פלתורס" מזמינה בחופשת הפסח צעירים וצעירות עד גיל 35, לבלות שבוע של כיף אמיתי ביון, הכולל טיולים, בילוי והכרויות. פרטים והרשמה: במשרדי „פלתורס" ובכל סוכנויות הנסיעות.

בבית הארחה עין גדי מחכה לך נוה מדבר אמיתי. 8 ימי נופש הכוללים טיולים באיזור, סרטים והרצאות במחיר מיוחד, וכן חופשות סוף שבוע. זכונות ראשית להזמנות: „קל־תור" אלנבי 95 תל־אביב, טל. 03(286186) ובסניפי „קל".

אנו גשרת אותך בנאמנות. דרור נסיעות ותיירות בע"מ — הסוכנות שלך הפונה אליך. בית אסיה, רח' וייצמן 4 ת"א טל. 210718/9.

מכונות תפירה

לרכוש מכונת תפירה במחיר שלוש שמלות? אכן, אין זו מתיחה, בואי והיווכחי. לירות — המרכז הגדול ל־שיווק מכונות תפירה בגישה אישית ואמינה עם אחריות מחייבת. ר' עקיבא 132 בני־ברק, טלפון: 787914.

הכרויות

בעל נסיון באשה לידידות ואינטימיות, ת"ד 2190 רמת־גן.

הכרויות

לכ'

פרסום „אפרסמון", ת.ד. 30184, תל־אביב

שם המזמין .....

כתובת .....

טלפון ..... לפרסום ב„הלוח הזה" במדור .....

מצ"ב נוסח המודעה + צ'ק/המחאת דואר לפקודת פרסום „י.ב. אפרסמון".

מודעות פרטיות —.25 ל"י למלה, כולל מ.ע.מ. (מינימום 10 מלים).

מודעות מסחריות (חנויות, בתי עסק, וכד') —.20 ל"י למלה, כולל מ.ע.מ. (מינימום 15 מלים ו־4 הופעות רצופות).

הופיע ספר חדש

מ. גבריאל רוזנבאום

התמונה המדברת

המחיר: 118 ל"י (כולל מע"מ)

מפיץ ראשי: בית־עלים

"קאפרי" –
רעננות, רכות, שובבות ואווירה צעירה.
"קאפרי" –
הנאה אמיתית ותחושות נפלאות.
"קאפרי" –
סבון הנעורים של "עץ הזית" מכיל
שמן קוקוס מעולה
לריכוך העור, עידונו וטיפוח יופיו
ומרכיבים טבעיים לשמירת בריאותו.

"קאפרי" –
סבון "חוצלארץ" מעולה
מתוצרת **עץ הזית** ®

"קאפרי" – הנאה אמיתית.

פרסום

הישראלית המתחרה בפארה פוסט

את דורית ראיתי לראשונה כשטסתי מלוס־אנג'לס לסן־פרנסיסקו. דורית סטיבנס התנוססה על העמוד המרכזי של השבועון הפופולארי אס. הכותרת לתמונה סיפרה, כי דורית סטיבנס עומדת לעבור את שיאה של פארה פוסט במכירת פוסטרים.

תמונתה הסכסית של דורית, בשיער רטוב ובבגדי־ים אופנתי צמוד, משכו את תשומת־ליבי. גם השם דורית, שהוא שם ישראלי לכל הדיעות, הזכיר לי משהו. באותו שבוע סיפר לי סמי זלצר, בעלה של הספרית עליזה, ובעל הבוטיק המפורסם פרוצ'מבוורלי־הילס, המעורה היטב בחיי הכוכבים כאן, כי פגש במסיבת כוכבים בביתם היפה של בני הזוג סטיבנס, על מולהולנד דרייב שבגבעות הוליבוד.

חיילת במיצעד צה"ל

דורית פתחה את הדלת. יפהפיה מדהימה בשיער בלונדי ישר. גוף דקיק בתוך מיכנסי קורדרוי צמודים ומגפי עור המגיעים מעל לירכיים של רגליים שאין להן סוף. העברית שלה מהולה ב־„או, יה!"

דורית סיפרה לי כמעט מייד, שהיא אורזת את המיזודות. תוך פרק זמן קצר, כך אמרה, היא נוסעת עם בעלה הסוכן ל־הוואי, כדי לגלם את התפקיד הראשי ב־פיילוט (סרט־ניסיון) בשביל חברת א־בי־סי, שיהיה מעין התשובה להוואי חמש אפס של חברת סי־בי־אס. שם הפיילוט מגנום, ואם יצליח, סיפרה דורית, יהפוך לסידרה שאותה יפיק המפיק הנודע אהרון ספלינג.

מגנום הוא הצ'אנס של דורית להפוך ל־כוכבת. באולפני הטלוויזיה בהוליבוד מקלי־טים עשרות פיילוטים, שמחוכם מצליחים להגיע אל המירקע רק מעטים. אם הפיי־לוט של מגנום יצליח ויחלט להפוך אותו לסידרה, תהפוך דורית תוך זמן קצר ל־אשה מפורסמת.

מאחורי החזות המרשימה של דורית סטיבנס מסתתר סיפור עצוב, המתאים ב־עצמו לסרט. היא נולדה באוסטריה להו־רים שהתגרשו כשהיתה בת שנה. מאז גד־לה בבית אביה. בגיל שמונה עלה האב עם בתו לישראל והשתקע בחיפה. דורית הלכה לבית־ספר גאולה ובגיל אחת עשרה נשלחה על־ידי האב לקיבוץ עין־חרוד. שם שהתה עד גיל 16. קראו לה אז דורית גולד.

האב חלה בשיתוק ודורית עזבה את הקי־בוץ. היא אומרת: „הוא רצה שאגדל כ־ילדה יהודיה. החלום שלו היה לראות או־תי צועדת כחיילת במיצעד של צה"ל. הוא היה פסריוט אמיתי."

מחלתו של האב היתה נקודת־מיפנה ב־חייה של דורית. היא מספרת: „הייתי מאוד קרובה לאבי. פתאום נשארתי לבד והוא נשלח לבית־חולים בנהריה. הייתי איתו שם ימים ולילות. ישנתי שם. כשהבנתי שאבי ישהה בבית־החולים זמן ממושך החלטתי שלא לעזוב אותו אפילו לרגע. הייתי בת 16 ואבי נשלח לסנטוריום ב־קרית־חיים למשך כל הקיץ. עבדתי שם כאחות סנטרית, והתבגרתי בחודשים ה־אלה בעשרים שנה. הכרתי את המוות. ראיתי אנשים מתים שארזו אותם כמו כביסה מלוכלכת. ראיתי דברים איומים."

פרצוף יפה למכונות כביסה

השיחה ביני לבין דורית מתנהלת באנגלית, מכיוון שהבעל הסוכן, ג'ואל, נקבע הראיון, שהתקיים בביתם היפה של בני הזוג סטיבנס, על מולהולנד דרייב שבגבעות הוליבוד.

חיילת במיצעד צה"ל

דורית פתחה את הדלת. יפהפיה מדהימה בשיער בלונדי ישר. גוף דקיק בתוך מיכנסי קורדרוי צמודים ומגפי עור המגיעים מעל לירכיים של רגליים שאין להן סוף. העברית שלה מהולה ב־„או, יה!"

דורית סיפרה לי כמעט מייד, שהיא אור־

דורית סטיבנס, חיפאית שגדלה בקיבוץ עין־חרוד, קוצרת הצלחה בעולם הסרטים האמריקאי

בים בחורה ישראלית בשם דורית ונדמה לו שהיא מצליחה יפה. שאלתי אותו אם שם מישפחתה של הבחורה הוא סטיבנס, אך הוא לא זכר.

לא חלפו אלא כמה שבועות ושוב ראיתי את דורית. הפעם בטלוויזיה, עוזרת לכוכב הקשיש ג'ורג' ברנס להטביע את כפות ידיו ורגליו בתיאטרון הסיני. וזה עוד לא הכל. כעבור כמה ערבים ראיתי אותה משתתפת במערכון עם המנחה הנודע ג'וני קארסון, ואם זה לא מספיק, ראיתיה גם בתפקיד בולט בסידרה הפופולרית המלא־כים של צ'ארלי.

החלטתי לברר מיהי דורית סטיבנס.

התקשרתי לידידתי ג'ודי פונטיין, סוכנת־דוגמניות חשובה, ישראלית לשעבר, ש־היא סיפור הצלחה בפני עצמו. ג'ודי נתנה לי את מיספר הטלפון של דורית סטיבנס.

זה לא היה קל להגיע אל דורית סטיבנס. יש לה סוכן צמוד בשם ג'ואל סטיבנס שהוא, במיקרה, גם הבעל שלה. ולפני שמדברים עם המכוכבת־שבדרך, מדברים עם הסוכן, ולפני שמדברים עם הסוכן, מדברים עם הבעל. ורק אחרי שמשביעים את רצונו של האדון סטיבנס עוגה דורית בטלפון.

היא נשמעה הססנית. לא בטוחה בעצמה. לא משוכנעת שהיא רוצה להתראיין לעי־תון ישראלי. „מה יצא לי מזה?" שאלה. „אולי מוקדם מדי, אני בתחילת הדרך. עוד לא עשיתי שום דבר רציני ממש. כשאני אעשה, יהיה לי מה להגיד."

שיכנעתי אותה שלמען עם ישראל כדאי שנפגש. דורית היתה צריכה להיוועץ ב־סוכן־הבעל, שביקש לברר מי אני. לבסוף

הפוסטר הכובש

שנועד להציג את דורית סטיבנס הישראלית במלוא הדרה, מופץ בארצות־הברית באלפי עותקים ומאיים לשבור את השיא שאליו הגיע הפוסטר המקביל של פארה פוסט. סוכן האמנים של דורית סטיבנס הוא בעלה, ג'ואל סטיבנס, המאמין בעתידה של דורית כסופר־סטאר.

מקשיב כל העת. הוא לא אוהב את מה שהיא מספרת לי ואומר לה, שכשהיא מדב־רת עם עיתונאית אל לה לאמר כל מה ש־עולה בראשה. אני דווקא אוהבת את ה־כנות שלה, יש משהו יפה באיך שהיא מספ־רת סיפור כל כך עצוב. אני לא יודעת אם זה בגלל שהיא שחקנית טובה או סתם בגלל שהיא יודעת לספר.

הבעל הסוכן קוטע את השיחה ומבקש ממני לצטט אותו. ואכן כה אמר ג'ואל סטיבנס: „דורית סטיבנס הולכת להיות סופר־סטאר. צריך רק לאחות את הקטעים, לשים את כל החתיכות ביחד, והיא תהיה סופר־סטאר. אני עובד כסוכן. עבדתי בש־ביל אי־בי־סי, עבדתי כמנהל אישי של פיטר סלרס. כעת אני המנהל האישי של

תמונת פירסומת

זו מתרכזת בפניה של דורית סטיבנס ונועדה להציגה כשחקנית ולא כסתם־דוגמנית. „אני בתחילת הדרך," מודה דורית. אך היא מאמינה בכוחה ובכישוריה ומשוכנעת בהצלחתה.

(המשך מעמוד 45)

דורית ויש לי לקוחות כמו רוברט ליונס, שעושה עכשיו סרט עם אליוט גולד ו־ג'רג' סאפארד.

„בשנות עבודתי פגשתי הרבה מאוד נשים במקצוע הזה, נשים שרצו להיות שחקניות, נשים שהפכו לשחקניות. ואני אומר לך: דורית היא לא רק יפהפיה, היא גם שחקנית מצויינת. אני מקבל תגובות לא רגילות על כל מה שהיא עושה, והיא מקבלת המון מיכתבי מעריצים. יש מזעדון מעריצים על שמה בקולורדו, ו־אחרי שהקרינו את המלאכים של צ'ארלי היא קיבלה עשרות מיכתבי מעריצים. מעריצים שלחו מיכתבים גם לאס מגאזין וגם לפיפל מגאזין. תני לנו עוד שנה שניים ואתם בישראל עוד תתגאו, שאחת השחקניות הגדולות ביותר של אמריקה היא משלכם."

דורית מחייכת וממשיכה לספר: „לא יכולתי להישאר בבית־החולים. הלכתי לעבוד בשביל עורך־דין בחיפה. אנשים אמרו לי: ,את יפה, למה שלא תעשי עם זה משהו', ואני, הראש שלי בדברים אחרים — דאגתי לאבא שלי, רציתי להיות קרובה אליו, ורציתי גם לשחק. אבא שלי חלם שאני אהיה שחקנית מפורסמת. ידעתי שבארץ זה לא זה. פה, באמריקה, יש לי שטרסברג. בארץ יש בית צבי. חלמתי לנסוע. התחלתי לעבוד כדוגמנית ולקחו אותי למדעות של מכונות־כביסה. זה לא היה מה שרציתי לעשות. ידעתי שאני יכולה לתת הרבה מעצמי, הרבה יותר מפתח פרצוף יפה למכונות כביסה."

פינק פלוייד ביום הכיפורים

רואד עזב את הבית, לפגישה, ו־השיחה קולחת עתה בעברית.

„היה לי חבר, שהיתה לו מספרת נשים. בחור נחמד שנתן לי המון אהבה. חיפשתי אצלו את אבא שלי וזה היה מישגה. הייתי הולכת בתקופה ההיא לחוף הכרמל. תמיד צילמו אותי, אבל לא יכולתי לעשות כלום עם התמונות, כי הוא היה נורא שמרני. הסיפור עם החבר נגמר אחרי שנתיים. הבנתי שאני לא יכולה להיות רק עקרת־בית או אמא לילדים. לצבא לא הלכתי, כי שחררתי בגלל אבא שלי, אבל כשמראיינים אותי לטלוויזיה רשואלים אותי על הצבא אני אומרת ששירתתי בצבא, כי זה מה שהם רוצים לשמוע.

„אחרי שנפרדתי מהחבר שלי עברתי לתל־אביב והתחלתי לחסוך כסף כדי לנסוע לחו"ל. אבא שלי נתן לי קצת כסף ובגיל 17 נסעתי לאיטליה. נכון, התחלתי נורא מוקדם. עשיתי קצת צילומים במילאנו ו־חזרתי ארצה. תמיד אמרו לי שאני נורא יפה. הייתי יוצאת מתוך עצמי ומסתכלת מהצד. תמיד הייתי ביקורתית כלפי עצמי.

„לפני שחזרתי לארץ נסעתי לקפריסין, הכי מוזר הוא שגם ג'ואל היה באותה תקופה בקפריסין, עם פיטר סלרס. ידעתי ש־פיטר סלרס באי אבל אף פעם לא פגשתי את ג'ואל. הגעתי ארצה בערב יום־הכיפורים. היו אצלי חברים בבית, פינק פלוייד היו על הפטיפון והיתה אזעקה. חשבתי שזה מהתקליט, אבל זה בא מבחוץ. היו אצלי כ־15 איש. אחד אחד שמעו את הקריאות שלהם ברדיו ועזבו. הבחור האחרון שעזב נקרא אילן והוא אמר: או קיי, דורית, להתראות אחרי המילחמה.' הוא נפצע קשה, נסעתי אליו לבית־החולים ו־טיפלתי בו יומם ולילה. טיפלתי גם בפצועים אחרים, אבל הרגשתי שהארץ לוחצת עלי. חברים שלי מעין־חרוד, שגדלתי איתם, נהרגו. אבא שלי היה חולה אנוש. טוב, אז אני מתנדבת בבית־חולים חדרה, אבל זה לא זה.

„מה אני רוצה לעשות? נסעתי בלילה ההוא בטרמפים לבית־החולים בחדרה ו־אחר כך לבית־הבראה בנתניה ואחר כך ל־חיפה, וכל הזמן חשבתי. ידעתי שאם אני רוצה לתרום באיזושהי צורה לארץ, אני מוכרחה להגיע למשהו בזכות עצמי."

באחוזת פלייבוי

אחרי מיחמת יום־הכיפורים עזבה דורית גולד את הארץ ונסעה לחוץ־לארץ.

היא מספרת: זה היה כמו לגור ב־סצינה מתוך הסרט כלבי הקש, אנשים אפורים, חשדניים, ואני עם חצאית מיני וסוודרים הדוקים. נסעתי לניו־יורק, עבדתי כדוגמנית וראיתי שזה לא עסק — יותר מדי פגישות וריצות ואלף בחורות מחכות לראיון ורק אחת מקבלת את הג'וב. קיבלתי כמה עבודות ולא הייתי יכולה יותר. לא היה לי כוח לכתת הרגליים בחורף הנוראי. רציתי את זה אחרת. לא רציתי להיות אחת מאלף. תקופה מסויימת עבדתי כמתורגמנית ואז פגשתי את ג'ואל, במסיבה.

חברים לקחו אותי למסיבה בסיגנון גטסבי הגדול, שהתקיימה בסאות־המפטון. היו שם מאות אנשים, ואני ראיתי רק אותו, ומאז השתנו כל החיים שלי. החלפנו מיספרי טלפון ולא התקשרנו. אחר כך פגשתי אותו בבלומינגדיל. הלכנו לארוחת ערב ושבועיים אחרי זה עברנו לגור ביחד. ארבעה חודשים אחרי זה התחתנו.

כשהכרתי אותו הוא היה מפיק־סרטים ואמר לי: „את חייבת להיכנס לסרטים." הוא עשה לי מיבחנים ואמר: „את יודעת הגענו הנה לפני שנתיים וחצי, ג'ואל לא עבד עדיין כסוכן והוא אירגן לי את ג'ודי פונטיין, שהיא ישראלית לשעבר. ג'ודי היא אחת הסוכנות החשובות בעיר ומאוד קשה להתקבל לסוכנות שלה. היא אמרה לי: „יש לך נמשים רשיער ארוך מדי. תסתפרי ואל תשבי בשמש."

היא זרקה אותי מיד לעבודה — צלמים ותמונות. הייתי מצטלמת ובאה עם תמונות משגעות. היא היתה זורקת אותן. אף פעם לא השבעתי את רצונה. אבל ג'ודי השיגה לי המון עבודה ועשיתי המון דברים, פוסטרים, עטיפות של תקליטים, בגדים וכדומה. והיא כל הזמן דחפה אותי להשתפר ולהשתפר.

לקחתי שיעורי מישחק אצל בוב ליונס, שהוא היום קליינט של ג'ואל, והחלטתי לחפש לי סוכן־שחקנים. ג'ודי סידרה לי להיכנס למסיבות יום ראשון בבית של יו הפנר, באחוזת הפלייבוי. קשה מאוד להיות ברשימת המוזמנים למסיבות האלה, אך ג'ודי המליצה וזה עזר. איך שנכנסתי ניגש אלי הפנר, הציג את עצמו ואמר לי מזכירה שלו להכניס אותי לרשימה באופן קבוע. מאז אני שם כל יום ראשון, גם במסיבות הגדולות. זה חשוב מאוד להיות מוזמן לאחוזת הפלייבוי, כי כל מי שהוא משהו מוזמן למסיבות האלה ועושים שם המון קשרים. חברה שלי שעבדה איתי על המלאכים של צ'ארלי אמרה לי: „דורית, אני כבר שנתיים באה לכאן כל יום ראשון והפנר אף פעם לא פנה אלי באופן אישי.

עד כאן סיפורה של דורית.

שאלתי אותה מה עשתה בשביל להיות שחקנית קולנוע והיא ענתה: „שלחתי מיכתבים לשישים סוכנים, עם התמונות שלי. קיבלתי 16 טלפונים. ביקרתי את כולם. ברגע שפתחתי את הפה אמרו לי: ,מצטערים, יש לך מיבטא, וזה קשה.' לקחתי שיעורי־דיבור ואז ג'ואל החליט לפתוח מישרד והתחיל לדחוף אותי. הוא סידר לי ראיונות אצל ג'וני קארסון בתוכניות הלילה. לא רק שרואיינתי, עשיתי אירוחים. הלכתי מפגישה לפגישה, כדי שיכירו אותי. בעיר הזו אנשים חייבים להכיר אותך. את חייבת לזחול לפני שאת הולכת. בעיר הזו הם רוצים לראות את הפנים שלך הרבה לפני שאת עושה משהו. הלכתי לפגישות עם עוד מאתיים בחורות וכל הזמן אמרתי לעצמי: ,הרצל אמר אם תרצו אין זו אגדה', ואני אומרת לך, זה נכון! כל דבר שאת רוצה לעשות בחיים אפשרי. אני כותבת לי את הדברים ועושה תמונה של מה שאני רוצה, ואם אני ארצה, אין זו אגדה. אני אהיה שחקנית קולנוע מפורסמת. אני בטוחה.

ראיון

דורית סטיבנס עם המנחה הנודע ג'וני קארסון במערכון משותף מסידרת הראיונות שלו, הלילה.

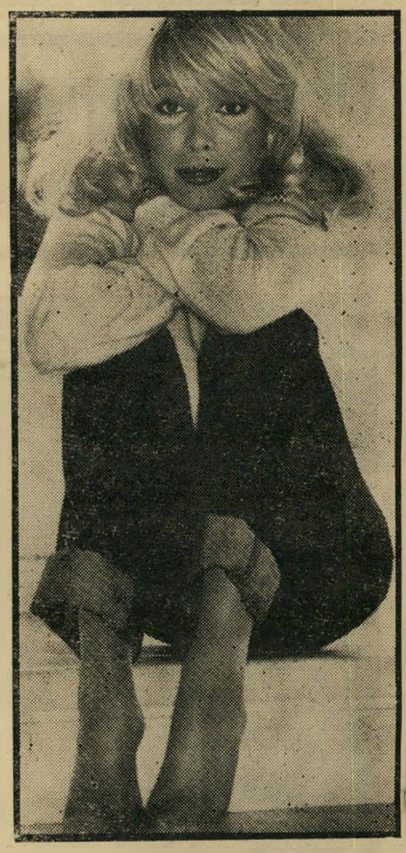

בערב פלייבוי

הוא יו הפנר המפורסם, הנראה בתמונה מימין, בפרופיל. במרכז, מזוקן, הוא בעלה של דורית, ג'ואל סטיבנס, המתמסר לסלילת דרכה אל הפיסגה. משמאל: דורית סטיבנס, צוחקת בפה מלא. חצי מוסתרת (שנייה משמאל) היא שחקנית הקולנוע ליסה בלאונט.

„ביניתיים ג'ואל סידר לי ראיון עם רוז'ה ואדים. זכרתי אותו מתמונות בארץ, כזה רזה עם מישקפיים. ופתאום אני רואה אדם כל כך נאה. אמרתי לו: ,אתה נראה הרבה יותר טוב במציאות', זה שבר את הקרח והוא סיפר לי שהוא עושה סרט באפריל והוא חושב שאני אהיה טובה לתפקיד של אחת הדמויות, שהיא אשה חזקה וגם רכה.

הצגה התמונה שלמעלה, כמו זו שלמטה, נועדה להציג את הישראלית בפני במאים, אנשי טלוויזיה וקולנוע. התמונות הללו מהוות חלק מתיק שלם, שבאמצעותו יכולים אנשי הסרטים להתוודע התוודעות ראשונה ל„גיבורת התיק", השואפת לקבל תפקיד בצוות שלהם.

בשולחן הסמוך ישב קלוד ללוש וואדים הכיר לי אותו."

הכל יבוא בזמן המתאים

שאלתי את דורית איזה תפקידים עשתה עד כה.

„השתתפתי פעמיים במלאכים של צ'ארלי — פעם אחת הייתי מזכירה בחברת סרטים שעושה סרטים לא בדיוק בסיגנון הזה שם, ופעם שניה שיחקתי חברה של שריל לאד.

„השתתפתי גם בסידרה המצליחה צ'יפס, בתפקיד בחורה שנתקעה על האוטוסטרדה ואריק אסטרדה, גיבור הסידרה, מציל אותה. עשיתי תפקיד בסידרת טלוויזיה שלא הצליחה והשתתפתי בסידרה אי החלומות, עם ריקרדו מונטבלן והגמד הרווי ווילשיין, שיחקתי דוגמנית צמרת.

„באפריל מתחילים פה בהקרנת סוחר החלומות ואני אגלם דמות של משרתת צרפתיה משנת 1914. זהו אחד התפקידים הכי טובים ששיתי עד עתה. חוץ מזה השתתפתי בסידרת הטלוויזיה 200 רובר־טס וכמובן, בתפקיד הראשי בפיילוט מגנום, שאם הוא יצליח אני אהיה כוכבת."

ומה התוכניות לעתיד?

„סרט חדש בשם אס־או־בי עם בלק אדוואר־דס שעשה את 10, וסרט חדש של ג'יימס בונד. תוכניות טלוויזיה באות תמיד. בקרוב אני עושה את באק רוג'רס ואת ספינת האהבה. אני עובדת העושה לעצמי שם. לאט לאט מתחילים להכיר אותי, במאים, מפיקים ושחקנים. הוליבוד של היום זה לא מה שהיה פעם, לא מגלים כוכבים בן לילה. שחקנים עובדים שנים עד שמגלים אותם. יש לי סבלנות, הייתי מועמדת להפקיד ראשי עם מרלון ברנדו וג'ורג' סי סקוט בסרט פורמולה ולבסוף מרתה קלר קיבלה את התפקיד. עשיתי מיבחן־בד לי־תפקיד ראשי בסרט חשוב, זוה מספיק. זה חשוב כשלעצמו. אני לא פוחדת, הכל יבוא בזמן המתאים. אני יודעת, שכל החלומות שלי יתגשמו."

שיקופיות בחדר חשוך

רימה עם הסיפורים על שחקניות שמקבלות תפקידים באמצעות המיטה?

דורית: „אני לא עברתי את זה, אני לא מאמינה שבמאי יתן היום תפקיד לבחורה רק בגלל שהיא הלכה איתו למיטה."

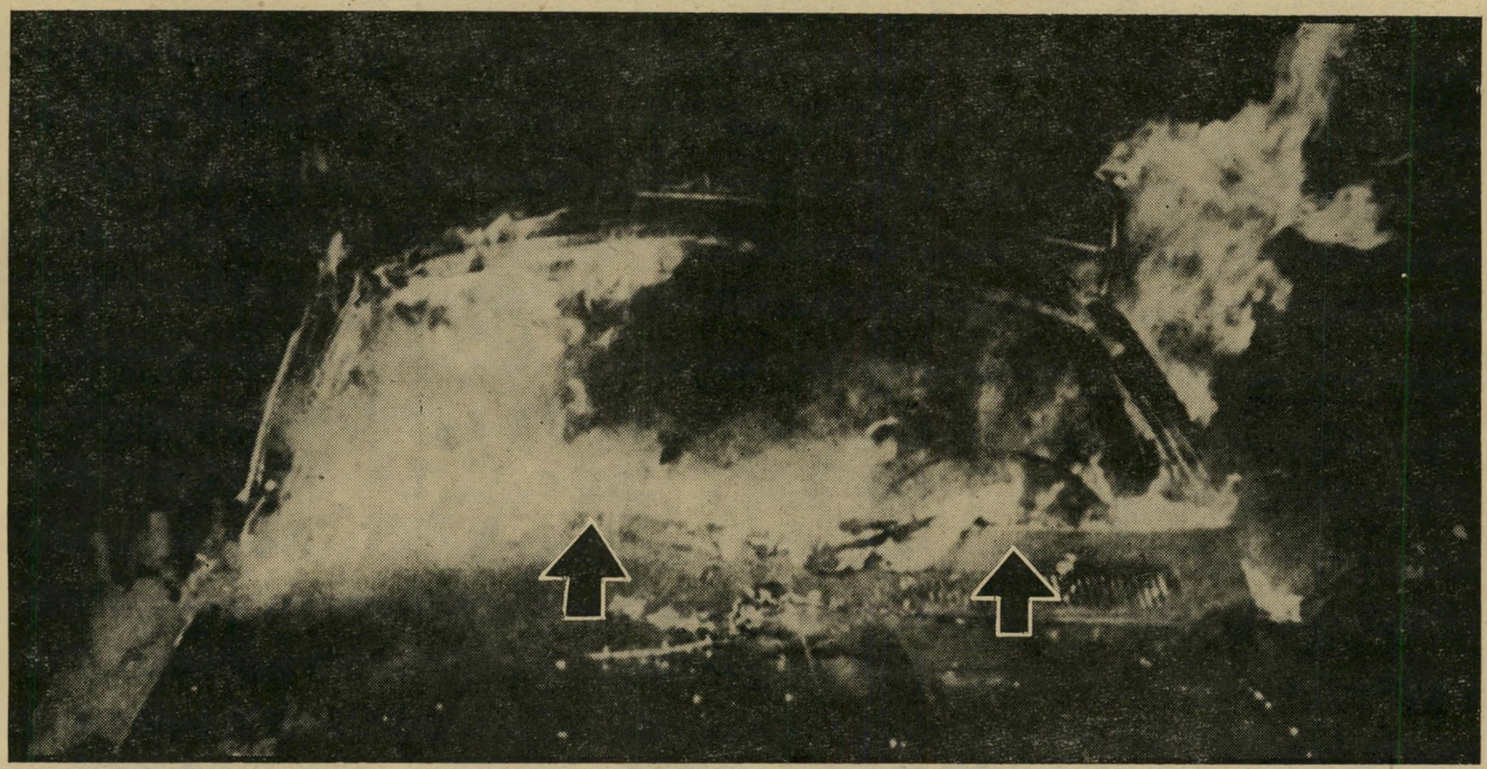
לא תפקיד חשוב אבל אולי תפקידון, שעשוי להוביל בעתיד לתפקיד חשוב.

דורית: „אני מוכרחה לספר לך סיפור מוזר שקרה לי. לפני שנה וחצי הגיע לג'ואל מיכתב, שקארלו פונטי עושה סרט והוא מחפש בחורה שהיא משהו בין מרי־לין מונרו ובריג'יט ברדו. ג'ואל שלח תמונות וסידר לי פגישה עם אחד, ז'אן קלוד פרנסוא, שעושה את הקאסטינג, כלומר מאייש תפקידים. אני מגיעה לפגישה ויושב שם איש בגובה של מטר וחצי, עם שפם וציעיף לבן, מסתכל על שקופיות בחדר חשוך. הדלקתי את האור, לא ב־גסות, פשוט לא רציתי להיות איתו לבד בחדר חשוך. הוא קפץ ואמר לי בגסות: ,מי שלח אותך לפה? תראי לי תמונות!' הראיתי לו תמונות והוא אמר לי: ,את רוצה להגיד שאלה רגליים?' התחיל לרדת עלי, על החיוך, על השערות, על מה לא. לקחתי את הספר שלי ואמרתי לו: ,אדוני, לא מגיע לך להסתכל בספר התמונות שלי. אתה לא עושה סרט עם קרלו פונטי, אתה עושה פורנוגרפיה ואני לא נמצאת פה בשביל פורנו!' היה לי מסטיק בפה. לקחתי את המסטיק והדבקתי לו על המצח. הוא ישב המום. כמובן שהסתבר שלא היה לו כל קשר עם קארלו פונטי. הוא סתם היה קרוק. קוראים גם דברים כאלה אבל זה הסיכון שאת לוקחת על עצמך כשאת נפגשת עם אנשים לא מוכרים במקומות שלהם. זה לעולם לא יכול לקרות ב־פארמונט, בפוקס, ב־יוניברסל או באם־ג'י־אם זה יכול לקרות רק אצל הלא מיקצו־עיים."

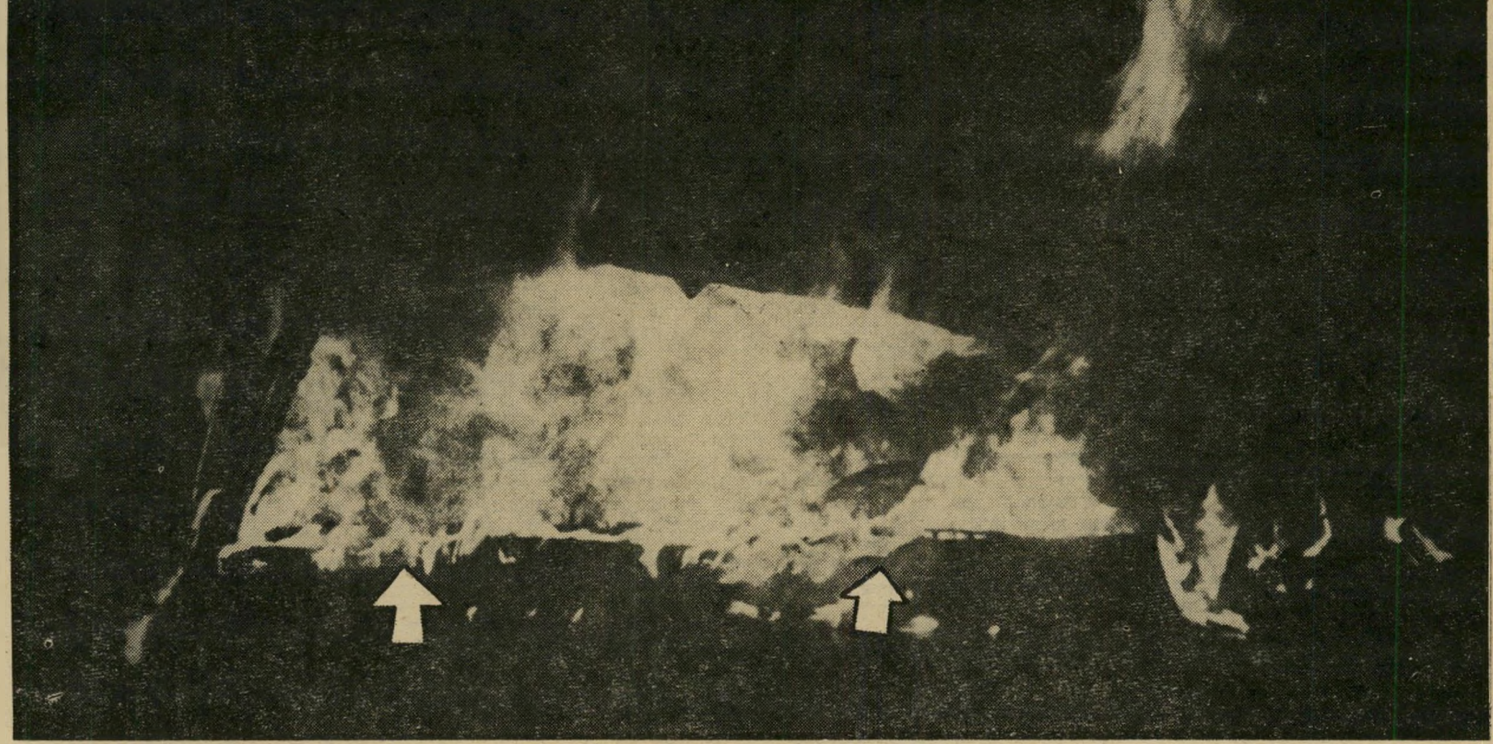
כמו שהיא נראית וכמו שהיא נשמעת, ועם בעל־סוכן הדוחף אותה כמו בולדוזר, דורית סטיבנס תגיע רחוק.

האם אפשר היה להציל?

כאשר פיתחה צלמת "העולם הזה" את החצלומים שצילמה במקום הפשע, היא גילתה בהם פרטים המעלים שאלה מציקה:

אשה וילדה בין הלהבות בשעה שצולמה התמונה לא הבחינה הצלמת, גילה רזין, בדמויות כלשהן בתוך הלהבות. האש שאחזה במכונית סינוורה את עיני השוטרים והאזרחים במקום. רק אחר־כך, כשעסקה גילה בפיתוח התמונות, במעבדת הצילום שבמערכת **העולם הזה**, הבחינה בשתי דמויות. מימין: במושב הנהג, נראתה דמות האם. משמאל: במושב הסמוך, נראתה דמות הילדה (**בתצלום נראות הדמויות בכיוון החיצים השחורים**).

הכלבה לפני שקפצה בתמונה זו אפשר להבחין בדמות האשה ליד ההגה (**חץ ימני**) ובדמות הכלבה סיסו, שהיתה במכונית יחד עם סנדרה וטלי בעת שהתפוצץ הרימון. התמונות האלה צולמו כעשר דקות אחרי הפיצוץ, כשהלהבות פשטו במושבים הקידמיים של המכונית. בתחילה היוותה היעלמותה של הכלבה תעלומה, שכן שרידי גופתה לא נמצאו. אחרי ארבעה ימים התברר כי הכלבה חזרה לביתה — עייפה, מלוכלכת וקצת חרוכה.

הכלבה קופצת בזמן הכיבוי

עשר דקות אחרי התפוצצות הרימון בתוך המכונית, כשהאש כבר פשטה בה, הותז סילון המים הראשון על־ידי הכבאים שהוזעקו למקום. בתמונה רואים מימין את הכבאי מכוון את סילון המים אל עבר המכונית הבוערת. בצידה השמאלי של התמונה רואים את הכלבה מזנקת החוצה, מבעד לחלון מנופץ. כשהצלמת הבחינה לראשונה בדמות הכלבה, לא האמינה למראה עיניה והחליטה להגדיל את החצלום כדי לבחון אותו בתשומת־לב רבה. את התוצאה ניתן לראות בתמונה התחתונה מימין, שבה רואים בבירור את ראש הכלבה ואת זוג רגליה הקדמיות. לשם השוואה מתפרסמת לידה תמונת הכלבה סיסו, שצולמה כמה שעות אחרי שחזרה ממסע התלאות שלה. הפרופיל הניצב מתוך הלהבות (**למעלה**) דומה לפרופיל של סיסו (**למטה**).

האם ניתן היה להציל את האם ובתה, שנשרפו למוות, לכודות במכוניתן, ליד תחנת־הכוח רדינג ד' בתל־אביב, בלילי־שבת לפני שבועיים?

איש לא העלה שאלה פשוטה זו על דל שפתיו, והיא לא נזכרה כלל בדיווחים המפורטים בכלי־התיקשורת. מחקירת המשטרה עלה, כי מקור הדליקה, שהותירה אחריה שתי גופות חרוכות, של סנדרה חדד־רוזנשטיין (37) ובתה טלי (9), היה בהתפוצצות של רימון־יד בתוך המכונית. לכן הניחו, כנראה, החוקרים כי השתיים נפלו קורבן להתפוצצות ולא לשריפה, ו־ממילא לא עלתה השאלה האלמנטרית, הצצה אוטומטית בראשו של כל כבאי־טירון במכבי אש: **האם אפשר היה להציל את הקורבנות?**

השאלה הגורלית הועלתה השבוע — לא על־ידי חוקרי המישטרה, אלא על־ידי גילה רזין, צלמת העולם הזה, שנקלעה למקום בשעה שהמכונית היתה אפופה להבות ו־שחצלומיה, שפורסמו בחלקם בהעולם הזה (2217), נמסרו גם לחוקרי המישטרה, כחומר מסייע לפיענוח התעלומה.

מוות בחנק

הפיצוץ שד המכונית האופל רקורד ב־שעות החשיכה, ליד אתרים כה רגישים, כמו תחנת־הכוח רדינג ושדה־התעופה שדה דב, עורר את הרושם המיידי שהמדובר בפיגוע של פידאיון פלסטיניים. זו הסיבה לאוזעקתם המיידית של אנשי־מישטרה. לא היו אלה אנשי־מישטרה רגילים, אלא אנשי יחידת־חבלה, בעלי מיומנות שזכו לי־אימון מיוחד.

החבלנים שהגיעו למקום סברו בתחילה כי המכונית הבוערת היא מיקרה רגיל של תאונת־דרכים. ושלא היא היתה העילה לאוזעקתם. לרגע חשבו להמשיך בדרכם, כדי לאתר את היעד שלשמו הוזעקו. אך בירור נוסף, באמצעות הקשר, שיכנע אותם כי הגיעו למקום הנכון.

גם אז לא עלתה האפשרות להציל את קורבנות הפיגוע. גם החבלנים וגם האזרחים שהחלו להתקהל במקום חששו מהתפוצצות נוספת — של שאריות חומר־נפץ או של מיכל הדלק. הכל היו משוכנעים, כנראה, שאם מצויים בני־אדם במכונית אפופת־האש, הרי הם פידאיון. הבודדים שהעזו להתקרב למכונית הורחקו מיד, ובתקיפות.

סיפרה הצלמת: „גם אותם שניסו להתקרב אל המכונית הבוערת לא היו יכולים להבחין כמה אנשים לכודים במכונית ומה המראה שלהם. החשיכה היתה גמורה והאש מסנוורת, כך שעבדתי כמו עיוורת, בצורה אינסטינקטיבית לגמרי. אור הפלאש האיר אמנם את המכונית לרגע, אבל אי אפשר היה לראות דבר בעין רגילה. רק אחר כך, בשעת הפיתוח במעבדה, גיליתי דברים נוספים."

בקרב הקהל נשמעו צעקות. אחדים הזהירו „להתרחק מהמקום!" אחרים קראו „עזרה! עזרה!" אולם עד־ראיה אחד מסר בעדותו במישטרה, כי שמע זעקות־כאב. „הצעקות עדיין מהדהדות בראשי," סיפר, „ולא נותנות לי מנוחה!"

כחמש דקות אחרי הפיצוץ כבר נדמו הקולות שנשמעו מכיוון המכונית. עתה אחזה האש בחלק הקידמי של המכונית, במקום מושבו של הנהג ובמושב הסמוך לו. אז נשמעו קולות הצופרים של מכבי־אש.

כשפרץ סילון המים של הכבאים, החלו־בות החלו דועכות, יצאו מאות סקרנים מודאגים מתוך החשיכה שמסביב וקרבו לאופל רקודד שהושחתה כליל.

האם נהרגו האם ובתה מן ההתפוצצות, או שנשרפו למוות כמה רגעים לאחר מכן? פקד משה כספי, ראש צוות־החקירה של

סנדרה

חדד־רוזנשטיין, ילידת דרום־אפריקה, בת 37, שנשרפה למוות יחד עם בתה. בדרך כלל לא נהגה סנדרה להרכיב מישקפיים.

טלי

בת ה־9, הנראית בתמונה בשעת נגינה בכינור, למדה גם בלט. היא גילתה חיבה רבה לבעלי־חיים, נהגה לאסוף, לטפל ולפנק חתולים וכלבים. את הכלבה סיסו קיבלה טלי מאגודת צער בעלי־חיים ביפו. טלי היתה חברותית ומלאת שימחת־חיים.

(המשך מעמוד 49)

המישטרה, אישר השבוע באוזני הצלמת: „בדו"ח הפתולוגי שנעשה באבו־כביר, ב־מכון לרפואה מישפטית, נקבע כי סיבת המוות של השתיים הוא עשן בריאותיהן." פירוש הדבר: השתיים מתו מחנק.

משמע: ניתן היה, אולי, להצילן, אם מישהו היה אכן מנסה לעשות זאת.

איש לא ניסה.

שאלה שנותרה עדיין ללא מענה: מדוע לא ניסו האם ובתה לחלץ עצמן מן ה־מכונית הבוערת. האם היו השתיים קשורות בחגורות־בישחון, או שמא היו נתונות ב־הלם, ששיתק אותן לחלוטין וחסם בפניהן את דרך החילוץ?

הצילומים מוכיחים כי דווקא דלת הנהגת (הקידמית, השמאלית) היתה פתוחה בעת השריפה. חוקרי המישטרה שמו־לב לפרט הזה רק כאשר בחנו בקפידה את הצילו־מים של גילה.

אפשר היה להציל!

ב שבוע שעבר, כשעסקה צלמת העו־לם הזה בפיתוח שלל התמונות, שאותן צילמה בעת האסון, עורר משהו את תשו־מת־ליבה. נראה לה, שניתן להבחין בפני־הן של סנדרה וטלי, כשהן לכודות בתוך המכונית הבוערת. היא ממש לא האמינה למראה עיניה. חברי־מערכת אחרים, ש־בפניהם הציגה את התצלומים, הבחינו גם הם במראה הנורא.

אחרי דיון קצר הוחלט במערכת העולם הזה למסור את התצלומים לחוקרי המישט־רה, כדי לסייע בחשיפת הפשע.

החוקר של המישטרה לא התרשם כל־כך מן הדמויות שבתצלומים, כמו מצורת ה־להבות. לדבריו, ניתן לקבוע בעזרת ה־תמונות אם היה מעורב חומר־נפץ כלשהו בשריפת המכונית. הוא הזעיק חבלן־מישט־רה, שהסכים מיד כי התמונות עשויות ל־סייע להבנת המיקרה, בעיקר בגלל העוב־דה, שהן משקפות את המצב ברגעים ש־קדמו לבואם של הכבאים לשטח.

בדרך מיקרה, כשהתה צלמת העולם הזה במישטרת רמת־גן, שבה ממוקם צוות־החקירה, נתקל בה שוטר לבוש אזרחית ה־נמנה על הצוות. הוא שאל: „זו את ש־צילמת?" וכשהינהנה גילה בראשה לחיוב, הוסיף, כבדרך אגב: „אפשר היה להציל אותן!"

כמה דקות אחר־כך, בעודה בבניין, זיהה אותה חבלן המישטרה, שהוזעק בליל־השריפה לאחר־הפשע. הוא סיפר כי ראה את הצלמת, כאשר הגיע בלילה אל ה־מכונית השרופה. „זה היה עשר דקות אחרי הפיצוץ," אמר. „אנחנו הגענו ל־מקום לפנייך, שלוש דקות אחרי ההתפוצ־צות, ואז היתה עדיין האש קטנה."

משהו הבזיק בראשה של גילה: החוקר אמר שאפשר היה להציל את קורבנות־השריפה, והחבלן, מבלי ששמע את דבריו, גילה שהאש היתה קטנה. משמע: באמת ניתן היה להציל את האם ובתה, אילו ניסה מישהו לעשות כן בדקות הראשונות אחרי הפיצוץ, כאשר הלהבות לא כיסו הכל, והאש היתה עדיין קטנה.

האמנם?

מיכל הדלק של האופל רקורד לא נשרף. האש לא הגיעה אליו ולא אחזה בו. הרימון הוטמן, לדעת חוקרי המישטרה, בחלק ה־קידמי של המכונית, מתחת למושב הנהג. את האופן שבו הותקן הרימון אין החוק־רים רוצים לגלות בשלב זה. הם ממתינים בינתיים. אחד החוקרים אמר: „אנו רוצים להשאיר זאת לשלב הבא. לפני שנגלה את גירסתנו, ניתן הזדמנות לחשוד או לחשודים לתת את הגירסה שלהם, על הדרך שבה התקינו את הרימון במכונית."

לפי מימצאי החקירה הותקן הרימון ב־שעה שהמכונית חנתה במיגרש החניה שמתחת לבית של סנדרה וטלי, ברח' יהו־דה הנשיא 13. מלאכת ההתקנה היתה קלה מבחינה אחת: סנדרה נהגה תמיד להש־איר את דלתות האופל לא נעולות, למרות שהשכנים העירו לה על כך לא פעם.

דמות מזנקת מתוך הלהבות

כ אשר חזרה הצלמת למעבדת־הצילום, לא חדל הנושא מלהטרידה. היא ניג־שה שוב לעירימת התצלומים, מעשה ידיה, והתבוננה בהם בפעם המי־יודע־כמה.

באחד התצלומים נראה כבאי מתיז סילון של מים אל עבר האופל רקורד מצי־דה האחד; מן הצד השני נראתה דמות של כלב, כשהיא מזנקת החוצה מתוך ה־להבות. האם זוהי הכלבה סיסו — כלבתם של סנדרה וטלי, שעיקבותיה אבדו ושרי־דיה לא נמצאו במכונית?

התעלומה נפתרה כעבור ארבעה ימים, כשסיסו חזרה לביתה ברמת־אביב, עייפה, מלוכלכת וקצת חרוכה.

השוואת תצלומים קודמים של סיסו עם תצלום דמות־הכלב המזנקת מתוך הלה־בות, מחזקת את הסברה, כי הדמות היא אכן הכלבה סיסו, שנצלה מתוך האש ב־רגע האחרון.

„הרגע האחרון" הזה היה לפחות הדקה ה־10 מאז התפוצצה המכונית ופרצו ה־להבות. המסקנה: לפחות בעל־חיים אחד — הכלבה סיסו — היה חי בתוך המכונית הבוערת עשר דקות אחרי שפרצה האש. עשר דקות תמימות בתוך האש הם זמן ארוך מאד, אינסופי כימעט, בתנאים מזוו־עים כאלה.

„זה מיפלצתי!"

כ שאלת הצלמת מי הגיע ראשון ל־שטח — חבלני המישטרה או מכבי־האש, השיב פקד משה כספי כי יעיין תחי־לה בתיק, ואחר כך יתן תשובה מלאה. אחרי שעיין במה שעיין ענה, כי עדיין אין בידו דיווחים מפורטים על כך. הצלמת המוטרדת לא הירפתה ושאלה: „ומה דע־תך, הפרטית, הראשית, האם אפשר היה להציל?"

הפקד השיב כי אינו מופקד על פיתרו־נה של שאלה זו, אלא על פיצוחה של שאלה אחרת: מי ביצע את הפשע ה־נתעב?

הצלמת, שלא־אמרה־נואש, פנתה אל שמ־עיה קידר, דובר מישטרת מחוז תל־אביב, ושאלה גם אותו האם אפשר היה להציל, או לפחות לנסות להציל, את קורבנות ה־שריפה. הדובר ניסה תחילה לשכנעה ל־עסוק רק בעלילת הכלב האבוד, שחזר ל־ביתו אחרי ארבעה ימי תלאות. „תפרסמי את סיפור הכלב, ותוכלי למכור תצלומים גם בדרום־אפריקה. העיתונים שם יעוטו על המציאה, אחרי שכתבו על סנדרה ז"ל, שהיתה ילידת דרום־אפריקה..."

גילה התעקשה והדובר רגז. „אל תגעי בנושא הזה, אם אפשר היה להציל או אי־אפשר היה להציל. זה מיפלצתי לשאול שאלה כזו! ובכלל, איך את יכולה לקבוע דבר כזה?"

„אל תכתבי על כך"

כ שהשיבה לו שאינה קובעת דבר, אלא רק חוזרת על דברים ששמעה ב־מיסדרונות מישטרת רמת־גן, מפי אחד מחבלני־המישטרה, שדיבר על אפשרות ההצלה בתום־לב, רגז הדובר שבעתיים. „אם תכתבי על כך, תמנע ממך המישטרה כל אפשרות לעבוד בתחומיה!"

השאלה אינה שאלת מהימנותו של הדו־בר או כישוריו, אלא שאלה של חיים או מוות, הנוגעת לאזרחים רבים. סנדרה וטלי קיפחו את חייהן כתוצאה ממעשה־פשע נתעב, שנראה בתחילה כפיגוע־חבלני־עויין. לכן לא חשב איש על הצלה, אלא על חסימה ואיתור הפיגוע. מה גם שצורת־הפשע אינה אופיינית למעשים הפליליים השכיחים בישראל והיא למעשה חסרת־תקדים בארץ.

לכן חובה היא לבדוק, עד תום, את ה־שאלה, האם אפשר היה להציל את השתיים והאם ערוכים ומאומנים השוטרים, החבל־נים ואנשי־הביטחון לפעול במהירות במיק־רים ממין זה, כדי למנוע קורבנות בעתיד.

כך זה נראה

בעיני השוטרים, החבלנים, אנשי־הביטחון והסקרנים שהתאספו במקום. צילום זה, שנעשה ללא הבזקי־אור, מבליט את החשיכה ששררה במקום בשעת ההתפוצצות והשריפה. אחד הפיגוע, בין שדה דב ותחנת הכח רדינג ד', מצוי בקטע הכביש אשר אין בו תאורה.

ילדי הכיתה

חבריה לספסל הלימודים של טלי חדד־רוזנשטיין, שמעו עוד בשבת על מעשה הפשע ועל האפשרות שבת כיתתם, טלי, היא אחד מקורבנותיו. כשפגו בבוקר של היום הראשון לכיתה, התברר להם כי השמועות התאמתו. את הזעזוע שלהם ביטאו בציורים, שאחד מהם, המוכתר בשם „אכזריות", מתאר מכונית נשרפת לאחר שפרצה בה דליקה.

במדינה

עיתונות

אתיקה של מישטרה

דובר המיטרה יבה את יצרי התחרות שבין שני הצהרונים

כתבת הצהרון מעריב, נורית דברת, רתחה מכעס. „זאת שערוריה!" פסקה בכעס, „אני לא אעבור על כך בשתיקה."

כעסה של העיתונאית אדומת השיער כוון לעברו של דובר המטה הארצי של המישטרה, תת־ניצב אריה ארד, כתב דבר לשעבר. לטענת נורית הבטיח לה ארד כתבה בלעדית על נושא הצ'קים המזוייפים וכר־טיסי־אשראי. יום לפני שעמדה נורית לפרסם את כתבתה במעריב הופתעה לג־

עיתונאית דברת
הדובר הונה

לות, כי כתבה על אותו הנושא הופיעה בצהרון המתחרה ידיעות אחרונות. בעלת הכתבה בידיעות אחרונות לא היתה אחרת אלא נורית ארד, אשתו של הדובר.

לטענתה של דברת צילצל אליה ארד שבוע קודם לכן והציע לה נושא בלעדי.

ארד הציע לה לפגוש למדור מירמה ב־מטה־הארצי, אל פקד נורמן פייט. ביום הראשון שעבר עמדה נורית להיפגש עם פייט, סגנו של סגן־ניצב בנימין זיגל. ל־דבריה הבטיח לה ארד, כי הנושא הוא בל־עדי לה וליומון בשפה האנגלית ג'רוזלם פוסט, שהבטיח לפרסם את הכתבה רק אחרי שהיא תופיע במעריב.

כאשר צילצלה דברת לפייט, כדי לוודא את הפגישה, נודע לה, כי באותו היום ש־בו היתה היא אמורה להיפגש איתו קבע פייט גם פגישה עם נורית ארד מידיעות אחרונות. כאשר חקרה דברת את פייט הוא סיפר לה, כי דיבר עם אריה ארד והדובר ענה לו: „זה בסדר, אני כבר אסתדר איתה."

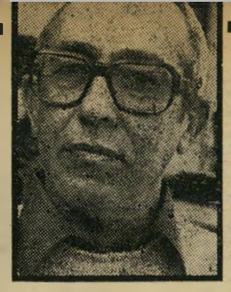
אשת חדובר. בשיחה עם אריה ארד ענה לה הדובר, לדבריה, כי יפצה אותה על מה שקרה. „אינני זקוקה לפיצויים שלך," הטיחה בו דברת. „אם אתה חושב שמפני שיש לך אשה עיתונאית, בעיתון מתחרה, אתה רשאי להפר את ההסכם שלך איתי אתה טועה. אתה לא מוכר את המישטרה לעיתון זה או אחר!" נורית העבירה את פרטי הפרשה לעורך הראשי של מעריב, שמיהר לברר בעצמו את ה־ענין עם אריה ארד.

ארד טוען, כי זהו מיקרה של אי הבנה. „אינני זוכר שאמרתי לנורית דברת, כי הכתבה שלה תהיה בלעדית," אמר. „אינני מכחיש זאת, פשוט אינני זוכר.

„מה שקרה הוא שהתקשרה אלי עיתו־נאית מהג'רוזלם פוסט וביקשה נתונים על כרטיסי־אשראי. החלטתי לבדוק את הנו־שא ולמסור אותו גם לכמה עתונים, ואז התקשרתי גם לנורית דברת.

„כשסיפרתי בבית את הדבר לאשתי, נורית ארד, היא כעסה בטענה שהיא פנ־תה כבר לפני חודשים אל הדובר הקודם של המטה הארצי בבקשה לכתוב על אותו הנושא ועדיין לא קיבלה תשובה. הצעתי גם לאשתי לפנות לנורמן פייט. אני יודע שכל העניין לא נראה יפה ובאותו יום שצילצלה אלי נורית דברת התקשרתי ל־עורך מעריב והתנצלתי בפניו אישית. כל העניין הוא לא נעים אבל גם לא נורא."

יעקב שרת / איש ממאדים

תחת של זכוכית

אחד חיפש רופא בבית־חולים לחולי־רוח (מדוע! נגיד שהוא רצה להזמין אותו לנשף פורים), נתקל באיש עומד במסדרון, ושאלו היכן הדוקטור כיווצי (לא, זו לא רשימה המתייחסת לפולמוס פנחס שדה והפסיכיאטריה). האיש ענה מה שענה, ובתוך כך נקשרה שיחה רבת־עניין בין השניים על הוויות העולם, וריישומה היה כה רב ועז עד שהאורח לא הרגיש כי חלפה שעה ועדיין הוא עומד ומדבר במסדרון וטרם הגיע אל אותו רופא. אמר האורח לאיש שיחו: אתה יודע מה, אני מוכרח להמשיך את שיחתנו, אבל איני רוצה להחמיץ את הדוקטור כיווצי. שב פה על הספסל וחכה לי, ואני חוזר מייד. אמר לו האיש: אני אחכה לך פה, כי השיחה באמת מעניינת וראויה להמשך, אבל לשבת לא אשב. אמר לו האורח: אבל למה לך לעמוד, שב, שב פה, ואני חוזר תיכף ומייד! אמר האיש: לא, לא, אל תדאג, אני אחכה לך פה, אבל לשבת אינני יכול בשום אופן. אמר האורח: סלח לי, אבל למה אינך יכול לשבת בשום פנים ואופן? אמר לו האיש: אה, זה מפני שיש לי תחת של זכוכית.

הסיפור הזה חוזר ועולה במחשבתי כל אימת שאני נתקל באיזו תורה שאין בה מתום, כולה היגיון צרוף, כולה בנויה אמיתות מובהקות והיקשים לכידים, ובכל זאת, איכשהו, אני חש שמשהו־שבמשהו בה אינו כשורה, והראיה, אילו באמת היא היתה נכונה לחלוטין, האומנם לא היתה כובשת מעמד ראשון במעלה בציבור הנאור? ואז, מנוגע בחיידק הספק ומזויין באיזמל חמנתח אני בוחן ובודק את התורה הבצורה כחומה, שכביכול אין בה מתום, מצמיד אליה אוזן, מקיש עליה באצבע, מפרק אותה לנדבכים, ללבנים, כלומר לפסוקים, למלים ולאותיות, עד שלבסוף — הפלא ופלא! — אני מוצא את „נקודה־חלשה־צריך־לצעוק" שלה, כלומר אני מגלה, שיש לה תחת של זכוכית.

חנמשל!

קיראו, למשל, את תוכנית ארץ־ישראל השלמה של אליקים העצני, כפי שרשמה מפיו חיים גורי („דבר", 27.2.80). שפתיים תושק! הרי לכם האמיתות: „סיפוח לא בא בחשבון — — — לגרש את הערבים או להציע להם כסף תמורת עזיבתם היא שטות גמורה מעשית, ונבלה מבחינה מוסרית — — — כל אחד יכול להתגורר היכן (צ"ל במקום) שחוא רוצה — — — צריך לפתוח את הארץ לפני כולנו! ג'עברי תמך בקריית־ארבע ושאל אותי: אז מדוע אסור לנו ללכת ליפו? עניתי לו: אתה צודק! — — — דיין ופרס השליטו את אש"ף על הרחוב הערבי. מוכרחים לשלם פיצויים על רכוש פרטי שלקחנו — — — אני אומר לערבי הארצישראלי שני דברים: אני נותן פיצוי על רכושך ואני פותח לפניך את הארץ! גמרנו! אינך פליט! — — —"

חיגיון ברזל!

אלא שפה חיים גורי מציץ בשעונו ויודע שחוא צריך למהר אל אותו ד"ר ולהזמינו לנשף המסכות, והוא אומר לאליקים העצני בנימוס את השב־פה־על־הספסל־וחכה־לי־ואני־חוזר־מייד, אבל במלים אחרות: „אזרחות — אומר האורח בחברון חיים גורי לאליקים העצני, האיש העומד על פסגת הג'לאס (יש שם חר כזה) — אזרחות אתה נותן לו?"

„אני נותן לו חרויות אזרח — משיב העצני — את כולן, פרט לזכות בחירה — — — (הם) לעולם לא יוכלו לבחור לכנסת! שליש ערבים בכנסת ישנו את הכל! זה יחיה שגעון!"

שגעון חוא אמר. לי מספיק תחת של זכוכית.

ומזכוכית חברון עד בדולח חלחול מפריד רק אישון־לילה אחד.

עדות קריאה

אני קורא את „עדות" מאת אשר ידלין („עידנים", 216 ע', אין מפתח!). חוץ מכל השאר, ידלין הוא האב של חבת והבן של נכדה של סבא שלי, ואני מניח לכם לחשב את מנת חכבוד. היום הגעתי לפרק השביעי. שמו „האיש שכרח את קברי". ושם, בעמוד 53, פיסקה ראשונה שורה שנייה, נפתרת התעלומה הגדולה. היודעים אתם, ילדי חביבי, מי ומי האיש אשר כרח את קיברו (איזה קבר! פיסי, נפשי, כספי, פוליטי, מוסדי?)! חלא תנחשו־נא! שלושה ניחושים, וחזוכח יקבל פרס „חקבר חקדוש וחחזרתו של חצלוב לארץ החיים הטובים"! לא, זה לא החוקר חחוא. לא, זה לא חשר הזה. לא, זה גם לא העד המסויים! צר לי. חפרס אבוד!

אבל כל אחד יכול לפתוח את הספר בעמוד 53 ולקרוא בפיסקה הראשונה את השורה השנייה. מה כתוב בח! טוב, חבל על חזמן. אני כבר אקרא לפניכם, ומייד. פה אין שום צורך „למתוח" את העולם, אין צורך לדחות ולו בשבוע ימים, כבפרשת יישובה של חברון. חברון יכולה לחכות! מה יש, מה בוער? יקח עוד שבוע, ועוד שבוע ועוד שבוע. תסמכו על חדוד סם!

ובינתיים, הנה, אני מדפדף בספר! עמוד 53 אמרתי! זה בדיוק לפני עמוד 54, שבו אשר ידלין מגדיר את חבדלי התכו־נות בינו ובין משה שרת, אותו קרתן ש„הקפיד לעשות חפרדה ברורה בין כספי חקרן לבין כספיו חפרטיים" (פיסקה רביעית, שורה ראשונה), ולא זו בלבד, אלא שעשה שימוש בקרן הפרטית שלו „לצרכים טהורים ונעלים" (שם, שורה שמינית), לרבות — השומעים אתם מישהו מתהפך בקיברו בבית־הקברות חישן ברחוב טרומפלדור, שם, על־יד רבקה ודב חוז ועדה ואליהו גולומב! — מתו 400 לירות שטרלינג (1957) לאשר ידלין, סיוע ללימודיו בארצות־חברית של אמריקה (שם, שורה שביעית) — ובכן, נפתח־נא לאלתר את העמוד הקודם, חלא הוא עמוד 53! הנה, הנה מה כתב שם אשר ידלין שחור על גבי לבן בשורה השנייה שבפיסקה חראשונה: „אך בדרך שבה חסכמתי לקבל כספים מאדם כמו גושן, כריתי לי את קיברי במו ידי."

במו עיני קראתי!

במעט אותו „דבר" על „הארץ"

מהפקולטה לעיתונות נמסר לי, כי שם מבררים אם שני העיתונאים הנודעים ה"ה ברנע ודנקנר אינם אלא אחד הרוקד על שני עיתונים בחצלחה, או שניים אשר ילכו יחדיו, ומעשה שהיה באותו יום השישי, 22 בפברואר 1980, כך היה:

„דבר" (ברנע)
לאחר שפרש דיין מהממשלה הגיע עם „ידיעות" ו„ג'רוסלם פוסט" להסדר קבוע. אחת לכמה שבועות — — — הוא — — — מודיע לעיתונים שישלחו מישהו — — —.

„הארץ" (דנקנר)
קוראים — — — שמו לבם — — — לסידרה של ראיו־נות שהים שמעניק משה דיין ל„ידיעות אחרונות" ול„ג'רו־סלם פוסט". דיין מקבל בביתו את נציגיהם — — — ועונה על שאלותיהם — — —.

*

כן, „ידיעות" משלם לדיין עבור הראיונות האלה.

— — — משה דיין גם גובה כסף תמורת הראיונות האלה.

*

עיתונות פינקס־הצ'קים נח־שבת לרעה חולה בכל העולם המערבי, אבל רק לעתים נדי־רות היא מגיעה לפוליטיקאים מסוגו של דיין.

מה שחורג מהמקובל עד כה במגעים מסוג זה הוא — — — כסף — — —.

*

בדרך־כלל משלמים עיתונים — — — למרואיינים מהסוג של כוכבניות בידור או משר־תים לשעבר של נשות בית־המלוכה.

הנוהג בעולם, מספרים לי, הוא כי לא רק כוכבניות ושח־קני כדורגל נוטלים תשלום — — — אלא גם מדינאים שפרשו, כדוגמה מצביעים על ריצ'ארד ניקסון — — —.

*

יש, נדמה לי, נקודה שבה פוליטיקאי ועיתון, יחיו ממוסחרים ככל שיהיו, אינם יכולים יותר למסחר את עצמם.

ולמרות הכל, אם היו בעניין זה איזה שחם סטנדרטים יש־ראליים, חרג מהם משה דיין — — —.

*

באחרונה מפתח דיין את ענף הראיונות גם ליצוא. הוא הצניק, למשל, ראיון בתשלום גם ל„דר שטרן".

יש לו, הוא מספר, הסדרים דומים עם עיתוני־חוץ כמו ה„אובסרוור" וה„שטרן".

*

— — — בדקתי עם אחד המ־קורבים של דיין. זהו אולי ה־מקום לציין בשמחה, שחמידע נמסר לי חינם — — — על הקורבן הזה אני אסיר תודה לכל המקורות האלה.

— — — עלי לראות את עצמי כבר־מזל — — —. ראיינתי את משה דיין כחמש דקות, והדבר לא עלה פרוטה.

אלישר, שוע ושר

ועשיתי על בן־אלישר / והוא בן־אל, שוע ושר:

אבוא לבית אלישר — יאמרו: „כבר שכב!"
אבוא לשגרירות — יאמרו: „מכתיב מיכתב!"
או ניצה למישכב, או פאני למיכתב —
אויה, מישרד־החוץ! בנותיו בלי כוכב...

שידור

סודות המיכרז

ביום החמישי שעבר נפתח המיכרז ה־פנימי לתפקיד מנהל הטלוויזיה. במשך שבועיים יוכל כל אחד מעובדי רשות־השידור להגיש את מועמדותו לתפקיד.

יוסף („טומי") **לפיד** תפר את ה־מיכרז בתפרים גסים, כדי להתאים אותו לסגנו, **שלמה עבאדי**, ולא הצליח. ה־שערוריה התגלתה מבעוד מועד, המיכרז עוכב ופורסם מחדש, בצורה העונה על דרישות הסדר הטוב והאתיקה הציבורית.

עבאדי לא מתכוון לגשת למיכרז, אלא ביום האחרון, וגם אז, רק אם יובטח לו שיזכה. נראה כי איש לא יוכל להבטיח לו זאת. התמיכה בעיתונאי הארץ, **דן מר־גלית**, המועמד של השר **זבולון המר**, גדלה, ועתה הצטרפו גם חברי־המערך בוועד המנהל, **ניסים אלמוג** ו**דניאל** („דני") **בלוך**, לתומכי מרגלית. כפי ש־הגדיר זאת אלמוג: „לא נעלה על בריק־דות נגד מרגלית."

מה שצפוי הוא, שוועדת המיכרזים תח־ליט שהמועמדים שניגשו למיכרז הפני־מי אינם מתאימים לתפקיד ותפתח מיכ־רז פנימי־חיצוני, שאליו יוכל לגשת גם מרגלית.

עובדי הטלוויזיה, שאינם רוצים את עבאדי, אך גם אינם רוצים את מרגלית, מפני שהם רואים בו מיגוי שנכפה עליהם מסיבות פוליטיות, עומדים להכין הפתעה לראשי רשות־השידור. העובדים ביקשו **מדן שילון** שיגש למיכרז. קשה להניח שוועדת מיכרזים תעדיף את איש העיתו־נות הכתובה מרגלית על־פני איש טל־ויזיה ותיק ומוכשר, ומי שהיה ראש מח־לקת החדשות, ראש מחלקת הספורט וכתב בניו־יורק. אם מרגלית לא יגיש את מוע־מדותו — ויתכן שגם אם יגיש אותה — יגש גם מנהל מחלקת־החדשות **חיים יבין** למיכרז הפנימי־חיצוני. גם הוא ישמש אבן נגף בדרכו של דן מרגלית.

פאפו יוזם שינויים

לחבר הוועד־המנהל, עורך־הדין **אה־רון פאפו**, יש רעיון חדש. פאפו פועל עתה בקרב חברי־כנסת ומנסה להקים לובי לרעיון שלו. הוא רוצה להביא לכך, שאת מינויי ראשי המחלקות לרדיו ולטלוויזיה תקבע הממשלה ולא ועדות מיכרזים.

כך תוכל הממשלה לגרום לכך, שמנהלי הרדיו והטלוויזיה יהיו מינויים פוליטיים וכן תפקידי מנהלי מחלקות־החדשות ב־רדיו ובטלוויזיה, מנהלי מחלקות התוכ־ניות, המוסיקה, התעודה ואפילו הדת.

הנשיא יעיין בפרוטוקולים

נשיא המדינה, **יצחק נבון**, נראה נבוך במיוחד. הפגישה החודשית של מו־עדון השדרים של הטלוויזיה נערכה איתו. השדרים לא רצו לשמוע את הנשיא כמו שרצו להשמיע לו. הם סיפרו לנשיא על „כל מעללי טומי", על הצנזורה בטלוויזיה, על יחסי העבודה, ועל האווירה המדכאה ועל סתימת הפיות.

אט אט יצא הנשיא מהבעתו הקפואה והחל להשתתף בשיחה, כשהוא מתעניין בכל פרט ופרט. כאשר התברר לו, כי בראש תוקפי לפיד עומד דווקא הבמאי **אדיר זיק**, מי שנחשב עד כה כאיש של לפיד, שוכנע ככל הנראה שיש משהו בטענות השדרים.

נבון הודיע לשדרים כי יבקש שיעבירו אליו את הפרוטוקולים של ישיבות הועד המנהל של הרשות ושל מליאת הרשות. אחרי שילמד את החומר, כך הבטיח, ייפגש עמם בשנית.

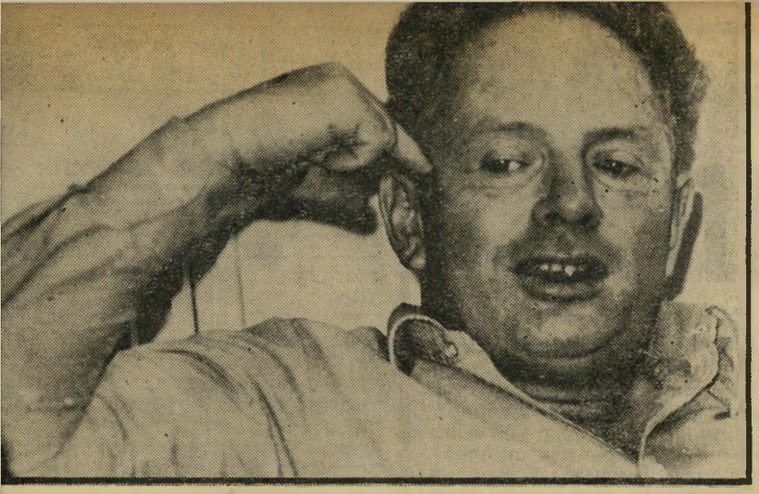
פרשת חן מסתבכת

פרשת **יעל חן**, עורכת השבוע יומן אירועים, והתבטאויותיו של מנכ"ל ה־רשות **יוסף** („טומי") **לפיד** בשיחתו עמה, עדיין לא שככה. עובדי מחלקת החדשות רותחים מזעם, שחלקו מופנה נגד מנהל המחלקה שלהם **חיים יבין**.

חן טוענת כי נודע לה שהשיחה שלה עם לפיד באה ביוזמתו של יבין. היה זה אחרי שלפיד בא בטענות חוזרות ונש־נות אל יבין על היומן וקבע: „זה לא יכול להימשך." תשובתו של יבין היתה: „תדבר עם יעל חן." יבין עצמו מכחיש גירסה זו וטוען, כי לא ידע כלל על הפגישה. ביניתיים החליטה חן שלא להי־כנע לתכתיבי לפיד. היא מתכוננת להר־אות לו לפני ההקרנה עד כמה שפחות כתבות ולדרוש ממנו שלא יתערב בעריכת היומן. חן החליטה שלא להתפטר מעריכת היומן ולהמתין עד שלפיד יחליט לפטרה.

מדוע לא שודר?

מיסתורין אופפים את הכתבה על הסופר **סמי מיכאל**, שאותה הכין הכתב **אורי גולדשטיין**, אשר עמדה להיות מוקרנת בהשבוע יומן אירועים האחרון. הכתבה לא הוקרנה ובבניין הטלוויזיה פשטו שמו־עות, כי היא נפסלה על־ידי **יוסף** („טו־מי") **לפיד** בטענה שסמי הוא קומוניסט.

מנכ"ל־מנהל לפיד
השערורייה נמשכת

מועמד מרגלית
גם המערך תומך

מנהל מחלקת החדשות **חיים יבין**, מוען, כי הכתבה לא שודרה מכיוון ש־גולדשטיין התרשל בהכנת מהדורת החד־שות למוצאי השבת. יבין דוהה את הטע־נות, כי הכתבה נפסלה על־ידי לפיד.

לפיד עם כל התארים

היוזמה החדשה של **יוסף** („טומי") **לפיד**, הוא נסיון לשכנע את שר־החינוך **זבולון המר** ואת חברי הממשלה לאחד את תפקידי מנכ"ל הרשות ומנהל הטל־ויזיה.

בינתיים זכה לפיד להסכמה לשינוי ב־תפקידים ברשות־השידור מצד כמה שרים

כתב גולדשטיין
פסילה או עונש?

המקורבים אליו. אולם שרי הליברלים כבר הודיעו, שעל נושא זה „הם ילכו עד הסוף" — נגד לפיד.

יחוסלו החברות הפרטיות

את חברות ההפקה הפרטיות אוחז עתה הפחד, שמא תיאלצנה לסגור או לצמצם את פעילותן.

התיכנון החדש של הטלוויזיה מגלה, כי הטלוויזיה מתכוונת לייצר יותר מ־60 אחוז מהחומר המקורי בכוחות עצמה ו־להוציא לחברות פרטיות רק 40 אחוז.

צנזורה על בדיחות

על־פי הוראה של מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף** („טומי") **לפיד**, יש להעביר אליו, לפני הצילום, את כל הבדיחות של **דודו טופז** בתוכנית שחק אותה ואת כל הבדי־חות של **מני פאר** בתוכנית שעה טובה.

לפיד הוציא מהתוכניות בדיחות כמו: „מדוע דומה כיכר המדינה בתל־אביב למדינה כולה? כי חצי שנה היא בוץ וחצי שנה קירקס." או חוכמה של טופז, שהת־כוון לאמר, בפנותו דווקא למתחרה בצד ימין שלו: „מי אמר שבטלוויזיה יש רק שמאלניים?"

לפיד לא רק מתערב בבדיחות של שתי תוכניות אלה, המופקות על־ידי אולפני הסרטה הרצליה, אלא גם קובע מי יהיו המרואיינים. את הראיון שרצה מני פאר לערוך עם הפסל **יגאל תומרקין** פסל לפיד על הסף.

שערוריה ושמה כיתל

כתב כיתל
טוב להיות חבר

בשבוע שעבר אישרו מנכ"ל רשות־השידור **יוסף** („טומי") **לפיד** ומנהל ה־רדיו **גידעון לב־ארי** את נסיעתו של **שלום כיתל** כשליח הרדיו לוושינגטון. בכך כאילו חתמו על צ'ק של חמישה מיל־יוני לירות.

הנסיעה של כיתל לוושינגטון היא אחת השערוריות הגדולות ביותר של רשות־השידור. כיתל הוא ידיד של ראש־הממ־שלה **מנחם בגין** ונחשב כ„שופרו של בגין" בקרב העיתונאים. עד כדי כך שהיו שפיקפקו באמינות הדיווח שלו, כאשר היה הכתב המדיני של הרדיו.

בגין רצה ביקרו של כיתל, וכאשר ביקש זה לנסוע ככתב הרדיו והטלוויזיה לוושינגטון, הפעיל בגין את מלוא השפע־תו, כדי שייבחר.

אולם מנכ"ל הרשות הקודם, **יצחק ליבני**, החליט שדן **רביב** מתאים יותר, ורביב נסע. לכיתל הוצע אז לנסוע ללונ־דון, אולם הוא ויתר. רבים תמהו מדוע ויתר כיתל על לונדון. עתה התבררה ה־סיבה. כיתל ידע שמטיביו לא ישכחו אותו, ובסופו של דבר הוא יגיע לארצות־הברית.

ואמנם כך היה. לפתע גילה לפיד שדן שילון ודן רביב אינם די טובים בשביל הרדיו וכי יש להוסיף עליהם עוד כתב רדיו בארצות־הברית.

כמובן שכיתל נבחר. את הבחירה עשו שלושה שהם שניים. על פי החוק מחלי־טים שלושה אנשים על שליחת כתבים לחוץ־לארץ: מנכ"ל הרשות, מנהל הרדיו ומנהל הטלוויזיה. לפיד, כמנכ"ל הרשות ומנהל הטלוויזיה, ביחד עם לב־ארי, הח־ליטו שכיתל הוא המועמד, למרות ששני אנשי רדיו טובים מכיתל הציעו אנשי מו־מדותם לתפקיד: **פינחס עינכרי** ו־**עמנואל הנגבי**.

כאשר עמדה לפרוץ שערוריה, סביב ההוצאה הכספית הכרוכה בעניין, החליט לפיד לשנות את כל מיבנה מערכת הכת־בים בארצות־הברית. לפיד החליט, כי כאשר ישוב דן שילון מניו־יורק, בחודש דצמבר, תבוטל מישרת כתב הרשות ב־ניו־יורק, ותחתה יכהנו שני כתבים ב־וושינגטון.

ההוצאה הכספית היא עצומה. לרשות השידור יש הסכם עם סי־בי־אס בניו־יורק, לפיו נותנת הרשת האמריקאית ל־טלוויזיה הישראלית סרטים במחיר מוזל במיוחד, לשם שיבוץ בכתבות הנשלחות לישראל. בארצות־הברית ידוע, שהקווים הקרקעיים בין ניו־יורק לוושינגטון הם יקרים במיוחד. מעתה, כאשר יתרחש משהו בניו־יורק, תיאלץ הרשות לשלם סכומי־עתק כדי להשתמש בקווים אלה, או לשלוח מוושינגטון לניו־יורק את אחד משני הכתבים שלה.

כיום עולה כל כתב כ־50 אלף דולר לשנה, שהם כ־2 מיליוני לירות לו ולבני משפחתו, ללא הוצאות תיפעוליות. כיתל ישהה בוושינגטון במשך תשעה חודשים בחפיפה עם דן שילון, מה שיגדיל את ה־הוצאות. אחר־כך תבואנה ההוצאות הגדו־לות של סגירת המישרד בניו־יורק. כל זאת כאשר כיתל אינו מתאים לשדר ב־עצמו בטלוויזיה וכאשר ברשות־השידור ברור לגמרי שיש מועמדים, גם בקרב עובדי הרדיו, העולים עליו בכישוריהם.

בעוד לפיד מבקש מהעובדים לקצץ ב־הוצאות חשמל, והוא מקצץ בשעות ה־נוספות ובדמי האש"ל, אין לו כל קושי להוציא כ־5 מיליון לירות, רק כדי ש־אחד מאנשי שלומו ומאנשיו של בגין יסע לוושינגטון.

יום רביעי

5. 3

● **על אדונים ומשרתים (8.30).** אחרי הפאשלה ה־מטומטמת של שבוע שעבר, קשה לדעת מה יחליטו לעשות בטלוויזיה. בשבוע שעבר, לא־חר שהוקרן כבר כחצי מהפרק של על אדונים ומשרתים, גילו שאין תרגום. באמצע מישפט הפסיקו את ההקרנה, במקום להמשיך בה לטובת אלה שיוד־עים אנגלית ולא צריכים את התירגום ולתת את הפרק שוב, ביום אחר במהלך השבוע, עם תרגום. אם אפשר להלעיט את הצופים פעמיים באותו שבוע בזבל של נעמי שמר, אפשר גם לתת פעמיים פרק אחד מה־סידרה המרתקת את מרבית הצופים לאקרן מדי יום רביעי. בטלוויזיה לא ידעו לתת תשו־בה אם יקרינו שוב את הפרק שהופסק, יקרינו רק את חציו שלא שודר או יתעלמו ממנו בכלל.

● **המציאות במערומיה (10.05).** הבמאי פראנק גיל־רוי לקח את הרומן של פולה פוקס ומציג סיפור 48 שעות בחיי זוג נשוי חשוך־בנים ה־מתגורר בניו־יורק. אוטו בנט־

על אדונים: הוד
יום רביעי, שעה 8.03

וד, אותו מגלם השחקן קנת מארס, הוא עורך־דין מצליח ואשתו סופי, אותה מגלמת שירלי מקליין, היא אשה נאה ואלגנטית. הם מתקרבים לגיל העמידה וניישואיהם נכנסו כבר מזמן למסגרת של דפוסים שיגרתיים. בביתם הישן אך המרוהט בטוב־טעם, הם הקימו לעצמם מעין מקלט בפני ה־אלימות השלטת בחוץ. עתה הם עומדים על סף משבר ב־חייהם. אוטו עומד לפני פירוק השותפות במישרד עורכי־הדין שלו והוא חושש. היחסים בין בני־הזוג מתוחים, גם בגלל העובדה שאין להם ילדים וגם בגלל רגשי האשמה מהם סוב־לת סופי על רומן שניהלה מחוץ לנישואין. העובדה ש־משכנות־העוני מאחורי ביתם מתעוררים, אף היא מוסיפה למצב־הרוח המסויים מאוד שלהם. הכל סביבם מתפורר. זכתה בפרס פסטיבל ברלין עבור מישחקה בסרט זה. קנת מארס הופיע עד כה בתפקידי־מישנה בוויה מקס, נאהבי אפריל, קיד וקאסידי והמפיקים.

יום חמישי

6. 3

● **מועדון החתול שמיך (5.30).** שידור שני של ה־תוכנית, שבה מארח שמיל את גדי יגיל המצויין, הרוצה להיות כוכב כמו טלאפלא קרמיט ו־סטיב אוסטין. אל יגיל מצטרפת להקת־ריקודים שיכלה להיות טובה יותר ובובת־דוב ענקית.

● **סיפורי ח'דיך (6.32).** ג'מיל המתגלה כצייר מוכשר, מצליח לגייס את כל אנשי החנות לסייע לו במלאכת־הציור ובסופו של דבר מצליח גם להביא רווחים נאים לחנות.

● **מישחק כדורסל (8.03).** אין ספק שכל המדינה תשב בבית כדי לצפות במישחק הכדורסל שיקבע אם מכבי תל־אביב תעלה לגמר־גביע־אירופה בכדורסל. מיקי ברקו־ביץ וחבריו יקבעו זאת לפי הצלחתם במישחק נגד ריאל מדריד שייערך בירד־אליהו.

● **המובחרים (10.10).** סרט אחרון בסידרה מצויינת זו. פשוט נגמרו פרקי הסידרה. הפרידה תעשה בסרט ששמו יחס מיוחד במינו. החל מה־שבוע הבא תתחיל הטלוויזיה להקרין בלש חדש בשם גברת קולומבו, אשתו של קולומבו הידוע אותו גילם פיטר פאלק. שידור נסיון של סידרה זו ייערך במוצאי־השבת הקרובה.

● **בויעות (11.00).** בני קמבל ובני טייט מתכנסים כדי לערוך מסיבה בה יש להעלות זכרונות משעשעים על צ'סטר, ממש כפי שהוא ביקש בצוואתו, אך לא מצליחים להשתעשע. סאלי עורכת ביקור אצל מרי ומספרת לה על הרומן שלה עם ברט, ועל רומנים אחרים של ברט. ג'ודי טס לטקסס, לבית הוריה של קרול, כדי לגסות ולשכנע אותה לחזור אליו, אך קרול נחושה בהחל־טתה לגדל את הילד בלעדיו. אי־שם בבית־תמחוי מתחיל זכרונו של צ'סטר לחזור אליו.

יום שישי

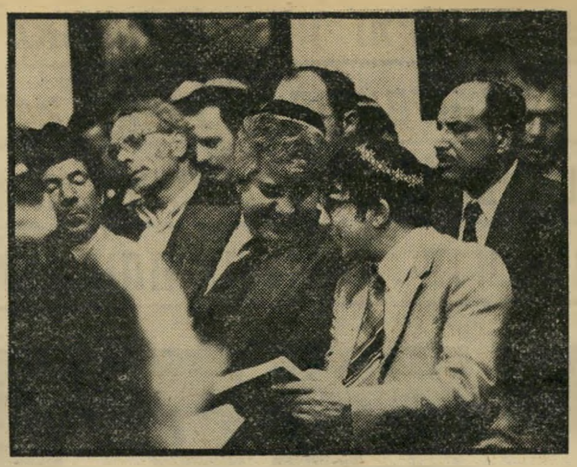
7. 3

● **ד"ר דוליטל (3.00).** הד"ר מגלה שפיל אחד מחוליו אלרגי לבוטנים ועליו למצוא תרופה למחלתו. בעוד הד"ר עסוק בחיפושים אחרי תרופה, לוכדים סקראוויי וושודדי־הים את טומי סטאבינס, בן־חסותו של הרופא.

● **החתונה (6.02).** סרט ערבי תוצרת מצריים המוכיח שוב כי „אמא צודקת תמיד." בחורה צעירה מאהבת בצעיר אחר, אך אמה אינה מסכימה שהיא תינשא לו. האם מועידה לבתה רופא מכובד. הצעירה נישאת לרופא, אך על־פי הסכם. הוא אמנם בעלה באופן רשמי אך מרשה לה להמשיך ולנהל את הרומן שלה עם הצעיר. הזמן חולף עובר והצעירה מת־אכזבת מהצעיר, מתאהבת ב־בעלה, ומגלה שאמה צודקת.

גברת קולומבו: מוליגרו
שבת, שעה 10.05

אעירה שחר: אבי־חצירא וזוי
שבת, שעה 8.00

משתתפים סעד חוסני, אחמד מזהר ואחמד רמזי.

● **שעה טובה (9.20).** מני פאר חוזר עם תוכניתו המוכיחה עצמה מדי שבוע. כאשר משווים את תוכנית ה־בידור שעה טובה עם יתר תוכ־ניות הבידור של הטלוויזיה, אי אפשר שלא להעניק פרס לפאר המקצועי והטוב.

● **אנקת גבהים (10.20).** סוף סוף הפרק ה־אחרון של סידרה גרועה זו. היתקליף מצליח להשלים את הנקמה שלו וזוכה בכל הרכוש של מישפחת ליגטון. החל מה־שבוע הבא יתחילו בהקרנת סידרה חדשה בשם המורדים, שהיא ההמשך של הסידרה הממזר שהוקרנה לפני כמה חודשים.

שבת

8. 3

● **חידושים והמצאות (6.02).** גוף האדם יכול להס־וות בעיות רפואיות בערב־רב של סימפטומים. שיטה חדשה למיפוי נקודות הלחץ ברגל מסייעת לגילוי בעיות־רפואיות חבויות. הפרק הישראלי מוק־דש לשיטה חדשה לריבוי צמ־חים מתאים בודדים של הצמח שלא על־ידי זרעים.

● **אעירה שחר (8.00).** פרק ראשון משני פרקים על „הבקשות", אותם פיוטים־של־שבת־בלילה של יהודי מרוקו. מדי שבת של חורף, שעתיים שלוש אחר חצות, קמים יוצאי־מרוקו לאמירת הבקשות ה־מפורסמות שלהם בבית־הכנסת. אמנם גם לבני עדות־המיזרח האחרות יש הנוהג של אמירת הפיוטים, הן הבקשות, אולם ליהודי־מרוקו יש פיוטים שו־נים לכל אחת מהשבתות. ה־בקשות נאמרות על־ידי פייט־נים מומחים בגלל מורכבותם המוסיקאלית והצורך לדייק בהן, והן מרכזות בבית־הכנסת קהל מגוון של עשירים, סוחרים, סופרים, אישי־מדינה, ועמך. אלה יושבים שלוש ארבע שעות, לעיתים תוך כדי אכילה ושתיה, ומאזינים לפיוטים. ל־צורך צילום התוכנית בבית־הכנסת החדש היכל דויד ב־אשדוד, התרכזו כמה מאישי־המדנה יוצאי־מרוקו. השרים אהרון אבו־חצירא, שהוא תושב אשדוד ודויד לוי שבא במייוחד מבית שאן, שניהם יוצאי־מרו־קו. ח"כ מרדכי אלגרבלי, ראש־העיר דויד צילקר ורבים נוס־פים. הרב חיים שושנה הקדים דברים לתוכנית. הרב שושנה מומחה בבקשות ומוציא עתה את המהדורה השניה לספרו אעירה שחר.

תמוז עכשיו: גוזן
יום ראשון, שעה 8.03

● **גברת קולומבו (10.05).** סידרה חדשה ששי־דור הניסוי שלה הוא היום, אך היא תשודר מדי יום חמישי. פיטר פאלק היה מזכיר פעמים רבות את אשתו, שהיא בסיד־רת־ההמשך הזו אם, בלשית, סטודנטית, עתונאית ואשת שוטר שלא נמצא אף פעם בבית, וגם לא נראה אף פעם על המסך. דמותה נבנתה ב־ניגוד גמור לדמות בעלה. היא צעירה, יפה ונועזת, עצמאית בעלת ששחי התעניינות משלה. מתגוררת בבית צנוע. יחד עם בעלה ובתם, ואשת קריירה ב־מישרה־חלקית בעתון המקומי. למרות שהיא עוסקת בעתונה בתחומים משעממים רודפות אחריה ההרפתקאות. בתפקיד קייט קולומבו מופיעה השחקנית היפהפיה קייט מאלגרו שהופי־עה בסידרה דאלאס כזמרת קאנטרי. לצידה מופיעים הנרי ג'ונס בתפקיד עורך־העתון בו היא עובדת ולילי היידן, בתה בת ה־7. בפרק הראשון ש־יוקרן הערב נקלעת קייט קו־לומבו להרפתקאה כאשר היא שומעת במקרה כיצד עורך־דין ידוע זומם לחסל את אשתו.

יום ראשון

9. 3

● **תמוז עכשו (8.03).** עים רוברט קאלפ ואידי אדמס. ישראל בר־ברסקי הגיע לארץ לפני 60 שנה בהיותו ילד. תוך כדי היקלטות עברו עליו הר־פתקאות רבות, ביניהן ישיבה בכלא תורכי בגלל זהב, עליו לא ידע דבר, אותו מצאו מתחת למיטתו. ספורים מימיו הראשו־נים, בעיקר מכפר־ויתקין על מייסדיה הוא נמנה מועברים על־ידו ועל אשתו לאה לבניהם המתגוררים בניר בנים לנכדתם גולן המתגוררת בפראן.

● **נגד הרוח (10.00).** משך שנתיים הפעילו ג'ונתן ווייל מיזקקה בלתי־חוקית של רום. השלטונות מצליחים לת־פוס את ווייל אך ג'ונתן נמלט והמיסבאה נשארת בניהולה של פולי.

● **המלאכים של צ'ארי (10.50).** פרק אחרון ב־סידרה המתחדשת, ונראה כי הפעם לא תקום סערה כה גדולה בגלל הורדת הסידרה אלא ל־היפך, תשמע אנחת רווחה. ב־פרק־פרידה זה מתחפשת קלי לאשת נהג־משאית המופיעה ב־מועדוני־לילה כרקדנית. כאשר נעלם נהג המשאית פונה אשתו לשלושת המלאכיות ומבקשת את עזרתם, וכך נכנסת קלי לתפקידה. החל מהשבוע הבא יתחילו בהקרנת סידרה חדשה, הארט ואשתו. יונתן הארט הוא

יום שני

10. 3

● **אוהבי ישראל מיפאן (8.03).** סרט בסידרת מורשה על בני כת המאקויה מיפאן „המשוגעים שאוהבים את יש־ראל".

● **גביע המדינה (9.30).** עדיין לא הוחלט סופית אם לשדר בשידור חי את מישחק הכדורסל על גביע־המדינה. אם הוא לא ישודר יוקרן סרט טלוויזיה ארוך.

● **אבוד בין כוכבים (9.30).** מחזמר טלוויזיוני ה־מבוסס על מחזמר שהוצג ב־ברודווי המבוסס על זעקי ארץ אהובה של אלן פטון. עלילת אבוד בין כוכבים נערכת ב־דרום־אפריקה.

יום שלישי

11. 3

● **חטף פתח (9.30).** הבלשן אבשלום קור, שהוא גם מרצה באוניברסיטת תל־אביב, מתארח בשלישית בפינתו של מאיר שלו. הערב יגלה קור את האמת על חודשי השנה העבריים והלועזיים ויספר איך על־פי ההיסטוריה ותורת־הל־שון, אוקטובר אינו החודש ה־עשירי וחודש חשוון אינו ה־חודש השני.

● **המרוץ אחרי הגיי־מה (9.40).** פרק אחרון ב־סידרה מצויינת זו, הפעם, שלא כבשבוע שעבר, יופיע בה ה־פרופסור קינגספילד. החל מ־

חטף פתח: קור
יום שלישי, שעה 9.30

השבוע הבא הסידרה על תחנת הטלוויזיה WEB.

● **כמא בשניים (11.00).** אילנה צור תראיין ותרואיין הערב על־ידי אורנה מרחמים, ילידת ראש־פינה שנישאה ל־ערבי והשיחה תסוב כמובן על יחסי שני העמים.

השחקן רוברט ואגנר המגלם תפקיד של בלש־חובב כשלצידו אשתו ג'ניפר את תפקידה מגי־למת סטפאני פאוארס.

דו"ח מיוחד

מאות חיילי סדיר ומילואים משתחררים כל שנה מצה"ל על־פי סעיפים 21 או 24, הסעיפים הפסיכיאטרים, ונתקלים אחר־כך בקשיים בחיים האזרחיים. לעומת החיילים המנצלים סעיפים אלה כדי להשתמט, יש חיילים המבקשים לשחרר אותם משיחרור. פרופיל 21 אינו תמיד פרופיל פסיכיאטרי

פרופיל 21

ראש אכ"א נתיב
עושים מאמצים

מאיר ח. עשה רושם טוב על בעל־הגגריה. מאיר בא לבקש עבודה והתקבל לשיחה על־ידי בעל־הגגריה בקיטון קטן המשמש כמישרד, שבו נשמעו היטב רעשי הניסור מהאולם הגדול. השיחה בין השניים קלחה. מאיר לא הסתיר מבעל־הגגריה שאין לו כל נסיון קודם בגגרות, אך הבטיח להשתדל ללמוד. „בדיוק כאלה אני רוצה," חשב לעצמו הגגר, „כאלה שמוכנים להשתדל ולהתאמץ."

השניים סיכמו ביניהם את השכר, שעות־העבודה ומאיר הבטיח לבוא למחרת בבוקר ליומו הראשון כגגר. כשעמד לקום, אמר לו בעל־הגגריה: „יש לך תעודת־פטור מצה"ל? אז תביא אותה אתך מחר."

מאיר לא הגיע לגגריה למחרת. הוא ידע שאם יציג את תעודת־הפטור שלו, ימצא בעל־הגגריה תירוץ כלשהו שלא לקבל אותו לעבודה. בתעודת הפטור אותה קיבל מאיר מצה"ל כתוב: „נמצא בלתי־כשר לשרות." מאיר ימשיך לחפש עבודה, עד שימצא מעסיק שישכח לבקש ממנו את תעודת־הפטור.

הציון בלתי כשר לשרות מדביק על הנושא אותו תווית של מופרע או חולה פסיכיאטרי. לאנשים אלה אין נותנים רשיון נהיגה, והמעסיקים אינם רוצים לקבלם לעבודה. הבלתי כשר לשרות הוא התרגום האזרחי של מה שמכונה בצה"ל פרופיל 21 או פרופיל 24. שני הדירוגים הרפואיים הנהוגים בצבא לציון אנשים הלוקים ב־מחלות־רוח או בהפרעות־נפשיות. צה"ל משחרר בעלי פרופילים אלה, בין אם שרתו כבר בצבא ובין אם הפרופיל 21 או 24 ניתן להם עוד לפני שגוייסו.

ההתליך הוא פשוט ביותר. המתגייס, כל מתגייס, נפגש בלשכת הגיוס עם קב"ן, קצין־בריאות־נפש, שהוא מעין עובד סוציאלי צה"לי. כאשר נדמה לקב"ן כי משהו לא בסדר עם הצעיר או הצעירה היושבים מולו, הוא מפנה אותם לבדיקה אצל פסיכיאטר צבאי. הפסיכיאטר עורך בדיקה מקיפה אצל אותו צעיר ומעביר את המקיפה לוועדה־רפואית. לאיש לא זכור מקרה שבו לא קיבלה הוועדה־הרפואית את חוות־הדעת של המומחה. אם ממליץ הפסיכיאטר הצבאי לשחרר את הצעיר משרות־צבאי, משחררת אותו הוועדה ב־פרופיל 21 או 24, ובתעודת הפטור שלו מופיעות המילים: בלתי־כשר לשרות.

לעיתים אין צורך בשיחה של הקב"ן. אם עבר המתגייס טיפול פסיכיאטרי בבית־חולים של מישרד־הבריאות, עוד לפני גיוסו לצה"ל, מקבל הצבא דיווח על כך, ועבודתו של הרופא המומחה קלה יותר. התהליך לקבלת הפטור קצר הרבה יותר.

קיימים כמובן מקרים רבים בהם יוזמים המתגייסים עצמם, או חיילים שכבר משרתים בצה"ל, את השחרור בעזרת סעיף 21 או 24.

טוב באזרחות — רע בצבא

אותם חיילים שאינם רוצים לשרת מטעמים שלהם, מנצלים את העובדה שצה"ל משחרר בקלות יחסית כאלה שיש חשד לגביהם שהם לוקים במופרעות נפשית או במחלת־רוח, „משתינים דווקא בחדר של הפסיכיאטר", ומקבלים את הפרופיל המבוקש.

ראש אכ"א, האלוף משה נתיב, אינו משלים עם מה שקורה בצה"ל ומחוצה לו בנושאי הפרופיל 21 או 24. נתיב הוא לוחם שרק כאשר מונה לתפקיד עורפי החל ככל הנראה להיתקל בבעיות מסוג אלה. נתיב בן ה־48 לא הכיר בוודאי תופעות של השתמטות כאשר עלה לארץ בהיותו בן 14 עם עליית הנוער מרומניה. שלוש שנים אחרי עלייתו התגייס לצה"ל ושירת 20 שנה בחיל־השריון בתפקידי פיקוד, מבצעים וניהול. הוא היה קצין־מבצעים של חטיבה 7 וקצין־מבצעים ו־שלישות של הגיס. במלחמת־ששת־הימים היה קצין־השלישות באוגדה של האלוף ישראל („טליק") טל ובמלחמת־יום־הכיפורים סגן־קצין־שריון־ראשי.

נתיב יוצא בעיקר נגד שתי תופעות. התופעה הראשונה, לפיה דורשים מעסיקים את תעודת־הפטור־משרות־הבטחון מהצעירים הבאים לבקש עבודה. לדברי נתיב המיסמך הוא צבאי ואין למעסיקים כל רשות לדרוש אותו, וממילא אין מבקשי העבודה, משוחררי צה"ל, חייבים להראות אותו. אולם נתיב יודע כי בקשת תעודת־הפטור הפכה כבר לנורמה בחיים האזרחיים, וכי מי שלא יסכים לתת תעודת פטור, יהיה מיד בחזקת „חשוד" על־ידי נותן העבודה, בכך שהוא בעל פרופיל 21 או 24.

לדעת נתיב נעשה עוול לרבים מבעלי פרופיל 21 ו־24 הנושאים תעודות של בלתי־כשר־לשרות. סעיפי המישנה הרפואיים של פרופילים אלה מצויינים כמיספרים, אשר רופא צבאי יודע לקרוא אותם, אך לא הציבור הרחב. מי שמבין בסעיפי־הליקוי־הרפואיים יודע כי לא תמיד פרופיל 21 ו־24 נוגעים לבריאות־הנפש של החייל־לשעבר הנושא פרופילים אלה. „היו לנו מקרים של אנשים שנפגעו בצה"ל וקיבלו את הפרופיל 21 או 24. אותו אדם בא אלינו בטענות והוא צודק," מסביר האלוף נתיב. צה"ל מעניק לנושאים בפרופילים אלה מטעמים שאינם פסיכיאטריים, תעודה מיוחדת, המסבירה במילים של הדיוטות, מדוע קיבל נושא התעודה את הפרופיל הזה, ומה ההבדל בין המיגבלה שלו לבין המיגבלה המשוייכת בתודעת הציבור לנושאי שני פרופילים אלה.

אולם לדברי נתיב, גם אלה המקבלים את פרופיל 21 ו־24 מטעמים פסיכיאטריים או פסיכולוגיים, אינם בהכרח מפרעים או חוליי־רוח. „ישנם אנשים שהמסגרת הצבאית המיוחדת אינה מתאימה להם. הלחצים שעצם המסגרת הצבאית מטילה על צעירים הם לחצים די כבדים. יש כאלה שאינם יכולים לעמוד בלחצים הצבאיים ואינם מתאימים למערכת. אותם אנשים יכולים לתפקד ולהיות רגילים לגמרי במערכת אזרחית רגילה ואפילו במערכת אזרחית עם לחצים המיוחדים לה." אותם אנשים מקבלים את הפרופילים האלה, אולם נעשה להם עוול משווע בכך שהציבור, ובעיקר נותני העבודה, מתייחסים אליהם כאל חוליי־רוח.

כמובן שאין צה"ל יכול להוציא תעודת לכל אדם המשתחרר מהצבא בפרופילים אלה, המסבירות את הנסיבות המדוייקות של שחרורו. לו צה"ל היה עושה כן הוא היה פוגע בצורה חמורה באותם ששוחררו מהשרות בגלל סיבות פסיכיאטריות, ומכתים אותם לכל החיים.

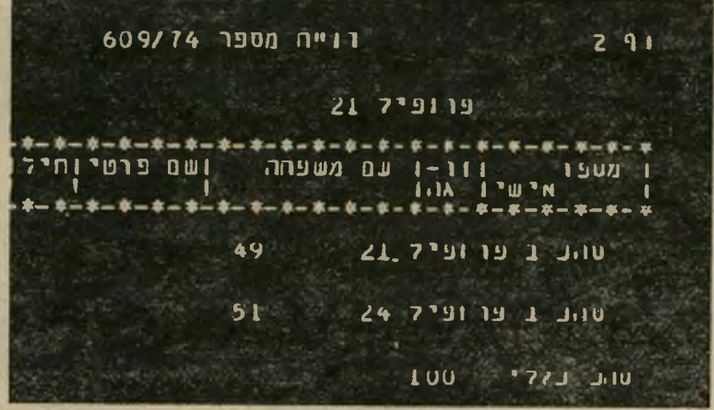
ענף בריאות הנפש בצה"ל פוטר משרות ביטחון כ־600 חייבי שרות לשנה מטעמים של מחלות־נפש, על־פי שני הסעיפים הללו. מיספר הגברים המשתחררים בדרך זו משרות מלא או חלקי עולה על מיספר הנשים. חיילת אשר אינה רוצה לשרת בצה"ל יכולה למצוא דרכים אחרות להתחמק מהשרות. מערכת־בריאות־הנפש ב־צה"ל אינה ערוכה לטפל טיפול פסיכיאטרי בחיילים. המערכת בנוייה לצרכי אבחנה בלבד, והיא הקובעת, לאמיתו של דבר, מי ישרת בצה"ל ומי ישתחרר מהשרות מטעמים של בריאות־הנפש.

עד לפני שנים אחדות היה מקובל שמרבית המשתחררים מצה"ל על פי סעיף 21 או 24 באים מאזורי־מצוקה. שכונות־התקווה, שכונת־שפירא בתל־אביב, גבעת־שמואל ברמת־גן, ואדי־סאליב בחיפה והקסטונים ומוסררה בירושלים הוליכו במיספר המשתחררים מהצבא על פי שני סעיפי פרופיל אלה. אולם בשנים האחרונות החלה התופעה של הפיטורין משרות־צבאי על פי פרופילים אלה לתפוס מקום גם באזורים כמו צפון־תל־אביב.

„אל תכריחו אותי"

בעוד שיפני כמה שנים היתה בושה להיות בעל פרופיל 21 ו־24 בחברות מסויימות, כמו זו של צפון־תל־אביב, הרי שהיום הבושה קטנה יותר. היום אפשר לשמוע במסיבות ליל־שבת את מה שאפשר היה לשמוע כבר לפני שנים במיפגשים בשכונת־התקווה: „עבדתי על הפסיכיאטר וקיבלתי פרופיל 21." מילים אלה נאמרות בגאווה בלתי־מוסתרת.

אורלי נמרוד, צעירה בת 19.5 מגבעתיים, אינה מתביישת בכך ששוחררה על־פי פרופיל פסיכיאטרי חודשיים בלבד אחרי שהתגייסה. אורלי היא היום תלמידה בבית הספר למישחק בית־צבי ברמת־גן. כבר ביומה הראשון בטירונות היא כתבה ביומן שלה: „רוצה לברוח מכאן. זה

דו"ח המחשב
100 משוחררים

משוחררת אורלי נמרוד

מי לא רוצה להשתחרר?

משוחרר אריה ק.

ממש מגעיל. לא בשבילי. אני אשתחרר. אני צריכה לברר מה לעשות כדי להשתחרר." אורלי בררה והשתחררה. "אני רוצה פורקן אחר," הסבירה אז, "רוצה לגמור עם כל הדברים הטפשיים שיש סביבי. לא רוצה להשתתף בעניין הזה (בצבא) אל תכריחו אותי."

אורלי שייכת לאותו סוג אותו הגדיר ראש אכ"א כאותם שאינם מסוגלים לעמוד במתח שמטילה המערכת הצבאית, אבל אין הם חולי־רוח או מטורפים. אורלי אינה מקבלת טיפול פסיכיאטרי או פסיכולוגי בחיים האזרחיים. היא מתפקדת היטב. תלמידה למופת בבית־ספר וצעירה חברותית ומקובלת. אולם אורלי נכנסה לקריטריונים של צה"ל לגבי פטור משרות־צבאי. תחת הכותרת: "המיבחנים לקביעת כושר רפואי של בלתי כשר לשרות." קובעת התקנות הצבאיות שנוצרו בתש"ל, ושש שנים אחר־כך, בשנת תשל"ו, הן תוקנו לגבי מחלות נפש:

"(סעיף 19) ישוחרר מי שהוא איכות נמוכה מאוד עם הפרעות אישיות ללא סיכוי להטבה. (סעיף 20) אישיות סכיזואידית עם קשיי הסתגלות ניכרים. (סעיף 21) אישיות פראנואידית בכל דרגותיה. (סעיף 22): פסיכוזות אנדוגניות על כל צורותיה, גם לאחר התקף יחיד. (סעיף 23): מצב לאחר פסיכוזה טוקסית או טראומתית או חולי־מוח כרוני עם שינויים באישיות. (סעיף 24): נוירוזה ללא סיכויים להטבה כולל (סעיף 25) סוציופטיה עם הפרעות בהתאמה חברתית. (סעיף 26) התמכרות לסמים או לאלכוהול ותולדות של שימוש קבוע בהם. (סעיף 27): פיגור שכלי."

לא רק נותני העבודה, אלא גם הפסיכיאטרים או הפסיכולוגים האזרחיים לוקים בטעות ההכללה. ד"ר מיכאל ("מיקי") רייטר, מנהל המכון לגמילה ולשיקום ביפו מניח, כי "הצבא משמש מכשיר־מדידה של סטיה חברתית במדינת־ישראל עוד מתקופת־המעברות." לפיכך "פרופיל 21 פירושו מודל פסיכיאטרי מטעמים של התאמה ונחיצות. חוק־שירות־הביטחון תשי"ט 1959, נוסח משולב, סעיף 28 אומר: "שר־הביטחון רשאי בצו, אם ראה לעשות כן, מטעמים הקשורים בהיקף הכוחות הסדירים או כוחות המילואים של צה"ל, או מטעמים הקשורים בצרכי חינוך, ההתיישבות הבטחונית או המשק הלאומי, לגטור יוצא־צבא מחובת שירות־סדיר או להפחית את תקופת שירותו."

עבריינים כחולי־רוח

בעיה אחרת בעניין השחרור על־פי פרופיל 21 או 24 היא העבריינות. צה"ל של אחרי מילחמת־יום־הכיפורים שבא לידי ביטוי בפטור משירות־ביטחון כבלתי כשירים לשירות מבחינה רפואית־נפשית, וזאת ללא בדיקה רצינית." טענה זו דוחה ראש אכ"א מכל וכל. לדבריו, אין מקרה שבו שוחרר חייל משירות על פי סעיפים אלה ללא בדיקה של פסיכיאטור וללא החלטה של ועדה רפואית.

בעיה אחרת היא בעיית העברת המידע הרפואי על מועמדי־גיוס לצה"ל וקבלת מידע זה על־ידי צה"ל כעילה לפיטורין. אריה ק., תושב צפון תל־אביב פוטר מהשרות עוד בהיותו תלמיד הכיתה השמינית בבית־הספר התיכון החדש בתל־אביב. אריה טוען, כי אינו מעוניין כלל לשרת בצה"ל, או בכל צבא אחר, אך מודה, כי לו היה חייב להתגייס, היה עושה כן "רק בגלל שאני לא מעוניין לשבת בכלא־צבאי." אריה סבל, שנתיים קודם עבר מהפכה בכל נושא הגיוס. מי ש"היה אז ראש אכ"א, האלוף משה ("מוסיקי") גידרון, החל לפתח מערכת שתגייס נוער שוליים ועבריינים, שקודם לכן לא גוייסו לצבא כלל מטעמי נוחיות צבאית. לאחר נסיגת־מה שהיתה בנושא זה, החל נתיב לפעול על־פי רוח המהפך של גידרון, ואף ניסה לשכלל אותו. נסיונותיו של גידרון לגייס עבריינים מכלא תל־מונד, ולנסות לשקם אותם דרך הצבא, נכשלו.

אולם נוער שוליים בעל עבר פלילי שאינו חמור במיוחד, שעד כה לא היה מגוייס לצה"ל, מוצא היום את דרכו ל־מדים, נתיב, בבירכתו של הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל ("רפול") איתן, יצר מסלול מיוחד לנערים שעד כה לא היו מגוייסים, מסלול אשר כוונתו להפוך אותם לא רק לחיילים־תורמים אלא לאזרחים מועילים לאחר שחרורם. במסגרת ההתייחסות החדשה של צה"ל לנוער־השוליים עוברים נערים אלה, לאחר גיוסם, מסלול מיוחד במינו, הכולל בתוכו "מחנה איקלום" מיוחד ורק לאחר בדיקות ומיבדקים שונים, הם מוצבים ליחידות המתאימות להם, שבהן הם יוכלו לתרום ולקבל את המקסימום שצה"ל יכול להעניק להם.

למרות זאת, קורה פעמים רבות שחיילים, בעיקר מקרב שכבות אוכלוסיה אלה, נפלטים מצה"ל על סמך פרופיל 21 ו־24. נגד תופעה זו יוצא ד"ר טיאנו נגד "קשר השתיקה" של שלטונות צה"ל בכל הנוגע לשני הפרופילים הבעייתיים. "לא הוכח מהבחינה המדעית, לגבי רוב המפוטרים משירות מסיבות נפשיות, כי אכן הם סובלים ממופרעות נפשית זו או אחרת. ענף בריאות הנפש בצה"ל מילא, למרבה מצער, תפקידים שלישותיים על־פי הנחיות, כיוון שבחוק־שירות־הביטחון לא מוגדר בפירוש מספיק תחום המופרעות הנפשיות ביחס של התאמה ואי־התאמה למסגרת הצבאית. אי־התאמה למסגרת זו אינה בהכרח נושא רפואי־פאתולוגי וממילא אינם אקוויוולנטיות לדרגת החומרה, כגון זו המוקצה בפרופיל 21."

ואכן, החוק קובע, כי שר־הביטחון רשאי לפטור משירות־סדיר או מילואים אנשים שירות ביטחון, כאשר מדובר בשחרור מטעמים של מחלת נפש. "תופעה זו," טוען "שהשימוש בפרופיל זה, בהליכי הענקתו ובדפוסי קבלתו, אינו מדעי על־פי רוב. הדעת נותנת, כי יש והמרץ האזרחי של איש זה או אחר מקבל משמעות של טירוף־דעת או לפחות של מופרעות־נפשית־קיצונית, מה שאין זה כך במציאות."

נגד השיטה הנהוגה בצה"ל יוצא בחריפות רבה ד"ר סם טיאנו, מנהל־מחלקת־הנוער בבית־החולים גהה. טיאנו יוצא נגד "קשר השתיקה" של שלטונות צה"ל בכל הנוגע לשני הפרופילים הבעייתיים. "לא הוכח מהבחינה המדעית, לגבי רוב המפוטרים משירות מסיבות נפשיות, כי אכן הם סובלים ממופרעות נפשית זו או אחרת. ענף בריאות הנפש בצה"ל מילא, למרבה מצער, תפקידים שלישותיים על־פי הנחיות, כיוון שבחוק־שירות־הביטחון לא מוגדר בפירוש מספיק תחום המופרעות הנפשיות ביחס של התאמה ואי־התאמה למסגרת הצבאית. אי־התאמה למסגרת זו אינה בהכרח נושא רפואי־פאתולוגי וממילא אינם אקוויוולנטיות לדרגת החומרה, כגון זו המוקצה בפרופיל 21."

ואכן, החוק קובע, כי שר־הביטחון רשאי לפטור משירות־סדיר או מילואים אנשים

פסיכיאטר יזר

צריך לבדוק

להתאמה או אי התאמה." רייטר, כמו ראש אכ"א נתיב, טוען "שהשימוש בפרופיל זה, בהליכי הענקתו ובדפוסי קבלתו, אינו מדעי על־פי רוב. הדעת נותנת, כי יש והמרץ האזרחי של איש זה או אחר מקבל משמעות של טירוף־דעת או לפחות של מופרעות־נפשית־קיצונית, מה שאין זה כך במציאות."

נגד השיטה הנהוגה בצה"ל יוצא בחריפות רבה ד"ר סם טיאנו, מנהל־מחלקת־הנוער בבית־החולים גהה. טיאנו יוצא נגד "קשר השתיקה" של שלטונות צה"ל בכל הנוגע לשני הפרופילים הבעייתיים. "לא הוכח מהבחינה המדעית, לגבי רוב המפוטרים משירות מסיבות נפשיות, כי אכן הם סובלים ממופרעות נפשית זו או אחרת. ענף בריאות הנפש בצה"ל מילא, למרבה מצער, תפקידים שלישותיים על־פי הנחיות, כיוון שבחוק־שירות־הביטחון לא מוגדר בפירוש מספיק תחום המופרעות הנפשיות ביחס של התאמה ואי־התאמה למסגרת הצבאית. אי־התאמה למסגרת זו אינה בהכרח נושא רפואי־פאתולוגי וממילא אינם אקוויוולנטיות לדרגת החומרה, כגון זו המוקצה בפרופיל 21."

ואכן, החוק קובע, כי שר־הביטחון רשאי לפטור משירות־סדיר או מילואים אנשים

סיכום של חודש אחד

ינואר 1980

שחוזרו. ממשבר נפשי, בעקבות אירוע קשה שהיה לו במישפחתו ועבר הסתכלות בבית־חולים לחולי־נפש בסביבות תל־אביב. למרות חובת שמירת הסודיות הרפואית, העביר מישרד־הבריאות את הממצאים לגבי אריה, שהיו נכונים שנתיים קודם לכן, לידיעת שלטונות צה"ל שפטרו אותו משירות ללא בדיקה נוספת.

על פי החוק הצבאי (סעיף 33 ג') "לא תידרש מסירת פרטים על מחלת נפש, אלא אם המחלה נקבעה בתקנות שהתקין שר־הביטחון בהתייעצות עם שר־הבריאות." בשנת 1976 טרח שר הביטחון דאז, שמעון פרס, בהתייעצות עם מי שהיה אז שר־הבריאות, ויקטור שם־טוב, לחייב את מישרד־הבריאות בשורה של תקנות, למסור כל מידע פסיכיאטרי על אזרחים בריי־גיוס לידי שלטונות צה"ל.

במקרה של אריה ק. הפסיד צה"ל חייל. אריה ק. עושה עתה את המאסטר שלו דווקא בפסיכולוגיה והוא יהיה בקרוב מפרנס נכבד של מישפחתו. אריה ק. או צה"ל, נפלו קורבן לשיטה לפיה מעביר מישרד־הבריאות את ממצאיו לידיעת גורמים ביורוקרטיים בצה"ל המשחרר על־פי מידע זה חיילים, שבמקרים רבים יכלו לתרום כמו כל אחד אחר.

ד"ר מארק לזר, מנהל רפואי בסנטוריום חולון למחלות עצבים ונפש, ניאורופסיכיאטור במקצועו, קובל על מה שקובל ראש אכ"א, האלוף משה נתיב — על מיסודה האזרחי של תופעת הפיטורין מנות נואלת בעיניי האירגונים והמוסדות החברתיים־אזרחיים. מערכת הפרופיל הרפואי, שנוסחה למעשה מתוך דאגה לביריאותו של האזרח המגוייס, פוגעת כבוד מרגע בחולה־הנפש עצמו."

שלטונות צה"ל מודעים לבעיות אותן יוצרת המערכת המילכודתית של פרופיל 21 ו־24. צה"ל מנסה בכל כוחו לתקן עיוותים הנגרמים לפרטים בגלל המסגרות הקבועות של מערכת זו, אולם צה"ל גם צריך להגן על עצמו ועל מגוייסים־חולים אשר השרות־הצבאי יזיק להם.

ראש אכ"א, האלוף נתיב, חרד לכל מקרה של סטיה מהתקנות והחוקים לגבי שחרור על־פי פרופילים אלה וקציניים באכ"א מקדישים מחשבה רבה למניעת עיוותים הנגרמים בגלל פרופילים 21 ו־24. למרות כל המאמצים עדיין סובלים שלושת סוגי החיילים שזכו לפטור בגלל פרופיל 21 או 24: חיילים אשר הפגיעה בהם היא פיסית וללא נפשית, אשר שוחררו על פי סעיפים אלה, נחשדים במחלת־רוח או במופרעות נפשית. לאלה מוכן הצבא להניפיק תעודה מיוחדת המגלה מהן הן הסיבות האמיתיות לשחרורם.

החיילים אשר לא עמדו בלחץ של המסגרת הצבאית, אך יכולים לתפקד כהלכה בכל מסגרת אזרחית, תהיה נוקשה ככל שתהיה, והחיילים שלקו במחלות־רוח או בהפרעות־נפשיות, עליהם מסתכלת החברה, המציצה לתוך תעודת הפטור שלהם, כעל סרבני גיוס ומשתמטים.

סדנא יצירתית לפרסום

הנחה: אתה חושב בצורה יוצאת דופן.

שאיפה: אתה רוצה להשפיע על אנשים.

הדרך: הסדנא היצירתית לפרסום תאפשר לך ללמוד את המקצועות היצירתיים בפרסום תוך עבודה והתמחות.

הסדנא נערכת בהדרכת הרעיונאים הבכירים בפרסום אריאלי. למשתתפים בסדנא ישולם שכר.

המטרה: להיות רעיונאי COPYWRITER VISUALIZER או ART DIRECTOR במשרד פרסום.

אריאלי

נא לפנות בכתב לפרסום אריאלי עבור סדנא יצירתית לפרסום.

פרסום אריאלי בע"מ. כיכר הבימה תל־אביב 65272.ת.ד. 7095.

הגיעו הדגמים החדשים.

OPEL KADETT

ליאו גולדברג בע"מ משרד ראשי:
תל־אביב, דרך פתח תקוה 86, טלפון 284111

ירושלים: שלומציון המלכה 15 טל' 234536. חיפה: רח' יפו 132 טל' 534708. ולטר יעקב, רח' יפו 19 טל' 512251
באר־שבע: רח' טרומפלדור 40 טל' 73515.

בעל מגרש
בית בונים
פעם אחת...

סיימון בע"מ
חברה לבנין
טל: 03-843331

בתכנית החדשה של הלוטו
הוגדל הסכום המירבי לזכיה בפרס הראשון בטופס אחד ל-
3 מיליון ל"י

עידן

לוטו - יותר מיליונרים יותר זכיות

בעיות ולבטים בחיי המין

מ א ת

הד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

חן טרמפ לחייל

מועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

יום שלישי 11.3.80
שיח כלכלניות
על השיטה הכלכלית החדשה
עם:
אסתר אלכסנדר
(„העולם הזה")
תמר גוז'נסקי
(„זו הדרך")

המועדון פתוח בימי ג'
התוכניות מתחילות ב־9 בערב
המועדון פתוח משעה 8.30 בערב

סיפורו של משולש מוזר:

חבעל והידידה שדדו מכוניות בחוף הים - בעודם עושים אהבה, ולאחר שנתפסו החליט הבעל לחזור אל אשתו ולעזוב את אהובתו

הזוג שעמד ליד אחת המכוניות שחנו בחוף־הנכים התגפף ביתר שאת כאשר התקרבו האנשים למכונית. רק אחרי שה־אנשים נעלמו באופק, נפרדו הנאהבים ופנו לעיסוקים אחרים. הם הציצו לתוך המכונית, פתחו את דלתותיה, והוציאו מתוכה את כל מה שמצאו: בגדים, ארנק כסף, מצלמה ושעון. אחר כך פרצו את דלת תא־המיטען של המכונית והוציאו את תיק הג׳ימס בונד שהיה שם. רק אז עזבו את המקום, והסתלקו במכוניתם.

אלי בן־ניסן ושלומית חלפון חזרו על תרגיל זה עשרות פעמים. מחודש פברואר 1979 ועד נובמבר, כאשר נתפסו על־ידי המישטרה, הצליחו לצבור ערימת חפצים מדהימה בגודלה בדירתם המשכורה. חוקרי שיטה מתוך מכוניות, מילאו את הדירה.

השניים אפילו לא ניסו למכור את ה־חפצים. הם צברו אותם בדירה, ללא כל שימוש. וכפי שאמר אדם פרוסט, סניגורה של שלומית, בבית־המישפט: „אפילו לא היה להם השכל להעלות את רמת חייהם.״

השניים לא עוררו כל תשומת־לב במקו־מות שבהם נהגו לגנוב, מפני שהם נראים כישראלים מצויים. אלי נראה ככל אדם בגילו, בעל הכרס הקטנה הטיפוסית לגבר הישראלי שעבר את גיל השלושים, ושערו המסולסל מקריח. שלומית בעלת גוף עגלגל, פניה גדולות ועיניה קטנות. שערה חום כהה ונופל על כתפיה כמו מאות רבות של בחורות אחרות. הדבר הבולט הוא הפרש הגילים שבין השניים. לשלומית טרם מלאו 20, ואילו אלי כבר עבר את שנת ה־33 לחייו.

כאשר נתפסו והובאו לתחנת־המישטרה, המישטרה לא יכלו להסביר את פשר הדבר. בגדים, ארנקים, תכשיטים, מצלמות, טרנ־זיסטורים ויהלומים, אשר נגנבו באותה פרץ אלי בבכי סוער ואמר לשוטרים: „כמה טוב שנתפסתי, רק חיכיתי לרגע הזה.״ שלומית, שהבעת פניה נראתה אשמה ועיניה קרות, לא הגיבה כלל.

אלי פרש בפני חוקריו פרשה מרתקת של גבר בעל מישפחה, מיקצוע ומיפעל משלו, שמעולם לא הסתבך עם החוק, אשר בגלל אהבתה של שלומית נטש את מיש־פחתו, זנח את ילדיו, הפסיק לעבוד והלך שבי אחרי ייצרו. כאשר הרגישו השניים בחוסר כסף בגלל הפסקת עבודתו של אלי, גילו את השיטה של גניבה ממכוניות חונות, והשתמשו בה ללא הפסק. בכסף שגנבו השתמשו למחייתם, בשאר הטובין לא נגעו, ואלה נערמו והלכו בדירתם: „היה משהו חולני באיסוף הזה ללא תכ־ליח,״ אמר פרוסט בבית־המישפט.

מאוחר יותר התחילו להשתמש בתעודות־זהות שהשיגו כך, ובפינקסי הצ׳קים שהיו ברשותם, וכשהם מתחזים לאנשים בתעו־דות, השתמשו בצ׳קים במירמה.

עבודת־פרך פרטית

בחודש נובמבר כאשר נעצרו היו עדיין זוג מאוהב. השבוע ישבו זה ליד זה על ספסל־הנאשמים כאשר שוטרת מפרידה ביניהם. השניים לא החליפו ביני־הם מבט. אלי נראה מיוסר, כואב ונבוך, שלומית היתה אדישה ומשועממת.

הסניגורים צבי לידסקי, המייצג את אלי, ואדם פרוסט המייצג את שלומית, הסכימו ביניהם כי מאחר שהשניים הודו באשמה, מוטב יהיה שלא ישמיצו איש את רעהו, וישמרו על שביתת־נשק. אבל כאשר עלתה על דוכן־העדים אשתו של אלי, לאה, לא יכלה להתאפק. עיניה השחורות רשפו, ומעומק נישמתה עלו הסבל והייסורים שעברה בשנתיים האחרונות. היא סיפרה כי שלומית, צרתה, לקחה ממנה את בעלה, סיבכה אותו בצרות עם החוק, ונהגה גם לטלפן אליה, להטריד אותה ולאיים עליה. היא סיפרה לבית־המישפט כי מגיל 13 אהבה את בעלה, וכי הם נישאו כשהיו בני 18, וגולדו להם שלושה ילדים. בעלה הצליח מאוד במיקצועו כנגר, ופתח בית־מלאכה בשכונת התיקווה. שם נולדו ילדיהם. ב־חסכונותיו הצליח לקנות למישפחתו דירה בבת־ים, ולהוציאם משכונת המצוקה. „הוא היה אב אוהב ובעל מסור,״ היה חרוץ ו־אחראי. מעולם לא היה לו כל עניין עם המישטרה. ואז בבת אחת התהפך הגלגל.

אלי הכיר את שלומית לפני כשנתיים,

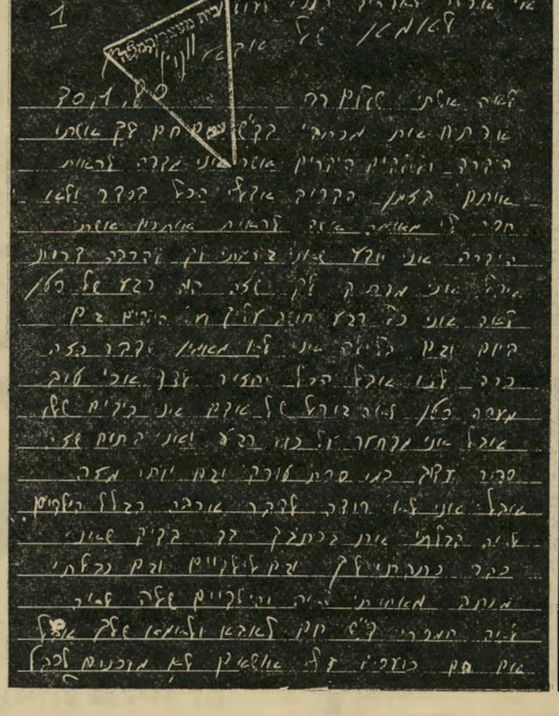
(המשך בעמוד 58)

מיזמוז לשם שוד

הנאשם

אלי בן־ניסן, סיפר לשוטרים שתפסו אותו כי הוא שמח שהוא נתפס. אלי, שהפך לדבריו להיות שודד כדי לספק את מאוויה של ידידתו הצעירה בה התאהב, החליט בעקבות תפיסתו לבקש את סליחת אשתו, לחזור אליה ולבקש ממנו להמתין לו עד שיגמור את מאסרו.

בקשת סליחה מהאשה של מי שנתפס יחד עם המאהבת שלו שהוא עסוק בפריצת מכוניות

לאה בן־ני־סן, אשתו

בחוף־הים, העידה לטובת בעלה ונגד צרתה במישפט. לאה נכבשה מחדש על־ידי אלי בגלל המיכתבים הלוהטים אותם שלח לה מבית המעצר. במיכתב שנשלח מבית המעצר מבקש אלי ממנה סליחה.

מיזמוז לשם שוד

(המשך מעמוד 57)

כשהיתה קטינה בת 17, כאשר לקח אותה בטרמפ לרמת־גן. היחסים החשאיים ביניהם נמשכו כשנה. לפתע הגיעו ללאה שיחות־טלפון אלמוניות, שסיפרו לה ש־לבעלה יש מאהבת. לאה לא האמינה, ואלי הכחיש הכל. אבל כאשר היתה שלומית צריכה להתגייס לצה"ל לפני כשנה, השפיעה על אלי שיעזוב את הבית ויעבור לגור איתה. מאז, שנה תמימה, לא ראה אלי את בני מישפחתו. הוא שינה את אורח חייו, והלך שבי אחר ייצרו ואהבתו.

כאשר הביאו לתחנת־המישטרה את אש־תו ואת ילדיו היתה הפגישה נוגעת ללב. אלי פרץ בבכי, בתו הבכירה, ורדה בת ה־14 התעלפה, ואפילו השוטרים הקשוחים בתחנה הזילו דמעה. לאה סלחה לבעלה. היא הבינה כי הוא עשה מישגה וכי הוא מתחרט עליו.

לאה פנתה לשופט ואמרה בזעקה: „היא רדפה אחריו ולא נתנה לו מנוחה. היא היתה באה אליו לגגריה ומטרידה אותו, היתה מטלפנת לי, ומאיימת עלי, היא הרסה את חיינו."

לאה הוסיפה וסיפרה כי כאשר נתפסו השניים, נתנה לה המישטרה רשות ללכת לדירתו של אלי ולקחת משם את חפציו האישיים. היא שוחחה עם השכנים, ואלה סיפרו לה שאלי הירבה להתחנן בפני שלומית ואמר לה: „קחי את כל הרכוש ואת כל החפצים, רק תני לי לחזור לאשתי ולילדי." השכנים גם סיפרו כי שמעו לעתים קרובות צעקות מדירת בני הזוג.

כאשר סיימה לאה את עדותה הכריז בית־המישפט על הפסקה, אחריה הפתיע הסניגור לידסקי את בית־המישפט. הוא ביקש למחוק את עדותה של לאה מה־פרוטוקול ולא להתייחס אליה לעניין ה־עונש, מפני שהיא נוגדת את ההסכם שביגו לבין סניגורה של שלומית.

לידסקי סיפר בטיעון שלו לעונש עד כמה התחרט הנאשם, וכיצד שיתף פעולה עם המישטרה. המישטרה היתה ממש חס־רת־אונים נוכח השלל הרב, והתקשתה ב־זיהויו ובהחזרתו לבעליו. אז התנדב אלי לעזור למיין את החפצים. הוא ישב בפגי־שות עם בעלי הרכוש, כאשר זהותו אינה ידועה להם, שכן השוטרים פנו אליו בתואר „סמל". הוא חקר אותם על פרטי המכונית שממנה נגנבו הדברים, ציבעה ומקום חנייתה, אחר כך ערך רשימות ומיין את החפצים. כך הוחזר הרכוש לבעליו.

עזרתו הרבה למישטרה לא מצאה חן בעיני העבריינים שאיתם היה כלוא. הוא הוכה וחייו היו בסכנה. „הוא טיפוס חלש ולא טיפוס של עבריין. כאשר תושבי הכלא הקבועים פוגשים אדם כזה הם מנצ־לים אותו, הופכים אותו למשרת ומת־עללים בו," אמר סניגורו. „לכן היה צורך להחזיקו במעצר הגנתי רוב הזמן. אומנם הוא עשה מעשים שלא ייעשו, ואין לתת לו על כך פרס, אבל הוא מעד מעידה נוראה וחד־פעמית, הוא לא ישוב על מעשיו, הניכור מבני מישפחתו, ההידרדרות הנוראה לתוך יוון־המצולה השאירו בו את אותו־תיהם."

הסניגור ציטט מתסקיר שירות־המיבחן, שדיבר בחיוב על אפשרות שיקומו של אלי, והסניגור ביקש להסתפק בתקופה שבה ישב שולחו במעצר עד כה. הוא הציע להטיל עליו מאסר על תנאי, כדי לספק את החברה, וכן הציע הסניגור להטיל קנס כספי על הנאשם: „כדי שיעבוד גם בשביל פרנסת מישפחתו, גם בשביל מס־הכנסה וגם כדי לשלם את הקנס, שתהיה לו עבודת־פרך פרטית שלו."

שווה בשווה

שלומית קפואת־הפנים לא הגיבה גם כאשר קם סניגורה, אדם פרוסט, וטען עבורה. הוא הזכיר לשופט כי בתסקיר מצויין ששלומית סובלת מפגמים פיסיים. כי יש לה קשיים ליצור קשר ריגשי עם בני־אדם. אילו היו מטפלים בה בגיל בית־הספר העממי לא היתה מגיעה לספסל הנאשמים. אילו היתה מקבלת בביתה מה שילדה צריכה לקבל, אולי גם אז לא היתה מגיעה לבית־המישפט. הסניגור ביקש בלהט מבית־המישפט לתת לצעירה בת ה־19 את ההזדמנות האחרונה בחייה, ובעצם גם הראשונה. כאן התערב השופט והזכיר לסניגור, ששלומית שוחררה בערובה, בעת מעצרה בתיק זה. השחרור היה בתנאי שלא תצא מביתה אחרי השעה 6 בערב. אך היא לא עמדה בתנאי, זמן קצר אחרי ששוחררה נמצאה משוטטת ברחובות רמת־גן מבית לבית יחד עם נערה אחרת שהיא עברייניית ידועה. השעה היתה אחרי חצות, ושלומית הוחזרה למעצר.

הסניגור הסביר את הפרת התנאי בכך ששלומית פגשה את הצעירה בעת מעצרה, והן התיידדו. כיוון שלחברה לא היה מקום מגורים לקחה אותה שלומית לגור איתה, וכאשר לא הסתדר הדבר, ניסו השתיים לארגן מקום לינה לחברה, וכך נתפסו על־ידי הניידת.

כאשר ניסה הסניגור לדבר על חרטתה של שלומית, אמר לו השופט כי לא כך התרשם ממנה. פרוסט שאל בדרמתיות: „וכי כיצד יכולה נערה שאינה יודעת לבכות להראות חרטה? אין לה ילדים שיבואו לראותה ויתעלפו, היא סובלת מכך שהטבע עשה אותה רדודה, אפאטית וחס־רת התייחסות."

„האם יש סיכוי לרפא אותה?" שאל השופט. הסניגור אמר כי חיפש ומצא שיש אפשרות טיפול אצל ד"ר שמעון רודי, פסיכולוג המתמחה בטיפול בבעיות כאלה, באמצעות טיפול קבוצתי, וחשיפה עצמית בהדרכת פסיכולוג. את הטיפול הזה אין אפשרות לעשות בכלא.

דווקא התובע, משה קרימולובסקי, הפ־תיע, ובניגוד לנוהג של התביעה הכללית להשאיר את העונש לשיקולו של בית המישפט, דרש עונש של שלוש שנים עבור עבירות הגניבה, ועונש מצטבר של שנתיים נוספות על עבירות המירמה. הוא גם ביקש שהעונשים יוטלו על שני הנאשמים שווה בשווה.

בית־המישפט שיבח את הסניגוריים ש־הביאו בפניו חומר רב כל כך למחשבה. „לולא זאת הייתי יוצא להפסקה וגוזר מיד את דינם," אמר השופט, אבל אחרי נאו־מים מרגשים כאלה, החליט לדחות את מתן גזר־הדין לשבועיים.

נאשמת שולמית חלפון
„האם יש סיכוי לרפא אותה?"

★ התחלת האביב
★ 43 שנה ליסוד השולם הזה
★ 30 שנה למוערכת הנוכחית

יצויינו בגליון פסח
חג'ג'
שיופיע ב־26.3.80

הזמן כבר עכשיו מקום
למודעות רגילות וצבעוניות בגליון זה

רחל מרחלת על כל העולם

הזיכרונות של הרבי

על **שמואל** („שמוליק") **אומני** מזמן לא דיברנו. לא שהוא היה שקט ומשועמם, אלא שהעניינים הרגילים של נשים ומשחק היו אצלו כל־כך בלתי משתנים שלא היה לי מה לספר לכם.

קצת תזכורת. הוא היה פעם סוור בנמל־חיפה והתגלה על ידי השחקנית **בתיה לנצט** שבינתיים הפכה לחוזרת בתשובה. הם שיחקו יחד בהצגה שביים בעלה דאז, **פיטר פריי**, ומאז הוא ברשימת השחק־

שמואל אומני
מרב, לאותו רב

נים בישראל. פעם היה לו גם פאב בדיזנ־גוף ועוד נקודה, אולי אפלה בעברו: הוא ישב כמה חודשים בכלא כשנאשם באונס סטודנטית־מלצרית שהיתה גם ידידתו.

ובינתיים הוא כבר הספיק לצאת משם.

אז מה שרציתי לספר לכן הוא פרשת נישואיו האחרונים, השלישית במספר. לפני כחצי שנה פגש אומני, שהוא היום בן ה־45, בחתיכה אדמונית שעונה לשם האגדי **רזיאלה**. למה רזיאלה? כי ככה אמא שלה רצתה. היא בטח קיוותה לבן שיזכיר לה את **דוד רזיאל**, אבל יצאה לה בת.

השניים התאהבו והחליטו ללכת לרבי שגם חיתן אותם.

כדי להיות כמו כל העם הם גם נסעו לירח־דבש בלונדון. לא בדיוק ירח אבל שבועיים בטח. בשבוע הראשון הכל היה בסדר. אני על כל פנים לא שמעתי תלו־נות. אחר כך הם התחילו לריב, אבל בשקט. הם חזרו לארץ והתגוררו בדירה של רזיאלה בתל־אביב, ומאז, כבר חוד־שיים, אני כל הזמן שומעת על צעקות וקולות שבירה. מי שובר למי, את זה אני כבר באמת לא יודעת. בכל זאת סיפרו לי שהשניים קבעו פגישה נוספת עם הרבי, שבוודאי לא הספיק עדיין לש־כוח אותם.

הכל נשאר במישפחה

פעם היה זוג שהכל קינאו בו. הוא: **אבנר תבורי**, כתב קול ישראל **ובעבר** כתב ידיעות אחרונות והיא **ריבי תבו־רי**, צעירה בלונדית ונאה, כתבת ידיעות אחרונות וגם בעבר כתבת ידיעות אחרו־נות.

לא כל כך הסתדר להם. הם נפרדו, אחר־כך התגרשו. אבנר עבר לגור עם ידידו־מנוער, דובר הביטוח הלאומי **דוב קוג**, ואילו ריבי עברה לגור עם צעיר מבטיה, **גדי בדר**.

אני לא יודעת אם קרה משהו אצל ריבי וגדי, אבל אבנר שינה דירה. לא עוד דוב קול, לא עוד הביטוח הלאומי. שוב אני מתוודה, אני לא יודעת את הסי־בה. יכול להיות שהדירה היתה קטנה עליו, ויכול להיות שהוא רצה חופשה מדוב קול. אבל לגבי מה שאני כן יודעת מגיע הסיפור.

מסתבר שלנהל רומן סתם כל אחד יכול, אבל לנהל רומן עם עתונאית, זו

אבנר תבורי
להישאר בעולם העיתונות

האובססיה של אבנר. כדי להרגיש כמו בבית, הוא עכשיו החבר הקבוע של כתבת מעריב לנושאי סיפורי־צבע למוסף־השבת, **מיכל מירון**. מיכל אמנם לא בלונדית כמו ריבי, היא גם לא בולטת כמו ריבי וגם לא ותיקה בעתונות כמו ריבי, אבל היא עתונאית. והיא עכשיו של אבנר.

אז איך אפשר שלא לאחל לזוג העתו־נאים הצעיר הזה כל טוב וכתיבה פוריה?

הריון או יחסי־ציבור

אני ממש מתפלאת עליכן. ולא רק זה, אלא גם מרחמת על חוסר־היוזמה וחוסר היכולת הנוראה שהפגנתן. אני, ברוב טובי, פירסמתי כאן לפני כמה שבועות סיפור על רווק, אחד המבוקשים שאני בכלל יכולה להמציא. פיקח, עשיר, ועוד פעם עשיר, ואני גם יודעת שהוא יכול להיות בעל שיגעון. איך אני יודעת? פשוט מאוד, הוא ממוצא עיראקי. אני מיד מבקשת סליחה משאר העדות, ואני גם מצהירה שאני לא גזענית, אבל בעל ממוצא עיראקי, שמתחתן עם יפה, בלונדית וקצת שמנמונת זאת נוסחה מושלמת לגן־העדן.

אז מה אתן עשיתן? הלכתן, הרסתן ובוזבתן. בעצם לא עשיתן שום דבר. עכשיו הוא כבר לא רוצה אתכן אלא את פרי בטנכן בלבד.

אני כמובן מדברת על **ראובן דלל**, המיליונר הישראלי היורד, שעשה קריירה בעיסקי מקרקעין, נפט, ולאחרונה, כך טוען מלווהו התמידי והנאמן **איציק תוראל**, הניח ידיו, העדויות טבעות־זהב משובצות יהלומים גם בקווי תעופה אמריקאים תוך־כדי־שתיים.

אז מה ראיתי כשפתחתי עיתוני־ערב? „יורד מחפש ישראלית שתלד לו ילד, ומציע שלושת־רבעי מיליון־לירות." ולא די בכך, אלא שיש שם ציטוט מרשים מאוד, שהפך את בעליו, לפחות בעיני, לאיש חסיד, ובעל אידיאלים נשגבים: „יכולתי להציע לבחורה המתאימה סכומים הרבה יותר גדולים, אבל אני במפורש נמנע מלעשות כן. שכן אין מטרתי להשיג רק בחורה המעוניינת בלידת־תינוק כעסק, אלא צעירה בעלת אישיות חיובית אשר תמצא־חן בעיני, תבין אותי ותראה בהריון עשיית טובה אישית עבורי." נאום הגבר.

אז מה אתן, נערות טיפשות עומדות כמו פתיות ולא עושות כלום?" איפה אפשר למצוא מציאות כאלה? אפילו שמעתי שערב אחד, כאשר עסק האדון דלל, בחיזור אחרי בלונדית ישרא־לית משגעת הוא חילק, ככה בשביל הלארג'יות, איזה עשרים שעוני קארטייה. ואתן, כולכן המועמדות לגישואין יושבות ולא עושות כלום.

אז עכשיו אתן בטח שואלות איך אני יודעת שהגבר המעוניין לפי הצהרונים „בעילום שמו" הוא אכן דלל. ועוד יותר מזה אתם בטח מקללים אותי ואומרים שאני מכשפה שאני חושפת

ראובן דלל
ילד בכל־מחיר

את המסכן הזה. יש לי תשובות לכל. קודם כל, את הלוקש הזה של „עשי לי ילד" הוא גיסה להאכיל גם אותי. אבל אני לא בלעתי את זה. למה לא בלעתי? אני פשוט לא האמנתי לו.

אולי לדלל הייתי מאמינה כי אני בדרך כלל מאמינה לכל אחד. אבל החברות שלו עם איציק תוראל זה מה שמחשיד אותי. אני פשוט חושדת שזה היה טריק פירסומת רגשני. כי מי כמוני יודע שאותו תוראל, ששטח מומחיותו העיקרי הוא מיליונרים המגיחים כספם על שולחנות מסעדות ונותנים מתנות מכל הלב הרחב שלם, הוא לא רק רכילאי מוסמך אלא גם איש יחסי־ציבור, אבל לא כל־כך מוסמך. אז אם תצרפו אחד לאחד תגיעו לאותה מסקנה שאני הגעתי אליה.

אתן עוד רוצות לעשות ילד?

יופי מחפש דירה

הנה אני כבר רואה אתכם קופצים. בחורה יפה זה בעיה להשיג, אבל דירה אפשר למצוא, אז יש לי סיפור בשבילכם. אלף: הדירה שאותה מחפשת **אני אוחיון** צריכה להיות בירושלים, ודירה בירושלים הוא בעיה אפילו יותר קשה מחתונה. חוץ מזה, אתם לא קונים בדירה בחורה כמו אני, אפילו לא בווילה. קודם כל עליה לאהב אתכם ואחר־כך היא תהיה מוכנה לגור איתכם אפילו באוהל.

אני אוחיון היא אחת החתיכות הבולטות בלשכת העתונות הממשלתית בירושלים, והאמינו לי, במישרד כזה, שבו יש **יונדה רמבאום וליאורה ניר**, להיות חתיכה בולטת זו מחמאה של ממש. יש לה עוד כמה תכונות טובות לאני. היא אחותה של **גיורא טל**, מזכירתו של סגן־ראש הממשלה **יגאל ידין**, אבל בחורה עלה־כיפק, שהיא גם אשתו של כתב הרדיו **שמואליק טל**.

אז מה פתאום אחת עם תכונות כאלה מחפשת דירה? לאני היה חבר, מבוגר ממנה בכמה שנים טובות, אבל הידידות שם היתה איתנה. אחר־כך באה הטרגדיה, החבר הזה נפטר, ואני חזרה לבית של ההורים. לא שהיה לה שם רע. ההורים של אני וג'ואל הם דווקא הורים מתקדמים ומבינים, והם גם עזרו לאני להתגבר על המשבר. אבל יום בהיר אחד החליטה אני שהיא כבר ילדה גדולה ורוצה בפינה פרטית משלה.

תורידו מיד את החיוך הממזרי הזה מהשפתיים. היא לא צריכה דירה בגלל מחזרים. יש לה יותר מאשר יש לכם עכשיו שקלים בכיס.

אני פשוט רוצה להיות לבד, בשקט בפי־נה משלה. אז אם יש למי מכם דירה להשכרה, והוא רוצה עבורה רק כסף, ולא שום רעיונות מלוכלכים אחרים, נא להתקשר אלי. אחרי שאני אבדוק את הכוונות שלו — אני אשדך אותו עם אני.

אני אוחיון
לצאת מבית ההורים

חל מרחלת על כל העולם

לעשות כסף על האץ'

זה התחיל בחודש ספטמבר בשנה שעברה. ככה מתחילים הרבה סיפורי אהבה. אבל סיפור האהבה של **תמי נדיר** התחיל עוד קודם לכן. תמי פשוט התאהבה, מבלי לראות אותו פנים־אל־פנים, בשחקן **דייויד סוז**, הוא האץ' מסטארסקי והאץ'. כאשר היא אהבה אותו עוד לפני ספטמבר, היה ההדר שלה מלא בפוסטרים, סתם תמונות ואביזרים שונים הקשורים בהאץ' ובסידרת סרטיו. בספטמבר, כאשר סול ביקר בארץ, הפכה האהבה מחלום סתם לממשית הרבה יותר.

כמו הרבה ילדות בנות גילה, ותמי היא רק תלמידת תיכון ברמת־גן בת 17, ארבה תמי לסול בפתח של מלון שרתון בתל־אביב בו הוא התגורר. שומרי־הסף של שרתון היו אכזריים אל כל הילדים המעריצים, אך לא התעסקו עם עתונאים. תמי שמה על עצמה מצלמות ופלאשים ונכנסה כאילו המלון שייך לאבא שלה.

ככה היא הצליחה לפגוש את סול, לגלות לו את אהבתה, לברך אותו ליומולדת שלו, לקבל ממנו את החתימה שבלעדיה אי־אפשר, וגם לתת לו מתנה: תמי היא ציירת חובבת שמנבאים לה עתיד באמנות, והיא ציירה את סול, ככה, על פי זכרון של אוהבת.

כשכל זה נגמר וסול חזר הביתה, ישבה תמי וכתבה את רשמיה האישיים מאוד מסול. היא שלחה את היצירה לעתון אנגלי העוסק בכוכבי־טלוויזיה וקיבלה שכר־סופרים, הלוואי עלי.

אחר־כך היא התחילה להציף אותו במכתבים כששני מוטואים חוזרים בהם. האחד, עד כמה היא אוהבת אותו והשני, כמה היא רוצה לשחק לצידו בסרט. התשובות שהגיעו היו מנומסות, אולם תמי רואה בהן את התגשמות חלומותיה. כאשר סול יבוא שוב לארץ שלנו, היא תיפגש איתו, וכמו שאני מכירה אותה, היא גם תשתתף באחד מסרטיו, ואז היא תגיד לכל החברות הצעירות שלה, שיש להם סתם חברים בתנועה: „צוחק מי שצוחק אחרון."

תמי נדיר ודייוויד סוז
מועדון המעריצות

פרידה בגלל אמריקה

אני אוהבת את סיפורי ההצלחה המטאורים האלה, אפילו אם הם שוברים כמה לבבות ובאים יותר מדי מהר בשביל שיהיו נכונים להרבה זמן. היום אני מתכוונת ל**אורלי ברכה**, שמזכירה בשם הפרטי את **אורלי חידה**, אבל לא רק בשם ולא רק מזכירה. ההבדל בין ברכה לחידה הוא שברכה היא טבריינית גזעית, שהגיעה לעיר הגדולה תל־אביב וכבשה אותה בסערה בעזרת הרגליים הארוכות שלה. חידה לעומתה היא אמנם ילידת יפו, אבל שהתה שנים אחדות בקיבוץ ליד טבריה. אני מתכוונת לדגניה, שם היתה חידה ילדת־חוץ. לחידה גם לא כל כך היו רגליים ארוכות והמאבק של חידה להגיע

אורלי ברכה
חד וחלק

לצמרת לקח הרבה יותר זמן מכפי שיש לי הרושם שיקח המאבק של ברכה.

יש עוד הבדל קטן אחד. חידה עזבה אותנו לטובת ארצות־הברית, ומאותתת משם כי היא עומדת להישאר ביבשת הרחוקה עד שיגיע המזל ויתפוס אותה גם שם, והאמינו לי, זה עלול לקחת הרבה זמן. ברכה ערכה מסע קצר באמריקה, באה, ראתה, ניצחה ושבה הביתה.

אורלי ברכה זכתה במקום ראשון באיזו תחרות של איזה שבועון והפרס היה נסיעה קצרה. הנסיעה הקצרה הפכה להצלחה, וכאשר היא חזרה במלוא אורך רגליה לארץ, כבר היתה מוצפת, למרות המיתון, בהצעות לצילומי־פרסומת ולסרטים. מה שנוגע לצילומים, אפשר לראות אותה מציצה מכל עתון ומכל ישבן של אוטובוס. מה שנוגע לסרטים, היא נחטפה על־ידי **שרון הראל ואבי נשר** לסרטם החדש.

כל זה יכול היה להיות מצויין לולא **איתן**. תשאלו מי זה איתן? הוא בעל מילקבר ונמנה על השמנת החדשה של החברה הישראלית. למרות שהוא רק בן 25 הוא כבר מוכר גלידות ומילקשייקים בנווה־אביבים. עד שהיתה אורלי שלו מפורסמת ומצליחה, היא היתה באמת שלו. אחרי שבאה ההצלחה, בא גם הפירוד.

אז יש לי סיפור בשביל איתן. אל תצטער. אני כבר ראיתי הרבה כאלה. עוד מעט קט יסתיים העניין הזה עם המצלמות והמחזרים העשירים והסרטים והיא תחזור אליך כמו בובלה. השאלה היא רק אם זו תהיה אותה אורלי שאהבת ואם אורלי החדשה תתאים לך.

לסחוב בחורים מהארץ

יש אנשים שפשוט רוצים חופש. חופש מהעבודה, חופש מהחברה, חופש מהחבר, חופש מהבית וחופש מהסביבה הקרובה. ויש אנשים אחרים שלא נתונים להם את החופש הזה.

שמעו נא מה קרה לה **לגילת אנקורי**, שחקנית בלונדית ותיכה, שהתפרסמה ב־חודשים האחרונים אחרי שכיכבה בסרט נישואין נוסח תל־אביב. היא המתינה קצת אחרי שהסתיימו הצילומים, כדי לראות איך הסרט מצליח אצל הקהל, ראתה כי טוב וארזה את המיזוודות.

לגילת קל לנסוע. יש לה הורים אוהבים בארצות־הברית של אמריקה, והיא חוסכת לה ככה דמי מלון. חוץ־מזה, מי לא מתגעגע לאוכל של אמא, אפילו אם האוכל הזה הוא מארוחות־מוכנות סטייל אמריקה?

גילת קמה ונסעה והודיעה לכל מי ש־מעוניין לדעת שהיא תבלה בניכר לפחות ארבעה חודשים. אחד מאלה שהיו מעוניינים לדעת, היה החבר־הקבוע של גילת, אמרגן צעיר ושאפתני בשם **אבי אלדר**. אבי קיבל בהבנה רבה את הצורך הנפשי העמוק של גילת להפרד לתקופה כה ארוכה, השניים הבטיחו לשמור נאמנות זה לזה, לשלוח גלויות ואולי לפעמים להרים טלפון טראנס־אטלנטי.

עבר לו שבוע ואבי הרגיש לפתע כי משהו לוחץ לו על הלב. עבר עוד שבוע ואבי הרגיש שהוא לא יכול לעמוד במבחן הזה. מה קורה עם הלב של גילת. אני לא בדיוק יודעת יען כי היא רחוקה רחוקה. במקום ללכת לעשות א.ק.ג. ולבדוק מה קורה עם הלב שלו, מהבחינה הרפואית, הלך אבי למישרד אל־על. הוא רכש כרטיס הלוך־ושוב לניו־יורק, והפלא ופלא: מועד החזרה הוא אותו מועד של גילת.

אז מה שאני רוצה לאמר לכם. שכל הכבוד לבחור הזה. לא עבודה, לא עסקים, לא שיחות־רציניות על חשיבות הספרידה־הזמנית. הוא פשוט קם ונוסע לו לאחוי־בתו, מפתיע אותה ואת הוריה, ולא משאיר שום דבר ליד המיקרה.

אם זו לא אהבה, אז מה זה כן אהבה?

גילת אנקורי
אהבה במקום עבודה

כך זה לא יימשך!

בחודש יולי 1979 נמכרה דירת 4 1/2 חדרים ברמת־השרון תמורת 2,400,000 ל״י.

מאז עלה המדד ב־60%; מחיר הדירה צריך להיות: 3,840,000 ל״י

היום אתה עוד יכול לקנות דירת איכות של אברהם גינדי ברמת־השרון תמורת: 2,575,000 ל״י

וזו גם ההזדמנות האחרונה שלך להרוויח: 1,265,000 ל״י

מחירי הדירות חייבים לעלות, בקרוב. אברהם גינדי מציע לך 12 דירות בשלבי בנייה מתקדמים, בהנחה של –.400,000 ל״י. תשלומים ללא ריבית והצמדה, משכנתא עד –.600,000 ל״י.

רמת־השרון	פרוייקט יוקרתי ב״צמרת השרון״: דירות דו מפלסיות, 2 חדרי רחצה בריצוף קרמיקה, חימום דירתי ועוד.		
	4 1/2 חדרים	2,575,000 ל״י	2,970,000 ל״י
	2 1/2 חדרים, מרווחת	1,750,000 ל״י	
	דירת גג	3,050,000 ל״י	3,450,000 ל״י
פתח־תקוה	פרוייקט ״גני גינדי״: דירות דו מפלסיות, 2 חדרי רחצה ועוד.		
	4 חדרים	1,890,000 ל״י	2,290,000 ל״י
	4 1/2 חדרים (בבנין בן 12 דירות)	2,150,000 ל״י	2,550,000 ל״י
ראשון־לציון	במקומות הטובים ביותר:		
	4 חדרים ברמת כוכב	1,650,000 ל״י	2,050,000 ל״י
	4 חדרים בנווה כצנלסון (כניסה מיידית)	1,775,000 ל״י	2,250,000 ל״י
	4 1/2 חדרים בפנינת לוינסון (דו מפלסיות)	2,050,000 ל״י	2,450,000 ל״י
	פנטהאוס ברמת כוכב	2,400,000 ל״י	2,800,000 ל״י
	(המחירים לא כוללים מ.ע.מ.)		

במבצע ״12 דירות״ יהיה פתוח משרד המכירות בראשון־לציון במוצ״ש בשעות: 18.30–22.00

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1980

אמות בע״מ

רמת־השרון
רח׳ סוקולוב 84, טל. 03-475131

ראשון־לציון
רח׳ הרצל 62, טל. 03-998663

פתח־תקוה
רח׳ חיים עוזר 28, טל. 03-905593

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

מבנה

אוהב ילדים מכל הגילים.

פרסום מימל

רהיטי כל גיל מלווים את ילדך בנאמנות, בכל הרגעים היפים...
עם הגיע התינוק מבית החולים לחדרו, יחכה לו הריהוט המושלם, הכולל שידות לאחסנת חיתולים ובגדים, ארוניות למשחקים, שולחנות טיפול ומיטת התינוק המיוחדת, שזכתה להמלצתה של המועצה לצרכנות.

יחד עם הילד גדלים גם הצרכים. את מקומם של מיטת התינוק ושולחנות הטיפולים, ימלאו הכוננויות לספרים הראשונים ומיטות נוער מהודרות בשלל דגמים וגדלים, שישרתו אותו במשך שנים ארוכות ומהנות. היום הראשון בבית הספר הוא יום מרגש, לכל הדעות, וגם כאן נוטלים

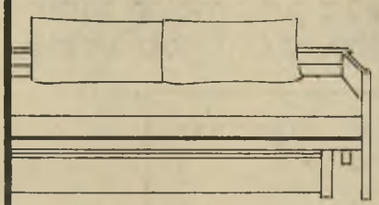
רהיטי כל גיל חלק בשמחה. שולחנות כתיבה בדגמים שונים: על רגל, בין ארוניות, שולחנות כפולים וכולם עם מגירות רבות תכולה.

כל פריט ניתן להשגה בחמישה צבעים מרהיבים: ירוק, אדום, חום, כחול ואורן טבעי. שולחנות הכתיבה ומיטות התינוק להשיג גם בכתום.

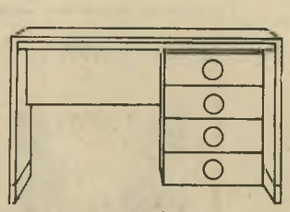
רהיטי כל גיל יוצרים חדר מקסים, שטוב לחזור ולהתרגע בו גם בחופשות מהצבא. קניית רהיטי ילדים איננה משחק ילדים. לכן, כשאת מתכננת את הריהוט לילדייך, בחרי בכל גיל, האוהב ילדים מכל הגילים.

רהיטי כל גיל —
מנגריית גבעת ברנר.

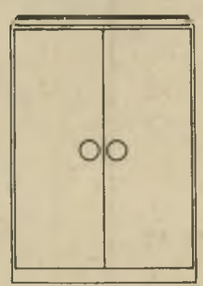

דגם 226 — ספה כפולה
190×57.6×70 ספה תחתית 190×25×70.

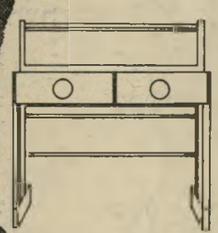
דגם 220 — שולחן כתיבה 4 מגירות
120×72×55.

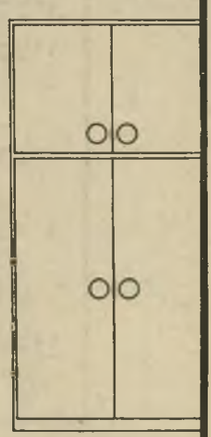
דגם 200 — ארונית
עם רלתות 90×90×30.

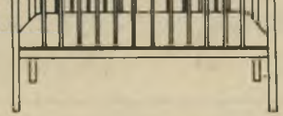
דגם 22
ארונית טיפולים לתינוק
4 מגירות 82×92×60.

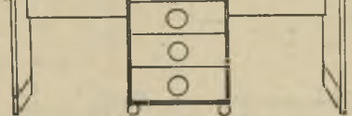
דגם 224 — שולחן כתיבה
2 מגירות עם רגל 90×72×55

דגם 225 — ארון בגדים
6 רלתות 134×180.5×60.

דגם 59א' — מיטת תינוק
בשני גדלים: 140×90×120, 60×90×60.

דגם 221 — שולחן כתיבה כפול
150×72×55.

דגם 214 — ארונית עם מגירות
45×30×40.

תצוגה מרכזית וייעוץ- תל־אביב: דיזנגוף 201. חיפה: הרצל 32. אלנבי 117, בית הזורע, שמרת. גבעתיים: ויצמן 10.

רהיטי „כל גיל" להשיג במקומות הבאים:

חיפה והצפון: חיפה: מחסן מרכזי לצפון, כביש כפר אתא, בניני רצף, קולוג'ניק. הרצל 32, קולוג'ניק. בית הזורע שמרת, אלנבי 117. נווה שאנן, צוציק. ק. מוצקין, „שי לתינוק", שדרות וייצמן. עכו: בן־עמי 55, חיים יעקובוביץ. נהריה: רח' הרצל, נאדלר משה. כרמיאל: מרכז מסתרי חדש, שרה נחום. צפת: רח' ירושלים, הרשקוביץ ינקו. טבריה: אחים אהרונוביץ, תחנת אגד החדשה. עפולה: רהיטי וולדמן. טבעון: „הפירמון טבעון", טופוביץ. מירת הכרמל: „בייבי לנד", מרכז מסחרי חדש. בנימינה: רח' המייסדים, דור־און הדר. קרית־שמונה: „רהיטי קרן", יוסי אוחיון. נצרת: עזרה מאהר, אל־חנוך 1025/17. ק. אתא: „לתינוק ולילד". בית־שאן: פינגרהוט אסתר. **מרכז ודרום:** תל־אביב: „שילב", אבן גבירול 14. „שם", בוגרשוב 26. ירושלים: „שילב", יפו 68. „כל־גיל", אבן גבירול 5. „דירן", אזור התעשיה תלפיות. באר־שבע: „שילב", הרצל 90. ראשל"צ: „שילב", הרצל 73. „עמי ותמי", רוטשילד 43. רחובות: „רהיטי אלוף", אחד העם 22. פרדסיה, בנימין 6. רמת־גן: הרצל 57. בני־ברק: רבי־עקיבא 90, שטוצברג. „לילך", רבי עקיבא 106. חולון: „תינוק כל", כיכר וייצמן. הרצליה: „כל גיל", סוקולוב 99. נתניה: „כל בו מאיר", שמואל הנציב 15. כפר־סבא: „בטבי", רח' וייצמן 54. חדרה: „פינת הילדי", ה. סמואל 47. נאות אפיקה: „גילגי" מרכז מסחרי.

על המסלול

צמוד לגוף

החורף עדיין כאן, למרות כמה ימים של קייץ המסתננים להם, ככה, בין ה־עננים. בגדי החורף תלויים בארון ואם ברצונך להעשיר את מלתחתך או לגוון אותה, הנה חברת כיתן הציגה לאחרונה קולקציה מגוונת המבוססת על מראה רך ונשי, בעל כתפיים מודגשות, מותניים הדוקות ונוחות מירבית המאפשרת תנועה חופשית. פרטי הלבוש האופנתיים עוצבו בידי מירי שפיר, והם עשויים מבדים חור־פיים בעלי איכות גבוהה. אם את אוהבת את המראה הספורטיבי, בוודאי ימצאו חן בעינייך מכנסי הסקי העשויים מבד קור־דרוי סטרץ', גמיש ונוח לתנועה. המכ־נסיים, הנרכסות מתחת לנעל, מהדקים היטב את המכנס לגוף. אל המכנסיים האלה נלווים ג'קטים ספורטיביים העשויים קווילט. זהו חומר המזכיר את מראה שמיכת הפוך החורפית. אפשר לקבל זאת מבד ג'ינס או קורדרוי, או מבדים אחרים שעברו תהליך דוחה מים. צידם הפנימי של ז'קטים אלו עשויים פלנל דק בדוגמת

פיג'מות וחתחתונים

לכל הגילים מציגה חב־רת רוטקס. כותונת לילה אווירית בכחול בהיר, עם כוכבים לבנים, גופיית טריקו עם שרוולים לא־סימטריים, תחתונים לנשים עם ריקמה, פיג'מת טריקו ספורטיבית לנערות ולילדות, גופיית טריקו לבנה עם גימור באדום, שעליה הדפס דובדבנים ותחתונים פרחוניים לילדים.

נתית? למה שלא תראי יפה ואופנתית גם במערכת הלבוש הצמודה ממש לגופך? חברת רוטקס מציעה לך תחתוני טריקו עם אפליקציה רקומה בגיזרה נוחה אופ־תית. ואם את נראית טוב, מדוע שגם ילדיך לא ייראו כמוך? חולצת טריקו בעלת פסים, תחתוני פרוטה עם אפליקציה

אוברול צמוד

קורדרוי נרכס מתחת לנעל. משמאל ד'קט ספורטיבי מבד ג'ינס. הצד הפנימי של הז'קט מבד פלנל משובץ. החולצה מאותו בד.

מערכת מחפרקת

הניתנת להרכבה ול־פירוק, על־ידי שילובים שונים. מערכות אלה כוללות חלצות ומיקטורן, בהתאמות שונות.

סקוטי

הוא המראה האחרון של ליידי בגיר. החצאית בדוג־מת פליסה מצמר נקי, בצבע שחור לבן עם בלייזר קטיפה תואם, גם לו וגם לה.

פסים או משבצות, ולהם מותאמת חולצה מאותו פלנל. האוברולים עשויים מקור־דרוי רגיל ומקורדוי סטרץ', צמודים לגוף אך מאפשרים תנועה גמישה ונוחה.

בקולקציה זו של כיתן ראיתי גם מער־כות מתפרקות. אלה הן מערכות לבוש הניתנות להרכבה ולפירוק על־ידי שי־לובים שונים. מערכות אלה כוללות: חצאיות, חולצות ומיקטורן בהתאמות שו־נות במשחקי צבע של פסים ומשבצות.

הצבעים השולטים בקולקציה זו הם: סגול, בורדו, כחול־אפור וירוק אפור.

המראה הסקוטי

אם האופנה של ליידי בגיר מדברת אל ליבך ואת נמנית עם אותן האוהבות את הדגמים השונים של מיספעל זה, הרשי לי לספר לך על המראה המצפה לך השנה.

חצאיות צמודות ובעלות גיזרה ישרה עם שסעים עמוקים. בולט גם המראה ה־סקוטי. חצאיות סקוטיות מרעננות בשי־לוב „פליסה" בצבעי אדום־לבן ושחור־לבן. המכנסיים של ליידי בגיר הם בגיזרה צמודה וישרה, המקטורנים צמודים עם דשים צרים, והצללית ארוכה, רפויה יותר וחופשית. הדגמים נעים בקשת רחבה בין המראה הספורטיבי־אלגנטי לבין המראה החגיגי המהודר. שפע פריטי קטיפה בצב־עים עזים של כחול עמוק, בורדו, שחור חגיגי וחום כהה, ובצידם בלייזרים ומק־טורנים, מכנסיים וחצאיות מצמר נקי ומעו־רב באפור בהיר, סגול ובדוגמות משוב־צות, קטנות וגדולות, בגוונים מנוגדים של שחור לבן וכחול לבן.

לגברים מציע בגיר מיבחר דגמים של חליפות בנות שני חלקים, בלייזרים וחלי־פות בנות שלושה חלקים מאריגי צמר נקי ומעורב בשלל דוגמות: משובצות, חלקות ודוגמאות פסים. צבעי בגיר הם אפור, אפור־כסף, חום, כחול עמוק, בז' ושחור. אחד הדגמים המרשימים לגבר של בגיר — בלייזר קטיפה שחור בעל נוכחות דר־מטית להשלמת המראה החגיגי המהודר. הקו האופנתי לגבר הוא צמוד ומוארך, דשי מקטורן צרים, כתפיים מרובעות ומכ־נסיים צמודים בעלי גיזרה ישרה.

אופנה. לא רק בערב

מי אומר שרק בשעות היום או הערב יש צורך להתלבש בצורה חגיגית או אופ־

וגרבי פסים מאקרילן. או גופיית טריקו לבנה עם גימור באדום והדפס דובדבנים עליה. וכשיגיעו לילות הקייץ החמימים תוכלי ללבוש כותונת־לילה אווירית ב־כחול בהיר עם כוכבים לבנים, וגימור ב־כחול כהה. מלכת־לילה אמיתית.

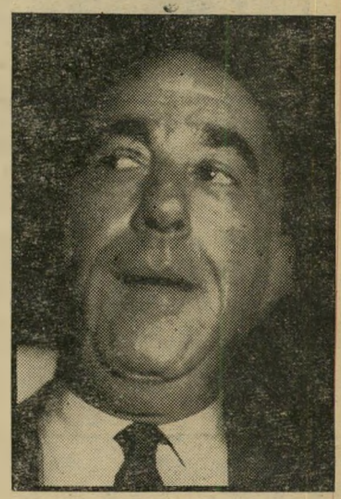
משפט

הכוונה, הידיעה והעונש

האקדח בתיקו של האחד, והעונש מוטל על השניים

גלית דנון ישבה במכונית ותיכתה בתי־אבון לשלייך בפיתה שחברה, יעקוב כהן, הלך להביא לה מהסטיקיה. חלונות המכונית היו פתוחים והיא ראתה שני צעירים מתקרבים אליה. אחד מהם פנה לעברה ושאל אותה משהו על מחיר המכונית, כשהוא מצביע אל עבר החלון האחורי. כאשר הסתובבה להביט לכיוון זה, ראתה מזווית עינה כי הצעיר השני התקרב לחלון הנהג, וחטף משם בזריזות את תיקו של יעקוב, שהיה מונח ליד ההגה.

דנית ויעקוב פנו לתחנת המישטרה ב־שכונת־התיקווה, שבה קרה הדבר, והגישו תלונה. בעיקבות זיהויים של השניים ב־תמונות, הם נעצרו כעבור כמה שעות, רוכבים על אופניים יחדיו. שבתאי יצחק,

שופט חיים כהן
אור הבלם לא דלק

האיש שחטף את התיק במו ידיו, היה חגור באקדח גנוב, וחברו, יוסף לוזיה, ישב על האופניים לצידו.

השניים נעצרו והועמדו לדין גם על סעיף 144 (א) לחוק העונשין, האומר: „המחזיק נשק ואין בידו להוכיח רשות על פי דין להחזקתו, דינו מאסר שבע שנים."

מעבר באור אדום. השאלה אשר התעוררה לגבי לוזיה, היתה שאלה מישפטית שבתי־המישפט מתלבטים בה זה שנים רבות. האם אפשר היה להרשיע גם את לוזיה בהחזקת האקדח הגנוב, למרות שמעולם לא נגע בתיק במו ידיו, ויתכן שאפילו לא ידע עד מעצרו כי התיק הכיל נשק? האם אפשר לייחס לו את כל מה שעשה וידע שותפו לעבירה? או האם החזקת נשק ללא רשיון היא איסור מוחלט, ואין כל הגנה מפניו?

לכאורה, כל עבירה פלילית שבה מושאם אדם מורכבת בחלקה גם מכוונתה לעבירה. החברה מעניש אותו לא רק על התנהגותו הפוגעת, אלא גם על כוונותיו הנפשעות. אולם בעולם המודרני התרבו עד מאוד העבירות שכל כולן התנהגות בלבד, ואין כל חשיבות בפני המישפט והשופט שלא גלוותה אליהן כל כוונה. הנימוקים שניתנו להכנסת עבירות כאלה לספר החוקים היו: טובת החברה המודרנית, והעובדה שהחיים מסובכים ומלאי מיפגעים, והציבור ראוי להגנה על חייו ובריאותו, ואפילו על כיסו.

ההצדקה הזו הביאה בצידה רק הקלה אחת: העונשים על העבירות הללו, הנקראות „עבירות מוחלטות", או „איסורים מוחלטים", היו קלים יחסית. במיקרים גבוליים היה בית־המישפט מאתר את העבירה כאיסור מוחלט בעיקר לפי גובה העונש.

בתחילה מילאו האיסורים המוחלטים את תקנות התעבורה, כדי לשמור על חייהם וגופם של הולכי הרגל. לכן לא יוכל אדם להתגונן כי לא התכוון לעבור באור אדום, כי לא ידע שאורות מכוניתו מקולקלים או כי לא ידע שהמקום אסור לחנייה.

הפנם שכבה. בית־המישפט לתעבורה ובית־המישפט העירוני מרשיעים יום יום עשרות אנשים בעבירות מסוג זה. האנשים משלמים את הקנס המוטל עליהם, חורקים שיניים על רשיון הנהיגה שנשלל מהם או על צו ההריסה שהוצא נגדם, ונוהגים לפי גזר־הדין.

רק נאשם אחד במדינת ישראל עד כה לא הסכים ונלחם לבדו נגד כל שיטת המישפט הישראלי. היה זה אהרון גדיסי, טרקטוריסט ממושב ליד בית־דגן. יום אחד, בשנת 1965, יצא גדיסי לעבוד בפרדס ו־גילה כי אור הבלם האחורי של הטרקטור אינו דולק. הוא לא הספיק לעבור אפילו מאה מטרים כאשר שומר תנועה על קטנוע עצרו. „אור הבלם האחורי שלך אינו דולק," אמר וכיבד את גדיסי בדו"ח.

בבית־מישפט השלום בנתניה נפסק כי גדיסי אשם בעבירה על תקנת התעבורה. בית־המישפט שמע את סיפורו של גדיסי, בדבר התיקון שביצע רגעים ספורים לפני שנעצר, והאמין לו. בית־המישפט גם קיבל כנתון, שהתקלה נגרמה כנראה מאבן ש־קפצה ופגעה בפנס. אך כיוון שזוהי עבירה המטילה אחריות מוחלטת, הרשיע את גדיסי והטיל עליו 30 לירות קנס, או חמישה ימי מאסר תמורתם.

בית־המישפט העליון, שבפניו עירער גדיסי ברשות, קבע גם הוא אותם הדברים. נותרה עדיין ערכאה אחת בלבד, ה־מנוצלת לעיתים נדירות, והיא דיון נוסף, שבו יושב בית־המישפט העליון שנית ב־עניין שכבר פסק בו, בהרכב גדול יותר. דיון נוסף מאושר רק במיקרים בהם דנים בבעיה מישפטית קשה במיוחד, או חדשה. גדיסי העקשן הגיע גם לערכאה זו. אך גם הרכב זה הכריע נגדו.

גדיסי טען שחוקי המדינה נועדו לבני־אדם, ולכן צריך שאפשר יהיה לבצע אותם, ואילו מיקרה כמו שקרה לו מוכיח שלאדם אין כל אפשרות לבצע את החוק, והוא בכל זאת מורשע ונענש.

בתי־המישפט הבינו לליבו של גדיסי, אך כולם חשבו שטובת הציבור קודמת. שכן אם תצטרך התביעה בכל מיקרה ל־הוכיח כי האדם שנהג מכונית באורות פגומים התרשל, יהיה זה נטל רב למדינה.

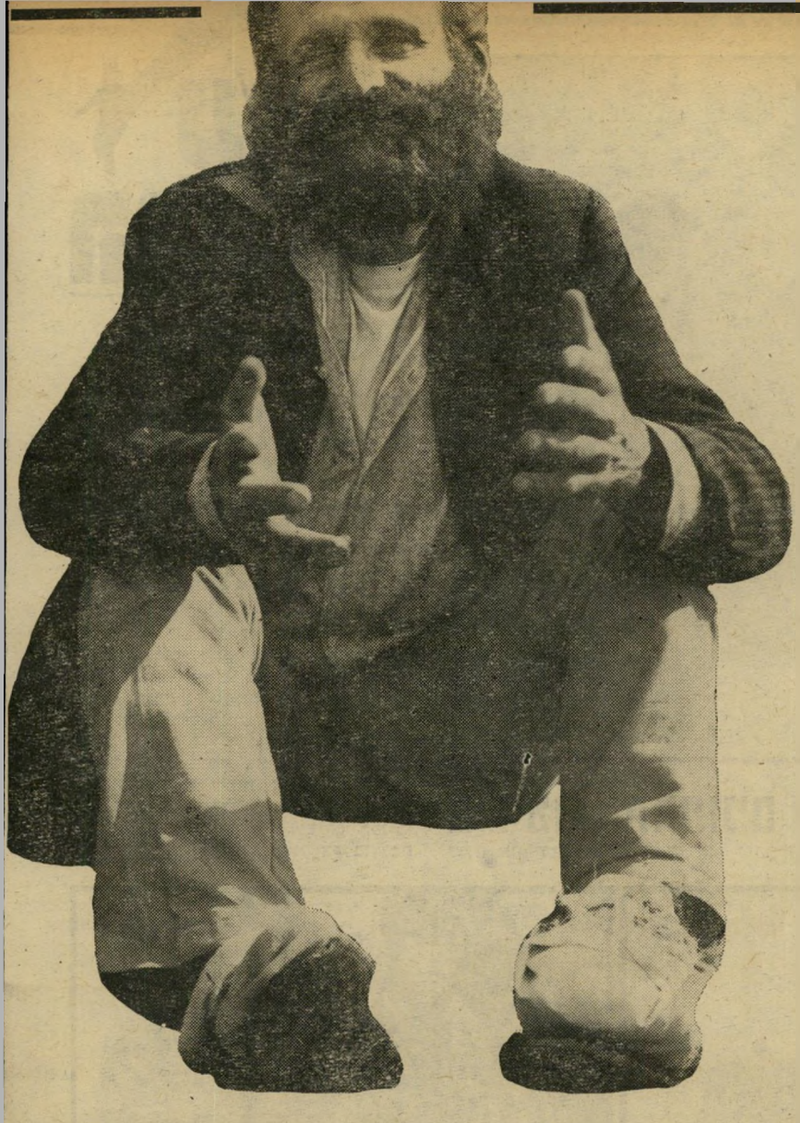
לכן ההלכה עד היום היא, שכל מי ש־נתפס כאשר הוא מבצע אחת מהעבירות הללו, ואפילו לא התכוון לה, אפילו לא ידע עליה, ויתכן שכמו גדיסי, גם לא יכול היה לדעת עליה, עדיין הוא אשם.

תכולתו של התיק. אחד המיבחנים העיקריים כדי לקבוע אם עבירה היא איסור מוחלט, הוא העונש הקבוע בצידה. לכן החליט דרור מקרין, סניגורו של לוזיה, אשר שותפו חטף ארנק שהכיל אקדח, לעורר את כל העניין מחדש. השופטת הדסה בן־עיתו, שישבה לדין בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, הרשיעה את לוזיה גם בהחזקת נשק. והיא אמרה: „כאשר אדם גונב תיק סגור, חזקה עליו שהוא מתכוון לגנוב את התיק על תכולתו. ולכן יהיה זה טבעי לאמר, כי הוא יודע שהוא מקבל להחזקתו את החפצים שבתיק. אין הוא יכול לטעון שטעה בדבר זהות החפ־צים, שהרי מראש לקח על עצמו לגנוב חפצים בלתי ידועים, כשמטרתו היחידה עשיית רווח."

בית־המישפט העליון, אליו עירער מק־רין, התייחס בכובד ראש לבעיה. השופט חיים כהן אמר כי לראשונה נשבה בהג־יונם של הדברים, שאמרה השופטת בן־עיתו. אחר כך בדק שנית והחליט שעבי־רה זו, של החזקת נשק, כיוון שעונשה הוא שבע שנות מאסר, אינה עבירה מוח־לטת. לכן על התביעה להוכיח כי לוזיה ידע על קיומו של האקדח בנרתיק שנגנב, או ידע עליו לאחר מכן. כיוון שבבית־המישפט לא התקבלה כל הוכחה ממשית כזו, זיכה השופט את לוזיה מהחזקת נשק ללא רשיון.

השופט מאיר שמגר בנה מיבנה משלו, לפי העובדות, והרשיע את לוזיה. הוא גרס כי משנתפסו השניים יחדיו, שלוש שעות אחרי הגניבה, ובכיסו של אחד נמצא הנשק הגנוב, הרי ברור כי השניים חילקו את השלל ביניהם, ולכן ברור ש־לוזיה ראה את הנשק, וגם החזיק בו.

כך, ברוב דעות כשהשופט העליון משה בייסקי מצטרף לכהן, חידש בית־המישפט העליון את ההלכה, וקבע כי בעבירה של החזקת נשק חובת התביעה להוכיח כי היתה ידיעה על החזקת הנשק. ללא ידיעה אין עבירה.

פרקש בסבנת חיים

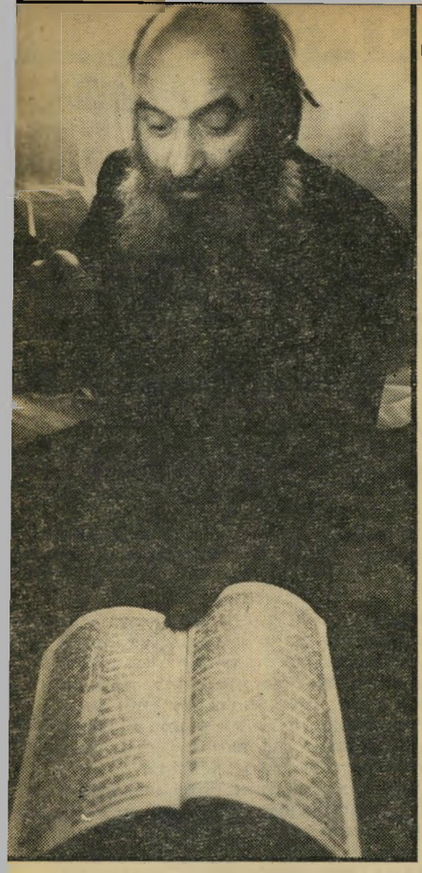
א לוף הבריחות מבתי־הסוהר אינו מסוגל לברוח עוד. העבריין־לשעבר נחמן פרקש, שהדיר בעבר שעות שינה רבות מעיניהם של השוטרים שעסקו ב־חיפושים אחריו, עלול לאבד את כלי ה־בריחה החשוב ביותר שלו — את רגלו.

לפני כמה חודשים נפצע פרקש בכף רגלו השמאלית. פרקש, הנוהג להתהלך יחף, הזניח את הטיפול בפציעה. כתוצאה מכך התפשט זיהום בכף הרגל ואצבע ה־אגודל נתקפה בנמק. כיום מכסה את סביבת האצבע פצע מוגלתי גדול וכל כף הרגל נפוחה. אם לא יקבל פרקש טיפול רפואי, עלול הריקבון להתפשט בכל הרגל ומשם לחלקי הגוף האחרים. למרות ש־מצב זה מסכן את חייו, מסרב פרקש לקבל טיפול רפואי כלשהו.

פרקש חושש כי הרופאים יקטעו את כף רגלו. לכן הוא מעדיף לסכן את חייו ובלבד שלא יחתכו בגופו. את תיקוותיו הוא תולה באלייקים שוודר, קנדי המתגורר מזה שנ־תיים בישראל והמגדיר את עצמו כנביא ישועה. שוודר מארח את פרקש בצריף שבו הוא מתגורר, במושב אמירים בגליל. לדברי שוודר, אם ימלא פרקש את כל הוראותיו תחלים כף רגלו כליל.

כשהוא מדדה על רגל אחת, כשכף רגלו השניה חבושה בסחבה, מסתובב פר־קש כחיה כלואה בחצר הצריף במושב אמירים. הוא מצפה לגאולה. הוא לובש את אותם קרעי בגדים, שבהם נהג לגדוד עירירי במקומות מבודדים. זקנו המגודל ומראהו העלוב והשפוף, עדות למסלול התלאות והייסורים שהספיק לעבור באר־בעים ושש שנותיו, לא השתנו. רק עיניו היוקדות, שהצביעו בעבר על כוחותיו ה־

האיש שהסעיר את המדינה בסיפורי בריחתו מהכלא - הוא כיום אסיר למחלתו

בלתי־נדלים, הולכות ודועכות.

סיפר נחמן פרקש:

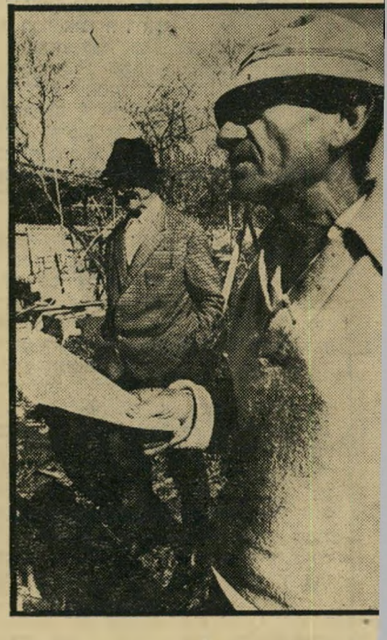
הגעתי לפרשת דרכים בחיים שלי. הפצע ברגל שלי זה לא סתם פצע. זה הפתח שממנו צריך לצאת כל הליכלוך והזוהמה שהכנסתי לגוף שלי במשך השנים. כל הדם שלי מורעל מסמים ומסיגריות ומכל הרע־לים. זאת ההזדמנות שלי להוציא הכל ולהיטהר. אם אני לא אעשה את זה — אמות.

תמיד חשבתי שאני צריך להיות חזק יותר מכולם. האמנתי בכוח. היום אני יודע שזאת היתה אשליה. אני רוצה להש־תנות. למלא את הייעוד האמיתי שלי כבן־אדם. לחזור למקורות.

התחלתי לחפש את המקורות כבר לפני הרבה זמן. לקחתי איתי ספר תנ"ך ו־יצאתי לטבע. אני מאמין שהתנ"ך זה ספר החוקים האמיתי והחיים בטבע הם החיים האמיתיים. הייתי נודד ממקום ל־מקום ומתרווק מאנשים. החברה תמיד הזיקה לי. בגללה סבלתי כל החיים שלי.

חיפשתי את הדרך לאלוהים. זה היה קשה בשבילי. אף פעם לא הדריכו אותי למצוא את דרך האמת. בתקופה הזאת כבר הייתי מכור לסמים, שאותם התחלתי לקחת בכלא. חשבתי שבעזרת הסמים אצ־ליח להתעלות. להיות יותר מאחרים. אבל הסמים רק הרסו אותי. הם לא גילו לי שום כוח עליון.

היום אני יודע מה הדרך האמיתית. ה־מזל שלי שמצאתי, אחרי הפציעה, את אלייקים. הוא מכוון אותי. דבר ראשון הפסקתי לקחת סמים. אלייקים רצה ש־

הטבעוני

שלום זמיר (מימין), תושב מושב אמי־רים, הוא בין הבודדים המתנייינים במצבו של פרקש. לידו שמואל שפירא. הם הציעו לפרקש להיבדק אצל רופא טיבעוני.

אפסיק גם לעשן. בהתחלה לא החזקתי מעמד, אבל כבר כמה ימים שלא נגעתי בסיגריה. אין לי ברירה. זאת הדרך ה־יחידה להיטהר ולהבריא.

רופאים אני לא רוצה. הם יודעים רק לחתוך. אצלי הבעייה היא שכל הגוף מורעל. הם לא יכולים לעזור לי. הפצע הזה צריך להשאר פתוח עד שכל הרעלים יצאו דרכו מהגוף. אז הוא יתרפא.

אלייקים נתן לי עלים, שאותם אני שם על הפצע. הם עוזרים לריפוי. אבל העיקר זה ההיטהרות. לא רק של הגוף, גם של הנפש.

היום אני מבין שטעיתי. צריך להיות אדם פשוט. להוריד את הראש. אני חיפשתי דברים גדולים. בשביל זה אני משלם היום. אלייקים מלמד אותי פרקים מה־תנ"ך. גם מהברית הישנה וגם מהחדשה. בעצם אין הבדל בין יהודי ונוצרי. העיקר זה דרך החיים.

התחלתי את החיים קרוב לדת. אני בא ממישפחה ממוצא צ'כי, בבני־ברק. ההורים שלי הם דתיים. אני התקלקלתי. הושפעתי מהסביבה. התדרדרתי לפשע בגיל 18. הייתי עושה גניבה פה וגניבה שם. ככה הגעתי לבית־הסוהר. שם נהרסתי לגמרי.

בעצם אני לא מה שעשו ממני. בסך־הכל אני לא מסוגל להיות סגור. זה משגע אותי. אני מקבל מזה מחלות ומפסיק לחשוב. בגלל זה ברחתי כמה פעמים. כל פעם תפסו אותי והחזירו אותי לבית־הסוהר.

למות בשדה ולגמור הכל

גם כשהייתי משתחרר לא היו מני־חים לי. המישטרה רדפה אחרי כל ה־זמן. בגלל זה המשכתי בפשע וחזרתי שוב לבית־הסוהר. ישבתי 15 שנים מהחיים שלי. נהרסתי לגמרי. הייתי פעם אדם חזק. התעסקתי באיגרוף. היום אני רק עור ועצמות.

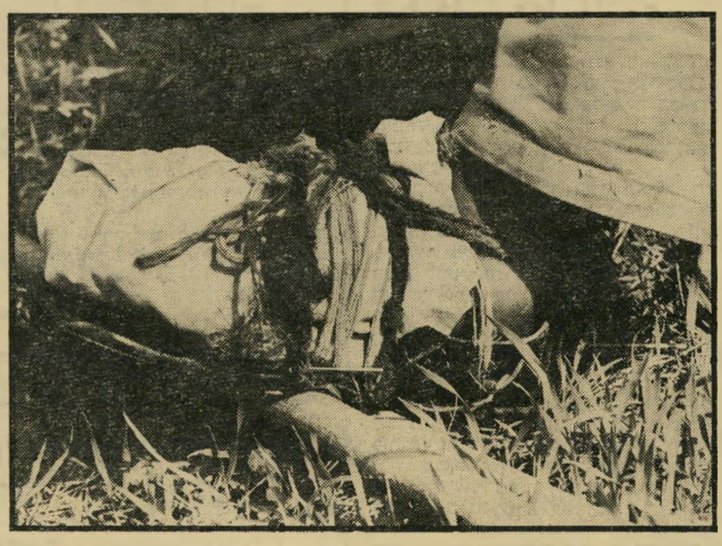
הטעות שלי היתה שנלחמתי נגד ה־מימסד. החברה עשתה לי עוול. היא רדפה אותי בלי מנוחה. חשבתי שאני יכול לצאת נגדה. היום אני רק מבין נגד איזה כוחות נלחמתי. לכן אני מאמין שהדרך הנכונה זה להיות אדם פשוט. אם נותנים לך סטירה, תפנה את הלחי השניה.

אני מסתכל על העם שלי. היהודים זה עם קדוש. אבל אלה שחיים כאן הם לא יהודים. ליהודים יש יעוד להביא את הטוב לעולם. אלה שחיים כאן עושים רק רע. ארץ־ישראל זה ארץ הקודש. לא ככה צריך לחיות כאן. צריך לחזור אל ה־טבע, אל האדמה.

את כל הדברים האלה למדתי מאלייקים. אבל אני רק בהתחלת הדרך. הוא מכוון אותי. מלבדו אין לי אף אחד.

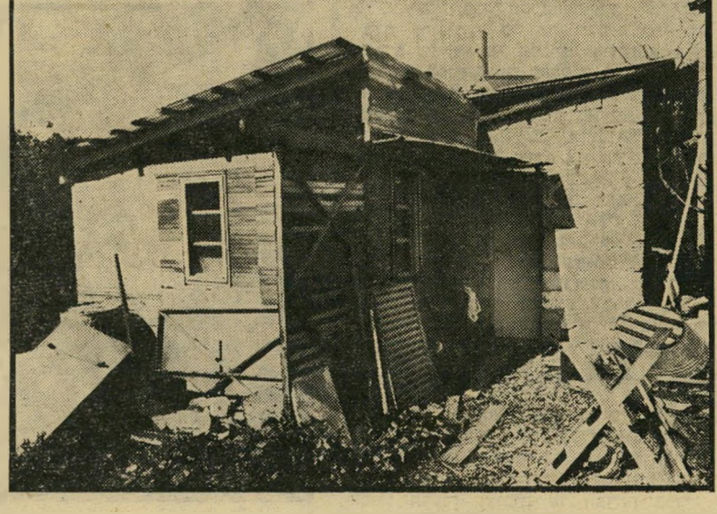
המישפחה שלי מתנכרת לי. יש לי שני אחים, שלא רוצים לראות אותי. אשתי, גאולה, ברחה ממני. את הבן שלי, סו, שהוא היום בן שמונה, לקחו ממני. הוא נמצא אצל מישפחה מאמצת בירו־שלים. אישתי לא יכולה לטפל בו. היה לי גם גור נמרים, שאותו גנבתי מגן־החיות בתל־אביב, אבל לקחו לי אותו.

היום אני רוצה לשכוח את כל העבר

הרגל הנמקה

של פרקש. כתוצאה מפציעה שלא טופלה התפשט דיהום בכף הרגל ואצבע האגודל נתקפה בנמק. אם לא יקבל פרקש טיפול רפואי, עלול הריקבון להתפשט בכל הרגל ומשם בחלקי גוף אחרים. מצב זה טומן בחובו סכנה לחיי פרקש אולם הוא אינו מוכן לפנות לבית־חולים.

הצריף של פרקש

במושב אמירים. פרקש הגיע למקום אחרי פציעתו. את הצריף העמיד לרשותו אלייקים שוודי, קנדי המתגורר מזה שנתיים בארץ. שוודר מטפל בפציעתו של פרקש בעזרת עלים. הוא הבטיח לפרקש שאם ימלא אחר כל הוראותיו תחלים כף הרגל כליל.

הנביא

אלייקים שוודר, המגדיר את עצמו כשליחו של אלוהים. שוודר טוען כי אלוהים הבטיח לו, בשיחה עמו, כי לפרקש מובטחת רפואה שלמה, אך הדבר תלוי אך בו.

חזרה־בתשובה. היא מתגוררת בשכונה דתית בירושלים ומנהלת אורח חיים דתי לכל דבר. עד לפני זמן מה היא התפרנסה מעבודה כעוזרת בית. כיום היא מקדישה את כל זמנה ללימודי הקודש, שומרות כשרות ומקפידה על מיצוות. לפרקש אין כל קשר עימה כיום. היא מקורבת לחוגים של נטורי־קרתא.

האיש שנחמן פרקש תולה בשיטותיו את רפואתו, אלייקים שוודר, סבור כי הוא שליחו של האלהים. „אני מדבר הרבה עם אלוהים ועם אברהם יצחק ויעקוב," סי־פר שוודר. „הם מכוונים את מעשי. שאלתי אותם אם יש רפואה לפרקש והם הבטיחו שיש. אבל זה תלוי בו.

„האלוהים שלח אותי להודיע לאנשים שחורבן העולם יחול בעוד 320 שנה ב־דיוק. מי שיחזור למקורות ויחיה חיים טהורים, נשמתו תעבור אחרי מותו לעולם אחר. אבל לא צריך לחכות עד החורבן. מי שיחזור למקורות היום, מובטח לו העולם הבא."

חסדי שמיים וטיבעונות

במושב אמירים מתגוררים צימחונים וטיבעונים בלבד. מרבית תושבי המו־שב מתנכרים לפרקש ורואים בו גורם זר שיש להרחיקו. מעטים בלבד באים לבקרו ומתעניינים בבריאותו. שלום זמיר, איש המושב, הוא בין היחידים המושיטים ל־פרקש יד בצרתו.

„הצעתי לפרקש לנסוע לרופא טיבעוני מפורסם בירושלים. הוא ידוע מאוד ו־הצליח להציל כבר אנשים רבים, שהרפו־את המקובלת לא הצליחה לעזור להם. פה באמירים מרבית התושבים חושבים שצריך לפנות את פרקש לבית־חולים. הם טיב־עונים, אבל מאמינים ברפואה המודרנית.

„אנחנו רק כמה טיבעונים במושב שמת־נגדים לרפואה המודרנית. לדעתנו היא רק מרעילה את הגוף. הרפואה שלנו מבו־ססת על הטיבעונות. לפי הכללים של ה־רפואה הטיבעונית לא כורתים אברים. הסבע מסוגל לרפא איפלו מיקרים קשים ביותר."

פרקש מוכן להיבדק אצל הרופא הטיב־עוני בירושלים ולקבל את טיפולו. אולם הוא סובל מכאבים חזקים, וקשה לו לנ־סוע מהגליל לירושלים ברכב פרטי.

גם הטיפול עולה כסף רב ולפרקש אין מקורות מימון. מאידך מאיימת סכנת הת־פשטות הנמק על חייו. באין מוצא ממתין פרקש לחסדי־שמיים.

עד כאן סיפורו של נחמן פרקש. גם אשתו של פרקש נמצאת בתהליך של

הלו. הלו. הלו -

ועוד פעם הלו - מרוב שימחה

איך התגעגעתי אליכם איך! זה לא יפה להעלם כך, כל כך הרבה גליונות, אבל מה לעשות, הייתי עסוקה בלהמציא את האימהות. נפל עלי הסיפור הזה בלי שום ניסיון אישי קודם — וזהו זה. נגנבתי לבפנוכו של העסק. כבר חצי שנה אני מתפננת בלי בושה, בודקת בודקת, ועוד לא מוצאת סימני 'תעיפות מהנושא.

זוכרים את דבר הטיליגנט? זה המאצ'ו הקטן שהבטיח לעשות סדר איך שהוא יוצא משם? אז זהו זה! צלפתי בוכ! יצאה לי בת, שיגעון מחשמים. יפה כמו חלום, מתוקה יאלה יאלה. איך שהגיעה, דבר ראשון הדליקה את שני ההורים שלה במדורה ענקית של אהבה, והלכה לנוח. ידעה, הממזרתה, שלא צריך לעשות יותר שום דבר בכדי שהעניינים שלה יתנהלו על הצד הטוב ביותר. אני פשוט מטורפת על הילדה הזאת. כל ערב אנחנו עושים ספירת־מלאי של אצבעות, גומות חן, וכך הלאה, בכדי לוודא למעלה מכל ספק ששום דבר לא נאכל לה ללא תקנה, בלהט מישחקי הפיתה־פלאפל־קווארץ, שהקטנה מתמכרת להם בצחוק עז של תענוגים.

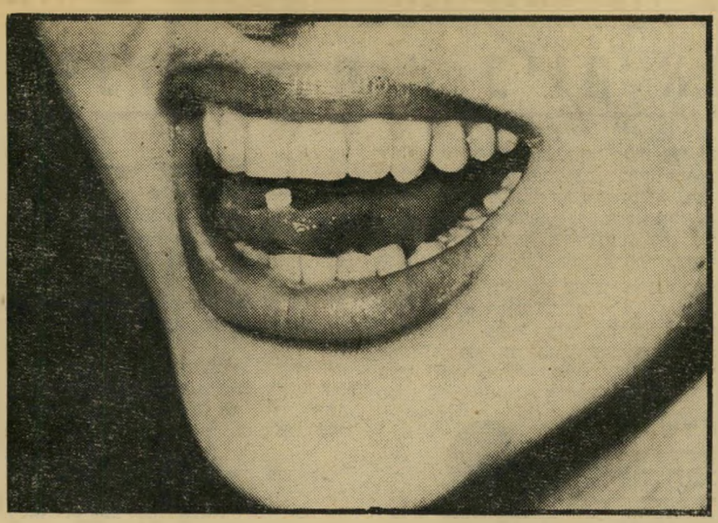
בכל פעם אני משתאה שהדבר המקסים הזה יצאה ממני. אני לא עשיתי כלום, והיא ממש בן־אדם! יש לה עיניים ענקיות מלוכסנות, בצבע כחול שלא מן העולם הזה, פה סקסי שמוט, אף סולד, ושיער משי בגווני זהב. אישה פישה. יודעת להרוג במבט אוהב אחד, מלא כנות ותום.

יש לי סימני היכר ברורים שהיא שלי. כשהיא מחייכת, רק האזניים עומדות בפרץ ועוצרות את החיוך. זאת אחת מהגזע שנולד שמח ומתפקע מאושר ישר על הבוקר. לפעמים, כשגודש העליצות רב מהכיל בגופיפי כזה קטן, היא מקפצצת על המקום בנידנוד שנועד אל נכון להמראה — ומוציאה צוויחות גיל גרוניות, שמבהילות גם אותה. בהזדמנויות מעין אלה, היא נוהגת להשתתק בפליאה דרוכה, ולחקשיב בראש נטוי ועיני צלחת תמהות, מאין יצא הקול הנורא הזה? אולי יצא עוד פעם. כשעוברות כמה שניות של קשב, ושום קול לא נשמע, היא מישירה אלי מבט תכול, צלול, מרגיע, ומחייכת בזוהר שמצית את השמש. למות ממנה!

כל העיר כבר יודעת על ההורים המופרעים שלה, שמעירים אותה באמצע הלילה בכדי לשחק איתה, ולהדביק אותה קצת אל הלב.

אבא שלה בכלל קרוע עליה. כל בוקר הוא ניגש אליה — ויילל חתולים מאוהבים פוצחת שם ממעמקי המיטה. היא מושיטה אליו שתי ידיים קטנות, שכל כך מתאמצות להגיע, ובנענוע ראש תזזיתי מצד אל צד, ומבט כמעט מטורף, צועקת בכוונה עצומה — אבאאבאאבאאבא!!! אבאאבאאבאאבא הנ"ל, בקושי דולה עצמו מהשלולית שהוא נוצר, ומחזיר לה את מיטב הרפרטואר. כשהוא יוצא מן החדר, היא צועקת עד לב השמיים. רוצה את אבובו שלה חזרה. בפחות משישה הדרנים, הוא לא סוגר עניין. אח — שיגעון איתה.

כיוון שקשה לי מאוד לא להזכיר את שמה חמש עשרה פעמים בכל מישפט בן עשר מילים, לא סיפרתי עד עכשיו שלג'וק הקטן והאהוב שלי קוראים דנה—תהל. ועכשיו, אחרי כל הבולמוס הזה — הוך! אוויר!

כדורי הרזייה: מינוס חמש קילו, בלי לרעוד

כדורי הרזייה

עובדה. יש גם כאלה. ונא לא לעשות ישר שריר נפשי נגד הסיפור. אני בעצמי נגד כל מיני פילולים, אבל אלה הם גזע מיוחד. מבלי להיכנס לרשימת הזוועות שמודפסות כחוק בתוך האריזה, אספר חוויות אישיות בלבד.

לחברתי שרה, חברה בשם תירצה, דיי נמיט אמיתי. הכל היא יודעת, הכל היא מגלה. סיפרה לשרה על גלולות הרזיה מיוחדות משוויץ, שלא עושות שום תופעות לוואי. הכריזה שבלעה מהם שבוע, הורידה חמש קילו ולא היתה רעבה לי דקה. „אבל," הוסיפה אבל גדול. „היה לי מרץ להרים את העולם על טיל." נתנה פרטים, נתנה שאריות שנשארו לה, נתנה פרוזה מהממת, ווהו.

את תירצה אנחנו מכירים. זאת אחת, שברגל ימין בוחשת תבשיל, ברגל שמאל סורגת סוודר, ביד ימין מאכילה תינוק, וביד שמאל מנצחת על תיזמורת. אמרנו, אוהו, אם לתירצה זה עשה מרץ, אז צריך להיזהר. הלכה שרה עם הפילולים בתיק, ולבלוע לא בלעה. למה לה להשתגע על ריק, חשבה. תתחיל לעבוד, אז יהיה פרוייקט למרץ. אין טעם לטפס כך סתם על הקירות. וכך הגיעה אלי. מצאה אותי באפיסת כוחות טוטאלית, נושמת בלחש, פן אעיר את דנה שלי משנתה בת חמש הדקות היומיות, ומוצאת עצמי מקפחת במו ידי הפוגה יקרת מציאות.

מה העניינים, חקרה. הרציתי לה לפי סדר כרונולוגי כל מה שלפי דעתי לא בסדר בעולמו של הקדוש ברוך הוא. התעכבתי במיוחד על החלקים מעולמו הקורים בגוש א', חלקה מאתיים ושלושים, שם במקרה אני גרה. בשביל מה יש חברים? ירדתי עליה כבד עם שורה של טענות מחץ, כשבסוף כל שורה אני דורשת הסבר פילוסופי מטאפיסי לאלתר.

תחילה ענתה שרה בקצב. באמת ובתמים שהיתה עונה לי לעניין. אבל אחר כך, עם גבור המבול, הבחנתי ברבע קומפיוטר איך פרצופה — ומה לעשות? — עובר לשינה נעימה, בעוד שראשה, יש לציין בהערכה, ממשיך להתנועע ברצון ברזל, ולבצע עבורי הטיות אוזן קשובות, ו־מימיקות של עניין. שעה שלמה עברה כך על שתינו בנוחיות גמורה, מבלי שהסיטואציה תפריע כהוא זה לאחת מאיתנו, כשנזכרתי שהשק לי הולך להיגמר. „ונו־סף על הכל," חתמתי בפיאנלה מרשים את שיא הצרות, „אני גם תקועה עם חמשת הקילוגרמים האחרונים, ולא זזים אלה משום דיאטה!"

„מה את אומרת?" התעוררה באחת. סיפרה לי את הסיפור של תירצה, שאלה אם אני רוצה לנסות, ושלפה שארית קופסה. ידעתי שבשום פנים ואופן חברתי לא תרעיל אותי, ובכל זאת שאלתי, חקרתי ושאלתי איזה תופעות לוואי זה עשה לתירצה, למרות שאני יודעת שהתגובות הן דבר אינדיווידואלי.

פיתאום קמה דנה, פצצת האנרגיה הרמרוכזת שלי, עשתה סלטה כפולה באוויר, הרימה את המיזרון המחוזק בחבלים בכדי לברר מה יש תחתיו, ביצעה עשרים שכיבות שמיכה, והתחילה לכרסם בכוח את מוטות המיטה, כשהיא קוראת בחניכיה בכל פעם גזירי עץ עבים, ושוברת אותם במכת קרטה.

אין לי יותר כוח חשבתי. מרץ, זה משהו שאני זקוקה לו דחוף.

שמתי נפשי בכפי, ונשכתי שליש כדור, יחד עם ארוחת הבוקר. אמרתי לעצמי שאם זה לא ישפיע, תמיד אפשר להגדיל את המינון. עלי העסק הזה השפיע יופי. פשוט לא הייתי רעבה יותר עד הערב. את המרץ הנוצר מנקזים בכל מיני פעילויות מועילות.

מותר לקחת את זה רק עם ארוחה, אפילו עם תפוח בלבד, אבל לא על בטן ריקה. מותר לקחת את זה רצוף, במשך שבוע שבועיים בלבד. לא יותר. מי שזקוק לי־הורייד עוד קילוגרמים, שיעשה הפסקה של שבועיים בין מחזור למחזור.

מותר לקחת אותם החל מגיל שתים עשרה, ולא כדאי להתחיל עם יותר מחצי כדור ליום. מכסימום המינון זה כדור אחד ביום.

לעסק הזה קוראים Terona C תוצרת סנדוז, שווייץ, ולפני שאתם הולכים להתנחל לרוקח שלכם שבוע על הראש, לעשות לו את המוות, ולא לפנות לו את הקרחת עד שלא ימכור לכם את זה ככה, בלי מירשם — אני חייבת לכתוב בצביעות אימוה ומקובלת, שמותר לקחת את זה רק לפי מירשם רפואי. נה. כתבתי.

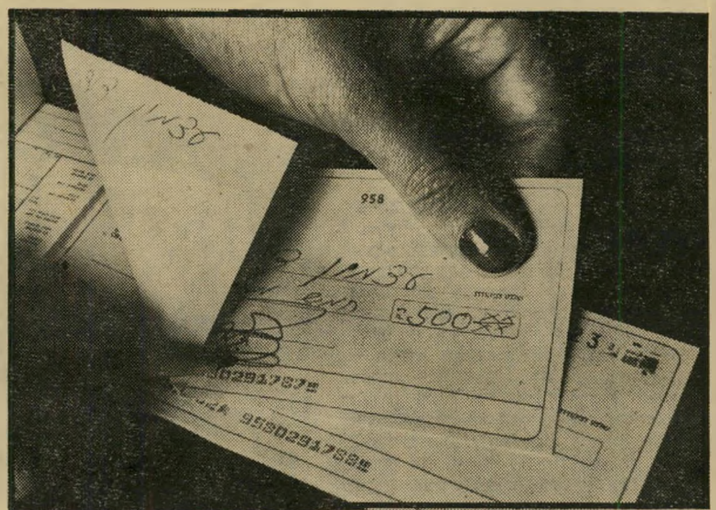
פטנטים

איך פודים צ'ק עצמי

שאינו חתום מאחור - מהר ואלגנטי

אהה! נדלקו לכם האוזניים, מה? בצדק רב, בצדק רב. מי לא יודע איזה זיבולי מוח מסובכים זה לקבל צ'ק עצמי („בחייך! קח אותו ותביא לי חמישה הרצלים. הבנק עכשיו סגור, תהיה בן אדם!") ואחר כך, כשעושים את חישובי הזיעבון אונד צבונציק פיניף אונד אכציק בבלגן רך בואכה מפיזדי ייץ, בכדי לחתום לך חתימה קטנה מאחור.

נו, באמת, אתה חושב שלבן־אדם אין דברים יותר דחופים לעשות חוץ מאשר להטריח את עצמו במייוחד בשביל חמש מאות פונט עלובים. למעשה אתה אפילו אמור להתבייש לך. ככה מזעיקים בן־אדם, כאילו ברח עם הקופה? הוא יעבור בסביבה באיזו הזדמנות או הוא יחתום, ואם תרגיז אותו מאוד — אז הוא בכלל לא יעבור. אתה הורס לו את כל החיים. איך הוא יכול להתרכז בעבודה כשבכל מקום שהוא עובר משיגה אותו ההודעה שלך שאתה מחפש אותו דחוף, בעניין ה־

צ'קים פה, צ'קים שם — הראש היהודי ממציא פאטנטים

של הבוכטה, לגלות, אכול בלטה, שהצ'ק מולא כדת וכדין, עם מיספר תעודת־זהות, עם שם, עם טלפון בעבודה, ואפילו כתובת מדוייקת בזרנוגה ג', שש על קו נטוי א', אה מה, חתימה מאחורה אין. צ'כה.

לך תאתר אותו, לך תשכנע אותו שזה דחוף לך, לך תסביר לו שיבוא את כל הדר־

צ'ק. בגלל כל הווג'ראס, אנשים חושבים שחילק צ'קים בלי כיסוי. ובכלל, אתה יודע מה, שתקפוץ לו. דחוף לך — תבוא אליו. יהיה לו זמן הוא יחתום. שלום. וזהו זה. אפילו תדפוק קצובות על הפדחת בכדי להגביר את פיריון העבודה, לא תעלה יותר משתי אלטרנטיבות. או שאתה מחכה, ומפסיד את החמש מאות לירות, או שאתה נוסע, ושורף אותם דרך האגוזי. אז מה עושים? או!

פטנט קולומבי, חוקי חוקי, ולך תוכיח שלא.

בכל שניה שאיזה מוח פיננסי מתקדם מוצא עצמו תקוע עם צ'ק עצמי לא חתום מאחור, אפילו דקה לפני מסירתו לזולת, והחתימה המקושקשת עליו היא יצירה חד־פעמית, וסבוכה מכדי שיחזור אמנותי בשיטת עשה זאת בעצמך, לא צריך לנסות אפילו. לא מזעיקים את בעל הצ'ק, לא כלום.

פשוט נוטלים עט, ובשני קווים וחצי פותרים את הבעיה. זה עובד שיגעון. את ה„יוד" של המילה „עצמי" מאריכים עד שזה ו"ו. מוסיפים נון סופית, והרי לכם עצמון. כעת, בכדי שזה יהיה משכנע, שמים גם איזה „דויד", אחרי ה„עצמון". הופכים את הצ'ק, וחותמים בראש התור, לפני כל חתימה: „עצמון דויד". זהו ה־צ'ק הוסב, ומי שמאוד רוצה גם לפדות אותו, שיתכבד, וירשום את שמו מתחת ל„עצמון דויד" השם יברכו לעולמי־עד. אעייך?

מקום פנוי במוזיר מצחיק

הו הו — מה שמצאתי, וברור לי כשמש שאני כבר הולכת לאבד לי את זה, במו עיני. מה יש? צורח קול בתוכי — את מוכרחה לכתוב על זה? הגרבוזו הזה שבפנים, דווקא צעקן טוב. תמיד יודע מה טוב ומה רע, איך צריך להתנהג בחיים, להיות מנומס וללעוס בפה סגור. אבל אני לא יכולה להרשות לעצמי שהקפדן הזה יגיד לי מה לעשות תמיד, אז איך שהוא מודיע לי מה ואיך, אני מוכרחה לעשות מייד ההיפך, בכדי להתקיים. אז ככה.

נוסעים נוסעים נוסעים, מגיעים עד הרצליה פיתוח. נוסעים עוד קצת, ו־מגיעים למלון השרון. צועדים בצורה תרבותית, ומבקשים את מועדון הבריאות החדש. מכוונים אתכם באדיבות, ומגיעים אל קודש קודשי הכיפים. תמורת סכום סימלי פעוט של 14 אלף לשנה, או 2,150 לחודש, תעריף תיקני עד פברואר, מותר לכם להיות חברים, ולבוא כל יום משמונה בבוקר עד שמונה בערב בכדי להתפנק. אבל מה שאני הולכת להגיד, זה שלא תהיו חמורים.

הם מרשים להיכנס גם ככה, תמורת תשלום בדלפק. שולפים מאה שיבעים וחמש לירות מצחיקות, ונפתחים שערי גן־העדן. הוא כולל בריכת שחיה נהדרת מ־חו־מ־ת, שבתוכה מתערבלים שני זרמי ז׳אקוסי. אחד בדופן הבריכה, מעסה את הגב ומרטיט הבטן עד שיוצאים כמו חדש, והשני קבוע בריצפה, ומטריף את כפות הרגליים עד קצה שערות הראש. וזה עוד לא הכל.

יש אולם התעמלות עם כל מיני ׳סטרו־מגשים מתוחכמים לפיתוח הגוף, אופניים, מיזרונים ומראות ענקיות שאפשר יהיה לראות תיכף על המקום את הסילואטה החדשה. וזה עוד לא הכל. באותו כסף יש סאונה יבשה וסאונה רטובה. אף פעם לא ידעתי מה ההבדל. כעת אני יודעת. בסאונה יבשה נכנסים לחדר ספון עץ, ומתים מחום, אבל אפשר לשוחח, כיוון שהחדר רק חם והאוויר שקוף. בסאונה רטובה נכנסים לחדר ספון קרמיקה, ו־מתים מחום — אבל אי־אפשר לשוחח, כיוון שהחדר גם חם, וגם מלא קיטור. תמיד יש מישהו במקום שמסביר איפה, פעמון האזעקה, וברז המים הקרים.

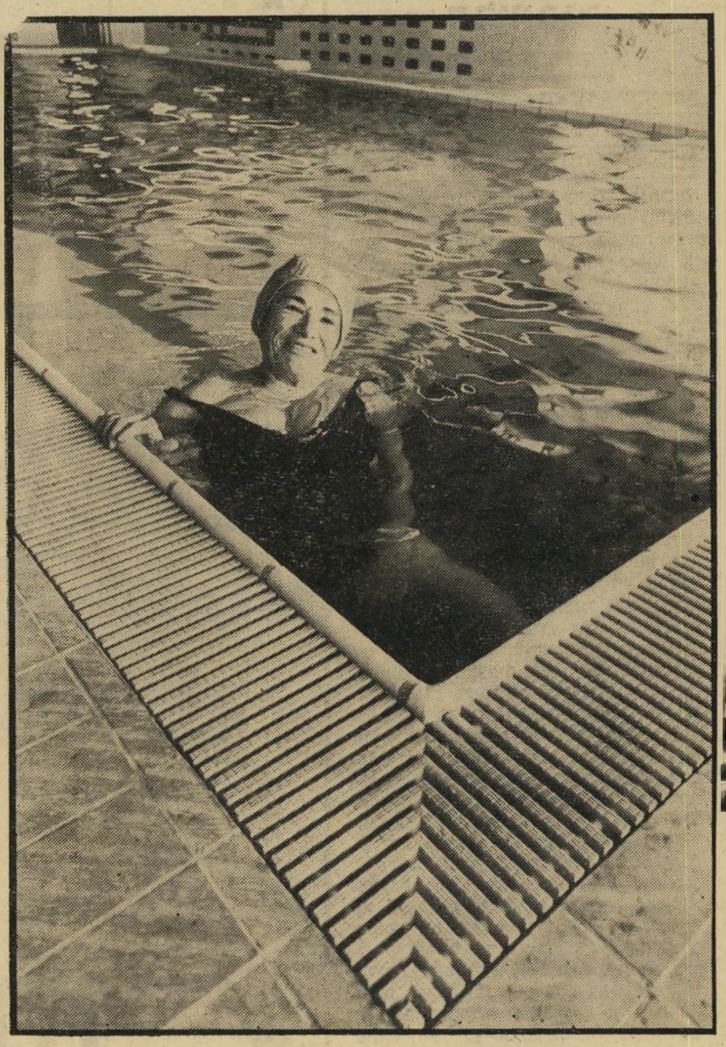
אשמעו מני. שבו ליד הדלת. מה ש־בטוח. וזה עוד לא הכל. ביציאה מהסאונה, עומדות לרשות המיתפנן שתי מקלחות עם סוללות שטוחות, שמוציאות זרם מים עז. שמים מתחת את האבטיח, וכל הקשקשים בורחים. אם מישהו סבור שבמאה שיב־עים וחמש לירות היו איתו נדיבים להפ־ליא, הרי שיש לי להודיע לו, שהסכום הזה כולל גם שתיה קרה של מיצים מ־מכונה כזו של קיוסקים — באופן לא מוגבל. שתה שתה — כמה שתרצה, חינם. הבעל־בית השתגע. יש גם קפה ותה, אבל זה כבר שלושים פונט חדשים מהכיס. חוץ מזה יש גם חדר מנוחה, ומלתחות, ומיבשי־שיער שעובדים על השמל מר, ולא עולים כלום.

אני כל הזמן מנחמת את עצמי שהפסה מורגנה הזו תשוב להיות מציאות ישרא־לית קשוחה ברגע שתפסיק להיות כל כך טריה, חדשה ומשתדלת. המקום די שקט כל היום, ובחור חמוד מחליק כל הזמן בשקט ומוודא שאכן כזה הוא יישאר.

אין כניסה למקום מתחת לגיל שמונה־עשרה, והגיל הממוצע של אורחי העסק הוא בערך שמונים. מה שמבטיח גם מה־כיוון הזה חסינות מלאה מפני נחיתות, בול בראש, של יצורים עם עודף מרץ.

סביב הבריכה, שהמקום הכי עמוק בה מגיע לשימחתי עד הצוואר, ישנם כורס־אות, צימחיה טרופית עשירה, וחלונות ענקיים הנישקפים אל גן המלון והים. אי־כות חיים אמיתית. רשימת הפינונים שה־מקום מעמיד לאורחיו כוללת אמבט בו־עות מינרלי עם מלחי ים־המלח, מסז׳, עיסוי תת־מימי בתוך אמבטיות מיוחדות, שיעורי התעמלות, טיפול בקנייפ, ופיזור־טרפיה — במחירי תוספת של מ־150 ל״י עד 225 ל״י.

אם להתעלם מהפיגורות הלבנבנות חי־וורות, בעלות הווירידים הכחולים וכפות הרגליים המזעזעות, שתופסות קרעכצן בשטח, הרי שהעסק פשוט מושלם.

מקום פנוי: וחוץ מזה, מרקיז, הכל בסדר

מה חדש בקלושמרל

בדוכני החטיפים הסינטטיים שבסופר־מרקטים — בין ג׳אנק פוד של חברה אחת, לזבל של חברה אחרת, תפס את מקומו מוצר חדש, שנחטף כלחמניות טריות. זוהי שקית אלומיניום יפה, של קצפת אינסטנט דלת כולסטרול.

המוצר פותח בילעדית עבור טעמיקו על־ידי הרשות למקר ולפיתוח של אוניברסיטת בן־גוריון. ומה לאמר, זה נוח להפליא.

אמנם, לעסק טעם פלסטיק עשיר, ומזכיר משהו את הקרמבו, אבל בהתחשב שזה עולה רק שלושים לירות ויוצאת כמות אדירה, שאינה מתקלקלת בשל הקצפת־יתר או חמיצות של איחסון, זה משהו!

רק מה, בכדי שאכן תצא כמות אדירה כזו, גיליתי שיש להקפיד ולהוסיף שתי כוסות חלב לפני ההקצפה, במקום כוס אחת ככתוב על האריזה. המתיקות המגעילה

קצפת אינסטנט: פלאח לפה, וזעץ לשם — יוצא המון

מתמתגת. המוצר יוצא יציב גם כך, וכאמור, אחרי 5 דקות הקצפה במהירות גבוהה הכמות מוכפלת. בערך כמו 3 שקיות קצפת רגילות. זה מתקשה במקרר, וזה יופי. אין בזה אפס. תמיד זה מצליח.

אם נפש אקולוגית רגישה מצליחה להתעלם מ„מייצבים־מחליבים־ותמציות" קטלניות המרכיבות את העסק, הרי שמומלץ מאוד לשמור שקית או שתים כזו בבוידאם, לשעת צרה, כשפיתאום יכנסו אורחים חשובים, ובמיסגרת השמירה על הלירה, ימצאו מקרר ריק. עקרת־הבית הנבונה תתקע את זה מהר למיקסר, תוסיף מעט אבקת קקאו, ותחלק מזה מלוא הכף. פלאח לפה, וזעץ לשם. חלק בקפה, בתור קפוצינו עם קצפת, חלק עם ביסקויט עייף בתור פטיפור. ואם עוז הרוח גדול, אזי ניתן לערבב זאת עם מעט קוניאק ותמצית רום, לקשט באגוז, ולמנות אותו לתפקיד מוס.

אחר כך האורחים החשובים לא יבואו יותר אף פעם, וגם זה רווח נקי.

ציונים

בירחוני צמרת מסויימים

ישנם אנשים מסויימים

שמתאמצים מאוד מאוד חזק, לשחזר מדור זה.

אז מה שיש לי להגיד על זה — זה צ׳ו צ׳ו צ׳ו קינדערלאך.

לעבוד יותר חזק!

להתאמץ! להתאמץ!

אודטה דנין

במדינה

מישפט

דיכרונותיו הנוגים של השופט

המישטרה מבקשת הארכת מעצר. מה הטעם בכך?

השופט אפרים שליו הביט בעיניים נוגות בעורך־הדין אדם פרוסט, שניצב לפניו וטען לעונש. היה זה מישפט שבו נאשמו גבר ונערה צעירה בגניבה ממכוניות. ה־סניגור ציטט מתסקיר שירות־המיבחן ו־ביקש לתת הזדמנות אחרונה למרשתו.

נסיבותיה המייוחדות של הנערה הועלו על־ידי הסניגור בכישרון רב, אבל אז הפסיק אותו השופט ושאל: „האם תוכל לאמר שהיא לא תחזור על מעשיה?"

„בכנות, לא אוכל להבטיח דבר כזה," אמר פרוסט לשופט.

„הדבר מעורר בי הירהורים נוגים," אמר השופט, „לפני כמה חודשים, כאשר הייתי שופט תורן במעצרים, הובא לפני גבר שהיכה את אהובתו כאשר מצא אותה עם אחר, ואיים כי יהרוג אותה. המישטרה ביקשה לעצרו לעשרה ימים. ומה יהיה ביום ה־11, האם אז יחדל להיות מסוכן? מה הטעם להחזיקו במעצר עשרה ימים? הגבר אמנם לא רצח אותה ביום ה־11, אבל הוא רצח אותה אחרי חודשיים."

עיניו של השופט נצצו והוא נראה מהורהר עוד כמה דקות ארוכות.

תל־אביב

אור אדום, אור ירוק

האשה שסירבה לקבל את הדין ומחתה בקול גדול

יש תירוצים שונים להיעדרם של השוט־רים דווקא ממקומות שבהם הם כה נחוצים, כמו, למשל, בצמתות סואנים, בכניסה לעיר ובתוכה, בבקרים, כשכל אחד ממהר ל־עבודה, או בעת הפסקות החשמל המרובות כל־כך בימים אלה, כשהרמזורים אינם עובדים. יש מי שחושב, כי אומנם קיים מחסור בכוח־אדם במישטרה, ויש רבים הסבורים כי לשוטרים נוח יותר לרשום דו"חות־חניה, והם עסוקים מעל המידה.

אולם קשה להעלות על הדעת, כי בשד־רות רוטשילד פינת רחוב אלנבי בתל־אביב מוצבות שתי שוטרות שרושמות דו"חות. לא לרכב החונה ברמזור ומפריע לזרם התנועה בצומת כה רגישה; לא לאוטו־בוסים המצליחים להרוויח רמזור ונכנסים אליו באור אדום. הן פשוט מפתיעות הול־כי־רגל החוצים את הכביש באור אדום.

כפרה. למרות שהן לבושות במדים, קשה להבחין בהן בין המוני אדם במרכז המיסחרי של תל־אביב. וכך הן ניצבות על המידרכה כמשחרות לטרף, והטרף קל. כי המונים מבצעים עבירה זו. בדרך־כלל אלה נשים קשות־יום הממהרות משוק ה־כרמל לביתן, כשהן עמוסות סלים. „אין לי זמן לחכות ולחכות עד שיהיה ירוק. בסך־הכל כביש קטן, וכשאין מכוניות אפשר לעבור בלי להפריע לאיש," אומרת אחת מהן. והשוטרות, כיאה לממונות על שמירת הסדר, אינן שועות לתחנוני הנשים. ה־דו"חות נרשמים בשלווה עילאית.

משנגזר הדין, ושכרה של האשה בהליכה מפרכת לשוק יוצא בהפסדה, על־ידי קנס בן עשרות לירות, היא ממלמלת „כפרה", דוחפת את הטופס הצהוב לארנקה ומחכה לאור הירוק. אך צעירה אחת, שהופעתה העידה עליה כי אינה סובלת ממצוקה כל־כלית, פרצה בצעקות. לבושה על־פי צו האופנה האחרונה, בתיסרוקת א־לה פארה פוסט, הישר מן המיספרה. היא ניסתה את כל הדרכים האפשריות שעשויות היו לדעתה לפטור אותה מהקנס. היא צעקה, בכתה, מרטה שערותיה בייאוש וטענה בעיקשות, כשהיא מדגישה כל מילה בנפרד: „לא יודעת מכלום! אני עברתי בירוק!"

מישהו הפטיר לידה: „היא בטח עיוורת צבעים." אולם, גם זה לא עזר. ומשהדו"ח החל נרשם, היא הפציר בשוטרת בקול מתחנן, כי תחלק את הקנס לכמה ח'שלו־מים. אך זו, בהבעת פנים קשוחה, נ'סרה לה את הדו"ח ואמרה: „או שתשלמי, או שתבואי למישפט." העוברים והשבים ניסו לנחמה: „זה כלום כסף, בסך־הכל חמישה שקלים."

45% הנחה בסיסית בביטוח רכב
ביטוח מקיף, ביטוח צד שלישי !! (פרט לביטוח חובה)

לכל אנשי צבא הקבע
לאזרחים עובדי צה"ל
פנסיונרים
יוצאי צה"ל

הנחות נוספות על ההנחה הבסיסית:

20% הנחה אם גיל בעל הפוליסה הינו 41 – 70.

15% הנחה אם גיל בעל הפוליסה הינו 25–40.

10% הנחה נוספת במקרה של אי נהיגה בשבתות ובחגים.

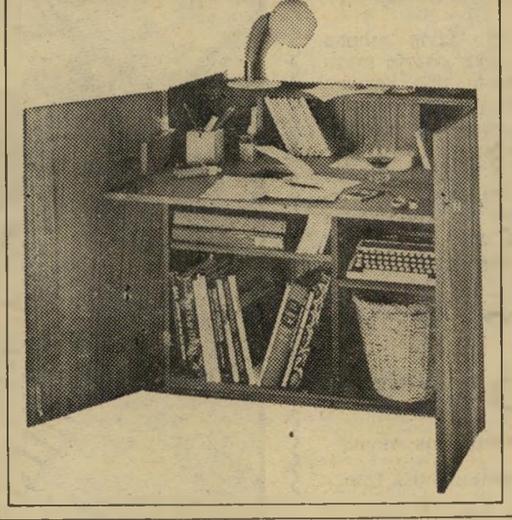
20% הנחה במקרה של נהיגת יחיד

12% הנחה במקרה של נהיגת בעל ואשה

הנחות ניכרות בביטוחי חיים וביטוח דירה

משה בן דב סוכנויות לביטוח בע"מ תל־אביב, רח' אלנבי 76, טל. 615650, 623674

"מבט" חדש

"משרדית".
פתח את הדלתות
ויש לך
חדר־עבודה בביתך.
סגור אותן-
והוא נעלם.

להשיג בסוכנויות "מבט" ברחבי הארץ.

איכות אפשר להרגיש.

מבט

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת
טלפון 227117, 227118

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תוכים, חרקי ספרים וכנגדים. בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012

נמר של עיר

קיטש שירי ושמו שלמה ארצי ✱ גאון ושמו ג'וזף הלר ✱ קריקטורה ושמה ש(פירא) שלום ✱ הפלא של אורי סל־מן

תולעי תרבות

משורר ארצי

הוא שר את כל שירותו הצבאי. הוא חיבק את כינור־דויד. הוא שר את כל אשר חפץ ליבו. הוא הזמר שכל אמא פולניה היתה רוצה להשיא לו את בתה. עכשיו הוא החליט להיות משורר־הדור. הוא נטל את המילון, חיבר מילים בלי מנגינות. הביא את מינחם השיר שלו למוציא־לאור, היידע עד כמה אוהבים בני התישחורת את מתקתקותו הסכרינית שפירסמה אותו.

כך נולד ספר שיריו של הזמר **שלמה ארצי** מלים מתחברות לאיש *, ספר שה־שירה העברית היתה נשכרת אלמלא היה רואה־אור. גם הפיזמונאות לא נשאה רווח כלשהו מקובץ דלוח זה.

שלמה ארצי, אם לבחון אותו באמצעות שיריו, הוא דמות בעלת עולם המצוי בינות לאווילות ועד לשולי הטימטום. עולם

שלמה ארצי
סכרין מילולי

החוויות שלו הוא בדירוג אפס, מתוך סולם של עשר. רגישותו — כנ"ל. שלמה ארצי הוא כמו צל דהוי של משורר, שמעתיק את שיריו ממשורר אחר שמעתיק את שיריו מיהודה עמיחי. כאשר הוא כותב: **„אני מפזר את השינה / בכל המקומות האפשריים..."** הרי שיודעים מי האבא של ההרכב השירי הזה, מי האמא, מי הממזר, ומי העתיק מהממזר.

אין ספק שהקורא המתאמץ ומתקדם בינות לעמודי קובץ זה, מגלה עולם חוויות אינפנטילי. תיקוותי היא, כי אינו מייצג את עולמם של זמרים אחרים. וכאשר ה־משורר הארצי הזה כותב בשירו **„ואת אמרת שאת סובלת"** משהו בנוסח: **„ואלי־הים גדול לא ריחם על החתול..."** הרי שכל הקוראים יודעים שעמיחי מעדו לא כתב את **„אלוהים מרחם על ילדי הנן..."**

מלים מתחברות לאיש הוא קובץ ארצי של משורר ארצי, המפזר סכרין מילולי אל עבר קוראותיו הבתולות, בכותרות חלולות כמו „בלילה האחרון קודם ששבתי אליך". **המשורר הארצי גם מלמד אותנו, כי בשנת 1973 הוא ביקר בהמבורג, וברוב**

* שלמה ארצי — מלים מתחברות לאיש; הוצאת זמורה ביתן מודן; 72 עמודים (כריכה חלקלקה).

מקוריותו: **„אהבתי לילה, נערה לבנה באקצנט גרמני."** וכמו במכונת־הזמן של ספרי המדע־הבידיוני, הרי שבעמוד הנגדי ביקר המשורר הארצי בבריסל, ב־1972, שם **„עצרו אותי בבריסל, ארבעה שוטרים בריסלים. / לא מפני שהייתי דומה לערבי עצרו אותי, / אלא מפני שלא התגלחתי יומיים..."** זה אפילו לא דמיון חולני וגועני של המשורר הארצי הזה — אלא סתם טימטום.

כנראה שיש למשורר הארצי גם שיגעון גדלות, ומעיד על כך השיר נוטרדאם (בדרך לקבר נפוליאון) 1970 ולקראת סופו של השיר (אפילו לא פיזמון) הזה: **„בצהרים בא האפיפיור, / לפגוש אותי, / כנסיית נוטרדאם."** ממש מרגש. וכמו אדם, המחפש כיסוי תרבותי לשאיפותיו המאוד לא־תרבותיות, הרי שהמשורר ה־ארצי מספר: **„חציתי את אריזונה חלול, עם ספר של פיתחם שרה / יגיטרת פח..."** ברור מתוך רמת התמליל, שהמשורר הארצי חצה את אירופה עם ספר של פנחס שדה, אבל ספק אם הוא קרא בו. ניסיון נפל נוסף של המשורר הארצי, למעט אליבי תרבותי, הוא שיר לכבוד בן־גוריון, שבו הוא פותח: **„רשיר לכבוד בן־גוריון. / שאת תמתתי מצאתי בדפי ,פרוזה' *. / שיר לכבוד שעריתיו..."** ודי לחכימה ברמיזא.

מיכלול שירים שלם מביא המשורר ה־ארצי מעולם חוויותיו כבדרן, תחת הכותרת „מיקרופון נישמט אל הבמה". טוב שהמשורר הארצי מסיים את ספירו בחצי חרוז: **„עד שבבוקר, מוצאים פיכת ניר מרקיבה, אבל לא את מי שהיה פה..."**. המשורר הארצי השמיט מן הסתם סיומת בנוסח: **„מוצאים פיכת ניר מרקיבה, / ועליה שירה חלולה..."**.

אין ספק שמלים מתחברות לאיש אינן מתחברות לשירה העברית. אבל מדוע הוא מדפיס אותן ומפרסמן ברבים, לאיש פית־רונים.

ג'וזף הלר
תפסתי את אבי במיטה עם אמי

עצמי מרצון: **„אילי היום שבו חזרתי הביתה שלא כצפוי בגלל חום ודלקת־גרון ותפסתי את אבי במיטה עם אמי — הוא שמבע כי את הפחד מפני דלתות; פחד מפני פתיחת דלתות והחשש מדלתות פגי־רות..."**

עולמו של בוב סולקום הוא עולם של פחדים מהולים. מצד אחד מורשת מיש־פחתי, אמו הזקנה, אביו המת ואחיו המת, ומהצד השני מכונת הגריסה הנוראה, הקרויה אמריקה: **„ראשית, משכורותיהם קטנות, והם יודעים שלא יתקשו ביותר להשיג משרות שבעבורן משלמים אותה משכורת קטנה בחברות אחרות אם יפסידו את משרותיהם כאן."**

סולקום מביא — או, ליתר דיוק, מוליך — את הספר במעין מונולוג מתמשך, שבמהלכו הוא עושה כל שביכולתו לשכנע את הקורא שהוא כפוי להיות אומלל. זה ספר שנבנה באופן נהדר, בחיתוך כמו יהלום רב־דפנות. יהלום הקולט קרני־אור משלושה מקורות — ממישרדו, מזכרונו ומהמתרחש בביתו. ומהם הוא מפיק את הברק המייוחד של הלר. סיפורו הוא מעין אנתולוגיה המשחיזה את סכיניה על סיפורי יחיד מזוויעים מתוך החלום האמריקאי האבוד, כמו: **„הייתי עם אשה נשואה לפני זמן לא רב, והיא סיפרה לי, שלפעמים הרגישה עצמה כל־כך בודדה עד שהיתה הופכת קרה בקרת היתה ממש חוששת שהיא תקפא עד מוות בתוכה; ואני סבור כי אני יודע למה היא התבוננה..."**

ישנה במשהו קרה חושניות של זכרונות, חוויה מינית שנשמרה מתוך הילדות האבו־דה של בוב סולקום. אהבה לצעירה שהתאבדה, בטרם השלים סולקום את זמנו. והוא גם אומר בספר: כאשר אגדל, ארצה להיות ילד קטן. זה עולם יוצא־דופן, משופע בהגיגים בנוסח: **„מה קרה לנו? משהו קרה. אני הייתי פעם ילד והיא היתה ילדה, ושנינו היינו חדשים, עכשיו אנחנו גבר ואשה ואין עוד תחושה של חדש בשום־דבר; התחושה היא שהכל ישן..."**

ג'וזף הלר מצליח בספר זה כסופר. הוא מצליח היכן שסופרים אחרים נכשלו, לאחר כתיבת ספר הממצה חוויה אישית עצומה. קשה לכתוב ספר אחרי שמחברים את מיכלכוד 22. ס. יזהר לא עמד במיבחן של כתיבת ספר על עולמו של המעמד הבינוני הישראלי, אחרי שחיבר את ימי ציקלג, וספק אם יכתוב אי־פעם ספר שכזה.

לא רק מישרדו של סולקום מעוות כולו, אלא גם ביתו: **„כן, אני מקבל כאבי־ראש נוקבים מכל הגידולים בראש ושטפי־הדם במוח שאת מעניקה לי ללא־הרף; וכאבים מפלחים בחזה מכל התקפי־הלב שאינך חדלה לספר לי, שלא תהיי אמללה ביותר אם אקבל אותם: למעשה, אני מתחיל להרגיש את עצמי כמו מיסכן אחרון, מ־כיוון שעלי להאזין לשתיכן כשאתן מספרות לי יומם ולילה כמה אתן מסכנות..."**

הלר עוסק במוות, כמינהג האמריקאים.

תרגום

מילקוק

ג'וזף הלר עשה זאת שוב. במשך קרוב לעשרים שנה הוא נחשב בעולם הספרות כפינומן, כסופר של ספר אחד, כמחבר מיכלכוד 22, הספר שהעמיד את מילחמת־העולם השניה במקום ששום ספר היסטוריה טרם השכיל להעמידה. בסיפרו השני משהו קרה ** מביא הלר את אותה ציניות מלאכ־כולית אל אנשי הצוואתון הלבן של אמרי־קה. גיבורו, **בוב סילקום**, הוא יוסאריאן של הצוואתון הלבן.

בוב סולקום, איש מעמד המנהלים ה־בינוניים, בעל מישפחה בת שתי מכוניות בפרבר יוקרה, אשה מתוסכלת מבחינה מינית, שתי בנות ובן מפגר, חי חיים שהינם חיגגה של הומור שחור. סולקום הוא אישיות שאין לה דבר משל עצמה, והוא בבחינת מראה משתקפת של האחרים. אחד ממעבידיו צולע, ולאחר פגישותיו עם מעבידו, מתחיל גם סולקום לצלוע. סולקום פוחד מן החיים, בניגוד לגיבורי מיכלכוד 22, שפחדו מהמוות. הוא בז לעצמו. הוא מתאר כבר בפתיחה עולם של אבסורדים וליגלוג

* תמונתו של דויד בן־גורין הופיעה, למרבה האירוניה, פעם אחת בגליונות פרוזה, בגליון מס' 6. שם היא עיטרה את מחזהו של עמוס קינן, **האריה**, העוסק בדמותו של בן־גורין כרודן, ולא כשיר **לכבוד שערותיו...**

** ג'וזף הלר — משהו קרה; עברית אופירה רהט; 2 כרכים; הוצאת זמורה ביתן מודן (כריכה רכה).

סיקורת

סימני שמש

●● בסיקור שהוקדש לפני כשלושה חודשים לספרים על אודות המחנך הדגול **יאנוש קורצ'אק**, נפקד מקומו של הספר יאנוש קורצ'אק היהודי המעונה מאת **ירחמיאל וינגרטן**. ירחמיאל ויינגרטן נמנה על חבריו של קורצ'אק, עבד שנים כמתנך במוסד ליתומים שאותו ניהל קורצ'אק, ואף כיהן כסגן־עורך בשבועונו של קורצ'אק לילדים מאלי פשגלונד. ספרו של וינגרטן ראה אור בהוצאת ברונפמן ●● המיזרחן **אהרון כהן**, שהתפרסם בגין סידרת ספריו על תולדות העולם הערבי, חרג מנושאיו הקבועים ופירסם ספר המוקדש לארץ הולדתו, רומניה. הספר רומניה החדשה מפלסת דרכה — עובדות היבטים לקחים הוא תערובת של תעמולה וסיקור יוצא־דופן, העשוי ביד אדם היודע מלאכתו. הספר ראה אור בהוצאת ביבלוס ●● הפרופסור **נתן רוטנשטרייך** נוהג מזה שנים לבחון את הציונות בכלים של הגות־דיעות. בסיפרו עיונים בציונות בזמן הזה שב רוטנשטרייך ובוחן בבהירות נושאים כמו האנומאליה היהודית, בחינתה של תנועת־העבודה, ושאר נושאים המעיקים על הציונות, בעיקר מאז מילחמת יום־הכיפורים. הספר ראה אור בהוצאת הספריה הציונית ●● כותב שורות אלה אינו נוטה להאמין באמונות אליל ורכיל למיניהן, באסטרולוגיה ובכל שאר השעשועים מסוג זה. כאשר הגיע לידו הספר סימני שמש מאת **לינדה גודמן**, העוסק בתריסר המזלות, הרי שהיצר הרע גבר, והדיפדוף הקל במזל האישי (דגים) הדהים. אחר כך בא דיפדוף נוסף במזלות, או בחוסר המזלות של אחרים, והתדהמה היתה כפולה ומכופלת. ההתנגדות שהיתה לאסטרולוגיה ולהוروסקופים כמו נמוגה לה. הספר ראה אור בהוצאת זמורה ביתן מודן ●● **נתן שפיגל**, חוקר הקלסיקה הנודע, ומתרגמו של **פלוטינוס** לעברית, פירסם מונוגרפיה מרתקת ומקיפה על הדמות המרכזית של הפילוסופיה היוונית, תחת הכותרת סוקראטס — חיין ומישנתו. בפתיחה מפרט שפיגל את המידע על סוקראטס, דרך כתבי **אפלטון, כסינופון, אריסטופאנס, אריסמו** ואחרים. שפיגל בוחן את אישיותו, חייו ומותו של סוקראטס, את מגעיו עם הסופיסטים, ואת תורת המידות שלו. בסופו של הספר מציגה רשימת מקורות נרחבת, של כתבים יוונים עתיקים שזכו לתירגום עברי. הספר ראה אור בהוצאת מגנס ●● אל מעט התעודות הדתיות ששרדו מהשואה, צרף בימים אלה חוקר השואה **מנדל פייקאז'** את התעודה החסידית הספרותית האחרונה על אדמת פולין. סיפור התגלות תמוה עד מאוד, של דברי **האדמו"ר הרבי מפיסצ'נה** בגיטו וארשה, שדרש דרשות מופלאות בין חומות הגיטו, וקרא למאמיניו להתנהג „כבן מלך השבוי, שאף שמוכה בכל־מקום הוא בן־המלך המוכה..." הספר ראה אור בהוצאת ידיעות ●●

(המשך מעמוד 69)

הוא אינו חדל לחשוב על המוות: **„אני חושב עליו ללא־הרף. אני חושב וחוזר וחושב עליו. אני מתירא ממנו. לאמיתו של דבר אינני אוהב אותו. המוות, כמדומה, הוא תבונה מרשפחתית שלנו. אנשים מתים מזה, ואני חולם על מוות ושוגה בהזיות מפורשות ואירוניות לאין סוף על המוות...**" בין הזיות המוות מנסח סולקום את החיים: **„במישפחה שבה אני חי יש ארבעה אנשים שמהם אני פוחד, שלושה מהם פוחדים ממני, וכל אחד מהשלושה פוחד גם מן השניים האחרים. רק אחד מבני המישפחה אינו פוחד מאף־אחד מן האחרים, והאחד הזה הוא אידיוט...**"

סולקום אינו מסתיר את הסיכסוך שיש לו עם היהדות. סיכסוך, שכימעט כל סופריה הלא־יהודיים של אמריקה סובלים ממנו. אלא שהלר, בסיגנונו הקליל והפשוט, שהוא מאוד לא־צבוע, כותב: **„אני זוכה למחמאות על נקיון וסימטריה ועל גמישותה הנחמדה של הערלה שלי. הולכות ומתרבות כשנים האתרונות ה־בחורות הרואות בה קישוט ממין חדש, בדומה לבירייה שלי. הן אינן רואות הרבה משני המגזים כעת. אותר על הבירייה. יתכן שאני נראה קצת יהודי בעיני מספר אנשים וחושב ביהודי בחלק ניכר מן הזמן, אבל זוהי ההזכחה שאיני מזה, אם אי־פעם ארצה להשתמש בזה כנגד מישהו כמו גרין, שהוא מזה...**"

אם מילכוד 22 עסק בהישרדות פיסית בחיים במהלך מילחמה, הרי שמשהו קרה עוסק בהישרדות פנימית, כאשר זירות המאבק הם עניינים כמו מישאלות הלב. סולקום הוא מטוטלת של החיים הנעה בין יחס ההורים לילדיהם, ליחס הבנים להוריהם המזדקנים. משהו קרה הוא בבחינת קומדיה אנושית של פרט אחד באמריקה, שמבעד לסיפורו ניתן לבחון את השתק־פותה של אמריקה האחרת, המוזרה וה־מוטרפת. המתרגמת, אופירה רהט, הצליחה להתמודד עם לשונו המורכבת של הלר, והצלחתה טמונה בהתרחקותה מתרגום ההתחכמויות האנגלו־אמריקאיות של הלר, ובכך שמצאה תמלילים מקבילים בפשטותם בעברית.

צאן ברזל

משוררחצר

לפני 30 שנה נכתבו בשבועון זה (העולם הזה 691), הדברים הבאים: **כשש. שלום פירסם, לפני כמה שבועות, את שירו „פקיד מדינת ישראל" ב„דבר", וריממו קוראים רבים את גבות עיניהם בתימהון. לא כל יום נמצא משורר, המכתיר כתר תהילה וגבורה לביורוקרטיה.**

עתה בא המשורר על שכרו: בביתו, אשר ברחובות, הופיע נציג אישי של ראש־הממשלה ומסר לו מזדעה מודפסת של שירו, שתימסר בקרוב לכל פקיד ממשלתי.

אמר הנציג: לנוכח מדקרות החרב הממררות את חיי הפקידים, חימם שירך את הלבבות המדוכאים...

פחות רחמן מהעולם הזה היה **עמוס קינן**, במדורו עודי ושות' שפורסם בהארץ. קינן הגיב על שירו של ש. שלום פקיד מדינת ישראל*, בשיר קצר משלו, משורר מדינת ישראל, שבו כתב: **„אחת, שתים, שלוש, ארבע — / המשורר הנה הוא בא. / כתנאים קשים מאוד, / הוא יוצר לו יצירות. / תוך דילמות כלליות / של קיבוץ הגלויות, / הוא עוטר בזיו שכינה / את בוני המדינה. / הבו גודל ויקר / למשוררנו היקר."**

ביקורות לגלגניות אלה לא עצרו את ש.

* בין השאר כתב ש. שלום בשירו: „פקיד מדינת ישראל, האדם במדים של תשחורת. / נושא סבל אלמוני בחול הימים האפור — / הרכן לבבך והרכן ראשך להילת התפארת, / מצפון האומה יאצול לבחיר נבחריו בכל דור... / קורא הדורות הוא יודע לקרוא כל אין־שם בשמו נצח, / וזיו כל מאמץ אלמוני בשישו הטהור יפוסל. / והוא יעלה מנשייה וישיב טל עולם על המצח — / חסדו על ראשך עטרה, פקיד מדינת ישראל..."

שלום לשחק את תפקיד המשורר־הלאומי של חיפה, בחסותו של ראש־העיר דאז, **אבא חושי**, שהעניק לו דירה על השבון משלם המיסים.

כמאמר המשוררים, הרי שהשנים חלפו עברו וגורלו של ש. שלום הפך אכזרי ושירתו נשכחה, ולא נודע עוד כי נכתבה. מלבד תלמידי בית־הספר הריאלי בחיפה, שאחיו של המשורר שימש במשך שנים כמנהלו, וששם היו שירי ש. שלום שירי־חובה, הרי שדומה כי שירתו כמו לא היתה. אומנם הוא כיהן בכהונות רמות מעלה, כראש פוחלצי אגודת הסופרים, אירח סופרים, השתתף בקונגרסים, חיפש סטודנטים שיכתבו עליו עבודות ב"א (עבודות מ"א ועבודות דוקטוראט נכת־בות על משוררים של ממש). ש. שלום המשיך כל השנים מאז ועד היום לשחק בפוזה של משורר, מבלי שאיש יקרא את דברי שירתו.

בחודש שעבר הגיע ש. שלום לשבעים וחמש שנה. ביטאון האגודה שהוא נימנה על מנהליה, אגודת הסופרים, שמיטב סופ־רי ישראל אינם נימנים על שורותיה, העניקה לו את הכבוד והקדישה חלק מביטאונה* לחגיגה ספרותית זו, של משו־רר ששירתו נמוגה בתהום הנשייה של שירת האמת העברית.

75 שנה למשורר שלא הותיר רישום כלשהו על השירה העברית, ובכל זאת — הפתעה. מסתבר, כי אפילו למשוררי־החצר של חיפה, למשוררי פקיד־מדינת־ישראל, ישנה עדת חנפים, עדת אומרי הן, הנובעת וצוהלת ביום חג זה לספרות ולשירה של ישראל. נביחה וצהלה אלה בין עמודי מאזניים הפכו יום חג למשורר נשכח, יום חג לסאטירה העברית החדשה, שמצאה את עצמה שוב בעמודים אלה, שאיש אינו קורא בם.

הראשון הוא אחד **ראובן בן־יוסף**, שאיש אינו יודע מניין הגיע ואנה נשואות פניו, המסביר על ש. שלום: **„כל בעל נפש ירגיש שאין קיום לשירה בטלוויזיה, למרות כוחה של זו ביחסי־ציבור. אין בה מקום לקולות חזון, אבל המשורר החומד את יחסי־הציבור המסופקים על־ידי הטלוויזיה עלול להתפתות ולהתאים את כתיבתו לטעם הטכנאים השולטים שם...**" או, במילים אחרות, ש. שלום אינו מתפתה לטעם הטכנאים. ועל כן, העם ההולך בחרוש אינו יודע ע' קיומו של ש. שלום, כמשורר.

בהמשך רשימתו של אותו שגר־עט, ראובן בן־יוסף, תחת הכותרת מולדתו של משורר גדול, **הוא מספר סיפורי־מתח על מערכת יחסים סבוכה בין אותו ש. שלום לבין חיים נחמן ביאליק: „...בא ביאליק לבקר את הסב (של ש. שלום) החולה, והנער, העתיד להיות משורר אף הוא, זוכר מאותה פגישה את מקלו העבה של ביאליק העובר לפניו, ושיניו המכהי־קות מתוך פה מורחב בחיוך, בתוכו של אחת של בפה... ערגתו של המשורר הצעיר אל ביאליק, בהיותו זקוק לאישור ואף לתמיכה מעשית מידי המשורר הנערץ, ערגה שלא יכלה לבוא על סיפוקה*... וכשזכה המשורר הצעיר (ש. שלום) ל־הזמנה לבקר אצל ביאליק בביתו, בית ביאליק המהולל, והוא יושב בחצר וממתין לבעל הבית, המחליף בגדים לכבוד ה־שבת**... אבל הסופרים הוותיקים, אותם אנשי הבוהה המקיפים את ביאליק כמו כיכבי־לכת, מותעים מן המשורר החדש את הגרישה אל האור שבמרכזם, וש. שלום נוטש את הבמה ואומר להינתק. ולא יראה עוד את ביאליק. ובמכתבו האחרון אליו (שלום לביאליק) הוא כותב: „הנני נפרד ממך כאדם הנפרד ממקדש חייו היחידי אשר נגדר בעדו מלהיכנס אליו. הנני נפרד ממך מתוך התיקווה האחת שמעתה לא תהיה שום מחיצה חוצצת בין יצירתי ובינך..." באמת, ש. שלום**

ש. שלום בדירה שקיבל במתנה מאבא חושי
„הבו גודל ויקר למשוררנו היקר"

הצעיר ניחן בצניעות, וגבורתו אינה מביישת את נעוריו. אגב, אותו ראובן בן־יוסף פירסם לפני כמה שנים רשימה, שבה השווה את שירתו של מורו ורבו, ש. שלום, לשירת **ת. ס. אליוט**. הוא העניק בכך גם כבוד לת. ס. אליוט, ששירתו מגעת לרמת השירה של ש. שלום.

מלחך פינכה אחר בחצר רבנית זו של ש. שלום, הוא אחד המתקרא **שרגא אבינרי**, הבוחן את הצד הדתי בביקורת שירתו של ש. שלום. מדבריו ניתן לראות את ש. שלום הענק, ואת ביאליק כמקל הנישא בידו: למקהלת משבחיו של ש. שלום הצטרף עוד אחד, שהוצא מתוך ארון הנפטלין של הספרות העברית, אדם בשם **יצחק עקביהו**. ברשימה הגושאת את הכותרת המרשימה: החיה הדמונית, מספר עקביהו הנ"ל על ש. שלום ושירתו: **„בכותנתו לעזרו הוא נמלט אל הרחוב, ומתוך רצון נואש להתרחק מן התהום שבנשמתו (קרי: מן השדר הרוכן לו שם למטה בגיהנם) הוא מתחיל למפם בקדח־תנות ולעלות, אל פיסגת ההרי הריאלי — הר הכרמל, אשר בשיפוליו שוכן ביתו של המשורר...**" עוד יבוא יום, ויקום מבקר קשיש, שיבקש מוועדת השמות הממשלתית לכנות את ההר הריאלי הר ש. שלום, והרי היו דברים מעולם.

ש. שלום מעודו לא ניחן במוזות רבות. ומעט המוזות שהיו, הוקדשו לשליטיו, לאלה שסיפקו לו את הכבוד, את הדירה (ראה: תצלום). ש. שלום הינו דמנת שולית בשירה העברית הגדולה, והקדשת היריעה לשיריו במאזניים, מעידה על הניוון הרב שפושה באירגון הסופרים, שתחת לדאוג לסופרים החיים והיוצרים, דואג לכיבודים שאינם מעניינים איש, לסופרים שיצירתם מתה מזה כמה עשרות שנים.

* שנים מאוחר יותר באה ערגה זו על סיפוקה, כאשר ילדי חיפה החזו לכנות את המשורר „ביאליק של חיפה".

** ביאליק, שכל מעשה שלו היה מחושב, הזמין מן הסתם את ש. שלום לשעה כזאת, כדי להבהיר שאינו מחשיבו, לא בחול (טרם בוא השבת) ולא בקודש (עם כניסת השבת).

* מאזניים, כרך נ', חוברת 2; בעריכת בנימין מיכלי; 78 עמודים (כריכה רכה).

צ'יטוטון

כה אמר סולקום

ביב סולקום, גיבורו של משהו קרה מאת **ג'וזף הלר**, מחבר מילכוד 22, מביא בספר שלל אימרות, המייצגות את המעמד הבינוני של ארצות־הברית באורח ישיר, כפי שאיש קודם לכן לא הציגו:

- **אני מכיר כל־כך הרבה אנשים שיש לי חשק להיות גועלי אליהם, אבל פשוט אין לי אופי כזה.**
- **אבל מנסיוני למדתי כי תמיד עדיף ובטוח ויעיל יותר, לשמור על ההבחנה בין מנהל לכפופים לו, בין מעביד לעובד — אפילו במיטה.**
- **ולרוב איני מבחין שהידרדרתי לתוך אישיותו של אדם אחר עד שאני כבר נמצא בתוכה.**
- **לאשתי ולי לקח הדבר עשר או חמש־עשרה שנות נישואין במשרה מלאה ובתירגול מתמיד ומייגע עד שלמדנו כיצד לשנוא איש את רעהו במלוא העוצמה הראוייה ובהתרוממות הרוח.**
- **מוטב לנו לצוף כמו אצות במושבות של זוהמה ירוקה, כל עוד תמשיך הגיאות לשאתנו.**
- **בג'קסון מיסיסיפי, מדי שנה לערך, שלושה סטודנטים צבעוניים נורים למוות בדם קר על־ידי המישטרה וכולם יודעים מדוע. לכן אין איש מן האחרים פוחד.**
- **כל־כך נעלבתי כשמת אבי עד שלא רציתי ללכת להלווייתו. רציתי ללמד אותו לקח. לימדתי אותו לקח.**
- **אשתי היא האשה היחידה שיכולה היתה להיות לי עד כה עד שהמוות, הגירושים או הבגידה יפרידו ביננו.**
- **אילו היה מישהו מכניס אגרוף בלסת לריצ'רד ניכסון, לעולם לא היה מצליח להיות נשיא. איש אינו צה גבר שהכניסו לו אגרוף בלסת.**

מסך החול

הבדואים

הסיפור הזה חוזר על עצמו בעצב, רב, דור אחרי דור. נופלים ההולכים ראשונה. נהרגים המוכשרים והטובים. איני יודע מי היה **אורי סל־מן**. הוא נולד ב־1957 ונפל במידבר יהודה ב־1978, בדרגת סגן. טרם התגייס אורי סל־מן לצה"ל, הוא חיבר עבודת־גמר, במיסגרת בית־הספר התיכון ליד האוניברסיטה העברית בירושלים, תחת הכותרת הבדואים בנגב*. בימים אלה ראתה עבודתו אור, ואין ספק שמדובר בפלא אבוד נוסף ברשימת הפלאים שנפלו בארץ הזאת.

המחבר הצעיר מנתח את הרקע הפיסי של החברה הבדואית, את מרכיבי הכלכלה, את המאפיינים החברתיים ואת תולדותיהם מאז התורכים ועד הישראלים, ושאר מרי־כיבי עולם מיסתורי זה, שאורי סל־מן חושף בעבודתו המופלאת הזאת, הרי הם בספר.

* אורי סל־מן — הבדואים בנגב; 100 עמודים; ההפצה ספרי (כריכה רכה + תמונות מחיי הבדואים).

מאת דן טומר

להגיע
רענן
גם ברכב
קטן

איך יכולה חברת "אלכס", שמייצרת מזגני אויר לרכב, לפתור לך בעיות קוסמטיות?

הנה דוגמא: את מתקלחת מתאפרת, מתלבשת ויוצאת רעננה לדרך.
ואז – פקקים. חום, זיעה ...
וכשאת יוצאת מהמכונית בבגדים ספוגי זיעה – את נראית סחוטה ועייפה וזה גורם לך להרגשה גרועה עוד יותר...
קוסמטיקה רגילה לא תעזור כאן.

עובדה. מה שכן יעזור – זה רק מזגן "אלכס אוריגינל"; מזגן שיעניק לך מזג־אויר מרענן לאורך כל הדרך...
ועכשיו, שימי לב. גם אם את חוסכת, או שהרכב המשפחתי אצל הבעל, או שאת מסמפטת דווקא רכב קטן – עכשיו יש מזגן גם בשבילך. כי ל"אלכס" יש מזגן גם לרכב קטן.
לכן, זיכרי. מה שקוסמטיקה רגילה לא תעשה בשבילך, יעשה בשבילך "אלכס אוריגינל", כי רק עם "אלכס אוריגינל" תגיעי רעננה גם במכונית קטנה.

אלכס
Alex
Auto Air Conditioning

מזגנים לרכב "אלכס אוריגינל"

רח' עשר תחנות 12,
רמת־החייל, ת"א, טל. 482216.
פיתוח, ייצור, התקנה ושרות – הכל תחת גג אחד!

מזגני "אלכס-אוריגינל" – היחידים שמתוכננים, מעוצבים, ומיוצרים בהתאמה מלאה לכל סוג מכונית בנפרד.

הקניה הטובה ביותר 1980

1980 מכונית השנה

עיצוב

ז"ו אדר תש"ם, 5.3.1980 מיספר 2218 שנה 44 המחיר: 4.00 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

„אני לא פסיכית!"

טוענת הזמרת ששוחררה מצה"ל והלוחמת בגל השמועות

עופרה חזה